

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547:
ศึกษากรณี มาตรการการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล

นายพงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SPECIAL CASE INVESTIGATION ACT B.E. 2547 :
CASE STUDY OF ENFORCEMENT OF MEASURE INFLUENCE AGAINST

Mr. Pongsit Aroonratanakul

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

พงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล : พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 : ศึกษากร
มาตรการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล. (THE SPECIAL CASE INVESTIGATION AC
B.E. 2547 : CASE STUDY OF ENFORCEMENT OF MEASURE INFLUNENC
AGAINST) อ. ที่ปรึกษา : ศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.ชาวิต เพ็งดิษฐ์,
205 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงมาตรการพิเศษต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.
2547 เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลและทำการศึกษานเปรียบเทียบมาตรการพิเศษต่าง
ของประเทศสหรัฐอเมริกาตามกฎหมาย RICO และกฎหมาย CCE และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญาของประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาพบว่า มาตรการพิเศษต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 นี้
มาตรการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับงานทางด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในส่วนงานสืบส
สอบสวน เนื่องจากเป็นมาตรการที่ได้กำหนดให้มีการนำเอาการสืบสวนสอบสวนแนวใหม่มาใช้
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะคดีที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล แต่ปัญหาที่มีขึ้นและปรากฏอยู่
ปัจจุบันก็คือ ปัญหาในด้านการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เนื่องจากพระราชบัญญัติอา
ดังกล่าว แม้จะมีมาตรการพิเศษต่าง ๆ แต่กลับไม่มีนิยามความหมายของคำว่าผู้ทรงอิทธิพลและไม่มี
กำหนดลักษณะรายละเอียดของคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลอีกด้วย ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า
มีกรเพิ่มเติมในส่วนบทนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล รวมถึงการตีกรอบความผิดโดยการกำหนด
รายละเอียดของลักษณะการกระทำความผิดให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้เกิดความแน่นอนและเป็นบรรทัดฐาน
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้เพื่อประสิทธิผลในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพล จึงควรนำ
มาตรการคุ้มครองพยานที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2546 มาใช้ประกอบกับ
นำเอามาตรการสืบพยานล่วงหน้ามาใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 ทวิ ที่
แล้วก็เพื่อให้การดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลลุล่วง เป็นธรรม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4786280334 : MAJOR LAWS

KEY WORD: INFLUNENCE PERSON

PONGSIT AROONRATANAKUL : THE SPECIAL INVESTIGATION ACT B.E. 2547 :
CASE STUDY OF ENFORCEMENT OF MEASURE INFLUNENCE AGAINST. : THESIS
ADVISOR : PROF.VIRAPONG BOONYOBHAS, THESIS COADVISOR : TARIT
PENGDITH , 205 pp.

This paper aims at studying the special measures provided by the Special Investigation Act B.E. 2547 relating to the prosecution against influential people, and comparing with those measures enacted in the United States federal law, including RICO (the Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act) and CCE (the Continuing Criminal Enterprise Act), along with the Criminal Procedure Code of Japan.

So based on this, it can be viewed that the special measures placed in the Special Investigation Act B.E. 2547 is practically effective particularly in term of criminal justice administration concerning investigation, because it stipulates the contemporary investigation and interrogation, in an attempt to address the presented problem, especially a crime committed by influential people. Nevertheless, the special case inquiry officials encounter the practical problems, since even if such an Act contains a number of special measures, there are no widely-agreed upon definition of influential people and determination of offences committed by the influential people. Hence, it is indispensable to supplement the definition of influential people, and to establish the clearer offences, in order to have full certainty and to be a major criterion with regard to officials practice, so that the prosecution against influential people will be surely efficient. Additionally, the Protection of Witness in Criminal Case Act B.E. 2546, in addition to the provisions in Section 237 bis of the Criminal Procedure Code as to witness forthwith should be taken into account, so as to prosecute the influential people with fairness and effectiveness.

Field of study.....LAWS.....	Student's signature.....
Academic year.....2006.....	Advisor's signature.....
	Co-advisor's signature.....

Pongsit
V. Boonyobhas
Tarit

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความเมตตาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และท่านอาจารย์จาริต เฟื่องคิษฐ์ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจน ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากแก่ผู้เขียน

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศรี ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็น ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้กับผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อุทัย อาทิวา และ อาจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์ ที่กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่มีความ สนใจไม่มากนักน้อย หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และ ขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 สมมติฐาน.....	6
1.5 วิธีศึกษาวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี ลักษณะรูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล	
และผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล.....	8
2.1 ความเป็นมาและปัญหาของผู้ทรงอิทธิพล.....	8
2.2 ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายที่นำมาใช้กับอาชญากรรมที่กำหนดให้เป็น กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล.....	12
2.2.1 ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม(Due Process).....	13
2.2.2 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม(Crime Control).....	14
2.3 นิยามความหมาย ลักษณะรูปแบบ อาชญากรรมที่กำหนดว่ากระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล และผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล.....	17
2.3.1 การกำหนดนิยามและความหมายของผู้ทรงอิทธิพลในหน่วยงาน ต่างๆ.....	17
2.3.2 ลักษณะและรูปแบบอาชญากรรมที่กำหนดให้ผู้ทรงอิทธิพลเป็น ผู้กระทำ.....	24
2.3.2.1 ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำโดย	

	บุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ในสังคม.....	24
2.3.2.2	ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่มักจะเกี่ยวข้องกับ ผลประโยชน์เป็นจำนวนมากทั้งในทางธุรกิจและการเมือง.....	26
2.3.2.3	ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่มักจะกระทำในรูปแบบ ขบวนการหรือเป็นองค์กรอาชญากรรม.....	27
2.4	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล.....	31
2.4.1	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีต่อ ความมั่นคงของประเทศ.....	31
2.4.2	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีต่อสังคม.....	32
2.4.3	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีผลทางด้าน การเมือง.....	33
2.4.4	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีผลทางด้าน เศรษฐกิจ.....	36
บทที่ 3	มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมและผู้ทรง อิทธิพลของต่างประเทศ.....	38
3.1	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	38
3.1.1	การกำหนดนิยามและความหมายของผู้ทรงอิทธิพล.....	38
3.1.2	ลักษณะและรูปแบบอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล.....	40
3.1.3	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล.....	46
3.1.4	กระบวนการยุติธรรมกับมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล.....	47
	3.1.4.1 กฎหมาย RICO.....	48
	3.1.4.2 กฎหมาย CCE.....	63
3.2	ประเทศญี่ปุ่น.....	66
3.2.1	การกำหนดนิยามและความหมายของผู้ทรงอิทธิพล.....	66

3.2.2	ลักษณะและรูปแบบอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล.....	68
3.2.3	ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล.....	70
3.2.4	กระบวนการยุติธรรมกับมาตรการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล.....	72

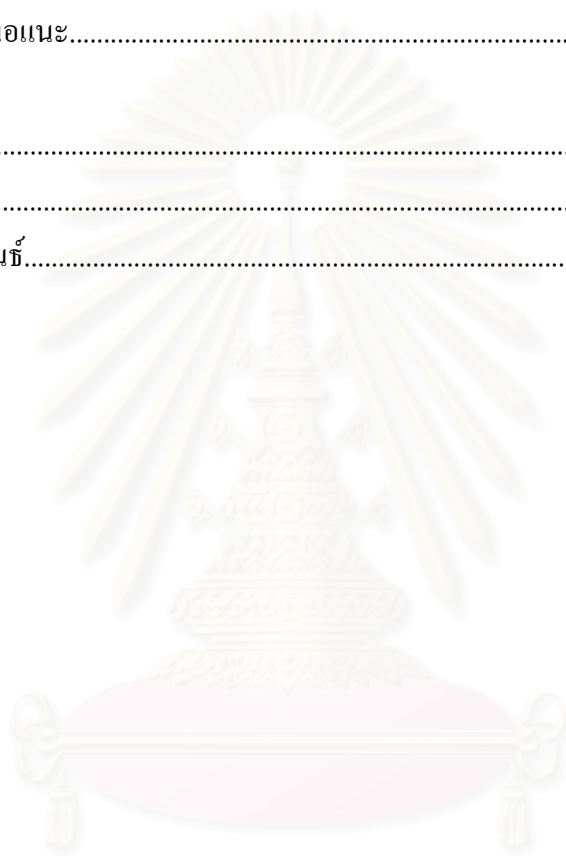
บทที่ 4 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กับมาตรการป้องกันและปราบปราม

	อาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล.....	79
4.1	ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.....	79
4.2	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.....	83
4.3	การกำหนดนิยามและความหมายของผู้ทรงอิทธิพลตาม พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547.....	100
4.4	การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ต่อผู้ทรงอิทธิพล.....	104

บทที่ 5 วิเคราะห์มาตรการดำเนินการกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีต่อผู้ทรง

	อิทธิพลตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 547.....	116
5.1	ปัญหาและอุปสรรคในด้านกฎหมาย.....	116
5.1.1	ปัญหาในด้านการกำหนดลักษณะนิยามความหมายของผู้ทรง อิทธิพล.....	116
5.1.2	ปัญหาในด้านการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่เป็นนามธรรม.....	121
5.2	ปัญหาและอุปสรรคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ.....	122
5.2.1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549.....	122
5.3	ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย.....	125
5.3.1	ปัญหาและอุปสรรคในด้านการรับฟังพยานหลักฐานในส่วนที่เป็นเอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุ.....	131
5.3.2	ปัญหาและอุปสรรคในด้านพยานบุคคล.....	131
5.3.3	ปัญหาและอุปสรรคในด้านการรับฟังพยานหลักฐานของศาล.....	133

5.3.4 ปัญหาและอุปสรรคในด้านการปฏิบัติงานของ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	135
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	136
6.1 บทสรุป.....	136
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	144
รายการอ้างอิง.....	150
ภาคผนวก.....	151
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	205

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่อดีตกาลจวบจนถึงปัจจุบัน สิ่งหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในสังคมมนุษย์เรื่อยมา ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดสมัยใดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมในปัจจุบันแล้วว่า อาชญากรรมเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคม ไม่มีสังคมใดในโลกที่จะปราศจากอาชญากรรม เมื่อทุกสังคมต่างก็มีบุคคลที่กระทำความผิดอาศัยอยู่ บุคคลเหล่านั้นอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้น ไม่ว่าจะเพียงปัญหาเล็กน้อยๆ เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน และในบางกรณีบุคคลผู้กระทำความผิดเหล่านั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาที่ใหญ่ขึ้นและแก้ไขได้ยาก ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคม ซึ่งผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ในสังคมนั้นๆ จำต้องหาทางแก้ไขเพื่อให้สังคมของตนอยู่กันอย่างสงบสุข ดังนั้น เมื่อทุกสังคมมีบุคคลซึ่งกระทำความผิดอาศัยอยู่ตัวสังคม หรือ ผู้ปกครองสังคมจำต้องหาทางแก้ไข ชัยขัย เพื่อไม่ให้บุคคลดังกล่าวกระทำความผิดและไม่ให้บุคคลทั่วไปได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สังคมของตนสงบสุข เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

การแก้ไขปัญหาการกระทำความผิด หรือการประกอบอาชญากรรมของบุคคลในสังคม เดิมทีในอดีตประเทศไทยได้มีแนวคิดที่ใช้จารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมเป็นตัวตัดสินว่าผู้ใดกระทำความผิด ผู้ใดกระทำความผิด การกระทำนั้นเป็นการประกอบอาชญากรรมหรือไม่ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวถือว่าเป็นแนวคิดในช่วงแรกๆ ที่นำมาใช้กับบุคคลผู้ประกอบอาชญากรรม ต่อมาโลกได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป แนวคิดที่จะนำเอาจารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมมาเป็นตัวตัดสินชี้ว่าใครผิดใครถูกนั้น ไม่สามารถกระทำได้ ด้วยเหตุที่ว่าแนวความคิดดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมโลก เนื่องจากขาดบรรทัดฐานที่ชัดเจนและแน่นอน ดังนั้นประเทศไทยจึงได้เปลี่ยนแนวคิดเพื่อให้เป็นไปตามกระแสของสังคมโลก โดยการบัญญัติกฎหมายออกมา เพื่อยับยั้งและป้องกันไม่ให้บุคคลในสังคมกระทำความผิด

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีกฎหมายหลายฉบับที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติด อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการค้าหญิง ค้าเงินเถื่อน ฯลฯ แต่

เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ไร้ขีดจำกัดทางพรมแดน หรืออาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทำให้โลกที่กว้างใหญ่กลายเป็นโลกที่แคบลง จนอาจเรียกได้ว่าเป็นยุคของโลกที่ไร้พรมแดน เมื่อโลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าใด สังคมของเราก็จะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป รูปแบบต่างๆ ที่เคยดำรงอยู่ในสังคมก็จะมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งรวมถึงรูปแบบของการประกอบอาชญากรรม เมื่อเราพิจารณา วิเคราะห์ถึงรูปแบบของอาชญากรรมที่เปลี่ยนไป ก็จะพบว่า จากเดิมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นอาชญากรรมที่ไม่รุนแรงมาก อาชญากรส่วนใหญ่เป็นคนจน รูปแบบของการกระทำผิดไม่สลับซับซ้อน ง่ายต่อการสืบสวนสอบสวน แต่อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์นี้ จะเป็นอาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรง โหดเหี้ยม ทารุณ เป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจอย่างมหาศาล อาชญากรส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ มีบุคลิกภูมิฐาน มีความสามารถในการใช้เทคนิคและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงในการกระทำความผิด นอกจากนั้นอาชญากรส่วนใหญ่เหล่านี้มักจะนำเอาความรู้ของตนไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงหรือเบี่ยงเบนผลของความผิด ปิดบังความผิดของตน โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย นอกจากนั้นอาชญากรสมัยใหม่เหล่านี้เมื่อมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เกิดการรวมตัวกัน และได้มีการพัฒนาไปเป็นเครือข่าย เป็นองค์กรอย่างกว้างขวาง หรืออาจกล่าวได้ว่าเกิดเป็นองค์กรอาชญากรรมขึ้น ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายในองค์กร มีการช่วยเหลือในการปกปิดพยานหลักฐาน เกิดการแบ่งหน้าที่การทำงานกันทำ ฯลฯ ด้วยเหตุนี้การประกอบอาชญากรรมของกลุ่มบุคคลดังกล่าวจึงส่งผลให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวน และแสวงหาพยานหลักฐาน ในการจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

จากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาข้างต้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านพฤติกรรมของการกระทำและรูปแบบของอาชญากรรมเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การกระทำความผิดตามลำพังเฉพาะตัวบุคคล หรือการกระทำความผิดของกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร ที่เรียกว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ก่อให้เกิดการกระทำความผิดร้ายแรงต่างๆ ที่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง เบื้องหลังขององค์กรอาชญากรรมเหล่านี้มักจะหนีไม่พ้นผู้ทรงอิทธิพลทั้งหลาย ที่คอยเป็นตัวกำหนดหรือคอยสนับสนุนในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม (ผู้ทรงอิทธิพลในที่นี้มิได้หมายถึง พวกนักเลงหัวไม้หรือพวกอันธพาลเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงผู้ที่มีฐานะดี ร่ำรวย มีความรู้ หรือพวกที่มีอำนาจ บารมี ในตำแหน่งหน้าที่การงานต่าง ๆ)

ผู้ทรงอิทธิพลมีอยู่ในทุก ๆ ประเทศ ตั้งแต่ในสมัยอดีตแล้ว และในบางประเทศผู้ทรงอิทธิพลก็มีอำนาจมาก ตัวอย่างเช่น พวกเขาเพียงในประเทศอิตาลี หรือพวกเขาอยู่ในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้เป็นตัวแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะเป็นประเทศที่เจริญแล้วก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับผู้ทรงอิทธิพลอยู่

ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ต่างได้มีความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล เนื่องจากผลกระทบของอาชญากรรมประเทศนี้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก อีกทั้งยังไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ ด้วยเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ จึงบัญญัติกฎหมายใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อเป็นมาตรการในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพล ตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติกฎหมายที่ใช้ดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรม ซึ่งรวมไปถึงผู้ทรงอิทธิพลด้วย ได้แก่ กฎหมาย RICO และกฎหมาย CEE สำหรับประเทศญี่ปุ่นแม้ว่าจะไม่มีการบัญญัติกฎหมายใหม่ ๆ ขึ้นมา แต่ก็ได้มีการบัญญัติมาตรการใหม่ ๆ ขึ้นมาในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพล

สำหรับประเทศไทยแท้จริงแล้วผู้ทรงอิทธิพลมีมาตั้งแต่สมัยอดีต หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ทรงอิทธิพลเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน โดยในสมัยก่อนผู้ทรงอิทธิพลก็ได้แก่พวก นักเลง เจ้าพ่อ และได้มีการพัฒนาตนเองโดยอาศัยอำนาจต่าง ๆ เข้ามาดำรงตำแหน่งทางราชการ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ฯลฯ

แต่ในปัจจุบันบทบาทของเจ้าพ่อ หรือผู้ทรงอิทธิพลได้เปลี่ยนแปลงไป โดยผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ได้หันมาสร้างบารมีด้วยการอาศัยอำนาจเงินจากธุรกิจที่ตนมีอยู่สนับสนุนผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือพวกข้าราชการระดับสูง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจหรือกิจการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการขออนุญาตต่าง ๆ จากราชการ การขอสัมปทาน หรือการหลีกเลี่ยงหลบหนีภาษีอากร การได้รับการงดเว้นจากการตรวจสอบของภาครัฐ ฯลฯ เพื่อที่จะสร้างรายได้จำนวนมหาศาลให้แก่กิจการของตน

นอกจากในส่วนจากรายได้จากการกระทำผิดกฎหมายของผู้ทรงอิทธิพลแล้ว ผู้ทรงอิทธิพลอาจจะใช้อำนาจหรืออิทธิพลของตน เนื่องจากความรู้จักหรือสนิทสนมกับข้าราชการระดับสูง ทำให้ตนสามารถหลบหลีก เบี่ยงเบนออกจากกระบวนการยุติธรรมได้ในกรณีที่ได้กระทำความผิดทางอาญา เช่น การฆ่าคนตายแล้วนำเงินไปให้ข้าราชการตำรวจเพื่อทำลายหลักฐาน หรืออาศัยช่องว่างของ

กฎหมายเพื่อแสดงว่าหลักฐานไม่เพียงพอ ใช้อำนาจปิดปากญาติพี่น้องของผู้เสียหาย หรือการข่มขู่ผู้เสียหาย ซึ่งโดยปกติแล้วประชาชนคนธรรมดาไม่มีใครอยากจะมีเรื่องมีราวกับพวกนักเลง อันธพาล หรือพวกมิจฉาชีพอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้จึงอาศัยโอกาสช่องทางต่าง ๆ เหล่านี้กระทำความผิด

สำหรับประเทศไทยภายใต้การดำเนินนโยบายของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด การค้าเงินเถื่อน การฟอกเงิน รวมถึงการคอร์รัปชัน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งที่รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเร่งด่วนก็คือ การแก้ไขปัญหายุ่งเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการกับอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อในด้านเศรษฐกิจประสบความสำเร็จ เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า อาชญากรรมประเภทนี้ หรือที่เรียกว่าอาชญากรรมเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมหาศาล ทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ และเศรษฐกิจของประเทศชาติ ปัจจัยหนึ่งของการเกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น เกิดจากผู้มีอิทธิพลหรือผู้ทรงอิทธิพล เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีอำนาจ บารมี เป็นที่เกรงขามของบุคคลในท้องถิ่น อีกทั้งยังมีทุนทรัพย์จำนวนมากที่จะใช้ในการประกอบความผิดหรือเพื่อปกปิดพยานหลักฐาน ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีตามกฎหมาย

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยได้มีกฎหมายที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีของผู้ทรงอิทธิพลไว้มากมาย เช่น ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นอีกหนึ่งพระราชบัญญัติที่บัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาลักขโมยผู้ทรงอิทธิพล โดยมีเจตนารมณ์ที่สำคัญในการกำหนดให้มีงานสอบสวนคดีพิเศษขึ้น โดยให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อแก้ไขความบกพร่องในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมทั่วไปเป็นหัวใจสำคัญของการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน แต่ปรากฏว่าระบบการสอบสวนในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความบกพร่องของพยานหลักฐานในคดีบางประเภทได้ รวมทั้งระบบการสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2477 โดยยังมีได้มีการปรับปรุงแก้ไข ทั้งที่สังคมและปัญหาอาชญากรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในรูปแบบต่าง ๆ อีกมากมาย ทั้งนี้จะเห็นได้จากอาชญากรรมมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาประกอบอาชญากรรม บางครั้งอาชญากรก็มีการศึกษาสูงได้นำความรู้

ความเชี่ยวชาญของตนไปใช้ในการกระทำความผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์ ในขณะที่เดียวกันก็ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญปกปิดซ่อนเร้นทำลายพยานหลักฐาน เพื่อให้รอดพ้นจากการกระทำความผิด หากไม่มีการปรับปรุงระบบการสอบสวน ให้ทันสมัยแล้วก็เป็นกรยากที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้¹

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้ทรงอิทธิพล ซึ่งนับวันจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 จึงได้มีการกำหนดให้คดีที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นคดีพิเศษ ตามความในมาตรา 21(1)(ง)แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 แต่เนื่องจากการกำหนดคดีที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพลเป็นคดีพิเศษดังกล่าว กลับขาดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ในส่วนนี้ นอกจากนั้น มาตรการพิเศษต่างๆที่นำมาบังคับใช้ยังเป็นวิธีการดำเนินคดีในรูปแบบใหม่ๆ ประกอบกับการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่เป็นนามธรรม จึงส่งผลให้มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 กับผู้ทรงอิทธิพลจึงเป็นไปได้ค่อนข้างลำบาก

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพลอย่างละเอียด เพื่อวิเคราะห์ถึงมาตรการความเป็นไปได้ในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวต่อผู้ทรงอิทธิพล อีกทั้งข้อดี ข้อเสีย ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพล ตลอดจนวิเคราะห์ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหามีอยู่ในพระราชบัญญัติฉบับ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด และทฤษฎีของมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การแก้ไขปัญหา การดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลของประเทศไทยกับต่างประเทศ

¹ไพฑูรย์ ชัมภรัตน์, “กรมสอบสวนคดีพิเศษกับการแก้ไขความบกพร่องของพยานหลักฐานในคดีอาญา,” มติชน(24 กรกฎาคม 2545): 2.

3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพล ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
4. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ จะศึกษาทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ประกอบกับปัญหาและแนวทางการแก้ไข โดยขอบเขตของกฎหมายที่จะทำการศึกษานั้น จะทำการศึกษาในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพลของประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหรัฐอเมริกา

1.4 สมมติฐาน

รัฐได้มีนโยบายในการปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งดำเนินการกับปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาการดำเนินการต่อผู้ทุจริต คอร์ปชั่น และปัญหาการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล สำหรับปัญหายาเสพติด และปัญหาการดำเนินคดีต่อผู้ทุจริต คอร์ปชั่นนั้น ในเรื่องความชัดเจนของตัวบทกฎหมายในแง่ความหมายและพฤติกรรม มีความชัดเจนมากในระดับหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาถึงปัญหาการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 แล้วพบว่า ทั้งคำนิยาม และมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายยังขาดความชัดเจนและแน่นอน ก่อให้เกิดอุปสรรคในการบังคับใช้

การศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาคำตอบในเรื่องนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 วิธีศึกษาวิจัย

วิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กฎหมาย RICO กฎหมาย CEE และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายงานการศึกษา บทความ และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงหลักการและแนวคิดของมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล
2. ทำให้ทราบถึงวิธีการ และมาตรการในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลของต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ทรงอิทธิพล
4. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไข หรือมาตรการที่เหมาะสมในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ลักษณะรูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล และผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

2.1 ความเป็นมาและปัญหาของผู้ทรงอิทธิพล

ในระบบสังคมไทยนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ทรงอิทธิพลเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานแล้ว ซึ่งแต่เดิมนั้นบทบาทของผู้ทรงอิทธิพลเป็นที่รู้จักกันในความหมายของคำว่า “นักเลง” ในความหมายที่ ดีนักเลงจะหมายถึงลักษณะประจำตัว หรือคุณสมบัติความเป็นลูกผู้ชายของบุคคลดังกล่าว ทำให้ผู้อื่น เคารพยำเกรงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อบุคคลเช่นว่านั้นมีบทบาทเป็นผู้ดูแลสมัครพรรคพวกเพื่อนฝูง คุณสมบัติของความเป็นลูกผู้ชายหรือความเป็นนักเลงนี้รวมถึงความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว เสียสละ หรือ อย่างที่เรียกกันว่าเป็นคนใจถึง¹ บทบาทของนักเลงสมัยก่อนนั้น เป็นเพียงแค่การที่บุคคลนั้นมีอิทธิพล หรือมีอำนาจอยู่เหนือสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ก็สืบเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์หรือการเกิดช่องว่างในระบบการควบคุม และบริหารของ กลไกของอำนาจรัฐในสมัยก่อน นักเลงจึงมีลักษณะคล้ายกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการของชุมชนและการที่ มีนักเลงเกิดขึ้นในท้องถิ่นต่างๆ จึงเป็นเรื่องปกติของวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย²

ตัวอย่างผู้ทรงอิทธิพลในอดีตที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ก็เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้เกิดอันธพาล ขึ้นมากมาย หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นยุคของอันธพาล อันธพาลเหล่านี้อาศัยผลประโยชน์จากกิจการที่ผิด กฎหมาย เช่น โรงยาฝิ่น หรือเรียกรับเงินจากพ่อค้าแม่ค้า โดยการใช้กำลังข่มขู่บังคับ อันธพาลในยุคนี้จะ แสดงตนเป็นนักเลงหัวไม้ กินอาหารแล้วไม่จ่ายเงิน นอกจากนี้ยังมีการเรียกเก็บค่าคุ้มครองอีกด้วย

¹ สมบัติ จิตรวงศ์, บทบาทเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจและการเมืองไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้น, ในรัฐ ทุน เจ้าพ่อท้องถิ่นกับสังคมไทย, (กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 119.

² ชัยชนะ วิบูลย์พันธุ์, “มาตรการทางกฎหมายในการเบื้องต้น และปราบปรามอาชญากรรมที่ กระทำโดยผู้มีอิทธิพล,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 5-6.

หลังจากนั้นในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งได้มีการปฏิวัติเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501 ได้ดำเนินการปราบปรามพวกอันธพาลอย่างจริงจัง โดยใช้อำนาจของคณะปฏิวัติ และเรียกบุคคลพวกนี้ว่า“บุคคลอันธพาล”

บุคคลอันธพาล หมายถึง บุคคลที่กระทำการด้วยตนเองหรือสนับสนุนบุคคลอื่น รังแก ข่มเหง ขู่เข็ญหรือรบกวนให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน และในบางกรณีก็กระทำการแสดงตนให้บุคคลอื่นเกรงกลัว จำต้องยอมทนรับกรรมบางประการ ไม่กล้าขัดขืนหรือเรียกร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการ เพราะเกรงกลัวภัยจะเกิดแก่ตน นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีบุคคลอยู่ไม่น้อยที่ดำรงชีพด้วยการกระทำผิดต่อกฎหมาย เช่น เป็นเจ้ามือสลากกินรวบอันเป็นภัยต่อเศรษฐกิจของชาติ

ดังนั้น จึงได้มีการดำเนินการปราบปรามอย่างจริงจัง โดยนำบุคคลดังกล่าวไปควบคุมตัวหรือขังไว้ในเรือนจำลาชยาว จากการศึกษาพบว่าเหตุที่เกิดยุคอันธพาลขึ้นก็สืบเนื่องมาจากการที่มีกฎหมายที่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างไม่รัดกุม และให้อำนาจมากเกินไป อีกทั้งยังมีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย

ต่อมาในสมัยพลเรือเอกส้งค์ ชลออยู่ ได้มีการเรียกบุคคลผู้เป็นอันธพาลว่าเป็น “ผู้ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม”⁴ ซึ่งได้แก่บุคคลผู้มีพฤติกรรม รังแก ข่มเหง ขู่เข็ญ หรือกระทำด้วยประการใดๆโดยมิชอบให้บุคคลอื่นเกรงกลัวเป็นบุคคลจรจัด ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยวิธีการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน สะสมอาวุธ ปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไว้เพื่อการค้า หรือเพื่อเตรียมการกระทำความผิดอย่างอื่น ขูด ปลุกปั่น ไซ้ หรือสนับสนุนให้ประชาชนก่อความวุ่นวายหรือก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง ดำรงชีพด้วยการตั้งบ่อนการพนันโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตั้งช่องค้าประเวณี หรือเป็นเจ้ามือการพนันสลากกินรวบ หรือหวย ก.ข. และกักตุนสินค้าเพื่อหากำไร หรือขึ้นราคาสินค้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย⁵

⁴ คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 22

⁵ ชัยชนะ วิบูลย์พันธุ์, “มาตรการทางกฎหมายในการเบื้องต้น และปราบปรามอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้มีอิทธิพล,” หน้า 37.

ต่อมาเมื่อยุคสมัยได้มีการเปลี่ยนแปลง พวกนักเลงต่าง ๆ เหล่านี้ก็ได้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานะของตน จากการเป็นนักเลงหัวไม้ธรรมดาที่จะพัฒนาการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ฯลฯ โดยพวกนักเลงที่ปรับเปลี่ยนสถานะของตนเองมาดำรงตำแหน่งทางราชการ ได้ก็เนื่องจากประชาชนทั่วไปในสังคมนั้นๆเกรงกลัว ทำให้นักเลงต่างๆเหล่านี้สามารถปกครองชุมชนต่างๆเหล่านั้นได้ วิธีการที่ผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้จะขยายอิทธิพลของตนเองมีอยู่หลายวิธี แต่วิธีการที่มีประสิทธิผลดีที่สุดก็คือ การอาศัยอำนาจเงินเกื้อหนุนเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะการให้สินบนเจ้าพนักงานระดับสูง เนื่องจากการให้สินบนเจ้าพนักงานระดับสูงจะช่วยให้ผู้ทรงอิทธิพลมีอิทธิพลเหนือเจ้าพนักงานของรัฐในระดับล่างได้อย่างไม่ยากเย็นนัก

เราอาจกล่าวได้โดยสรุปว่า ผู้ทรงอิทธิพลในยุคหลังๆ จะมีการใช้อิทธิพลบังคับขู่เข็ญ ข่มขู่ คู่แข่งในทางธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากต้องการผลตอบแทนที่จะได้รับเป็นจำนวนเงินมหาศาล ดังนั้นจึงก่อให้เกิดมีเจ้าพ่อวงการบันเทิง เจ้าพ่ออาบอบนวด เจ้าพ่อในวงการชกมวย ฯลฯ ผู้ทรงอิทธิพลในยุคหลังๆมักจะถือว่า เงินคือฐานอำนาจที่ใหญ่และดีที่สุด สามารถที่จะบันดาลได้ทุกอย่าง ด้วยเหตุนี้เอง ผู้ทรงอิทธิพลส่วนใหญ่ จึงได้หันไปประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายเนื่องจากได้รับผลตอบแทนที่รวดเร็ว และเป็นจำนวนมหาศาล

ปัญหาผู้ทรงอิทธิพลนั้นมีได้มีแต่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างเช่น อเมริกา หรือญี่ปุ่น ก็ประสบปัญหาเช่นนี้เช่นกัน สำหรับประเทศอเมริกา กลุ่มผู้ทรงอิทธิพลที่ถูกเรียกว่า "มาเฟีย" (Mafia) เป็นกลุ่มผู้ทรงอิทธิพลที่ก่อให้เกิดปัญหาและสร้างความหนักใจให้แก่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างมาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจึงได้พยายามสร้างและพัฒนากฎและมาตรการทางกฎหมายและทางฝ่ายบริหารให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้ทรงอิทธิพล⁶

⁶ สำนักงานอัยการสูงสุด , “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี, 6-7 กันยายน 2547, หน้า 7:1. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

ในปีค.ศ.1965 ประธานาธิบดีลินคอน บี จอนห์สัน (Lydon B. Johnson) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งชื่อว่า “คณะกรรมการของประธานาธิบดีว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายและการบริหารงานยุติธรรม” (President’s Commission on Law Enforcement and Administration of Justice) คณะกรรมการชุดนี้ได้ให้ความหมายของ “องค์กรอาชญากรรม”⁷ ไว้ว่า

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง การรวมกันของอาชญากรรมหลายรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างของการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน โดยมีการติดต่อประสานงาน และกิจกรรมที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรม คือ การสนองความต้องการด้านสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด ฯลฯ โดยมีลูกค้าสำคัญคือ ประชาชนทั่วไป องค์กรอาชญากรรมมักขยายตัวเข้าไปเกี่ยวข้องและควบคุมธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เข้าไปแทรกแซงในการดำเนินธุรกิจเหล่านั้นด้วยการผูกขาด การเลียงภาษี การข่มขู่ การก่อการร้าย การปั่นหุ้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้จำนวนมหาศาล หากการดำเนินการดังกล่าวถูกขัดขวางโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรอาชญากรรมจะมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย หรือจ้างวานฆ่าบุคคลที่องค์กรอาชญากรรมไม่พึงประสงค์ รวมไปถึงการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อฟอกเงินเหล่านั้น ให้เป็นเงินที่ถูกกฎหมายเพื่อนำกลับมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรต่อไป

ต่อมาในปีค.ศ. 1970 ได้มีการประกาศใช้กฎหมายควบคุมองค์กรอาชญากรรม (The Omnibus Crime Control Act 1970) ในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายฉบับนี้ได้ให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมว่า หมายถึง กิจกรรมที่ผิดกฎหมายของสมาชิกกลุ่มจัดตั้งที่ซับซ้อน มีแบบแผนดำเนินการสนองความต้องการสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งรวมไปถึงกิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ การพนัน

⁷ President’s Commission on Law Enforcement and Administration of Justice (Commission appointed by President Lydon B. Johnson in 1965), Organized Crime, Public Law, oct. 15 ,1970, pp. 91-452. อ้างใน ประธาน วัฒนาวณิชช์ และคณะ , รายงานโครงการวิจัยเพื่อพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร (ระยะ2) หัวข้อ “คำนิยามศัพท์” เอกสารตามโครงการวิจัยซึ่งได้รับการสนับสนุน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) จัดทำโดยสถาบันกฎหมายอาชญากรรม

ธุรกิจ โสเภณี ธุรกิจเงินกู้ยืมนอกระบบ ยาเสพติด การข่มขู่รีดไถแรงงาน และกิจกรรมที่ผิดกฎหมายอื่นของสมาชิกขององค์กรเช่นว่านี้⁸

สำหรับในประเทศญี่ปุ่น ก็มีปัญหาในเรื่องผู้ทรงอิทธิพลเช่นเดียวกัน ผู้ทรงอิทธิพลในประเทศญี่ปุ่น ก็ได้แก่พวก "ยากูซ่า" โดยกลุ่มผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทย อเมริกา ญี่ปุ่น หรือประเทศใด ๆ ในโลก จะมีลักษณะที่เหมือนกันในการประกอบธุรกิจหรืออาชญากรรมที่ผิดกฎหมาย กล่าวคือ กลุ่มผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ มักจะประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การตั้งบริษัทบังหน้า โดยเบื้องหลังก็จะค้ายาเสพติด ค้าผู้หญิง หรือค้ำเงินเถื่อน ฯลฯ เงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการกระทำผิดก็จะนำมาให้แก่เจ้าหน้าที่ราชการเพื่อเป็นสินบน หรือไม่ก็นำเงินดังกล่าวไปสนับสนุนพรรคการเมือง เพื่อเพิ่มหรือขยายอิทธิพลของตนเอง

ดังนั้น ปัญหาผู้ทรงอิทธิพลจึงเป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาระดับชาติที่ควรจะได้รับการศึกษาแก้ไขอย่างเร่งด่วน การที่รัฐปล่อยให้สังคมมีผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ได้กระทำผิดกฎหมายต่างๆ หรือดำรงอยู่เหนือกฎหมาย ก็จะเป็นการสร้างความทุกข์ยากเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

2.2 ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายที่นำมาใช้กับอาชญากรรมที่กำหนดให้เป็นการกระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล

ในทางทฤษฎีรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป จะเป็นรูปแบบตามแนวความคิดของ Professor Herbert Packer ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีว่าด้วยการให้เกิดความยุติธรรมทางอาญานั้นขัดกันอยู่

⁸สำนักงานอัยการสูงสุด, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี, 6-7 กันยายน 2547, หน้า 7:2. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

ตลอดเวลา คือ ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process) และทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control)⁹

2.2.1 ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process)

ทฤษฎีนี้จะเน้นหนักในด้านการคุ้มครองสิทธิบางประการของบุคคล หรืออาจกล่าวได้ว่าการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาโดยใช้ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนั้น รูปแบบของการดำเนินคดีจะอยู่ในลักษณะที่ยึดถือกฎหมายเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นถึงหลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล บุคคลใดจะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นจะต้องถูกตัดสินโดยศาล และวิธีการในการดำเนินคดีจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีอคติหรือไม่ใช้อำนาจไปในทางที่มิชอบ บุคคลที่ยังเป็นผู้บริสุทธิ์จะได้รับความคุ้มครอง แต่บุคคลที่กระทำความผิดก็ย่อมต้องได้รับการลงโทษ หัวใจสำคัญของทฤษฎีนี้ก็คือ ในการพิสูจน์ความผิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง บุคคลนั้นจะถูกสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่เสมอ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริง สำหรับวิธีการหรือรูปแบบในการตรวจสอบก็ย่อมต้องเป็นไปด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม

ในส่วนการดำเนินคดีตามแนวความคิดของทฤษฎีนี้ ผู้ต้องหาจะไม่ถูกส่งผ่านไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก โดยมากจะมีอุปสรรคเข้ามาขัดขวางเนื่องจากทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนี้ให้ความสำคัญในเรื่องหลักนิติธรรม (Rule of law) มากกว่าการควบคุมอาชญากรรม เนื่องจากการไม่เชื่อว่าการควบคุมอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพป้องกันหรือปราบปรามมิให้เกิดอาชญากรรมได้ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงของเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมเห็นว่าขั้นตอนในการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจเกิดจากการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยไม่ชอบก็ได้ เช่น อาจเกิดจากวิธีการล่อลวงให้ซื้อ หรือการสร้างพยานหลักฐานใหม่ๆ ขึ้นมา ทำให้ข้อเท็จจริงที่ได้มาโดยมิชอบนั้นไม่สามารถนำมาใช้ได้ ดังนั้นจากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นชัดเจนว่าทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างมาก และศาลคือผู้ที่ให้ความยุติธรรมได้ดีที่สุด สำหรับการดำเนินคดีก็จะต้องดำเนินคดีให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ตามกระบวนการนิติธรรมและทฤษฎีนี้จะไม่ยอมรับวิธีการที่มิชอบด้วยกฎหมาย เช่น การล่อซื้อหรือการหลอกลวง ฯลฯ

⁹ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, สิทธิของผู้ต้องหาในประเทศไทย, สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทยการพิมพ์, 2529), หน้า 2.

ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนี้ยึดถือแนวทางที่จะให้ได้มาซึ่งความเป็นธรรม ควบคู่ไปกับวัตถุประสงค์ในเรื่องของการควบคุมอาชญากรรม และหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของศาล ก็คือการทำหน้าที่ให้เกิดความยุติธรรมขึ้นมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงวิธีการ รูปแบบ ในการแสวงหาพยานหลักฐาน สืบสวน สอบสวน ของเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ ฯลฯ โดยหลักแล้วบุคคลจะไม่ถูกพิจารณาหรือลงโทษเพียงเพราะว่ามีกรกล่าวหาหรือเพียงเพราะมีพยานหลักฐานว่าเขาได้กระทำเท่านั้น แต่จะต้องผ่านการพิจารณาพิพากษา พิเคราะห์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งในแง่ความถูกต้องและการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ศาลจะต้องทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางที่จะต้องตรวจสอบวินิจฉัยข้อเท็จจริง และศาลจะไม่ยอมรับการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยวิธีการที่มีชอบด้วยกฎหมายและอาจจะพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหาไปได้

2.2.2 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control)

หน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็คือ การควบคุม และปราบปรามอาชญากรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งความสงบสุข เป็นระเบียบเรียบร้อยของ คนในสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการหรือหลักการ นโยบายที่แน่นอน มีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งควบคุม ปราบปรามและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำผิดอย่างจริงจัง เนื่องจากการกระทำของ เหล่าอาชญากรรมเหล่านั้นกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศชาติ อีกทั้งสิทธิ เสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตถูกกระทบกระเทือน และถูกคุกคามจากภัยอาชญากรรม ดังนั้นถ้าหาก กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอที่จะใช้ในการปราบปรามอาชญากรรม ก็จะ ก่อให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของกฎหมาย ประชาชนโดยทั่วไปขาดความเกรงกลัว ผู้ที่เคารพปฏิบัติตาม กฎหมายก็จะกลายเป็นผู้ที่ต้องเสียเปรียบ ถูกฉ้อโกงสิทธิ เสรีภาพ ถูกรุกรานผลประโยชน์และล่วง ละเมิดเกิดความไม่สงบและเรียบร้อยทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน

กระบวนการทางอาญาของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อสังคม และการที่จะ บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ เราจะต้องปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การสืบสวน การดำเนินคดีอาญา การพิสูจน์ความผิดและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซึ่งถูกศาล พิพากษาลงโทษแล้วอย่างได้ผล กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมียุติธรรมจับกุม ผู้กระทำผิดและการพิพากษาผู้กระทำผิดสูง โดยการให้ทรัพยากรอย่างจำกัดการดำเนินตามขั้นตอน ต่างๆในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็วและแน่นอน ขั้นตอนในกระบวนการทางอาญา

จะต้องไม่มีแบบพิธีที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี การค้นหาข้อเท็จจริงในคดีจะพยายามให้ยุติในขั้นต้นของกระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุด ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การดำเนินงานตามขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ควรจะอยู่ภายใต้อำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นส่วนใหญ่ โดยความมุ่งหมายของรูปแบบนี้ก็คือ ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมจะต้องรวบรัด สม่่าเสมอ ไม่หยุดชะงัก มีประสิทธิภาพและต้องยอมรับว่า การค้นหาข้อเท็จจริงในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือได้¹⁰

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมนี้ มุ่งเน้นต่อการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นสำคัญ โดยที่จะเน้นหนักต่อการปราบปรามอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง แต่สำหรับในส่วนของการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคล สำหรับทฤษฎีนี้แล้วจะพิจารณาในเรื่องดังกล่าวเป็นลำดับรองลงไป หรืออาจจะกล่าวเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจได้ว่า หากเราสามารถควบคุมและป้องกันอาชญากรรมได้ สังคมก็จะเกิดความสงบสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย และเมื่อสังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยก็เท่ากับเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไปโดยปริยาย ดังนั้นโดยลักษณะ รูปแบบ และวิธีการดำเนินงานตามทฤษฎีนี้ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมจะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ไม่หยุดชะงัก เป็นการโต้ตอบกับปัญหาอาชญากรรมอย่างเฉียบขาด มีการเปิดให้ใช้โอกาสในการพิจารณา หรือใช้ดุลยพินิจอย่างกว้างขวาง รวมถึงการกั้นกรงข้อมูลพยานหลักฐานในชั้นการปฏิบัติการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหมายถึงการพิจารณาและการตัดสินไม่ว่าจะให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือลงโทษผู้กระทำความผิด ก็จะกระทำโดยเร็ว ไม่มีกระบวนการต่างๆ มากมายขัดขวาง

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีทั้งสองทฤษฎีนี้ ต่างก็มีแนวความคิดหลักการและเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป แต่ทั้งนี้แล้วโดยวัตถุประสงค์หลักต่างก็มีจุดหมายปลายทางอย่างเดียวกัน คือ ต้องการให้สังคม บ้านเมือง ประเทศชาติเกิดความสงบสุข เรียบร้อย มีกระบวนการยุติธรรมที่สามารถคุ้มครองผู้บริโภค และลงโทษผู้ที่กระทำความผิดได้อย่างปราศจากข้อสงสัยบกพร่อง

¹⁰ ประธาน วัฒนวานิชย์, “ระบบความยุติธรรมทางอาญา : แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม และกระบวนการนิติธรรม,” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 9,2 : 150-151.

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าทฤษฎีทั้งสองทฤษฎีนี้ คือทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมและทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม ต่างได้ให้ความสำคัญกับบทบาทขององค์กรแตกต่างกันออกไป โดยทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม หรือทฤษฎี Crime Control จะให้ความสำคัญแก่เจ้าหน้าที่ผู้เป็นฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งจะอยู่ในส่วนของเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการ ซึ่งโดยรูปแบบแล้วทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีให้ความสำคัญกับรูปแบบที่ให้อำนาจหรือภาระอยู่กับฝ่ายบริหารเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็จะแตกต่างกับทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม หรือที่เราเรียกว่า ทฤษฎีDue Process ซึ่งเน้นหนักไปที่หลักนิติธรรม สำหรับบทบาทขององค์กรที่ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญก็คือบทบาทของศาลหรือตุลาการ โดยมุ่งเน้นไปที่ความยุติธรรม ความเป็นกลาง สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ฯลฯ

แนวความคิดทั้งสองทฤษฎีได้มีข้อดีและข้อบกพร่องที่แตกต่างกันไป ในส่วนของรูปแบบ The Crime Control Model มีการกำหนดวิธีการดำเนินการที่รวดเร็วเด็ดขาด เน้นประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้มีการดำเนินการได้รวดเร็ว ทันท่วงที ต่อการพัฒนาของอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถโต้ตอบได้อย่างฉับพลัน แต่มีข้อบกพร่องตรงที่ว่า การดำเนินการอย่างรวดเร็วและเด็ดขาดนั้น จำเป็นอยู่ดีที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีอำนาจมากมีการใช้ดุลยพินิจอย่างกว้างขวาง เมื่อเป็นเช่นนี้อาจทำให้มีการใช้อำนาจไปในทางที่มิชอบหรือเป็นลักษณะ “แบบอำเภอใจ”(arbitrary) จะมีลักษณะการเป็นผู้ก่ออาชญากรรม เป็นอันตรายต่อสังคมเสียเอง รูปแบบนี้จึงต้องแก้ไขที่การควบคุม (control) อำนาจ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลบ้าง แนวความคิดนี้ยอมรับในความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ และถือว่าความผิดพลาดนั้นจะเป็นแนวทางให้เกิดการแก้ไขให้ดีขึ้น¹¹

สำหรับข้อดีของกระบวนการยุติธรรม (Due Process) คือเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ผู้ถูกกล่าวหาจะได้รับความคุ้มครอง โดยจะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การดำเนินกระบวนการพิจารณา พิสูจน์ความผิดจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายได้กำหนดไว้ หลักฐานต่างๆที่ได้มาโดยมิชอบไม่สามารถนำมาใช้ได้ เราอาจกล่าวสรุปสั้นๆถึงข้อดีของทฤษฎีนี้ได้ว่า เป็นทฤษฎีที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในทุกชั้นทุกตอน ตั้งแต่ชั้นการสืบสวน สอบสวน การพิจารณาคดี จนถึงชั้นการชี้ขาดตัดสินข้อพิพาท แต่ข้อเสียของทฤษฎีนี้ก็คือ หากสังคมให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากเกินไป อาจจะส่งผลต่อความสงบเรียบร้อย

¹¹ อารี อารยวัฒนกุล, “การคุ้มครองสิทธิของบุคคลกับการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 83.

ของคนในสังคม อาจถูกรออาจจะหลุดพ้นจากระบวนการยุติธรรม ไม่ถูกลงโทษ ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความอึดใจ และ ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมืองอีกต่อไป แม้ว่าจะเคยมีคนกล่าวว่า การปล่อยตัวผู้กระทำความผิดสืบคนยอมคิดว่าการลงโทษผู้บริสุทธิ์เพียงคนเดียว ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ถ้าหากสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในสังคมทุกๆวัน ก็จะสร้างความเสื่อมศรัทธาในระบบกระบวนการยุติธรรม ความไม่น่าเชื่อถือของกฎหมาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามปรับปรุง ระบบกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ มีความทันสมัย แม่นยำ ให้ทันกับยุคสมัยที่ได้พัฒนาขึ้นไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

จะเห็นได้ว่ารูปแบบทั้งสองทฤษฎีดังกล่าวนี้ มีความแตกต่างกันก็เพราะวิธีปฏิบัติ(Procedure) หากแต่ในความเป็นจริง เราไม่สามารถนำทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งมาใช้แต่เพียงอย่างเดียวได้ เรายังต้องมีการผสมผสานกันของทั้งสองรูปแบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อกระบวนการทางอาญาที่เหมาะสมต่อไป กล่าวคือ ต้องไม่คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลไว้ขอบเขตอันเป็นผลให้ละเลยเรื่องการควบคุมอาชญากรรม ขณะเดียวกันก็ไม่มุ่งเน้นการควบคุมอาชญากรรมจนละเลยต่อการเอาใจใส่ในส่วนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล โดยเราต้องกำหนดจุดแห่งความพอดีของรูปแบบทั้งสองให้เข้ากับกระบวนการทางอาญา สุดแล้วแต่จะโน้มเอียง เน้นหนักไปในรูปแบบใดหรือมีการวางโครงสร้างในลักษณะไหน ซึ่งผลสุดท้ายวัตถุประสงค์หลักที่หวังกันก็คือ ความสงบเรียบร้อยของสังคม และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพลเมือง ไม่ให้ถูกระทบกระเทือน¹²

2.3 นิยามความหมาย ลักษณะและรูปแบบอาชญากรรมที่กำหนดว่ากระทำโดยผู้ทรงอิทธิพลและผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

2.3.1 การกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลในหน่วยงานต่าง ๆ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นถึงที่มาและปัญหาของผู้ทรงอิทธิพล แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันนี้ผู้ทรงอิทธิพลถือเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ภาครัฐให้ความสนใจ และกำลังหาแนวทาง วิธีการเพื่อป้องกันและยับยั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้ทรงอิทธิพลดังกล่าว

¹² กรกาญจน์ อรุณพลอด, “การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 16-17.

เนื่องจากปัญหาที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลนั้นส่งผลกระทบต่อภาครัฐทั้งในระดับประเทศเรื่อยลงมาจนถึงระดับชาวบ้านธรรมดาสามัญทุกคน ตัวอย่างเช่น ผู้ทรงอิทธิพลที่เป็นนักการเมือง อาศัยตำแหน่งหน้าที่อิทธิพลของตนในการทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาระดับประเทศ หรือนักเลงท้องถิ่นซึ่งมีอิทธิพล มีอำนาจ อาศัยพรรคพวกกระทำการเรียกรับเงินจากวินมอเตอร์ไซค์ หรือแม่ค้า ฯลฯ

จากตัวอย่างปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงมีหน่วยงานต่างๆของภาครัฐ ได้มีการกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ เพื่อที่จะนำกฎหมายต่างๆที่มีอยู่มาบังคับใช้ต่อผู้ทรงอิทธิพลเหล่านั้น จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานของภาครัฐต่าง ๆ ได้กำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

ในด้านการบริหารประเทศ รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะต่อไปนี้ ถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลตามนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล ได้แก่¹³

1. เป็นบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่สามารถชักนำด้วยคำพูด หรือ คำลัษณ์ ชูเกียรติ บังคับผู้อื่น ให้กระทำการหรืองดกระทำการ
2. เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมส่อส่งผู้คน อาวุธ ไม่ว่าจะบุคคลในเครื่องแบบ ประชาชน กลุ่มข้าราชการ พนักงานของรัฐ หรือแก๊งต่าง ๆ เพื่อใช้อำนาจบีบบังคับ ชูเกียรติให้ผู้อื่นกระทำการหรืองดกระทำการ
3. เป็นบุคคลที่มีฐานความผิดเข้าข่ายพฤติกรรมที่สำคัญ 15 ประการ ได้แก่
 - (1) แก๊งผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
 - (2) แก๊งผู้มีอิทธิพลในการฮั้วประมูลและ จัดขบวนการเสนอ/แข่งขันราคาในการประมูลงานของทางราชการ
 - (3) แก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์ จากคิวรถจักรยานยนต์ และรถยนต์รับจ้าง ผิดกฎหมาย
 - (4) แก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากโรงงาน ร้านค้า สถานบริการ และสถานประกอบการต่างๆ
 - (5) แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบขนสินค้าหนีภาษีน้ำมันเถื่อน น้ำมันปาล์มเถื่อน บุหรี่/สุราเถื่อน และรับเคลียร์การนำเข้าสินค้าผิด กฎหมาย

¹³ <http://www.muangpolice.com/pull.htm>

- (6) แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบจัดให้มีบ่อนการพนัน โตะพนันบอล หวยใต้ดิน
จับยี้กั ตู้เกมส์ไฟฟ้า
- (7) แก๊งผู้มีอิทธิพลค้าหญิงและเด็ก บังคับค้าประเวณีโสเภณีเด็ก
- (8) แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบนำคนเข้า-ออกและอยู่ในราชอาณาจักรโดยผิด
กฎหมาย
- (9) แก๊งผู้มีอิทธิพลนื้อโกงหลอกหลวงประชาชนไปทำงานต่างประเทศ
- (10) แก๊งผู้มีอิทธิพลหลอกหลวงต้มตุ๋นนักท่องเที่ยว
- (11) แก๊งผู้มีอิทธิพลมือปืนรับจ้าง
- (12) แก๊งผู้มีอิทธิพลรับจ้างทวงหนี้ด้วยการข่มขู่หรือใช้กำลัง
- (13) แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบค้าอาวุธ
- (14) แก๊งผู้มีอิทธิพลที่บุกรุกที่ดินสาธารณะ และหรือทำลาย
ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- (15) แก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากการรับเคลียร์หรือคุ้มครองการ
กระทำผิดบนเส้นทางหลวงและหรือสาธารณะ

กระทรวงมหาดไทย¹⁴ ได้ให้ความหมาย “ผู้มีอิทธิพล” คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง เป็น
ผู้ใช้ จ้างวาน สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมาย หรือกระทำด้วยประการใดๆที่มีชอบด้วย
กฎหมาย กดขี่ข่มเหง รังแกประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองและ
การกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ และได้กำหนดพฤติการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในข่ายว่าเป็น
ผู้มีอิทธิพลไว้ว่า

1. ตั้งบ่อนการพนัน เป็นปกติธุระโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นเจ้าของ
สถานกินรวบ
2. ตั้งช่องโสเภณี สถานบริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยการทำด้วยตนเอง
หรือใช้ผู้อื่น บังคับ ขู่เข็ญ หรือหลอกหลวงหญิง หรือเด็กเพื่อค้าประเวณี
3. ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การขูดแระ
เถื่อน
4. สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการ เพื่อแสวง
ผลประโยชน์โดยมิชอบ

¹⁴ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0207/ว.33 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2529

5. เรียกค่าคุ้มครองบุคคล ทรัพย์สินหรือกิจการต่างๆ เช่น รถเมล์ รถประจำทาง รถโดยสาร หรือเรือโดยสาร
6. ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระ จัดหาเมื่อป็นรับจ้างหรือการเลี้ยงชีพด้วยวิธีการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รังแก ข่มเหง หรือกระทำการด้วยประการใดๆโดยมิชอบให้ผู้อื่นเกรงกลัว
7. สะสมอาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อการค้า หรือเตรียมการกระทำอย่างอื่น
8. เป็นผู้ค้า หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดรายใหญ่
9. เป็นผู้ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
10. เป็นนายทุนแสวงหาผลประโยชน์จากราชการโดยมิชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไรหรือขึ้นราคาโดยมิชอบ
11. ลักลอบฆ่าสัตว์ และค้าสัตว์ผิดกฎหมาย
12. ใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

นอกจากนี้ผู้มีอิทธิพล ตามหนังสือหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0307.2 /ว 120 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2546 หมายถึง บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่ดำรงตนด้วยการกระทำด้วยตนเอง หรือใช้ จ้างวาน สนับสนุนการ กระทำใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรืออยู่เหนือกฎหมาย ซึ่งผลของการกระทำนั้นเป็นการบ่อนทำลาย เศรษฐกิจ สังคมการเมือง ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินการ ตามเจตนารมณ์ของประชาชน หรือทำลายคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ เป็นเครือข่าย หรือกระทำเป็นปกติธุระ หรือการกระทำนั้นข้าราชการเกรงกลัว ไม่กล้าดำเนินการตามกฎหมาย และประชาชนทั่วไปเกรงกลัว ไม่กล้าให้ข้อมูลเกี่ยวกับ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น¹⁵

¹⁵ http://www.chainat.go.th/POC/data_45/43/43-7.xls

หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยที่ มท. 0214/206 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2534 เรื่องการสำรวจรายชื่อผู้มีอิทธิพล และมาตรการลดผู้มีอิทธิพล ได้อธิบายพฤติการณ์ของผู้ทรงอิทธิพลไว้ในลักษณะกว้างๆดังต่อไปนี้

1. เป็นบุคคลซึ่งตนเองหรือบริวารสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน โดยมีพฤติการณ์แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เช่น เป็นผู้ค้า หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดรายใหญ่ การค้าของเถื่อน บ่อนการพนัน และเจ้ามือสลากกินรวบ คนมีฐานะร่ำรวยสามารถสร้างอิทธิพลในทางการเมือง ในหมู่ราชการ และประชาชน
2. เป็นนักการเมืองท้องถิ่น และกลุ่มการเมืองระดับชาติที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
3. กลุ่มเศรษฐิกิจนายทุนที่แสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ(ศตส.)ได้สรุปว่าพฤติการณ์ของผู้มีอิทธิพลไว้ว่า ผู้มีอิทธิพลจะมีพฤติการณ์ดังต่อไปนี้

1. มีพฤติการณ์เรียกเก็บผลประโยชน์จากวินรถตู้โดยสาร วินจักรยานยนต์ รับจ้าง
2. มีพฤติการณ์การฮั้วการประมูล
3. มีพฤติการณ์ขบนและค้าของหนีภาษี
4. มีพฤติการณ์เกี่ยวกับการพนัน หวยใต้ดิน จับยี้กั ตู้เกม ตู้มาไฟฟ้า
5. มีพฤติการณ์ค้าผู้หญิงและเด็ก
6. มีพฤติการณ์รับจ้างฆ่าคน หรือมือปืนรับจ้าง
7. มีพฤติการณ์ลักลอบนำคนเข้าเมืองหรือส่งออกต่างประเทศโดยผิดกฎหมาย
8. มีพฤติการณ์เรียกเก็บผลประโยชน์จากร้านค้า ร้านค้าตามฟุตบาท สถานประกอบการ
9. มีพฤติการณ์บุกรุกและทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

10. มีพฤติการณ์หลอกลวงแรงงาน
11. มีพฤติการณ์ดัดตุนักท่องเที่ยว
12. มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติด

ส่วนการสรุปคำจำกัดความผู้มีอิทธิพลอย่างเป็นทางการ ศตส.ได้สรุปว่า ผู้มีอิทธิพล คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ดำรงตนอยู่เหนือกฎหมาย ไม่ว่าจะใช้ จ้างวาน รวมถึงการกระทำของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ทำลายเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คุณภาพชีวิตของประชาชน¹⁶

กรมตำรวจ¹⁷ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าผู้มีอิทธิพล คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง หรือ เป็นผู้ใช้ จ้างวาน หรือผู้สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมายหรือกระทำด้วยประการใดๆ ที่มี ขอบด้วยกฎหมาย กดขี่ข่มเหงประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และ การกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ สำหรับข้อพิจารณาในเรื่องนี้ขอให้พิจารณาเฉพาะรายใหญ่และที่กระทำ เป็นกระบวนการมีขอบข่ายงานกว้างขวาง เป็นปัญหาต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของ ประชาชนอย่างร้ายแรง เช่น

- เป็นนายทุนที่แสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไร หรือขึ้นราคาสินค้าโดยไม่ชอบ
- ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดแร่เถื่อน ลักลอบตัดไม้ทำลาย ป่า หรือนุกรุกป่าสงวนและสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นการ กระทำที่เกินความจำเป็นเพื่อการเลี้ยงชีพ
- ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
- เป็นผู้ค้าหรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดขนาดใหญ่
- ตั้งบ่อนการพนันเป็นปกติธุระโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเจ้ามือ สลากกินรวบ
- ทำการด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่นบังคับ ขู่เข็ญ หรือหลอกลวงหญิง หรือ เด็กมาเพื่อค้าประเวณี

¹⁶ <http://www.kapook.com/news/02/3456.html>

¹⁷ แผนป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมือปืนรับจ้างของกรมตำรวจ ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2536, หน้า 8-9.

- สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
- ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระจัดหาหม้อปิ่นรับจ้าง หรือหาเลี้ยงชีพด้วย
- วิธีการอันขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- สะสมอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ไม่ว่าชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไว้เพื่อการค้าหรือเตรียมการกระทำความผิดอย่างอื่น

จากตัวอย่างข้างต้นที่ยกขึ้นมาี้แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐต่างให้ความสนใจในปัญหาที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล โดยแต่ละหน่วยงานก็พยายามนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลขึ้น เพื่อรองรับการใช้ตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ในการดำเนินคดี

แต่สิ่งที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น คือ หน่วยงานต่างๆ ต่างก็ได้นิยามความหมายของผู้มีอิทธิพลขึ้นโดยบัญญัติไว้ต่าง ๆ กัน เมื่อสังเกตดูแล้วก็จะพบว่านิยามความหมายที่แต่ละหน่วยงานบัญญัติขึ้นต่างก็มีความคล้ายคลึงกัน โดยสาระสำคัญส่วนใหญ่แล้วจะมีความใกล้เคียงหรือเหมือนกัน จะต่างกันก็ตรงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น แต่ถ้าพิจารณาให้ดีก็จะพบว่าทุกหน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้นต่างให้นิยามความหมายของคำว่า “ผู้มีอิทธิพล” ไว้ แต่ไม่มีหน่วยงานใดเลยที่ได้นิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล

ดังนั้น เมื่อเราพิจารณาถึงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 แล้ว จะพบว่า มาตรา 21¹⁸ ได้บัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลไว้ แต่ไม่ได้มีการให้นิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ว่ามีนิยามความหมายอย่างไร จะมีความหมายเหมือนกับผู้มีอิทธิพลตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้บัญญัติไว้หรือไม่

¹⁸ “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

สำหรับประเด็นนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า โดยหลักการแล้วผู้ทรงอิทธิพลกับผู้มีอิทธิพล น่าจะมีความหมายเหมือน ๆ กัน อาจจะมีส่วนที่แตกต่างกันบ้างในรายละเอียดปลีกย่อย ดังนั้นจึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่ถึงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 ควรจะมีการเพิ่มนิยามความหมาย ของผู้ทรงอิทธิพล เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับรายละเอียดในส่วนนี้ ผู้เขียนจะขอกล่าวไว้ในบทที่ 4.3 โดยละเอียดต่อไป

2.3.2 ลักษณะและรูปแบบอาชญากรรมที่กำหนดให้ผู้ทรงอิทธิพลเป็นผู้กระทำ

2.3.2 ลักษณะและรูปแบบอาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ใน สังกศม

ผู้ทรงอิทธิพลที่ประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในสังกัด หรือที่เรา เรียกว่า White Collar Crime หรือ Occupational Crime อาชญากรรมประเภทนี้เกิดจากผู้กระทำความผิด หรือตัวอาชญากรซึ่งเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ การงานดี มีอำนาจและได้ใช้อำนาจตำแหน่งหน้าที่ที่ ตนมีอยู่ แสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ เพื่อให้ผลประโยชน์เหล่านั้นตกแก่ตนเอง ครอบครัว ญาติที่

-
- (1) คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้และที่ กำหนดในกฎกระทรวง โดยการเสนอแนะของ กกพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตาม กฎหมายดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
 - (ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวน สอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ
 - (ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ
 - (ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็น การกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ
 - (ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

น้อง หรือพรรคพวกของตนเอง โดยผลประโยชน์ที่ได้รับอาจจะอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น เป็นสิ่งของ หรืออาจจะแปรรูปเป็นการให้ความสะดวกสบาย ฯลฯ

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่า ผู้ทรงอิทธิพลที่ประกอบอาชญากรรมโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในสังคมนั้น โดยปกติแล้วผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้จะมีตำแหน่งหน้าที่การงานดี มีหน้ามีตาในสังคม เป็นที่รู้จักของคนหมู่มาก บุคคลเหล่านี้ก็เช่น รัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตำรวจ ทหาร ฯลฯ บุคคลเหล่านี้จะมีอำนาจมาก เนื่องจากตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่และมักใช้อำนาจที่ตนมีอยู่นั้น แสวงหาผลประโยชน์ในทางที่มีขอบ โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมของบุคคลเหล่านี้ โดยมากจะประกอบอาชญากรรมในลักษณะที่เป็น การคอร์รัปชัน การรับสินบนจากนักธุรกิจ นายทุน หรือผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทต่างๆ นอกจากนั้นส่วนใหญ่จะประกอบกิจการหรือมีส่วนในกิจการประเภทสถานบันเทิง อาบอบนวด ฯลฯ เนื่องจากเป็นกิจการที่สามารถฟอกเงินได้ง่าย อีกทั้งในส่วนของสินค้าที่ใช้จ่าย ยังสามารถนำสินค้าเหล่านั้นเข้ามาในประเทศโดยการหลีกเลี่ยงภาษีได้ง่าย นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว ผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ก็จะได้รับเงินในรูปแบบของการให้จากนักธุรกิจอื่นๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ตัวอย่างเช่น เจ้าของกิจการสถานบันเทิง ไม่ต้องการให้เจ้าพนักงานตำรวจมาตรวจสถานบันเทิงของตนบ่อยๆ หรือมากอยกำหนดเวลาปิดให้ตรงต่อเวลาตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เจ้าของกิจการเหล่านี้ก็จะแบ่งผลกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการบางส่วน แบ่งไปให้ผู้ทรงอิทธิพล เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงอิทธิพลที่มีอำนาจอยู่ ใช้อำนาจสั่งการหรือบังคับบัญชาให้ลูกน้องของตนละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ต้องไปตรวจตรา หรือคอยควบคุมสถานบันเทิงเหล่านั้น

นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วลักษณะและรูปแบบอย่างหนึ่งของผู้ทรงอิทธิพลที่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ในการประกอบอาชญากรรม ที่เป็นปัญหาค่อนข้างร้ายแรงในสายตาของผู้เขียนคือ การที่ผู้ทรงอิทธิพลเหล่านั้นดำรงตำแหน่งทางนิติบัญญัติ หรือมีอำนาจทางบริหาร แต่ใช้อำนาจในทางที่มีขอบ เนื่องจากผู้ทรงอิทธิพลเหล่านั้นมีหน้าที่ในการบัญญัติกฎหมาย หรือทำการพัฒนาท้องที่ อำเภอ เขต หรือส่วนใดๆ ของประเทศ แต่การพัฒนาในส่วนต่าง ๆ นั้น กลับกลายเป็นการพัฒนาที่มีผลประโยชน์ในรูปแบบผลประโยชน์ทับซ้อน โดยมากจะกระทำการก็เพื่อผลประโยชน์ในทางธุรกิจของตน ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ การกว้านซื้อที่ดินที่มีราคาถูก แต่หลังจากที่กว้านซื้อที่ดินได้มาหมดแล้ว ผู้ทรงอิทธิพลเหล่านั้นก็จะอาศัยอำนาจของตนบริหารพื้นที่เหล่านั้นให้มีถนนตัดผ่าน ทำให้ราคาที่ดินแถวนั้นสูงขึ้นหลายเท่าตัว หลังจากนั้นผู้ทรงอิทธิพลก็จะทยอยขายพื้นที่เหล่านั้นซึ่งก็จะได้กำไรอย่างมหาศาล (การประกอบอาชญากรรมในลักษณะนี้รวมถึงการที่ผู้ทรงอิทธิพลล่วงรู้ความลับ

ของทางราชการก่อน แล้วนำความลับดังกล่าวมาใช้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือญาติ พี่น้อง พรรคพวกของตนเองด้วย)

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนสามารถสรุปลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลที่ประกอบอาชญากรรม โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในสังคม โดยมีลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. อาชญากรผู้กระทำความผิด มักจะมีตำแหน่ง อำนาจ หน้าที่ การงานสูงพอที่จะดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมายได้
2. เป็นการประกอบอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อน มีลักษณะซ่อนเร้นจากสายตาประชาชนโดยทั่วไป
3. อาชญากรส่วนใหญ่จะรับราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือพวกนักการเมือง นักธุรกิจ ซึ่งเป็นบุคคลที่สังคมประชาชนทั่วไปยอมรับ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ
4. อาชญากรส่วนใหญ่จะมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีสถานภาพทางการเมือง สังคม อยู่ในระดับสูง
5. อาชญากรรมที่กระทำส่วนใหญ่เป็นอาชญากรรมที่ให้ผลตอบแทนสูง และไม่สะท้อนขวัญประชาชนโดยทั่วไป

2.3.2.2 ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรม ที่มักจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เป็นจำนวนมากทั้งในทางธุรกิจ และการเมือง

เงิน และ อำนาจ ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ทรงอิทธิพลต้องการจะมีการจะทำให้ตนเองมีเงินหรือ อำนาจมาก ก็มีความจำเป็นที่จะต้องประกอบธุรกิจ หรือ มีตำแหน่งทางการเมือง โดยมากผู้ทรงอิทธิพล จะมีกิจการหลักเป็นของตนเอง ทำให้ตนเองมีเงินทุนสนับสนุนในการแสวงหาอำนาจ โดยวิธีการแล้วผู้ทรงอิทธิพลจะเริ่มจากการเป็นเจ้าของกิจการ หรือมีธุรกิจใหญ่โต หลังจากนั้นก็จะพลิกบทบาทของตนเองจากการเป็นนักธุรกิจมุ่งสู่บทบาททางการเมือง โดยหวังว่าที่จะมีอำนาจทางการเมือง โดยอำนาจเงินของผู้ทรงอิทธิพล ทำให้ผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้สามารถสอดแทรก มีโอกาสเข้าไปสู่บทบาททางการเมือง หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ผู้ทรงอิทธิพลได้ใช้ปัจจัยเงิน เป็นตัวซื้อเสียงจากประชาชน โดยให้ประชาชนเลือกตนเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ในขณะเดียวกัน ผู้ทรงอิทธิพลบางคน ไม่ต้องการที่จะเปิดเผยตนเองก็จะนำเงินที่มีอยู่ของตนเอง ไปสนับสนุนนักการเมืองบางท่าน หรือ นำไปสนับสนุน

พรรคการเมืองบางพรรค โดยที่ตนเองเป็นกุ่มบังเหียนอยู่เบื้องหลัง หลังจากผู้ทรงอิทธิพลหรือ ตัวแทนของผู้ทรงอิทธิพลที่ได้มีโอกาสเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็จะใช้อำนาจที่ตนมีอยู่แสวงหาผลประโยชน์ จากกิจการต่าง ๆ หรือ กระทำ การอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของตนเอง ตัวเองที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด ก็คือ การฮั้วกันประมูลการก่อสร้างของรัฐ หรือ การซื้อขายสิ่งของต่าง ๆ ที่รัฐต้องการ โดยบริษัทผู้ขายส่วนใหญ่ก็จะเป็นบริษัทที่เชื่อมโยงกับผู้ทรงอิทธิพลต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่ว่าจะป็นญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง ของผู้ทรงอิทธิพล

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่า ลักษณะ และรูปของรูปแบบ ของอาชญากรรมประเภทนี้ จะมีความใกล้เคียงกับ ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมในหัวข้อที่ 2.3.2.1 แต่ลักษณะและรูปแบบ การของอาชญากรรมประเภทนี้ กว้างกว่า กล่าวคือ การประกอบอาชญากรรมจะมีปรากฏอยู่ในลักษณะ ที่เป็นการผูกขาดทางการค้าด้วย อาจกล่าวได้ว่า เหตุผลที่มีการผูกขาดทางการค้า ก็เนื่องจาก อำนาจ ในทางการเมืองในการบริหารอีกนั่นเอง โดยลักษณะและรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมโดยผู้ ทรงอิทธิพลประเภทนี้ จะเป็นการประกอบอาชญากรรมในลักษณะที่เป็นการใช้อำนาจของรัฐโดยอาศัย ตำแหน่งหน้าที่ การอาศัยตำแหน่งหน้าที่ การอาศัยความลับทางราชการ ปรับเปลี่ยนเป็นข้อมูลทางธุรกิจ เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับกิจการของผู้ทรงอิทธิพล หรือ การกีดกันทางการค้า ก่อให้เกิดความไม่ เสมอภาค ความอยุติธรรม

2.3.2.3 ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่มักจะทำในรูปแบบขบวนการหรือองค์กร อาชญากรรม

ก่อนที่จะกล่าวในส่วนลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่มักจะทำในรูปแบบ ขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม ผู้เขียนจะขออธิบายถึงความแตกต่างระหว่างผู้ทรงอิทธิพลกับ องค์กรอาชญากรรมเสียก่อน เพื่อให้เกิดความชัดเจน และไม่สับสน

ผู้ทรงอิทธิพล จะมีลักษณะที่เป็นปัจเจกบุคคล หรือมีลักษณะที่เป็นการเฉพาะตัวของ บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ โดยมากจะกระทำการด้วยตนเอง หรือไม่ก็จะเป็นผู้ใช้ ผู้จ้างวาน หรือ ผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการประกอบกิจการธุรกิจที่ผิด กฎหมาย เช่น เจ้ามือหวยเถื่อน ซ่อง เจ้ามือพนันฟุตบอล ฯลฯ หรือการใช้อิทธิพลทางการเมือง หรือการ ใช้กำลังข่มขู่ กรรโชก พุทธิการณ์ที่ยกตัวอย่างมาเหล่านี้ ถือว่าเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่เกิดจาก

ผู้ทรงอิทธิพล เป็นต้น ลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของผู้ทรงอิทธิพลที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน ก็คือ การมีลักษณะเป็นการเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ไม่สามารถโอนต่อหรือส่งต่อให้กับบุคคลอื่นใดได้ แม้กระทั่งทายาทของตนเองก็ตาม เมื่อผู้ทรงอิทธิพลนั้นตายลง อิทธิพลที่มีอยู่ในตัวบุคคลนั้น ๆ ก็จะเสื่อมสลายหมดไป ไม่สามารถโอนต่อหรือส่งต่อให้กับทายาท เพื่อนพ้อง ญาติพี่น้อง ฯลฯ ได้

แต่ขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม เกิดจากการรวมตัวกันของบุคคลหลาย ๆ บุคคล เพื่อก่อตั้งเป็นองค์กรหรือขบวนการ องค์กรหรือขบวนการเหล่านี้หากพิจารณาให้ดีแล้วก็จะพบว่า บุคคลผู้ที่อยู่เบื้องหลังองค์กรหรือขบวนการเหล่านี้ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้ทรงอิทธิพล หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ทรงอิทธิพล คือบุคคลที่อยู่เบื้องหลังองค์กรอาชญากรรมหรือขบวนการ โดยการรวมตัวกันของผู้ทรงอิทธิพลหลายคนนี้เอง ทำให้ปัญหาที่เกิดจากองค์กรอาชญากรรมเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อประเทศชาติ บ้านเมืองมากกว่าปัญหาที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล เพียงคนเดียว เนื่องจากการรวมตัวกันของผู้ทรงอิทธิพล ทำให้มีอำนาจหรืออิทธิพลในการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายมากขึ้น มากกว่าการกระทำเพียงคนเดียว ด้วยเหตุดังกล่าวองค์กรอาชญากรรมหรือขบวนการจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระทำที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

ขบวนการ หมายถึง กลุ่มคนที่รวมกันเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยคณะบุคคลที่รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างมั่นคง และเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดหาสินค้า และบริการที่ผิดกฎหมาย ครอบคลุมธุรกิจทั้งในวงกว้าง รวมทั้ง การพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยสูง รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายที่ทำโดยสมาชิกขององค์กร¹⁹

องค์การสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ กำหนดรูปแบบกลไก และมาตรการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการต่อสู้กับภัยอันเกิดจากการประกอบอาชญากรรมของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ได้กำหนดนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมไว้ในอนุสัญญาฯ ข้อ 2 (a) ได้ให้ความหมายของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ว่า หมายถึง “กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคล

¹⁹ นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม (การป้องกัน : การควบคุม), (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542), หน้า 234.

สามคนหรือมากกว่าที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม”²⁰

ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำในรูปของขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม ในประเทศไทย ยังไม่มีปรากฏชัดเจนมากนัก แต่ที่ปรากฏให้เห็นก็เช่น อั้งยี่ ซ่องโจร ฯลฯ แต่ถ้าศึกษาถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือญี่ปุ่น ก็จะพบว่า ประเทศเหล่านี้มีขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้น โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะมี องค์กรอาชญากรรมที่เรียกว่า “มาเฟีย” ซึ่งมีชื่อเสียงและโด่งดังมากในอดีต พวกมาเฟียได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การค้ายาเสพติด การค้าหญิงโสเภณี การค้าเงินเดือนธุรกิจการพนัน ฯลฯ สำหรับประเทศญี่ปุ่นก็จะมีขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความไม่สงบภายในประเทศญี่ปุ่น องค์กรอาชญากรรมนี้ เราเรียกว่า “พวกยาคุซ่า” โดยองค์กรอาชญากรรมนี้ได้ประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะคล้ายๆกับพวกมาเฟียในประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การพนัน การค้าหญิงและเด็ก ฯลฯ

ลักษณะขององค์กรอาชญากรรม²¹

1. คณะบุคคลที่รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างมั่นคง แน่นแฟ้น จัดตั้งเป็นองค์กรโดยหวังผลประโยชน์ร่วมกัน
2. มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สามารถประสานงานได้พร้อมเพรียงกัน และเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย
3. มีการจัดการ แบ่งงานกันรับผิดชอบโดยมีประสิทธิภาพหวังผลจริงจัง
4. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมองค์กรการเป็นคนที่มีความสามารถทางเศรษฐกิจและการเมือง จะเป็นคนที่สังคมทั่วไปยอมรับว่าเป็นคนที่มีสถานภาพทางสังคมสูง

²⁰ ร่างคำแปลอนุสัญญาฯ ค.ศ. 2000 ข้อ 2 (ก)

²¹ นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม (การป้องกัน : การควบคุม), หน้า 235-236.

5. ทางองค์การจะดึงข้าราชการ นักการเมืองเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกขององค์การด้วย หรืออาจจะจัดหาเงินทุนที่จะให้ผลประโยชน์และการดูแลแก่ข้าราชการและนักการเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนให้องค์การได้ทำงานได้สะดวก
6. อาชญากรรมองค์การมักใช้ความรุนแรงในการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การข่มขู่ การทำร้ายร่างกาย และการฆ่าบุคคลผู้ขัดผลประโยชน์ รวมทั้งสมาชิกขององค์การเองถ้าทำผิดกฎระเบียบก็จะถูกจัดการทันที
7. เป็นอาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพและพยายามจะขยายธุรกิจกว้างขึ้นในเขตแดน และมีการทำธุรกิจข้ามชาติด้วย
8. วิธีการดำเนินการ จะใช้บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้ามาร่วมทำงานด้วย
9. องค์การจะมีการจัดสรรเงินพิเศษในการดูแลพรรคพวก บริวารรวมทั้งครอบครัวไม่ให้เดือดร้อน เนื่องจากสมาชิกบางคนถูกจับและดำเนินคดี ถูกบังคับใช้ทางกฎหมายต้องถูกจำคุก ภรรยาและลูกของเขาจะไม่ถูกทอดทิ้ง
10. การจัดสรรเงินเป็นค่าใช้จ่าย เป็นค่าจัดหาเครื่องมือ ค่าจ้างสมุนมือปืนรับจ้าง และค่าสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ทุกระบวนกฤษฎีธรรม ตำรวจ อัยการ และศาล นักการเมือง ทหารที่มีตำแหน่ง และทนายความ เงินที่ใช้ในการวิ่งเต้นมีจำนวนมาก
11. มีการวางแผนกำหนดนโยบาย และมีการนำเอามาตรการต่างๆมาใช้เพื่อป้องกันอุปสรรคความชะงักงันในการประกอบกิจการ

องค์กรอาชญากรรมส่วนใหญ่จะประกอบในหลายๆรูปแบบปะปนกับอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจ อาชญากรรมการเมือง และอาชญากรรมคอกบขาว กิจการขององค์การอาชญากรรมในปัจจุบันแผ่ขยายกว้างขวางขึ้นมากทั้งในและต่างประเทศด้วย เป็นองค์การที่มีธุรกิจทางทุจริตกว้างขวางทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินสมบัติแก่ประชาชนจำนวนมาก

รูปแบบขององค์กรอาชญากรรม

รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมหรือรูปแบบการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังต่อไปนี้

- ธุรกิจผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย ซึ่งอาจแบ่งลักษณะย่อยๆ ได้ เช่น การจัดตั้งบ่อนการพนันทั้งที่เป็นบ่อนประจำ และบ่อนที่ตั้งชั่วคราวหรือเรียกว่าบ่อนวิ่ง การประกอบอาชญากรรมรูปแบบนี้จะมีเหล่าสมาชิกหรือพรรคพวกในองค์กรจัดการในเรื่องหาแหล่งที่เล่น ทางเข้าออก ที่สะดวกรวดเร็ว เวลาเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาตรวจพบเจอ เพื่อง่ายต่อการหลบหนี เจ้าของกิจการประเภทนี้จะมีรายได้มาก การจัดสำนักโสเภณีรูปแบบต่างๆ อาจออกมาในรูปของโรงน้ำชา อาบอบนวด ร้านอาหาร ซึ่งหลังร้านเป็นกิจการประเภทการขายบริการทางเพศ นอกจากนี้องค์กรเหล่านี้ยังมีการจัดซื้อเด็กผู้หญิงหรือหลอกลวงหญิงซึ่งให้เข้ามาขายบริการทางเพศ
- การขายของหนีภาษีในตลาดมืดหรือการนำเข้าของเข้ามาในประเทศโดยการลักลอบหรือได้ให้สินบนไว้กับเจ้าพนักงานศุลกากร เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- การปล่อยเงินกู้ โดยการเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยสูงในลักษณะที่เกินกฎหมายกำหนด โดยองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้จะใช้วิธีการปล่อยเงินกู้ให้กับประชาชนที่มีฐานะยากจน เดือดร้อนทางการเงิน ประชาชนกลุ่มนี้จึงตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม มีหน้าที่เป็นเป็นความผูกพันที่จะต้องชำระเงินหรือดอกเบี้ยตามที่ได้ตกลงกันได้ หากมีการขัดขืนหรือไม่ยอมใช้เงินก็จะถูกข่มขู่หรือทำร้าย ไม่ว่าจะเป็นตนเองหรือครอบครัว ทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดความเกรงกลัว จนตนเองต้องกลายเป็นเครื่องมือขององค์กรอาชญากรรม โดยถูกบังคับให้กระทำการที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด
- การค้าของเถื่อน เช่น แร่เถื่อน ไม้เถื่อน การต้มเหล้าปลอม การเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ ฯลฯ
- การจัดทำหนังสือลามก อนาจาร ทำวีซีดี วีดีโอขาย
- การเรียกค่าคุ้มครอง หรือการใช้สิทธิพลข่มขู่ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การปิดบังข้อเท็จจริง การบังคับให้กระทำงานที่ผิดกฎหมาย

2.4 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

ปัญหาผู้ทรงอิทธิพลเป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษยชาติในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด ตัดไม้ทำลายป่า การคอร์รัปชัน หรือการกระทำอื่น ๆ ที่นอกเหนือกฎหมายล้วนส่งผลกระทบต่อถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงมิได้คล้ายกับห่วงโซ่อาหาร กล่าวคือ ถ้ามีการกระทำใด ๆ ที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน ก็จะทำให้รัฐขาดรายได้ ส่งผลให้ขาดเงินสนับสนุนพัฒนาประเทศหรือจังหวัด เมื่อประเทศหรือจังหวัดไม่มีการพัฒนา คุณภาพชีวิตของคนในประเทศก็จะแย่ลง ก่อให้เกิดอาชญากรรม เช่น การปล้น ฆ่า ชิงทรัพย์ ฯลฯ ดังนั้นปัญหาผู้ทรงอิทธิพลจึงเป็นภัยร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อและสร้างความเสียหายให้กับประเทศในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านความมั่นคงของประเทศ การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากปัญหาผู้ทรงอิทธิพล สามารถแบ่งได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

2.4.1 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีต่อความมั่นคงของประเทศ

การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะมีความมั่นคง แข็งแรง มีความเจริญก้าวหน้า และประชาชนในประเทศมีความผาสุกนั้น ไม่ใช่เพียงแต่ประเทศนั้นจะดำรงเอกราชอยู่ได้ หรือเพียรพยายามเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น หรือการป้องกันประเทศของตนเท่านั้น แต่การที่ประเทศชาติจะมีความมั่นคงได้ ต้องรวมถึงเศรษฐกิจของประเทศ เสรีภาพทางการเมือง ความมั่นคงทางด้านสังคม รวมไปถึงการที่มีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อประเทศอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องหล่อหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว ประเทศชาติถึงจะมีความมั่นคง

แต่จากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วนั้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชัน การค้ายาเสพติด โสเภณี การตัดไม้ทำลายป่า การกักตุนสินค้า การลักลอบหนีภาษี ฯลฯ ทุก ๆ ปัญหาที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติไม่มากก็น้อยเนื่องจากผลเสียที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ คล้ายกับห่วงโซ่อาหารตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นผลกระทบที่เกิดจากปัญหาผู้ทรงอิทธิพล จึงได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.4.2 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีต่อสังคม

สังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน มีภาษาและวัฒนธรรมแบบเดียวกัน ยึดถือคุณค่าของสังคมอย่างเดียวกัน ตลอดจนมีทัศนคติร่วมกัน มีการกระทำโต้ตอบกันอย่างต่อเนื่อง ในอันที่จะรวมกลุ่มกันเป็นหน่วยเดียวกัน รวมถึงการรักษาระเบียบเพื่อความคุ้มครองพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมนั้นๆ ตัวอย่างเช่น แบบธรรมเนียม (Customs) ประเพณี (Tradition) วิถีประชา (Folkways) จารีตประเพณี (Mores) ตลอดจนถึงศีลธรรม (Morality) ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกทางจิตใจและเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ ความถูกต้อง และความผิด ที่จะคอยควบคุมความประพฤติ และจิตใจของบุคคล โดยศีลธรรมนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของคำสอนทางศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งในแต่ละสังคมจะไม่เหมือนกัน

ผู้ทรงอิทธิพลนั้นถูกนับว่าเป็นปัญหาของสังคมนรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล ส่งผลต่อคนจำนวนหนึ่งพอสมควรในรูปแบบที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งผลของการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลนั้นก่อให้เกิดสภาวะต่าง ๆ ขึ้นในสังคม เช่น ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางสังคม ประชาชนขาดความเสมอภาคในการประกอบกิจการ ไม่ได้รับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามที่ควรจะเป็น ซึ่งผลจากปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความขาดเอกภาพของคนในสังคม หรือคนในชาติ ซึ่งถ้ามีมากจนเกินไปก็จะทำให้คนในสังคมขาดความมั่นคงทางสังคมจิตวิทยาในที่สุด

2.4.3 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีผลทางด้านการเมือง

การที่ประเทศชาติจะมั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้จะต้องมีการสร้างรากฐานโดยการให้มีพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง มีกฎหมายพรรคการเมืองและกฎหมายเลือกตั้งที่รัดกุม เพื่อป้องกันการทุจริต คดโกง ในการเลือกตั้ง แต่สถานการณ์ปัจจุบันมิได้เป็นเช่นนั้น โดยมีผู้มีอิทธิพลมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อไปนี้ขึ้นในส่วนของพรรคการเมือง²²

1. ไม่มีสมาชิกจริง โดยมีผู้มีอิทธิพลเอาชื่อมาใส่ไว้

²² ชัยชนะ วิบูลย์พันธุ์, “มาตรการทางกฎหมายในการเบื้องต้น และปราบปรามอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้มีอิทธิพล,” หน้า 54-57.

2. สมาชิกไม่เสียค่าบำรุง และไม่มีส่วนเป็นเจ้าของ มีสิทธิแต่ต้องฟังผู้มีอิทธิพล
3. สมาชิกไม่มีส่วนในการกำหนดและการเปลี่ยนแปลงนโยบายของพรรค
4. สมาชิกไม่มีส่วนในการพัฒนาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
5. สมาชิกไม่มีส่วนในการกำหนดนโยบายของพรรคในการหาเสียงเลือกตั้งแต่ละครั้ง
6. สมาชิกไม่มีส่วนในการกำหนดตัวบุคคลเชิงดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายหลังการเลือกตั้ง
7. พรรคไม่มีการแจ้งรายละเอียดทางการเงินแก่สมาชิก
8. พรรคมีบุคคลหรือนิติบุคคลต่างด้าว หรือบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดหนุนหลัง หรือมีบทบาทในพรรค
9. พรรคมิได้รายงานการเงินรายรับ-รายจ่าย โดยถูกต้องแก่รัฐบาลการดำเนินการดังกล่าวของผู้มีอิทธิพลทำให้พรรคการเมืองมีพฤติกรรมดังนี้
 - พรรคเป็นของบุคคลบางคนหรือบุคคลบางกลุ่ม มีลักษณะเป็นหัวหน้าครอบงำของผู้มีอิทธิพลผู้เดียว บางพรรคเป็นระบบครอบครัว สืบสกุล บางพรรคเป็นระบบพรรคพวกไม่ก็คน
 - บางพรรคขายชื่อให้หน้าพรรค หรือจองชื่อหัวหน้าพรรคไว้เพื่อขาย
 - บางพรรคมีผู้มีอิทธิพลเป็นนายทุนหนุนหลัง จ่ายเงินอุดหนุนการเลือกตั้งอย่างสกปรก ผิดกฎหมายและมอมเมาประชาชน
 - บางพรรคผู้มีอิทธิพลจะร่วมลงสมัครเลือกตั้งด้วยโดยไม่อยู่ร่วมทีม บางคนเพื่อที่จะได้ติดกลุ่มเป็น ส.ส. ด้วยหรือเพื่อหัวฟัดฟุ้ง สามี ภรรยาหรือพวกบางคนให้ได้ด้วย
 - นายทุนและผู้มีอิทธิพลของพรรคจะจ่ายเงิน เพื่อซื้อตำแหน่งทางการเมือง เช่น รัฐมนตรีและเลขาธิการรัฐมนตรี และต้องมีส.ส. จำนวนหนึ่งหนุนหลังอย่างแน่นแฟ้น

โดยตนเองจะต้องคอยจ่ายเงินอุดหนุนสนับสนุนอยู่ เรียกว่า “ มีส.ส. อยู่ในคอก “ ซึ่งเป็นการซื้อขाय มนุษยชาติชนิดหนึ่งและทำผิดคำปฎิญาณตนต่อรัฐบาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา107

- บางครั้งผู้มีอิทธิพลไม่ขอสมัครเองหรือขอดำรง ตำแหน่งใดๆ แต่ขอสิทธิที่จะทำมาหากินโดยมีอิทธิทธิ ทำผิดกฎหมายโดยไม่ถูกจับกุม
- ผู้มีตำแหน่งหน้าที่บางคนแสวงหาเงินและผลประโยชน์ จากประชาชนและแม้แต่ข้าราชการ โดยอ้างว่าจะนำมา บำรุงพรรค
- ไม่มี การแสดงรายรับรายจ่ายอย่างแท้จริง เพราะแม้แต่ พรรคใหญ่ๆ ก็ยังแสดงรายรับรายจ่ายเพียงปีละประมาณ ห้าแสนบาทเท่านั้น ทั้งที่มีผู้ประกาศว่าได้บริจาคไปเป็น ล้านหรือสิบล้านบาท
- ภายในแต่ละพรรคมีการแบ่งแยกเป็นพรรคเป็นพวก ซึ่ง ขัดแย้งแย้งซึ่งผลประโยชน์กันตลอดเวลา ทำให้ไม่มี เสถียรภาพและเอกภาพ

ในทางปฏิบัติแม้รัฐสภาจะกำหนดข้อห้ามหลายประการ แต่ในทางปฏิบัติมิได้ เป็นเช่นนั้น แต่กลับมีการมอมเมา ชักจูง บังคับ ให้ประชาชนเห็นผิดเป็นชอบ และกระทำการทุจริต ต่างๆ เช่น

1. เกณฑ์คนมารับสมัครเลือกตั้งเพื่อให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายได้ กำหนดและในขณะที่มาสมัครเลือกตั้งก็มีการสร้างความตื่นเต้นด้วยการแห่กลองยาวเถลิงเป็นการดูถูกระบอบประชาธิปไตย
2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่พยายามรวมลี้ของเงิน อุปกรณ์ ที่ผู้อื่นนำมา ให้ยืมนับรวมด้วย ทั้งที่ตามกฎหมายให้นับรวมด้วย
3. ผู้สมัครทำป้าย โบปลิว และ โฆษณาทางโทรทัศน์อย่างฟุ่มเฟือย เสียค่าใช้จ่ายอย่างมากเกินวงเงินที่กฎหมายกำหนด

4. การกระทำผิดกฎหมาย ปราศจากคนฟ้องดำเนินคดี
กระทรวงมหาดไทยไม่สามารถติดตามรวบรวมพยานหลักฐานได้
5. มีการซื้อเสียงแน่นอนเกือบทุกเขตการเลือกตั้ง
6. มีการซื้อบัตรประชาชนเพื่อถ่วงดุลมิให้ไปลงคะแนนให้ฝ่ายตรง
ข้าม
7. การหาเสียงมิได้กระทำโดยอ้างอิงหลักการและระบอบการ
ปกครองแต่เน้นการโฆษณาและให้สัญญา
8. ใช้สิทธิพลบังคับข้าราชการให้ช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ
9. ผู้สมัครบางคนมีอาชีพและพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายชัดเจน เช่น
ผู้ค้าของเถื่อน ตัดไม้ทำลายป่า ลักลอบขุดแร่ ทำลายทรัพยากร เป็น
เจ้าของบ่อน ช่องหรือค้ายาเสพติด เป็นนักธุรกิจที่มีเบื้องหลังเป็น
ผู้มีอิทธิพล จึงมาทำการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อรักษาสถานภาพและ
ป้องกันเจ้าหน้าที่จับกุม พร้อมกับการถอนทุนไปด้วย

ในด้านการบริหาร ก่อนการจัดตั้งรัฐบาลจะมีการชิงไหวชิงพริบกันมากมายว่า จะทำการผสมกันอย่างไร หลังจากพิจารณาพรรคแล้วแต่ละพรรคก็จะพยายามชิงกันเพื่อเข้าร่วมเป็น รัฐบาลผสมและเป็นรัฐมนตรีให้มากที่สุด โดยเฉพาะในกระทรวงที่เป็นแหล่งเงินแหล่งทอง ด้านการ วางตัวบุคคลเป็นรัฐมนตรีและตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ นั้น เป็นไปโดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ วิทยุฒิ คุณวุฒิต่างแท้จริง แต่กลับคำนึงถึงผู้มีเงินทุนมาก และเมื่อได้ดำรง ตำแหน่งบริหารแล้วก็จะพยายามแสวงหาผลประโยชน์ด้วยวิธีการต่าง ๆ และใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ถูก กฎหมาย ความชอบธรรมและความยุติธรรม ใช้ทรัพย์สินสมบัติของแผ่นดินและงบประมาณไปในการ สร้างคะแนนนิยมให้กับตนเองโดยปราศจากหลักเกณฑ์ ผลสุดท้ายที่เกิดขึ้นก็คือการขาดความมั่นคง ของชาติทางการเมืองซึ่งผู้มีอิทธิพลไม่คำนึงถึงผลเสียดังกล่าว กลับมองเฉพาะผลประโยชน์ของตนเอง และพรรคพวกเป็นสำคัญ

2.4.4 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลที่มีผลทางด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาผู้ทรงอิทธิพลมีผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจและระบบเศรษฐกิจของ ประเทศทั้งในระดับจุลภาคและระดับภาค ในระดับจุลภาคผู้ทรงอิทธิพลที่ประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย

เช่น การค้าของเถื่อน ค้าโสเภณี ค้ายาเสพติด ค้าอาวุธสงคราม ค้าสัตว์ป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติ การเปิดบ่อนการพนัน รวมถึงการเก็บค่าหัวคิว ฯลฯ การประกอบธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจได้รับผลตอบแทนจำนวนมหาศาล แต่ผลตอบแทนที่ได้รับนั้นกลับไม่ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เป็นการสร้างความไม่มั่นคงให้กับระบบการจัดเก็บภาษี รัฐบาลเงินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เป็นการเอาเปรียบต่อสังคมและนักธุรกิจรายอื่น ๆ นอกจากนั้นแล้วผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้จะประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายเอาไว้บังหน้า เพื่อใช้ในการฟอกเงินที่ผิดกฎหมายให้กลับกลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมาย โดยธุรกิจส่วนใหญ่ที่ผู้ทรงอิทธิพลนิยมใช้เป็นแหล่งฟอกเงินก็ได้แก่ กิจการสถานเริงรมย์ และสถานบริการต่าง ๆ

นอกจากนั้นผู้ทรงอิทธิพลยังสามารถเข้าแทรกแซงในระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ โดยการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ อำนาจทางการเมือง หรือให้เงินสนับสนุนนักการเมืองเพื่อช่วยเหลือตนในการประกอบกิจการบางประเภท ซึ่งเป็นลักษณะผูกขาด เช่นการค้าเหมืองแร่ สุรา เหล้า ฯลฯ

สำหรับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในระดับมหภาค ผู้ทรงอิทธิพลจะเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย และมาตรการทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว หรือพรรคพวกของตน ผู้ทรงอิทธิพลถือว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจต่อรองทางการเมืองมาก ผู้ได้บังคับบัญชาที่จะถูกบังคับหรือถูกครอบงำได้โดยง่าย ตัวอย่างการใช้อิทธิพลที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมหภาคก็เช่น การยกเลิกการควบคุมราคาสินค้า หรือการกำหนดราคาสินค้าต่างๆ เหตุปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งซึ่งทำให้ผู้ทรงอิทธิพลมีบทบาทต่อรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมาก เนื่องจากรัฐบาลต้องพึ่งพาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ทรงอิทธิพลในด้านการเงินหรือปัจจัยที่สนับสนุนพรรค

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เป็นผลกระทบที่เกิดจากปัญหาผู้ทรงอิทธิพล แม้จะเป็นที่ยอมรับกันในสังคมไทยว่า การใช้อิทธิพลต่างๆ เหล่านี้มีปรากฏอยู่มากและเป็นที่ยอมรับทั่วไป แต่บุคคลที่ทราบเรื่องมักจะไม่กล้าเปิดเผยเรื่องดังกล่าวเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลหรือผลกระทบที่ตามมา หากเราปล่อยให้ประเทศชาติของเรามีค่านิยมที่ผิดๆ แบบนี้ ไม่พยายามเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่เกิดขึ้นจากผู้ทรงอิทธิพล การปล่อยให้ผู้ทรงอิทธิพลกระทำการต่างๆ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะทำให้ประเทศชาติของเราขาดความน่าเชื่อถือในสายตาของชาวต่างชาติ อีกทั้งยังให้เกิดการไม่พัฒนาของประเทศชาติอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลดังกล่าว

บทที่ 3

มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมและ ผู้ทรงอิทธิพลของต่างประเทศ

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.1.1 การกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล

ในปัจจุบันนานาประเทศต่างให้ความสนใจแก่องค์กรอาชญากรรมเป็นอย่างมาก แต่ลักษณะรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับกิจกรรมและโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรมนั่นเอง โดยองค์กรอาชญากรรม หมายถึง การรวมตัวกันของผู้ทรงอิทธิพลหรืออาชญากรหลายรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างของการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน มีการติดต่อประสานงาน และกิจกรรมที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรม คือ การสนองความต้องการสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด ฯลฯ โดยมีลูกค้าสำคัญคือประชาชนทั่วไป องค์กรอาชญากรรมมักจะเข้าไปเกี่ยวข้องและควบคุมธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เข้าไปแทรกแซงในการดำเนินธุรกิจเหล่านั้นด้วยการผูกขาด การเลี้ยงภาษี การข่มขู่ การก่อการร้าย การปั่นหุ้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้จำนวนมหาศาล หากการดำเนินการดังกล่าวถูกขัดขวางโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรอาชญากรรมจะมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะสรุปได้ว่า โดยหลักแล้วกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรม เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการในด้านบริการและสินค้าที่ผิดกฎหมาย ทั้งนี้ให้หมายรวมถึงธุรกิจที่ถูกกฎหมายด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะใช้ควบคุมกิจการทั้งปวงที่จะทำกำไรมหาศาล และเป็นกิจกรรมที่เป็นผลมาจากการสมคบกันซึ่งยากต่อการสืบสวนปราบปราม

สำหรับองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า มาเฟีย (Mafia) ได้ถือกำเนิดในกลางศตวรรษที่ 19 คำว่า มาเฟีย ความหมายเหมือนกับคำว่า “แก๊งค์” อาจกล่าวได้ว่ามาเฟียเป็นองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นองค์กรลับที่มีระเบียบวินัย เข้มงวดและประกอบอาชญากรรมทุกประเภท มีการเข้าควบคุมพื้นที่ที่มีอาณาเขตแน่นอน และร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมอื่น ๆ ในระดับระหว่างประเทศ ในการประกอบอาชญากรรมการดำเนินการ

เป็นไปอย่างลับ ๆ มีองค์กรคล้ายบริษัท ใช้กฎหมายของตนเองในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ กิจการขององค์กรอาชญากรรมแต่ละอย่างไม่เป็นอิสระโดยลำพัง แต่จะรวมเข้าด้วยกัน เช่น การค้ายาเสพติด การพนัน การกรรโชก น้อ โกง ให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ และควบคุมธุรกิจที่ถูกกฎหมาย การลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายเป็นหนทางที่จะนำเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมไปใช้ประโยชน์ ทำให้ได้รับกำไรเป็นทวีคูณและไม่อาจจะสืบสาวถึงความเป็นมาของเงินทุนซึ่งมีแหล่งที่มาจากการประกอบอาชญากรรมได้ นอกจากนี้องค์กรดังกล่าวยังมีที่ปรึกษาทางกฎหมายและการต่อสู้คดีนั้นได้รับการช่วยเหลือจากทนายความบางคนในสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือตั้งแต่การวางแผนการประกอบอาชญากรรม และขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีระบบ และยุ่งยากซับซ้อนยากแก่การหาพยานหลักฐานเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายมิให้ถูกจับกุม ในกรณีที่สมาชิกขององค์กรถูกจับก็จะมี การช่วยเหลือตั้งแต่ขั้นตำรวจ อัยการ และผู้พิพากษา สำหรับอิทธิพลทางการเมืองนั้น องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาจะหาทางเข้าไปมีอิทธิพลทั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านการใช้จ่ายและการช่วยหาเสียง เมื่อสามารถเข้าครอบงำนักการเมืองได้แล้วก็จะใช้อิทธิพลในการ “ล๊อบบี้” นักการเมือง ในการตรากฎหมายที่มีผลดีหรือผลร้ายต่อองค์กร การซื้อสิทธิพิเศษ เช่น ค่าขอใบอนุญาตประกอบการต่าง ๆ เช่น ค่าสุรา การทำสัญญาระดับท้องถิ่น เช่น การขนขยะ รถพยาบาล รวมทั้งการสร้างแรงกดดันทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกำหนดนโยบายการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมว่าจะให้ยืดหยุ่นหรือเข้มงวดเพียงใด ส่วนการสร้างอิทธิพลเหนือตำรวจก็เพื่อให้ช่วยเหลือสนับสนุนนักการเมืองบางคนที่องค์กรให้การสนับสนุน ตลอดจนการเลือกบังคับให้กฎหมายในบางกรณี หรือบังคับใช้กฎหมายหนักเบาตามความต้องการ ให้การสนับสนุนอัยการและผู้พิพากษาในเรื่องการหาเสียง เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นอัยการหรือผู้พิพากษา เพื่อให้ผู้พิพากษาดัดสันคดีตามที่ต้องการ หรือให้พักการลงโทษ อภัยโทษพวกตนรวมทั้งสามารถเลือกศาลที่จะพิจารณาคดีได้ด้วย²³

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ทรงอิทธิพลของประเทศสหรัฐอเมริกา ก็คือหัวหน้าองค์กรอาชญากรรม ซึ่งรวมถึงคนที่เข้ามาเพียงทั้งหลายด้วย โดยผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้จะมีการปกครองบังคับบัญชาตามลำดับชั้นตั้งแต่หัวหน้า รองหัวหน้า และผู้ช่วยหัวหน้าจนถึงสมาชิก เมื่อหัวหน้าตาย รองหัวหน้าก็จะเลื่อนตำแหน่งขึ้นมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมแทน ทำให้

²³ กุลพล พลวัน, “ประเทศไทยกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมในอนาคต,” วารสารอัยการ 52,4 (2533): 534 – 536.

มีการทดแทนกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเหตุให้องค์กรอาชญากรรมดำรงอยู่ และดำเนินกิจกรรมได้โดยไม่หยุดชะงักหรือล่มสลาย

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วก็จะพบว่า ผู้ทรงอิทธิพลของประเทศสหรัฐอเมริกา กับ ผู้ทรงอิทธิพลของประเทศไทย มีความแตกต่างกัน คือ ผู้ทรงอิทธิพลของประเทศไทย จะมีลักษณะเป็นการเฉพาะตัว เมื่อผู้ทรงอิทธิพลตายลงไป ก็ถือว่าเป็นการสิ้นสุดไม่มีตัวแทนขึ้นมาดำรงตำแหน่งเหมือนองค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับลักษณะและรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

3.1.2 ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล

ผู้ทรงอิทธิพลในประเทศสหรัฐ ก็คือ หัวหน้าองค์กรอาชญากรรม หรือพวกมาเฟียทั้งหลาย ซึ่งเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม หรือ อาจจะกล่าวรวมกันได้ว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดจากองค์กรอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรมแท้จริงแล้วเกิดขึ้นครั้งแรกที่หมู่เกาะ ชิชิลี ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศอิตาลีในสมัยนั้น หมู่เกาะชิชิลีมีชนชั้นปกครอง ซึ่งเป็นชนชาวต่างชาติที่มีไซชนเผ่าพันธุ์เดียวกับชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในหมู่เกาะดังกล่าว ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากชนชั้นปกครองได้ใช้อำนาจในการปกครองอย่างมิชอบ มีการข่มขู่และบังคับชาวพื้นเมืองด้วยความไม่ยุติธรรม อันเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การต่อสู้และขัดแย้ง โดยชาวพื้นเมืองได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มบุคคลอันมีลักษณะการดำเนินงานที่ลับซับซ้อน และจากการรวมตัวกันนี้ก็ได้มีการพัฒนา และแพร่กระจายเข้าไปสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา จนกลายเป็นองค์กรอาชญากรรม

รูปแบบและการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรม มีลักษณะสำคัญดังนี้²⁴

²⁴ สำนักงานอัยการสูงสุด , “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี, 6-7 กันยายน 2547, หน้า 1:14 -1:15 (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

1. การประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมนั้น จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิศาสตร์พื้นที่ในการประกอบอาชญากรรมในแต่ละประเทศ เช่น ถ้าสภาพภูมิศาสตร์มีสภาพพื้นที่เป็นชายทะเลติดกับอาณาเขตของประเทศอื่น ย่อมเหมาะสมที่จะประกอบกิจการในด้านการลักลอบขนส่งสินค้าที่ผิดกฎหมายประเภทสินค้านิยามิ การขนส่งยาเสพติด เป็นต้น
 2. มีรูปแบบการดำเนินงานและวิธีการประกอบอาชญากรรมที่เป็นมาตรฐาน กล่าวคือ ในองค์กรอาชญากรรมจะมีกฎเกณฑ์และระเบียบที่บรรดาสมาชิกขององค์กร จะต้องเคารพและเข้มงวดต่อกฎดังกล่าว ถ้ามีสมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเมิดจะถูกลงโทษอย่างเฉียบขาด
 3. มีการฝึกฝนบรรดาสมาชิกขององค์กรให้มีความชำนาญเชี่ยวชาญเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชญากรรม
 4. มีการวางแผนเตรียมการล่วงหน้าอย่างละเอียด ก่อนที่จะลงมือประกอบกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย เพื่อเป็นหนทางที่จะมิถูกนำมาดำเนินคดีโดยเจ้าหน้าที่รัฐ
 5. มีโครงสร้างในการปฏิบัติงานและการควบคุมบงการที่สลับซับซ้อนโดยแบ่งอำนาจตามตำแหน่งขององค์กรเป็นลำดับชั้น
 6. บรรดาสมาชิกขององค์กรจะต้องเป็นผู้ที่มีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ ตลอดจนรักษาความลับขององค์กรอย่างเคร่งครัด
 7. ประกอบกิจกรรมทั้งกิจกรรมที่ผิดกฎหมายและกิจกรรมที่ถูกต่อกฎหมายร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน
 8. มีเงินทุนมหาศาลที่ได้มาจากการแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการประกอบกิจกรรมขององค์กร
-

9. เมื่อบรรดาสมาชิกขององค์กรได้ลงมือประกอบกิจกรรมทั้งที่ถูกต่อกฎหมายและที่ผิดต่อกฎหมายแล้ว จะมีทั้งร่องรอย หรือพยานหลักฐานไว้ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการพิสูจน์และดำเนินคดีต่อองค์กรได้เด็ดขาด

10. มีการใช้เงินจำนวนมากที่ได้มาจากการประกอบกิจกรรมขององค์กรเพื่อให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือและมีให้องค์กรของตนถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

สำหรับโครงสร้างในการบังคับบัญชาและควบคุมบงการในการดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ในรูปแบบดั้งเดิม ในดำเนินงานที่ผิดกฎหมายและกิจการที่ถูกต่อกฎหมายนั้น จะมีการแบ่งอำนาจและหน้าที่เป็นลำดับชั้นตามความสามารถของแต่ละสมาชิกขององค์กรดังนี้²⁵

ก. “BOSS” คือ บุคคลที่มีอำนาจสูงสุดในองค์กรอาชญากรรม เป็นผู้ออกคำสั่งในการปฏิบัติงานและคอยรับผลกำไรและผลประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรม โดยเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังและคอยช่วยเหลือในการประกอบอาชญากรรมขององค์กร

ข. “UNDERBOSS” คือ บุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งรองลงมาจาก “BOSS” เป็นผู้ติดต่อรับคำสั่งและรับข้อมูลมาจาก “BOSS” ในการลงมือประกอบอาชญากรรม

ค. “CONSIGIER” คือบุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งในระดับเดียวกับ “UNDERBOSS” มีหน้าที่ติดต่อกับกลุ่มผู้ร่วมงานที่อยู่ในระดับการลงมือปฏิบัติการและเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ฝ่ายระดับปฏิบัติการ

ง. “CAPOREGIMA” คือบุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งเสมือนผู้จัดการหรือหัวหน้าฝ่ายในการประกอบอาชญากรรม โดยเป็นผู้ดำเนินการติดต่อและประสานงานในกิจกรรมที่องค์กรอาชญากรรมได้ลงมือปฏิบัติการ

25 President, s Commission on Law Enforcement and Administration of Justice, Organized Crime,(New York: Avon Book Co.,Ltd, 1968), p.452.

จ. “SOLDIERS” คือบุคคลที่มีอำนาจและตำแหน่งต่ำที่สุดในองค์กรซึ่งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการโดยแท้จริงขององค์กร ซึ่งบุคคลในตำแหน่งนี้มีจำเป็นต้องเป็นสมาชิกขององค์กร อาชญากรรมเสมอไปซึ่งจะเป็นบุคคลที่ถูกว่าจ้างจากองค์กรอาชญากรรมให้ลงมือประกอบกิจกรรมก็ได้

คำว่า องค์กร ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีความหมายว่า “เป็นหน่วยย่อยของคำว่าองค์กร” ซึ่งเห็นได้ว่าถ้ากล่าวคำว่า Criminal Organization จะมีหมายถึง “อาชญากรรมที่มีลักษณะของการมีศูนย์กลางในการกระทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่รวมประกอบขึ้นกันเป็นหน่วย” ซึ่งในทางวิชาการไม่ปรากฏบ่อยครั้งนัก แต่จะมีการกล่าวถึงคำว่า Organization criminal มากกว่า ทั้งนี้อาจเกิดจากคำว่า Criminal Organization เป็นคำดั้งเดิมมุ่งเน้นถึงตัวอาชญากรหรืออาชญากรรมที่รวมตัวกันในการทำความผิดเท่านั้น (เป็นความหมายกว้าง) แต่คำว่า Organized criminal จะมุ่งเน้นถึงลักษณะอาชญากรรมซึ่งเกิดขึ้นจากอาชญากรที่รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างเป็นทางการระเบียบเด่นชัดและสลับซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นนักอาชญาวิทยาจึงมีความสนใจในการศึกษาลักษณะของ Organized criminal มากกว่าและจะเป็นคำว่าปรากฏบ่อยครั้งในวงวิชาการของนักอาชญาวิทยา²⁶

สหประชาชาติได้ให้ความหมายของ กลุ่มของอาชญากรที่รวมตัวกันเป็นองค์กร (Organized criminal Group) ไว้ว่า “กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ไม่จำเป็นต้องเป็นองค์กรใหญ่ มีการจัดตั้งรวมกลุ่มกันมาระยะหนึ่ง มีจุดประสงค์เพื่อการกระทำผิดอุกฉกรรจ์เพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการเงิน วัตถุ หรือโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม” นิยามโดยสรุปดังกล่าวเป็นผลมาจากอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรในปี ค.ศ.2000

สภาองเกรสของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ.1968 ได้ให้คำจำกัดความของอาชญากรรมองค์กร หมายถึง การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยคณะบุคคลที่รวมตัวกันเป็นองค์กร อย่างมั่นคง และเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย โดยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดหาสินค้า และบริการที่ผิดกฎหมาย

²⁶ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 6-7 กันยายน 2547, หน้า10:1 -10:2. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

ครอบคลุมธุรกิจในช่วงกว้าง รวมทั้งการพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยสูง ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กร

มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิให้คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมไว้หลายท่าน เช่น ศ.ดร. ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า

“อาชญากรรมองค์กร หมายถึง อาชญากรรมซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าด้วยกันตามสายการบังคับบัญชา ในรูปขององค์กร โดยจัดวางแผนและดำเนินงาน เพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ และบ่อยครั้งที่องค์กรอาชญากรจะอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อผูกขาดการดำเนินงานที่ผิดกฎหมายนั้น ๆ”²⁷

รศ.นวลจันทร์ ทศนชัยกุล เป็นอีกท่านที่ให้ความหมายว่า “องค์กรอาชญากรรม คือ การที่คณะบุคคลรวมตัวกันกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจการเงิน โดยในการรวมตัวกันจะมีการบริหารจัดการอย่างเป็นทางการและมีประสิทธิภาพ การกระทำความผิดที่เป็นองค์กรนี้จึงยากแก่การจับกุมปราบปราม”²⁸

โดยสรุปอาชญากรรมองค์กรเป็นลักษณะของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายของกลุ่มอาชญากรหรือผู้ทรงอิทธิพลที่รวมตัวเป็นองค์กร ซึ่งดำเนินกิจกรรมหรือธุรกิจที่ผิดกฎหมาย การรวมกลุ่มจะมีลักษณะของความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะผสมกัน อาทิ เช่น มีผลประโยชน์เดียวกัน หรือร่วมกัน มีความเชื่อเดียวกัน เป็นต้น บางครั้งอาจมีการกระทำกิจกรรมหรือธุรกิจที่ถูกต้องกฎหมายเพื่ออำพรางกิจกรรมที่ผิดกฎหมายได้

ลักษณะขององค์กรอาชญากรรม²⁹

นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่ากลุ่มองค์กรอาชญากรรมมักจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

²⁷ ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์, อาชญาวิทยา อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 111.

²⁸ นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม (การป้องกัน : การควบคุม), หน้า 234.

²⁹ ประธาน วัฒนวานิชย์ และวีระศักดิ์ แสงสารพันธ์, รายงานศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้ถ้อยคำ” โครงการพัฒนานกฎหมายต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่2, (กรุงเทพฯ: 2546), หน้า 110.

- ก. ไม่มีอุดมการณ์ หรือเป้าหมายทางการเมือง
- ข. มีการจัดลำดับชั้นในองค์กร
- ค. มีสมาชิกจำนวนจำกัดหรือเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- ง. มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- จ. ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย หรือใช้ความรุนแรง หรือการข่มขู่และการติดสินบน
- ฉ. มีการกำหนดหน้าที่และการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน
- ช. มีลักษณะเป็นการผูกขาด มีกฎข้อบังคับ ระหว่างสมาชิกที่ชัดเจน รวมถึงข้อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นความลับ

Roy Godson และ William J. Olson (1995) สรุปลักษณะขององค์กรอาชญากรรมในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ว่า มี 3 ลักษณะสำคัญคือ

1. มีการดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมายแผ่ขยายเป็นวงกว้าง
2. มีพัฒนาการและเชื่อมโยงเครือข่ายข้ามชาติระหว่างองค์กรอาชญากรรมด้วยกัน และระหว่างองค์กรอาชญากรรมกับกลุ่มอื่น
3. มีการพัฒนาขีดความสามารถและกำลังขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในการเข้าคุกคามความมั่นคงของรัฐ เพื่อทำลายระบอบการเมืองและสถาบันทางการเมือง ชัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจ บ่อนทำลายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และทำลายประเทศมหาอำนาจ

J. Edgar Hoover อดีตผู้อำนวยการ FBI ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอนุกรรมการของสมาชิกรัฐสภาแห่งสหรัฐฯ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ La Cosa Nostra ว่า La Cosa Nostra เป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในสหรัฐฯ เป็นองค์กรที่มีระเบียบวินัยเข้มงวด และประกอบอาชญากรรมทุกประเภท La Cosa Nostra มีลักษณะของอาชญากรที่รวมกันอยู่แบบครอบครัว (Family) มีหัวหน้าใหญ่ทำหน้าที่ควบคุม"ครอบครัว" และมีอำนาจในการตัดสินใจที่เด็ดขาด และมีการแบ่งระดับการบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้นลดหลั่นลงมา คือ underboss และ senior advisor or consigliere และมี capos จำนวนหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ควบคุม Crews ที่เปรียบได้กับทหาร (soldiers) ซึ่งเป็นสมาชิกของ LCN เป็นอิตาเลียนโดยกำเนิด เข้าไปควบคุมพื้นที่ที่มีอาณาเขตชัดเจน และร่วมมือกับองค์กรอาชญากรรมอื่น ๆ ทั้งในระดับระหว่างประเทศ และระดับประเทศ มีการดำเนินงานที่ปกปิดและเป็นความลับ

Jacobs (1999:128) กล่าวว่า “...ไม่เคยมีองค์กรอาชญากรรมใดในสหรัฐฯ ที่ควบคุมสภาพแรงงาน ควบคุมและผูกขาดตลาดแรงงาน ดำเนินการเหมือนเป็นกำลังสำคัญในภาคอุตสาหกรรมหลักและทำหน้าที่เหมือนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างธุรกิจที่ถูกกฎหมายกับธุรกิจที่ผิดกฎหมาย...”³⁰

3.1.3 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

จากที่ได้กล่าวมาแล้วถึงลักษณะและรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ทำให้ทราบว่าอาชญากรรมเกิดจากองค์กรอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นการค้ายาเสพติด การค้าหญิง การฟอกเงิน การคอร์รัปชัน ฯลฯ ล้วนเป็นปัญหาที่ยากต่อการเยียวยาแก้ไข เนื่องจากการดำเนินงานเป็นองค์กรมีการปิดบัง ซุกซ่อนพยานหลักฐาน มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ มีการนำเอาความรู้ความเชี่ยวชาญมาใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้เขียนสามารถบอกถึงผลกระทบอย่างกว้าง ๆ ของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลได้ดังนี้

3.1.3.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคล ในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมโดยไม่จำเป็น โดยรัฐบาลต้องเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล รวมทั้งรัฐต้องสูญเสียรายได้บางอย่างไปเนื่องจากกิจการบังหน้าขององค์กรอาชญากรรม ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจไม่มีความเสถียร และไม่มั่นคง เนื่องจากมีการฟอกเงิน และมีการลงทุนในกิจการบางอย่างที่มีลักษณะผูกขาด ต้นทุนสินค้าบางอย่างแพงขึ้น เนื่องจากมีการเก็บกักตุนสินค้า และก่อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม อันส่งผลต่อภาพลักษณ์ในสายตานักลงทุนชาวต่างชาติ

³⁰ Jacobs, James B. and Alex Hortis, “New York City As Organized Crime Fighter,” New York Law School Law Review 12,3-4 (1998): 33.

3.1.3.2 ผลกระทบด้านสังคม

อาชญากรรมของผู้ทรงอิทธิพลก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ประชาชนเกิดความหวาดผวา และเกรงกลัว และทำให้รัฐไม่สามารถควบคุมสังคมโดยกฎหมายได้ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้ประชาชนขาดความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม

3.1.4 กระบวนการยุติธรรมกับมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล

ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้กฎหมายในระบบ Common Law และวิธีพิจารณาความอาญาเป็นระบบกล่าวหา (Adversarial System) เป็นระบบที่พัฒนามาจากประเทศอังกฤษ โดยพัฒนามาเป็นระบบของอเมริกาโดยเฉพาะที่เรียกว่า Anglo American System เป็นการต่อสู้ระหว่างฝ่ายบังคับใช้กฎหมายกับฝ่ายนิยมนักสิทธิเสรีภาพพื้นฐาน โดยมีผู้พิพากษาและลูกขุนเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด ซึ่งไม่เหมือนในระบบไต่สวน (Inquisitorial System) ที่เป็นการร่วมกันค้นหาความจริงในระบบของภาคพื้นยุโรป ซึ่งประเทศไทยก็นำระบบดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาคดีเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายอังกฤษ³¹

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีองค์กรอาชญากรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพวก มาเฟีย หรือพวก La Cosa Nostra ฯลฯ ที่ได้ถือกำเนิดและดำเนินกิจการขององค์กรอาชญากรรมมาอย่างยาวนานในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงคุ้นเคยและมีประสบการณ์ที่เลวร้ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำขององค์กรอาชญากรรม และเพื่อเป็นการต่อสู้และปราบปรามองค์กรอาชญากรรม จึงได้มีการตรากฎหมาย Racketeer Influenced and Corrupt Organizations หรือที่เราเรียกว่ากฎหมาย RICO ขึ้น โดยได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม

ดังนั้น กฎหมาย RICO จึงได้ถือกำเนิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมในรูปแบบองค์กรอาชญากรรม โดยมีมาตรการที่สำคัญๆ ที่

³¹ วันชัย รุจนวงศ์, ฝ่าองค์กรอาชญากรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: มติชน, 2548), หน้า 102.

นำมาใช้ต่อกับองค์กรอาชญากรรม ก็คือ มาตรการการริบทรัพย์ และมีการนำเอาหลักทฤษฎีหลักการ สมคบมาบังคับใช้กับการกระทำความผิด จากการศึกษาพบว่ามาตรการทั้งสองดังกล่าวมีประสิทธิภาพ เป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถพิสูจน์ความผิดได้อย่างรวดเร็ว กว่าการใช้มาตรการทางอาญาทั่วไปและ การใช้มาตรการริบทรัพย์ก็เพื่อที่จะทำลายเงินสกปรก ที่หมุนเวียนอยู่ในกิจการ ธุรกิจที่ผิดกฎหมาย และ ถูกกฎหมาย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime)

นอกจากนั้นประเทศสหรัฐอเมริกายังได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการ ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมต่อเนื่อง หรือที่เราเรียกว่า Continuing Criminal Enterprise Act (CCE) ในปีค.ศ. 1970 โดยได้บัญญัติไว้ใน Title ที่สอง ของ The Comprehensive Drug Abuse Prevention and Control of Act 1970 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมใน ส่วนที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นสำคัญ

สำหรับมาตรการสำคัญ ๆ ตามกฎหมาย RICO และกฎหมาย CCE มีดังต่อไปนี้ คือ

3.1.4.1 กฎหมาย RICO

สำหรับมาตรการสำคัญๆ ที่ปรากฏตามกฎหมาย RICO เพื่อใช้ในการ ปราบปรามและต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม มีดังต่อไปนี้ คือ

3.1.4.1.1 มาตรการสมคบ

มาตรการสมคบ สามารถแบ่งความผิดฐาน สมคบกันกระทำความผิดได้ โดยแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ

1. การสมคบกันกระทำความผิดที่ต้อง มีการกระทำ ที่ปรากฏออกมภายนอก (Overt Act Treys Conspiracies) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือนุคคลสองคน หรือ มากกว่าขึ้นไป ได้ตกลงร่วมกันที่จะกระทำความผิดใด ๆ และ จำเลยได้สมคบกันกระทำผิด โดยรู้ และเจตนาร่วมกันที่จะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการสมคบ และใน

ระหว่างที่ได้มีการสมคบกันจะต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น (Overt Act) เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมคบ

2. การสมคบกันกระทำความผิด โดยไม่มีการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอก (None Overt Act Type Conspiracies) คือ การสมคบกันกระทำความผิดที่มีต้องการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น (Overt Act) ในการกระทำความผิดอาทิ เช่น การสมคบกันเพื่อจำหน่ายหรือครอบครองยาเสพติด การ สมคบกันเพื่อแทรกแซงการค้าระหว่างรัฐ หรือ การสมคบกันเพื่อกระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง เป็นต้น

มาตรการสมคบได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมาย RICO (Racketeer Influenced and Corrupt Organization Statue) เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 1970 โดยบัญญัติไว้ในส่วนที่ 9 ของ Organized Crime Control Act of 1970 มีเหตุผลที่สำคัญของกฎหมายเพื่อบังคับใช้ คือ

1. องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา มีลักษณะรูปแบบการประกอบอาชญากรรมที่เชี่ยวชาญอาชญากรรมหลายรูปที่ต่างกันและมีการประกอบอาชญากรรมที่ขยายกว้างขึ้นในทุกๆ ปีจะมีการกระทำการที่มีขอบด้วยกฎหมาย อาทิเช่น การฉ้อโกง และทุจริตในทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก

2. องค์กรอาชญากรรม มีโครงสร้างในการควบคุม บงการเป็นลำดับชั้นมีอำนาจในแสวงหารายได้และผลประโยชน์จากการกระทำความผิดซึ่งรวมถึง ประกอบการธุรกิจการพนัน การให้กู้ยืม เงิน โดยคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด การโจรกรรม การค้ายาเสพติดและธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายอื่นๆซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศ

3. การได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินจำนวนมากได้นำมาใช้ในการแทรกแซงและทุจริตในธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมาย สหภาพแรงงาน ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อสังคมและประชาชน

4. การประกอบอาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ผู้ประกอบธุรกิจโดยสุจริต ตลอดจนการแข่งขันทางด้านธุรกิจ โดยมีการแทรกแซงต่อระบบการค้าโดยเสรี ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศก่อให้เกิดความเสียหาย และผลกระทบต่อระบบสวัสดิการโดยทั่วไป

5. องค์กรอาชญากรรมได้มีการประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาโครงสร้างภายในองค์กรอาชญากรรมอย่างมากมาย เพราะเหตุที่ว่ามิชอบพร้อมในเรื่องกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยมีข้อจำกัดต่อการพัฒนาการยอมรับฟังพยานหลักฐานในการฟ้องร้องคดีอาญา และใช้เป็นมาตรการในการลงโทษ หรือการได้รับการเยียวยาจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรอาชญากรรม³²

สำหรับหลักเกณฑ์และข้อกำหนดซึ่งเป็นสาระสำคัญของ Racketeer Influenced and Corrupt Organization Statue (RICO) คือ หลักการฟ้องร้องดำเนินคดีในกฎหมาย RICO โจทก์มีหน้าที่ที่จะต้องพิสูจน์ในประเด็นดังต่อไปนี้ให้แน่ชัด คือ³³

1. การที่จำเลยได้กระทำความผิด ตั้งแต่สองการกระทำหรือมากกว่านั้น
2. ในการกระทำความผิดได้มีการวางแผนกันไว้
3. มีการลงทุนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงการสนับสนุนผลประโยชน์หรือรายได้ในการกระทำร่วมกัน
4. ในการประกอบกิจการ

³² สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 6-7 กันยายน 2547, หน้า1:40-1:41. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

³³ Emily R Donovan , “ Racketeer Influenced and Corrupt Organization” . American Criminal law Review.” Tenth survey of white collar-crime 32, 1995,p.553-554

5. การกระทำความผิดกล่าวส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อภาคเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

Section 1961 คำจำกัดความ (Definitions)

ในมาตรา 1961 กฎหมาย RICO ได้บัญญัติเกี่ยวกับคำจำกัดความต่าง ๆ โดยมีใจความสำคัญดังนี้ คือ “การประกอบมิชฉาชีพ” (Racketeering activity) หมายถึงการกระทำความผิด ซึ่งจำเลยได้มีการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมายแห่งสหรัฐ และกฎหมายแห่งมลรัฐ โดยมีการกำหนดความผิดและ กำหนดโทษไว้

ประเภทของความผิดที่ต้องห้ามตามกฎหมาย RICO ได้แก่³⁴

ก. ความผิดตามกฎหมายแห่งมลรัฐ (Felony มีโทษจำคุกมากกว่าหนึ่งปี) อาทิเช่น การฆ่าผู้อื่น การลักพาตัว การพนัน การวางเพลิง การให้สินบนและการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดหรือวัตถุอันตราย เป็นต้น

ข. ความผิดตามกฎหมายแห่งสหรัฐ (Title 18, U.S. Code) อาทิเช่น การให้สินบน การปลอมแปลงเงินตรา การลักทรัพย์ในการส่งของระหว่างรัฐ การกรรโชก ธุรกิจ การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม และการค้าทาส เป็นต้น

ค. ความผิดตามกฎหมายแห่งสหรัฐ (Title 29 U.S. Code) อาทิเช่นการประกอบกิจการค้าบุหรี หนีภาษี การจ่ายค่าจ้างโดยผิดกฎหมายแก่สหรัฐ (ภายใต้กฎหมายสหรัฐที่รวมอยู่ด้วย) อาทิเช่น การล้มละลายเพื่อการฉ้อฉล การฉ้อฉลในการขายเอกสารสิทธิ และการรายงานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติเงินตราและการโอนเงินต่างประเทศ เป็นต้น

ง. ความผิดตามกฎหมายแห่งสหรัฐ (ภายใต้กฎหมายสหรัฐที่รวมอยู่ด้วย) อาทิเช่น การล้มละลาย เพื่อการฉ้อฉล การฉ้อฉลในการขายเอกสารสิทธิ และการรายงานเกี่ยวกับพระราชบัญญัติเงินตราและการโอนเงินต่างประเทศ เป็นต้น

³⁴ ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์, “การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2534), หน้า 25-27.

“บุคคล” (Person) หมายถึง ปัจเจกชนหรือบุคคลผู้มีสิทธิตามกฎหมายในผลประโยชน์แห่งรายได้และทรัพย์สิน

“กิจการ” (Enterprise) หมายถึงกิจการในรูปแบบของปัจเจกชนห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือ ลักษณะอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตลอดจนสหพันธ์ หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ในความจริง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดขึ้นตามบัญญัติแห่งกฎหมาย

“แบบแผนของการประกอบมิฉาชีพ” (Pattern of racketeering activity) หมายถึง ข้อกำหนดในการประกอบมิฉาชีพ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสองลักษณะ ความผิด โดยหนึ่งลักษณะจะต้องเกิดขึ้นภายหลังที่กฎหมาย RICO ได้ประกาศใช้และอีกหนึ่งลักษณะจะต้องเกิดขึ้นก่อนกฎหมาย RICO ประกาศที่เกิดภายในระยะเวลา 10 ปี

การประกอบมิฉาชีพในกฎหมาย RICO นั้น ได้บัญญัติไว้ว่า การที่จำเลยได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายของกฎหมายแห่งมลรัฐที่กำหนดว่าเป็นความผิดและโทษตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ถือได้ว่าจำเลยมีความผิดตามกฎหมาย RICOซึ่งจะเป็นความผิดสำเร็จหรือพยายามกระทำความผิดตลอดจนความผิดฐานสมคบกับกระทำความผิดก็ได้ ปรากฏตามบัญญัติแห่งกฎหมาย RICO

กิจการในกฎหมาย RICO ได้กำหนดว่า การที่บุคคลใดได้เข้าถือสิทธิในรายได้ผลประโยชน์หรือบริหารจัดการในกิจการหมายถึงการกระทำในรูปแบบของปัจเจกชน ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือ กิจการในลักษณะอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตลอดจนสหพันธ์หรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์ในความเป็นจริง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย³⁵

³⁵สำนักงานอัยการสูงสุด, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 6-7 กันยายน 2547, หน้า 7:41-7:43. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

สำหรับการฟ้องร้องดำเนินคดี ตามกฎหมาย RICO ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นกิจการที่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเท่านั้น เนื่องจาก วัตถุประสงค์ของกฎหมาย RICO นั้น ได้มีไว้ใช้เพื่อดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรม ทั้งก่อนหน้าและหลังจากการแทรกซึมในกิจการที่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพราะฉะนั้นกิจการจึงควรหมายถึง กิจการที่ถูกต้องกฎหมายและกิจการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งสามารถนำกฎหมาย RICO ไปใช้ได้ทั้งสองประเภทการพิสูจน์ความผิดในประเด็นการมีอยู่ของกิจการนั้น โจทก์จะต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงลักษณะการต่อเนื่องของกิจการ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่สำคัญของการประกอบกิจการที่ต่อเนื่องกัน ถึงแม้ว่ากิจการ และ แบบแผน จะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการฟ้องร้องและดำเนินคดี

แบบแผนของประกอบมิฉาชีพในกฎหมาย RICO มีหลักเกณฑ์และข้อกำหนดที่สำคัญคือ ต้องประกอบไปด้วยการกระทำสองกระทำ โดยการกระทำครั้งแรกจะต้องเกิดขึ้นภายในระยะเวลา 10 ปี ก่อนกฎหมาย RICO ประกาศบังคับใช้ ซึ่งจะเป็นการกระทำ ความผิดตามกฎหมายแห่งสหรัฐหรือ กฎหมายแห่งมลรัฐก็ได้และการกระทำในครั้งที่สองจะต้องเกิดขึ้นภายหลังที่กฎหมาย RICO ประกาศใช้

“แบบแผน” (Pattern) คือ การกระทำที่เป็นความผิด โดยการวางแผน และการจัดการใน กระทำ ความผิด ซึ่งการกระทำ ความผิดดังกล่าวประกอบไปด้วย การมีวัตถุประสงค์ (Purpose) ผล (Results) ผู้ร่วมกระทำ (Participants) เหยื่อ (Victims) และวิธีการ ดำเนินการ (Methods of Commission) ซึ่งมีลักษณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

ในการพิสูจน์แบบแผนในการประกอบมิฉาชีพ โจทก์จะต้องพิสูจน์ให้เห็นชัดในประเด็น ความสัมพันธ์ (Relationship) และความต่อเนื่อง (Continuity) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิสูจน์ความผิด

ความสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อและประสานงาน กันระหว่างจำเลยหรือตัวบุคคลอื่นในการกระทำ ความผิด

ความต่อเนื่อง หมายถึง การกระทำ ความผิด ซึ่งมี ลักษณะแสดงถึงความต่อเนื่อง โดยการคุกคาม และข่มขู่ จากจำเลยในการประกอบกิจการมิฉาชีพ

Section 1962 การกระทำที่ต้องห้ามในกฎหมาย

RICO (Prohibited activities)

มาตรา 1962 แห่งกฎหมาย RICO ได้กำหนดการกระทำที่เป็นความผิดอันเป็นการละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมาย RICO ไว้ 4 ประการ โดยมีใจความสำคัญคือ³⁶

(a) การกระทำอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่บุคคลได้รับรายได้และผลประโยชน์ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะ โดยทางตรงหรือทางอ้อม จากการประกอบการมิฉาชีพ หรือการกระทำโดยการเรียกเก็บหนี้สินซึ่งบุคคลดังกล่าว ได้มีส่วนร่วมในการกระทำในมาตราที่ 2 บทที่ 1 แห่งประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา และมีการนำรายได้และผลประโยชน์ไปลงทุนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อจุดประสงค์ระบบการการค้าเศรษฐกิจภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

การกระทำที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนในข้อกำหนดที่ a นั้น กฎหมายมีวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ต่อการกำจัดการลงทุนในธุรกิจขององค์กรอาชญากรรมในการควบคุมและกำจัดในผลกำไรและรายได้ทั้งในธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมายและธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมาย ซึ่งประกอบการโดยองค์กรอาชญากรรม

(b) การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่ บุคคลใดเข้าถือสิทธิหรือควบคุมในกิจการธุรกิจซึ่งผลกระทบความเสียหายต่อระบบการค้าเศรษฐกิจระหว่างรัฐ โดยการประกอบการมิฉาชีพ

การกระทำที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนในข้อกำหนดที่ b นั้น กฎหมายมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันมิให้ องค์กรอาชญากรรมได้กระทำการเข้าถือสิทธิ สนับสนุนหรือควบคุมในธุรกิจ เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงรายได้และผลประโยชน์ในกิจการ อันส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อระบบการค้าเศรษฐกิจระหว่างรัฐ

³⁶ สำนักงานอัยการสูงสุด, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” หน้า 7:44-7:45. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

(c) การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายในกรณี
ที่บุคคลใดซึ่งถูกจ้างหรือเข้าร่วมในธุรกิจอันมีผลกระทบความเสียหาย ต่อระบบการค้าเสรีธุรกิจ
ในประเทศและระหว่างประเทศซึ่งมีการกระทำหรือมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นโดยทางอ้อม เพื่อประกอบการ
มิจนาชีพหรือเพื่อการกู้ยืมเงินที่ผิดต่อกฎหมาย

การกระทำที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนในข้อห้ามที่ c นั้น
กฎหมายมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันมิให้องค์กรอาชญากรรมได้ว่าจ้างบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในการเข้า
ร่วมหรือ มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำในธุรกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการค้าเสรีธุรกิจ
ภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

(d) การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย ในกรณี
บุคคลใดได้สมคบกันเพื่อกระทำการอันเป็นความผิดตามข้อกำหนดในอนุมาตรา (a) (b) หรือ (c) ของ
มาตรา 1962 ดังกล่าวข้างต้น

การกระทำที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนในข้อห้ามที่ 4 คือ (d)
กฎหมาย RICO ได้นำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีการสมคบกันกระทำผิด (Conspiracy Theory) มา
บังคับใช้ในการป้องกันและปราบปรามการประกอบการอันเป็นมิจนาชีพ ซึ่งมืองค์กรอาชญากรรมเป็น
ผู้ดำเนินการอยู่เบื้องหลัง โดยมีข้อกำหนดว่า ถ้าบุคคลใดร่วมกันในการสมคบกันเป็นลักษณะการตกลง
กัน (Agreement) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะกระทำการที่เป็นการละเมิดหรือฝ่าฝืนอนุมาตรา (a) (b)
หรือ (c) ใน มาตรา 1962 กฎหมายถือว่ามีความผิดฐานสมคบกันกระทำผิดในกฎหมาย RICO

รูปแบบของการตกลงกันในกฎหมาย RICO ได้
ก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ขึ้นมาเรียกว่า ทฤษฎีการสมคบกับการประกอบการ (Enterprise Conspiracies)
โดยมีการกำหนดความผิดขึ้นมาใหม่อันเป็นการแก้ไขปรับปรุง ทฤษฎีการสมคบกันแบบลูกโซ่ (Chain
Conspiracies) และทฤษฎีการสมคบกันแบบล้อรถ (Wheel Conspiracies) ซึ่งไม่สามารถบังคับใช้ในการ
พิสูจน์ความผิดได้อย่างแข็งขัน³⁷

หลักเกณฑ์ในการสมคบกันประกอบการ คือ บุคคล
ตั้งแต่ 2 ขึ้นไปได้ตกลงร่วมกัน ในการที่จะเข้าร่วมหรือมีความสัมพันธ์ในการประกอบการอันเป็น
“แบบแผนของการประกอบการมิจนาชีพ” กฎหมาย RICO ถือว่ามีความผิดฐานสมคบกันกระทำ
ความผิด ซึ่งการประกอบการอาจมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันหลายแห่งหลายอย่างฉะนั้น ผู้ร่วมสมคบ

³⁷ สำนักงานอัยการสูงสุด, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปราม
องค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” หน้า 7:43-7:45. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

กันกระทำความผิดอาจไม่อยู่ในสายโซ่เดียวกัน หรือ ผู้สมคบกันกระทำความผิดที่เป็นตัวเชื่อม อาจไม่รู้ถึงการประกอบ การที่ผิดต่อกฎหมายของแต่ละคนได้ ซึ่งมีความสามารถพิสูจน์ ถึงความสัมพันธ์ในขอบเส้นวงล้อได้ การกำหนดรูปแบบของการสมคบในการประกอบขึ้นใหม่ในกฎหมาย RICO จึงได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขและปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายและพิสูจน์ความผิดของผู้สมคบกันกระทำผิดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การพิสูจน์ความผิดในการสมคบกันกระทำความผิดในกฎหมาย RICO นั้น มีลักษณะเช่นเดียวกับการสมคบกันกระทำความผิด ในกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดว่าเพียงแต่ผู้ร่วมสมคบกันกระทำความผิดได้ตกลงร่วมกัน ในการกระทำความผิด ถือได้ว่าความผิดเกิดขึ้นสำเร็จทันที แม้ว่าจะมิได้มีการลงมือกระทำการตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตกลงกันหรือไม่ก็ตาม โดยการตกลงร่วมกันนั้นจะต้องประกอบไปด้วยสองลักษณะที่สำคัญ กล่าวคือจะต้องมีตกลงร่วมกันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริมในธุรกิจ และการตกลงร่วมกันจะต้องมีสมคบกันอย่างน้อยที่สุดของการกระทำกับผู้ที่เกี่ยวข้องสมทบกันประกอบกันเพราะฉะนั้น ถ้าบุคคลใดได้ตกลงเข้าร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมในธุรกิจ แต่มิได้ตกลงร่วมกันในการกระทำความผิดตามที่กฎหมาย RICO กำหนดไว้ บุคคลนั้นก็มิมีความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดในกฎหมาย RICO³⁸

การสมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมาย RICO นั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกตามทฤษฎี Over Act เพื่อใช้ในการประกอบการฟ้องร้องดำเนินคดีเท่านั้น นอกจากนั้นกฎหมาย RICO ยังได้กำหนดความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดในมาตรา 1962 อนุมาตรา (d) เป็นความผิดซึ่งแยกออกมาจากความผิดในฐานความผิดตามอนุมาตรา (a)(b) หรือ (c) อีกด้วย

3.4.1.1.2 มาตรการริบทรัพย์ (Forfeiture)

หลักการริบทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีรากฐานมาตั้งแต่ยุคอาณานิคม โดยกฎหมายให้อำนาจรัฐบาลในการยึดเรือและสินค้าบนเรือที่ฝ่าฝืนกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าในกรณีที่เจ้าของเรือที่ถูกริบนั้นจะไม่ได้รู้เห็นกับการกระทำความผิดก็

³⁸ ปิยะพันธุ์ สารากรบริรักษ์, “การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน”, หน้า 31-32.

ตาม หลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดว่ารัฐบาลมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมากกว่าที่จะมุ่งเน้นลูกเรือหรือกัปตันเรือ ต่อมาหลักการดังกล่าวจึงนำมาซึ่งกระบวนการในการริบทรัพย์ทางแพ่ง (Civil Forfeiture)

ในปี ค.ศ. 1969 สภาองเกรสได้นำหลักการหลักการริบทรัพย์ดั้งเดิมนี่มาใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมและปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติด โดยสภาองเกรสมุ่งประสงค์ที่จะใช้กฎหมายดังกล่าวเพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดทอนอำนาจทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ กำไรและทรัพย์สินที่ใช้ในขบวนการอาชญากรรมดังกล่าว ต่อมาช่วงประมาณปี ค.ศ. 1970 สภาองเกรสได้ผ่านกฎหมาย RICO ออกมาโดยมุ่งเน้นการปราบปรามและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม³⁹

มาตรการในการลงโทษของกฎหมาย RICO ได้มีการนำโทษริบทรัพย์ (Forfeit) มาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดเป็นลักษณะเฉพาะ เพราะเหตุที่ว่าผู้กระทำความผิดที่ละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมาย RICO นั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปขององค์กรที่เรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม” การลงโทษโดยใช้มาตรการโดยทั่วไปไม่สามารถกำจัดและปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ การลงโทษโดยการริบทรัพย์ เป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการทำลายเงินทุนมหาศาลที่องค์กรอาชญากรรมใช้หมุนเวียนในธุรกิจที่ถูกต่อกฎหมายและธุรกิจที่ผิดกฎหมายและเป็นการกำจัดระบบเงินนอกระบบที่ผิดต่อกฎหมาย โดยใช้วิธีการฟอกเงิน (Money Laundering) ให้เงินที่ผิดต่อกฎหมายแปรสภาพกลายเป็นเงินที่ถูกต่อกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและระบบการค้าภายในประเทศ⁴⁰

การจะริบทรัพย์ตามกฎหมาย RICO ได้นั้น จะมีต้องการกระทำความผิดตามที่กฎหมาย RICO กำหนดไว้โดยเฉพาะเท่านั้นก่อน เนื่องจากในการริบทรัพย์ในทางอาญานั้นถูกกำหนดให้เป็นโทษทางอาญา ดังนั้นจึงตั้งอยู่บนเงื่อนไขที่ว่า ผู้ต้องหาต้องกระทำความผิดก่อนจึงสามารถที่จะใช้มาตรการเหล่านี้ลงโทษผู้ที่กระทำผิดได้

³⁹ <http://www.inter.ago.go.th/botkawm/page42.htm>

⁴⁰ สำนักงานอัยการสูงสุด, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” หน้า 7:43-7:45. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

หลักการนี้ไม่อาจนำมาใช้ในทางปฏิบัติ ตราบใดที่รัฐไม่สามารถ พิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดได้ แม้รัฐจะมีหลักฐานพิสูจน์ว่าทรัพย์สินที่ขอให้ริบนั้น จะเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดก็ตาม ทรัพย์สินที่เข้าข่ายที่จะถูกริบได้ตามกฎหมายของประเทศ สหรัฐอเมริกา มีดังนี้

1. ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด (Property Related to Drug Crimes)
2. ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน (Property Related to Money-Laundering Crimes)
3. ทรัพย์สินที่อาจถูกริบได้ตามกฎหมายอื่น⁴¹

การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture Proceedings) ในสหรัฐอเมริกา⁴²

การริบทรัพย์สินทางแพ่งคือกระบวนการทางกฎหมายมุ่งที่กระทำต่อตัว ทรัพย์สิน มิใช่ต่อบุคคลที่เป็นอาชญากรรม โดยทฤษฎีแล้วถือว่าตัวทรัพย์สินเองที่กระทำการฝ่าฝืน กฎหมาย เพราะสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมขึ้น การริบทรัพย์สินทางแพ่งนี้กำหนดให้รัฐเป็นผู้มีภาระการ พิสูจน์ "เหตุอันควรสงสัย" (Probable Cause) ว่าทรัพย์สินนั้นฝ่าฝืนกฎหมายสหพันธรัฐ จากนั้นภาระการ พิสูจน์ก็จะตกเป็นของผู้อ้างขอกินทรัพย์สินที่ถูกริบ (Claimant) โดยจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวไม่ เข้าข่ายที่จะถูกริบตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามการริบทรัพย์สิน ทางแพ่งนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การริบทรัพย์สินชั้นศาล (Judicial Civil Forfeiture Actions)

การริบทรัพย์สินชั้นศาลนี้จะใช้ระยะเวลาอันนานและมีขั้นตอนยุ่งยากกว่า การริบทรัพย์สินของฝ่ายบริหาร โดยมีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

⁴¹ วันชัย รุจนวงศ์, ฝ่าองค์กรอาชญากรรม, (กรุงเทพฯ: มติชน 2548, พิมพ์ครั้งที่1), หน้า104

⁴² <http://www.inter.ago.go.th/botkawm/page42.htm>

เริ่มด้วยการยึดทรัพย์สินก่อนการสอบสวน (pre-seizure) และการยึดทรัพย์สินโดยการออกหมายยึดทรัพย์สิน และต่อมาจะมีการเก็บรักษาและประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดไว้ โดย US Marshals Service รัฐมีหน้าที่ต้องประกาศการยึดทรัพย์สินดังกล่าวกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นเป็นเวลา 3 อาทิตย์ต่อเนื่องกันในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมีความมุ่งหมายในการยึดและริบทรัพย์สินดังกล่าว หากมีผู้มีส่วนได้เสียก็สามารถยื่นคำร้องขอคัดค้านตามกระบวนการที่กำหนดไว้ได้ หากมีผู้คัดค้านยื่นคำร้องเพื่อขอคืนทรัพย์สิน (expedited release) อัยการสหพันธรัฐจะมีหน้าที่ที่จะต้องตอบกลับผู้คัดค้านดังกล่าวภายใน 20 วัน ตั้งแต่วันได้รับคำร้อง

2. การริบทรัพย์สินของฝ่ายบริหาร (Civil Forfeiture Administrative Proceedings)

ระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเปิดช่องให้หน่วยงานฝ่ายบริหารของรัฐบาลกลางมีอำนาจยึดทรัพย์สินที่ฝ่าฝืนกฎหมายของสหพันธรัฐ โดยวิธีการริบทรัพย์สินของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม ทรัพย์สินที่จะถูกริบตามวิธีนี้ได้ต้องมีมูลค่าไม่เกิน 500,000 เหรียญ แต่หากเป็นทรัพย์สินประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมายและตัวเงินหรือตราสารทางการเงิน อาจถูกริบได้โดยไม่คำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

หลังจากที่หน่วยงานของสหพันธรัฐยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว หน่วยงานนั้นจะต้องแจ้งความประสงค์ในการริบทรัพย์สิน (notice of intent to forfeit) ไปยังบุคคลหรือหน่วยงานทั้งหมดที่อาจมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (potential claimants) ในทรัพย์สินที่ถูกยึดให้ทราบเพื่อโต้แย้งกรรมสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อผู้ใดต้องการจะโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ถูกยึด บุคคลนั้นจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่เรียกว่า "in forma pauperis petition" ซึ่งเมื่อมีการยื่นคำร้องโต้แย้งกรรมสิทธิ์ดังกล่าวต่อศาลหน่วยงานของสหพันธรัฐนั้นจะต้องยื่นเรื่องไปยังอัยการของสหพันธรัฐ (US Attorney) เพื่อต่อสู้คดีในกระบวนการริบทรัพย์สินในชั้นศาล

กระบวนการริบทรัพย์สินของฝ่ายบริหารนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ถึง 5 เดือน จึงจะเสร็จสิ้น โดยมีกระบวนการตามลำดับดังนี้

1. กระบวนการก่อนยึดทรัพย์ (Pre-seizure investigation) โดยจะต้องพิจารณาเรื่องเหตุอันควรสงสัยก่อนจะเข้ายึดทรัพย์และการประเมินราคาและการตรวจสอบความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ถูกยึด (appraisal and title investigation)
2. การเข้ายึดโดยมีและไม่มีหมายของหน่วยงานรัฐ หรือการออกหมายของหน่วยงานรัฐเพื่อยึดทรัพย์
3. การเข้ายึดทรัพย์ และประเมินราคาในทรัพย์ที่ถูกยึด
4. การแจ้งการยึดทรัพย์แก่บุคคลที่อาจเกี่ยวข้อง (Notice of seizure to all potential claimants) ภายในกำหนด 3 สัปดาห์ติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นเจตจำนงของรัฐบาลในการริบทรัพย์เพื่อให้บุคคลดังกล่าวแสดงว่าจะโต้แย้งกรรมสิทธิ์และยื่นคำร้องขอให้ปล่อยหรือคืนทรัพย์ (expedited release)
5. เมื่อมีผู้โต้แย้งกรรมสิทธิ์ โดยยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ (expedited release) ผู้อำนวยการของหน่วยงานของสหพันธรัฐจะต้องตอบผลดังกล่าวกลับภายใน 20 วันนับแต่วันได้รับคำร้อง
6. การประกาศแจ้งการริบทรัพย์ (decree of forfeiture) ในกรณีที่ไม่มีผู้โต้แย้งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ที่ถูกยึดภายในกำหนด 20 วันนับแต่วันที่มิประกาศหนังสือพิมพ์วันสุดท้ายผู้อำนวยการของหน่วยงานสหพันธรัฐมีอำนาจออกประกาศแจ้งการริบทรัพย์ได้
7. การร้องขอให้ยกเลิกการริบทรัพย์ (remission or mitigation) ในกรณีที่มีการร้องขอให้มีการยกเลิกการริบทรัพย์ เมื่อผู้อำนวยการหน่วยงานตรวจสอบหลักฐานแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอนั้นไม่รู้เห็นกับการกระทำผิดที่มีอำนาจคืนทรัพย์ดังกล่าวได้ (granting partial relief)
8. การจัดการกับทรัพย์ที่ถูกริบ (disposition) โดยใช้วิธีการโอนเงินจากบัญชีของหน่วยงานดังกล่าวไปยังกองทุนริบทรัพย์หรือโดยการให้ทรัพย์สินที่มีใช้เงินสดในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่หรือโดยขายทรัพย์ดังกล่าว ฯลฯ

กระบวนการริบทรัพย์ทางอาญา (Criminal Forfeiture Proceeding) ในสหรัฐอเมริกา⁴³

ในขณะที่การริบทรัพย์ทางแพ่งมุ่งเน้นตัวทรัพย์เป็นประธานของความผิด (property in rem) การริบทรัพย์ทางอาญามุ่งเน้นถึงตัวบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่า

⁴³ <http://www.inter.ago.go.th/botkawm/page42.htm>

กระทำความผิดทางอาญาโดยทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นถูกนำมาใช้หรือถูกตั้งใจให้นำไปใช้หรืออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดของผู้ต้องหา

ข้อแตกต่างที่สำคัญของการริบทรัพย์สินทางแพ่งและทางอาญาตามกฎหมายของประเทศไทยมีดังนี้

1. การริบทรัพย์สินในทางแพ่งไม่ขึ้นกับผลของการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา ดังนั้นไม่ว่าผลการที่รัฐดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาจะเป็นอย่างไร การริบทรัพย์สินในทางแพ่งยังคงดำเนินกระบวนการไปได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในทางตรงกันข้ามการริบทรัพย์สินทางอาญาถือเป็นโทษอย่างหนึ่งทางอาญา ดังนั้นผลของคดีอาญาจะมีความสำคัญที่จะกำหนดว่ารัฐจะริบทรัพย์สินของผู้ต้องหาได้หรือไม่ หากผู้ต้องหาหรือจำเลยถึงแก่ความตาย โทษย่อมระงับไปตามกฎหมาย การริบทรัพย์สินจึงไม่สามารถทำได้โดยปริยาย

2. มาตรฐานในการพิสูจน์การริบทรัพย์สินคดีอาญาจะมีภาระการพิสูจน์ที่สูงกว่าคดีแพ่ง โดยโจทก์จะต้องพิสูจน์ให้ปราศจากข้อสงสัย (beyond reasonable doubt)

3. ห้ามมิให้นำสืบพยานบอกเล่าในการต่อสู้คดีทรัพย์สินทางอาญา

4. กฎหมายที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่จะอนุญาตให้มีการสับเปลี่ยนหรือแทนที่ทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้กระทำผิดได้ในกรณีที่มีการปะปนกันของทรัพย์สินที่มิชอบด้วยกฎหมายกับทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ สามารถยึดทรัพย์สินตามมูลค่าได้

กระบวนการริบทรัพย์สินทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมาย Speedy Trial Act ซึ่งบังคับให้ต้องมีการพิจารณาคดีภายใน 70 วัน นับแต่วันที่จำเลยปรากฏตัวโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนก่อนการแจ้งข้อกล่าวหาในชั้นสอบสวน ซึ่งรวมไปถึงการพิจารณาเหตุอันควรสงสัย การประเมินราคาทรัพย์สินและตรวจสอบเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

2. ขั้นตอนการออกหมายเพื่อใช้ในการส่งนรักษาทรัพย์สินบางประเภทก่อนจะมีการแจ้งข้อกล่าวหา

3. การแจ้งข้อกล่าวหาในความผิดต่อสหพันธรัฐโดยคณะลูกขุนใหญ่ (Federal grand jury) ต่อผู้ต้องหา รวมถึงทรัพย์สินที่เข้าข่ายจะถูกริบ

4. ขั้นตอนการออกหมายเพื่อใช้ในการสงวนรักษาทรัพย์สินบางประเภท
หลังที่มีการแจ้งข้อกล่าวหา
5. ขั้นตอนที่ย้ายคำร้องขอให้ศาลยกข้อกล่าวหาที่สหพันธรัฐมีต่อ
จำเลย
6. ขั้นตอนการพิจารณาชั้นศาลและมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน
7. ออกคำสั่งเบื้องต้นให้ริบทรัพย์สินโดยศาล ซึ่งมีผลโดยตรงให้
เจ้าหน้าที่ US Marshall มีอำนาจเข้ายึดทรัพย์สินดังกล่าว
8. ขั้นตอนการเข้ายึดทรัพย์สินเบื้องต้น, เก็บรักษาหรือประเมินราคา
ทรัพย์สินที่ริบ
9. ขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ US Marshal แจ้งคำสั่งเบื้องต้นในการริบ
ทรัพย์สินไปยังผู้เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินและเปิดเผยต่อสาธารณะซึ่งใช้ระยะเวลา 30 วัน ยกเว้นกรณีที่มีการอ้าง
โต้แย้งกรรมสิทธิ์
10. ขั้นตอนการพิจารณาคำร้องของผู้โต้แย้งกรรมสิทธิ์โดยผู้พิพากษา
11. ออกคำสั่งถึงที่สุดให้ริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลยกคำร้องของผู้
โต้แย้งกรรมสิทธิ์ คำสั่งดังกล่าวมีรวมไปถึงการจำหน่ายหรือขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ถูกริบ
12. การขอให้ศาลยกเลิกการริบทรัพย์สิน หากมีการยื่นคำร้องของผู้
โต้แย้งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ถูกยึด สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจในการปล่อยทรัพย์สินให้กับเจ้าของ
ทรัพย์สินที่ไม่รู้เห็นกับการกระทำผิดได้
13. การจัดการหรือจำหน่ายทรัพย์สินโดยวิธีการโอนเงินสดจาก
หน่วยงานของสหพันธรัฐไปยังกองทุนการริบทรัพย์สิน หรือโดยการนำทรัพย์สินที่มีเงินสดมาใช้ใน
ราชการ หรือขายทรัพย์สินดังกล่าวไป ฯลฯ

หลักการผลการบังคับทรัพย์สินย้อนหลัง (Relation Back Doctrine)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา

หลัก relation back doctrine ถือว่าการริบทรัพย์สินมีผลย้อนหลังไปยัง
เวลาที่ทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นถูกใช้โดยผิดกฎหมาย หรือย้อนหลังไปถึงเวลาที่มีการกระทำให้เกิดการริบ
ทรัพย์สินได้ หลักดังกล่าวนี้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อป้องกันกรณีที่อาชญากรเคลื่อนย้ายหรือหน่วงเหนี่ยวหรือ
ซ่อนทรัพย์สินเพื่อมิให้ถูกยึดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยผลของหลัก relation back doctrine นี้ กรรมสิทธิ์

ของทรัพย์สินที่ถูกริบจะตกเป็นของรัฐบาลตั้งแต่วันที่ที่มีการกระทำให้เกิดการริบทรัพย์สินนั้น และส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่อาจซ่อนหรือหนีทรัพย์สินดังกล่าวให้พ้นจากการริบทรัพย์สินได้ ข้อยกเว้นประการเดียวจากหลักนี้คือกรณีที่เจ้าของกรรมสิทธิ์อ้างในกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินว่าไม่รู้เห็นหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดการริบทรัพย์สินนั้นที่เรียกว่า "innocent owner"

Innocent owner โดยหลักแล้วจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่รู้เห็นหรือไม่ได้ยินยอมกับการกระทำความผิดและรวมไปถึงจะต้องไม่สามารถที่จะรู้ถึงการกระทำความผิดนั้นได้ ทั้งนี้ Innocent owner จะต้องพิสูจน์ความเป็นเจ้าของผู้บริสุทธิ์ในทรัพย์สินที่ถูกริบในชั้นศาลจะยกมาตรฐานการนำสืบประเภท preponderance of the evidence ซึ่งเป็นมาตรฐานการนำสืบที่ต่ำกว่า beyond reasonable doubt แต่สูงกว่า probable cause⁴⁴

3.4.1.2 Continuing Criminal Enterprise Act (CCE)

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศใช้กฎหมาย CCE ในปี ค.ศ. 1970 โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และเป็นอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม เหตุที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติกฎหมาย CCE ขึ้นและนำมาบังคับใช้เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่า อาชญากรรมทางด้านยาเสพติด ที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมได้ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ระบบการปกครอง การพัฒนาประเทศ ฯลฯ หากรัฐปล่อยให้มีการค้าขายยาเสพติดหรือปล่อยให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด หรือปล่อยให้กลุ่มวัยรุ่นเสพยาเสพติด ประเทศชาติก็คงไม่พัฒนาอย่างแน่แท้ ดังนั้นรัฐบาลสหรัฐจึงได้มีการบัญญัติกฎหมาย CCE ขึ้น โดยมีการนำเอามาตรการที่สำคัญๆ มาใช้ต่อกับองค์กรอาชญากรรมที่ค้ายาเสพติด มาตรการสำคัญๆ นี้ปรากฏอยู่ใน Title ที่ 2 ของ The Comprehensive Drug Abuse Prevention and Control Act of 1970 ในมาตรา 848

มาตรา 848 ได้วางหลักกฎหมายไว้ว่า⁴⁵

⁴⁴ <http://www.inter.ago.go.th/botkawm/page42.htm>

⁴⁵ สำนักงานอัยการสูงสุด, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” หน้า 1:47-1:48. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

(a)(1) บุคคลใดผู้ซึ่งเข้าร่วมกระทำการในการประกอบกิจการ ที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมต่อเนื่อง จะต้องถูกลงโทษในการจำคุกไม่น้อยกว่า 10 ปี และอาจจะต้องถูกลงโทษเพิ่มขึ้นจนถึงการจำคุกตลอดชีวิตและถูกปรับเป็นเงินจำนวนไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐและต้องถูกคำสั่งริบทรัพย์ในส่วนที่ (2) เว้นแต่ถ้าบุคคลใดได้เข้าร่วม ในการกระทำภายหลังหรือก่อนการพิจารณาตัดสินภายในบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ ถึงที่สุด บุคคลนั้นจะต้องถูกลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี และอาจจะต้องถูกลงโทษเพิ่มขึ้น จนถึงการจำคุกตลอดชีวิตและถูกปรับเป็นเงินจำนวนไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ และต้องถูกคำสั่งริบทรัพย์ในส่วนที่(2)

(2) บุคคลใดผู้ซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดในส่วนที่ (1) ในการเข้าร่วมกระทำการประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมต่อเนื่องจะต้องถูกศาลสั่งริบทรัพย์ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

(A) ผลประโยชน์และกำไรที่ได้รับโดยบุคคลดังกล่าวในการประกอบกิจการและ

(B) รายได้ สิทธิเรียกร้อง สิทธิในสัญญาต่างๆ ที่เป็นแหล่งที่มาจากการมีอิทธิพลในการประกอบกิจการ

Continuing Criminal Enterprise Defined (คำจำกัดความ)

(b) ภายใต้วัตถุประสงค์ของอนุมาตรา (a) บุคคลใดผู้ซึ่งเข้าร่วมในการกระทำความผิดต่อการประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมต่อเนื่อง ถ้า

(1) บุคคลนั้นได้ละเมิดและฝ่าฝืนต่อข้อกำหนดภายในหมวดนี้หรือในส่วนที่ 2 ของข้อกำหนดในหมวดนี้ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป (Felon) และ

(2) ได้มีการละเมิดและฝ่าฝืน ในส่วนของการประกอบกิจการต่อเนื่อง (Concert) ในข้อกำหนดภายในหมวดนี้หรือในส่วนที่ 2 ของข้อกำหนด ซึ่ง

(A) ได้มีการดำเนินการโดยบุคคลในการตกลงร่วมกัน (Concert) ในจำนวน 5 คนหรือมากกว่านั้น โดยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีการครอบครองตำแหน่งผู้บริหาร (organizer) ผู้มีอำนาจควบคุม (supervisory) หรือตำแหน่งใดๆ ที่มีอำนาจในการจัดการ (management) ภายในกิจการและ

(B) จากการที่บุคคลนั้น ได้รับรายได้และผลประโยชน์จากความเป็นจริง หรือการปฏิบัติสำหรับการลงโทษ โดยจะต้องไม่มีการรอลงอาญา (suspended) และการควบคุมความประพฤติ (probation) และในมาตรา 4202 of Title 18 จะต้องไม่ถูกนำมาบังคับใช้แต่อย่างใด

จากการศึกษาพบว่าภายใต้บทบัญญัติมาตรา 848 ที่ได้ถูกนำมาบังคับใช้ต่อการประกอบกิจการต่างๆ ที่ได้กระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการกระทำต่างๆ เหล่านั้นเป็นการประกอบอาชญากรรมในลักษณะต่อเนื่องและเป็นการกระทำของผู้ที่มีตำแหน่ง หรือหน้าที่ที่สำคัญๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุมหรือสั่งการ หรือตำแหน่งใดๆ ที่มีอำนาจในการจัดการภายในกิจการนั้นๆ และการกระทำของผู้นั้นๆ ทำให้ได้มาซึ่งรายได้หรือผลประโยชน์

ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของกฎหมาย CCE ตามมาตรา 848 ก็คือ ในส่วนของผู้ที่กระทำความผิดนั้น จะต้องประกอบไปด้วยบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น ได้ตกลงร่วมกันที่จะทำการฝ่าฝืน ละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งการละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายนั้นจะต้องเป็นการละเมิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป (Felony) และการละเมิดดังกล่าวจะต้องเกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหารายได้และผลประโยชน์ในกิจการนั้น โดยการแสวงหาผลประโยชน์นั้น ผู้ที่ร่วมกระทำความผิดไม่จำเป็นที่จะต้องตกลงเข้าร่วมกระทำความผิดภายในระยะเวลาเดียวกัน เพราะแม้ว่าผู้เข้าร่วมกระทำความผิดมิได้ตกลงร่วมกัน ภายในระยะเวลาเดียวกัน กฎหมาย CCE ก็ถือว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด และจะต้องถูกลงโทษตามบทบัญญัติของกฎหมาย (สำหรับการร่วมกระทำความผิด ผู้ที่กระทำจะต้องทราบว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดและฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ไม่จำเป็นที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรู้ถึงรายละเอียดในการกระทำความผิดของผู้ร่วมกระทำผิดรายอื่นๆ

เมื่อพิจารณามาตรา 848 แห่งกฎหมาย CCE แล้วก็จะพบลักษณะสำคัญๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนี้ คือ

การลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา 848 ได้มีการบัญญัติไว้ในลักษณะสำคัญๆ ดังนี้

1. บุคคลใดเข้าร่วมกระทำการ โดยประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมต่อเนื่อง บุคคลเช่นนั้นจะต้องถูกลงโทษ
 - จำคุกไม่น้อยกว่า 10 ปี และอาจจะต้องถูกลงโทษเพิ่มขึ้นจนถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิต
 - โทษปรับ ซึ่งคิดเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ และ
 - ถูกริบทรัพย์เนื่องจากการกระทำความผิด

2. บุคคลใดเข้าร่วมกระทำการ โดยประกอบกิจการที่มีลักษณะ เป็นอาชญากรรมต่อเนื่องภายหลังจากที่ได้มีการพิจารณาคดีของศาลหรือก่อนที่ศาลจะได้มีการพิจารณาคดีตัดสินเป็นที่สุด จะต้องถูกลงโทษ ดังนี้

- จำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี และอาจจะต้องถูกลงโทษเพิ่มขึ้นจนถึงขั้น จำคุกตลอดชีวิต และ

- โทษปรับ ซึ่งคิดเป็นจำนวนเงิน ไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ และ

- ถูกริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กฎหมาย CCE ได้มีการใช้มาตรการริบ ทรัพย์สิน ต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม โดยเหตุที่ใช้มาตรการดังกล่าวก็เนื่องจาก มาตรการริบทรัพย์สินเป็น วิธีการลงโทษที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะเป็นการตัดแรงจูงใจของอาชญากรหรือกลุ่ม องค์กรอาชญากรรม อีกทั้งทรัพย์สินที่องค์กรอาชญากรรมได้มาจากการกระทำความผิดก็จะถูกริบกลับไป หมด ทำให้ไม่มีทรัพย์สินที่จะนำไปลงทุนประกอบอาชญากรรมได้อีก

นอกจากนั้นหากพิจารณากฎหมาย CCE ให้ดีแล้วจะพบว่า กฎหมาย CCE ไม่มีการบัญญัติการสมคบกันกระทำความผิดในมาตรา 848 โดยชัดแจ้งเช่นเดียวกับกฎหมาย RICO แต่อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์และพิจารณาถึงการบัญญัติกฎหมายของ CCE ได้พบว่า การใช้ ถ้อยคำว่า Concert มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Conspiracy ซึ่งหมายถึงการตกลงร่วมกัน โดยบุคคล ตั้งแต่ 5 คนหรือมากกว่านั้น ในการวางแผนหรือการประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นอาชญากรรม ต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นกฎหมาย CCE สามารถนำหลักสมคบกันกระทำความผิดมาบังคับใช้ในการ กล่าวหาและฟ้องร้องผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้องและชัดแจ้ง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนขอสรุปว่ามาตรการลงโทษตามกฎหมาย RICO และกฎหมาย CCE นั้น มีลักษณะที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ มีการนำเอามาตรการสมคบและ มาตรการริบทรัพย์สิน มาบังคับใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยมีองค์กร อาชญากรรมเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด และการนำเอามาตรการทั้งสองมาบังคับใช้นั้น ถือเป็น ความประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งของกฎหมาย RICO และกฎหมาย CCE ซึ่งทำให้กฎหมายทั้ง สองฉบับดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากกว่ากฎหมายอาญาทั่วไป ซึ่งไม่สามารถใช้ปราบปรามหรือป้องกัน องค์กรอาชญากรรมได้

3.2 ประเทศญี่ปุ่น

3.2.1 การกำหนดนิยามและความหมายของผู้ทรงอิทธิพล

ในประเทศญี่ปุ่นจะมีผู้ทรงอิทธิพลและประเภทหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเสียงมากเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ก็คือ ยากูซ่า โดยเป็นกลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่เกิดจากการรวมตัวกันของหลาย ๆ กลุ่มองค์กรอาชญากรรม ในระยะแรกยากูซ่าถือกำเนิดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประชาชนที่ถูกพวกซามูไรรังแก ข่มเหง ซึ่งตรงกับสมัยโตกุกาวะ ต่อมาสังคมของประเทศญี่ปุ่นได้มีการเปลี่ยนแปลงไป

สังคมญี่ปุ่นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ได้สร้างความสำเร็จรุ่งเรืองในทางเศรษฐกิจขึ้นมาจากสงครามกลายเป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างไม่ย่อหน้า หรือในหลายสิ่งหลายประการ ทั้งยังจะล้ำหน้ากว่าอเมริกาอย่างสหรัฐอเมริกา ในแง่เศรษฐกิจญี่ปุ่นเป็นอเมริกาอย่างที่สุดที่ทั่วโลกยอมรับ ในแง่การเมืองญี่ปุ่นก็ได้มีรัฐบาลที่มาจากเลือกตั้ง อย่างเสรีประชาธิปไตยตามแบบฉบับอเมริกัน แต่จากการเคลื่อนไหวคัดค้านนโยบายรัฐบาลพรรคเสรีประชาธิปไตยที่เป็นพันธมิตรทางทหารกับสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1960 ของนักศึกษาและคนงาน ซึ่งรัฐบาลพรรคเสรีประชาธิปไตยญี่ปุ่นก็ได้อาศัยกำลังของกลุ่มอิทธิพลที่เรียกว่ายากูซ่าเป็นอาวุธสำคัญในการต่อต้านและปราบปรามนักศึกษาและประชาชนอย่างแข็งขัน ผลที่ตามมาคือยากูซ่าได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองและเจ้าพ่อยากูซ่าก็ทรงอิทธิพลอยู่เหนือนักการเมืองคนสำคัญๆ ของญี่ปุ่นด้วย ดังนั้นการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงในระดับชาติ และระดับโลกของนักการเมืองญี่ปุ่นจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นำมาซึ่งรูปแบบของการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด การค้าของเถื่อน การพนันและธุรกิจผิดกฎหมายอื่นๆ ที่โยงใยเกี่ยวพันอย่างซับซ้อน และคอยขยายตัวจากประเทศหนึ่งสู่ประเทศหนึ่ง อย่างมีระบบก่อให้เกิดองค์กร หรือกลุ่มอิทธิพลที่มีสมาชิกของกลุ่มเป็นอาชญากร ที่พร้อมจะก่ออาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ผิดต่อกฎหมายทุกรูปแบบมากมายหลายกลุ่มแพร่กระจายอยู่ทั่วทุกมุมโลก⁴⁶

⁴⁶ นพดล สมบูรณ์ทรัพย์, ปัญหาการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในระบบสังคมไทย, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ ร่วมเอกชน รุ่นที่ 4 พ.ศ. 2534, หน้า 54. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว ยากูซ่าไม่ได้มีอิทธิพลเฉพาะประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 พวกยากูซ่ายังได้ขยายอิทธิพลไปสู่ประเทศต่าง ๆ โดยกิจกรรมใหญ่ ๆ ที่พวกยากูซ่ามักจะทำเป็นอาชีพ ก็จะเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การปล่อยเงินกู้ แล้วคิดดอกเบี้ยในราคาแพง การฆ่าปิดปาก การค้าผู้หญิง การค้าของเถื่อน ฯลฯ

ตามความหมายของคำว่า “ยากูซ่า” คือแก๊งค์อันธพาลเป็นพวกประกอบอาชีพผิดกฎหมาย บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ไม่ชอบทำงานลูกจ้าง แต่ชอบนิยมนักเลง หน้าตาและการแต่งกายมักจะบอกรหัสที่สังเกตได้ง่ายก็คือ มักจะไว้ผมก่อนข้างสั้นเกรียน และนิยมสักรูปต่าง ๆ บนร่างกาย สมาชิกของแก๊งค์จะออกปฏิบัติการด้วยความรอบคอบ ในอดีตสมาชิกของแก๊งค์ก็ได้แทรกซึมเข้าไปสร้างความผูกพันกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวไว้อย่างใกล้ชิด แก๊งค์ยากูซ่าก็เหมือนกับกลุ่มอาชญากรรมอื่น ๆ คือ เริ่มมาจากกลุ่มนักเลงหัวไม้และนักเลงการพนัน ประวัติของพวกนี้มีมาตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และได้พัฒนาเติบโตมาเป็นลำดับ⁴⁷

ดังนั้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ผู้เขียนเห็นว่า ผู้ทรงอิทธิพลในประเทศญี่ปุ่นก็คือ กลุ่มองค์กรอาชญากรรมที่อยู่ภายในประเทศ หรือเราอาจกล่าวได้ว่า พวกยากูซ่า คือ ผู้ทรงอิทธิพล ที่ใช้อำนาจ กำล้าง อิทธิพล ข่มขู่ หรือกระทำการกิจกรรมใด ๆ อันเป็นการผิดกฎหมายภายในประเทศญี่ปุ่น

3.2.2 ลักษณะและรูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าผู้ทรงอิทธิพลในประเทศญี่ปุ่น ก็คือ พวกยากูซ่า ยากูซ่าจะมีลักษณะในการปกครองกันในแบบพ่อกับลูก มีหัวหน้า ลูกน้อง ภายในกลุ่มขององค์กรจะมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ลูกน้องทุกคนจะมีความจงรักภักดีต่อหัวหน้าเป็นอย่างมาก คนที่เป็นหัวหน้าจะมีอำนาจ มีอิทธิพล คนทุกคนจะเคารพและเกรงกลัว หัวหน้าส่วนใหญ่จะมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความมั่นคงทางการเงินสูง หัวหน้าของกลุ่มยากูซ่าจะมีหน้าที่บริหาร จัดการระเบียบ ระบบ มีการแบ่งงานให้ลูกน้องทำ ตามขั้นตอนต่าง ฯลฯ

⁴⁷ ทวี นามแฝง, “ยากูซ่ามาเฟียญี่ปุ่น,” ตะวัน (พ.ศ. – ก.ศ. 2527): 88.

วัฒนธรรมของยาคุซ่า พวกยาคุซ่ามีเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่เป็นประเพณีที่มีมาดั้งเดิม คือ การสักตามตัว และการตัดปลายนิ้ว การสักตามลำตัวเป็นรูปดอกไม้ สัตว์ จะมีการออกแบบที่แปลกตาและละเอียดสวยงามมาก การสักตามลำตัวนี้จะเป็นการแสดงออกที่ทดสอบความอดทนของพวกนี้ การตัดปลายนิ้วคือการที่พวกยาคุซ่าทำความผิดละเมิดกฎของแก๊งค์ในความผิดประเภทที่ไม่ร้ายแรง ถ้าทำผิดร้ายแรงจะถูกลงโทษถึงตาย หรือถูกเนรเทศออกจากแก๊ง ผู้ที่เป็นสมาชิกที่ทำผิด จะต้องตัดปลายนิ้วก็ต่อตรงข้อต่อแรกเป็นการลงโทษตัวเองเมื่อหัวหน้ายกโทษให้ก็จะนำเอาปลายนิ้วนั้นมามอบให้หัวหน้า⁴⁸

รูปแบบของอาชญากรรมที่กระทำโดยยาคุซ่า นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเนื่องจากยาคุซ่าต้องการเงินจำนวนมาก เพื่อหล่อเลี้ยงสมาชิกภายในองค์กร หากองค์กรขาดเงินก็ไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ได้ ดังนั้น พวกยาคุซ่าทั้งหลายจึงจำเป็นต้องหารายได้จากทางที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับเงินจำนวนมากมา เพื่อหล่อเลี้ยงองค์กรอาชญากรรมของตนเอง รายได้ที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ ยาคุซ่าสามารถหารายได้เหล่านี้จาก การกระทำต่าง ๆ เช่น

1. การค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของพวกยาคุซ่า เหตุผลอันสำคัญของพวกยาคุซ่า ต้องการรายได้ได้จากการค้ายา ก็คือ ยาเสพติดง่ายต่อการจัดการและซ่อน อีกทั้งเป็นกิจการที่ให้ผลตอบแทนจำนวนมาก
2. การพนันที่ผิดกฎหมาย ยาคุซ่าจะเข้าควบคุมกิจการประเภทนี้ เนื่องจากสามารถใช้อิทธิพลข่มขู่ได้ และสามารถโกงเงินจากนักเสี่ยงโชคทั้งหลายได้ โดยไม่มีใครกล้าขัดขืน
3. การค้าประเวณีรวมถึงการค้าสิ่งลามกอนาจาร สมาชิกส่วนใหญ่ของยาคุซ่า มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการประเภทนี้ เนื่องจากการที่หาลูกจ้างง่าย เพราะสังคมสมัยนี้ผู้ชายส่วนมากมักจะมีแนวโน้มที่จะเที่ยวหาความสำราญเพิ่มมากขึ้น
4. ธุรกิจบังหน้าของแก๊งค์เหล่านี้ คือ พวกนี้ได้แทรกซึมและเจริญเติบโตอยู่ในธุรกิจต่าง ๆ พวกเขาจะมีส่วนร่วมในการติดต่อค้าขายระหว่างนักธุรกิจที่เคารพกฎหมายและพยายามที่จะขู่เรียกเงินจากบริษัทต่าง ๆ โดยขู่ว่าจะทำให้การประชุมผู้ถือหุ้นมีความยุ่งยากขึ้น หรือโดยรับประกันว่าจะไม่สร้างความยุ่งยากขึ้น

⁴⁸ ครุณี ลีว, ยาคุซ่า แปลจาก YAKUZA : The explosive account of Japan's criminal under David Kaplan and Alec Dubro. พ.ศ. 2531

กล่าวโดยสรุป ยาภูเขาเป็นองค์กรอาชญากรรมองค์กรหนึ่งคล้าย ๆ มาเฟียของ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีหัวหน้าซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากผู้มีอิทธิพลของไทยเพราะหัวหน้ายาภูเขา มีการปกครองบังคับบัญชาดูแลพวกสมาชิกยาภูเขาในกลุ่มพวกของตน โดยมีรองหัวหน้าเป็นผู้ช่วย ควบคุมดูแลเมื่อหัวหน้าตายลงไปรองหัวหน้าก็จะเลื่อนขึ้นมาดำรงตำแหน่งหัวหน้ายาภูเขาแทน มีการ ทดแทนกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติการของยาภูเขาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้มีอิทธิพลของ ไทยนั้นเมื่อตายลงไปก็เป็นที่สิ้นสุดไม่มีตัวแทนขึ้นมาดำรงตำแหน่งแทนเหมือนยาภูเขา ทั้งนี้เพราะผู้มี อิทธิพลของไทยไม่ได้มีการดำเนินการเป็นรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมเหมือนต่างประเทศไม่มีการ ปกครอง หรือ โครงสร้างในรูปแบบ เมื่อผู้มีอิทธิพลตายลงไปกิจการทั้งหลายก็สิ้นสุดตามไปด้วย ลูกน้องและบริวารก็จะแยกสลายไปคนละทางไม่มีการรวมตัวสืบทอดเจตนาารมณ์ของผู้มีอิทธิพลเดิมแต่ อย่างใด

3.2.3 ผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

ผลกระทบของธุรกิจผิดกฎหมายที่ดำเนินการ โดยองค์กรอาชญากรรมหรือพวกยาภูเขา นั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม การเมือง และรายได้ของรัฐ ซึ่งใน ที่สุดแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

ธุรกิจที่ดำเนิน โดยองค์กรอาชญากรรมที่เป็นธุรกิจขัดกับหลักกฎหมายหรือเรียกได้ว่า เป็นธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะทำให้เกิดการเบี่ยงเบนการใช้ ทรัพยากร รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ธุรกิจผิดกฎหมายบาง ประเภท เช่นการค้ายาเสพติด ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบที่ค่อนข้างรุนแรง เช่น ทำลายสุขภาพของผู้ เสพยาเสพติด ก่อให้เกิดอาชญากรรม และอุบัติเหตุ ซึ่งจะพบว่ามียุทธค่าความเสียหายคิดเป็นจำนวนเงิน แล้ว จะมีมูลค่าสูงมาก และในปัจจุบันก็ยัง ไม่ได้รับการประมาณการเป็นมูลค่าที่ชัดเจน

เนื่องจากธุรกิจผิดกฎหมายเหล่านี้ให้ผลประโยชน์มหาศาลต่อองค์กรอาชญากรรม และผลประโยชน์เหล่านี้จะถูกหมุนกลับมาใช้สนับสนุนกิจกรรมผิดกฎหมายนั้นๆ หรือกิจกรรมผิด กฎหมายอื่นๆ หรือถ้าถูกนำกลับมาใช้ทำกิจกรรมถูกกฎหมาย ก็จะก่อให้เกิดการแข่งขันทรัพยากรกับผู้

อยู่ในภาคเศรษฐกิจนั้นๆอยู่แล้ว ซึ่งนับว่าเป็นการกระทำที่ไม่ยุติธรรม เพราะองค์กรอาชญากรรมมีเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายซึ่งเป็นจำนวนมหาศาลได้เปรียบกว่าผู้ประกอบการธรรมดา ในที่สุดเงินจากธุรกิจผิดกฎหมายที่นำมาลงทุนทำธุรกิจถูกกฎหมายก็จะทำลายผู้ประกอบการอื่นที่อยู่ในธุรกิจถูกกฎหมายนั้นๆไปหมด

ผลกระทบประการต่อมา ก็คือจะมีส่วนทำให้การดำเนินนโยบายรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทำได้ยากขึ้น เช่น การปั่นราคาหุ้นที่เกิดจากธุรกิจผิดกฎหมาย การนำเงินเข้ามาเก็งกำไรในตลาดหุ้นนั้น สามารถทำได้โดยง่าย และการนำเงินดังกล่าวเข้ามาเป็นการได้เปรียบผู้เล่นคนอื่นๆ เพราะเงินที่ได้มาง่ายกว่า และมีจำนวนมหาศาล จึงมีผลทำให้ความเฟื่องฟูของเศรษฐกิจในขณะนั้นมีแนวโน้มที่โน้มเอียง (Swing) มากกว่าปกติ ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการขึ้นลงของเศรษฐกิจตามภาวะที่แท้จริง ทำให้ยากในกำหนดนโยบายรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังทำให้นโยบายการออม หรือการควบคุมการใช้จ่ายทำได้อย่างไม่สมบูรณ์ เพราะกลุ่มบุคคลหรือองค์กรอาชญากรรมเหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย

ธุรกิจผิดกฎหมายบางประเภทยังมีผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ตัวอย่างการค้าประเวณี ซึ่งแทนที่ทรัพยากรมนุษย์จำนวนหนึ่งซึ่งควรจะเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ กลับถูกเบี่ยงเบนถูกนำมาใช้ในภาคเพศบริการ ซึ่งมีได้ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ผลกระทบทางเศรษฐกิจอีกประการที่มีความสำคัญ คือ ประเทศญี่ปุ่นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมหาศาลในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและการทำธุรกิจผิดกฎหมายต่างๆของขบวนการเหล่านี้ ซึ่งก็ยังไม่เท่ากับการที่รัฐต้องเข้ามาดูแลผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น ต้องใช้งบประมาณและกำลังแพทย์พยาบาลไม่น้อยในแต่ละปีในการรักษาผู้ติดยาเสพติด

ผลกระทบทางด้านสังคม

องค์กรหรือขบวนการอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยกลุ่มผู้ทรงอิทธิพลที่ทำธุรกิจผิดกฎหมายหลายประเภทรวมกัน เช่น การค้ายาเสพติด การค้าประเวณี การค้าของผิดกฎหมาย การค้าอาวุธสงคราม หวยหรือบ่อนผิดกฎหมาย เป็นต้น องค์กรเหล่านี้มีการจัดระเบียบองค์กร และมีเครือข่ายที่กว้างขวาง ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน จนถึงระดับประเทศ และยังเชื่อมโยงกับเครือข่ายระหว่าง

ประเทศอีกด้วย ผู้ที่อยู่ในองค์กร หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับเครือข่าย มีตั้งแต่ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น นักการเมือง ข้าราชการ ฯลฯ

ขบวนการหรือองค์กรเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำกิจกรรมที่ผิดกฎหมายเท่านั้น แต่บุคคลในขบวนการยังทำธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายควบคู่กันไปด้วย ทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคล องค์กร หรือสถาบันต่างๆของสังคมได้อย่างชอบธรรม และเนื่องจากอิทธิพลและอำนาจเงินของคนเหล่านี้ ทำให้ได้รับการยอมรับนับหน้าถือหน้าตาจากบุคคลชั้นนำและสาธารณชนทั่วไปอีกด้วย จนอาจทำให้เกิดค่านิยมที่ผิดๆ ที่ว่าบุคคลที่มีอำนาจมีเงินทอง ไม่ว่าจะหาเงินทองเหล่านั้นมาด้วยวิธีใด ก็จะได้รับ การต้อนรับอย่างดีจากสังคม ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมจรรยา

นอกจากนี้ ธุรกิจผิดกฎหมายหลายประเภทก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในประเทศญี่ปุ่น ไม่ใช่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น เขี่ยผู้ที่ติดยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ก็ต้องเป็นภาระของครอบครัว ทั้งทางด้านจิตใจและทางการเงิน ส่วนการพนัน โดยเฉพาะบ่อน ที่เป้าหมายเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำนั้น หลงมกยาคิดอยู่กับการพนัน ส่งผลให้คนเหล่านี้แทบจะรายได้ไม่พอจะเลี้ยงครอบครัวให้อยู่สบาย กลับยังจะต้องมาติดการพนัน จนกระทั่งที่หลายครั้งมีการติดหนี้พนันจนทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งของครอบครัว

นอกจากนี้ ผลกระทบทางสังคมที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมที่นับวันจะมีให้เห็นกันมากขึ้น ได้แก่ หญิงและเด็กเต็มใจที่จะทำงานเป็นโสเภณี หรือทำงานในร้านคาราโอเกะ แล้วให้บริการทางเพศด้วยมากขึ้น โดยไม่ต้องบังคับ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นคือผลกระทบแบบกว้างๆที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ที่เกิดจากองค์กรอาชญากรรมหรือกลุ่มคนที่เรียกกันว่าพวกยาคุซ่า

3.2.4 กระบวนการยุติธรรมกับมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีลักษณะเด่นของกฎหมาย 2 ระบบ กล่าวคือโครงสร้างกฎหมายเป็นระบบซีวิลลอว์ซึ่งการดำเนินคดีอาญาจะมีลักษณะเป็นระบบไต่สวน (Inquisitorial System) อย่าง

ชัดเจน ตำรวจ อัยการ ศาลมีหน้าที่ในการเข้าค้นหาความจริง แต่ในขณะที่เดียวกันญี่ปุ่นก็ได้รับเอาระบบกฎหมายของเยอรมันมาเป็นแม่แบบสำหรับกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เมื่อต่อมาญี่ปุ่นได้เข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 2 และเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สงครามทำให้ญี่ปุ่นต้องปฏิรูปการเมือง ระบบราชการและระบบกฎหมายโดยได้มีรัฐธรรมนูญใหม่และนำแนวความคิดเรื่อง Due Process Model มาใช้ในระบบกฎหมาย ญี่ปุ่นจึงมีจุดเด่นในแง่ที่นำกฎหมายทั้งระบบซีวิลลอว์และระบบคอมมอนลอว์มารวมไว้ในประเทศเดียวกัน นอกจากนี้ชนบธรรมเนียม แนวความคิดของประเทศในทวีปเอเชียเกี่ยวกับลักษณะการบังคับใช้กฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังแตกต่างจากแนวความคิดของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศในทวีปยุโรป กล่าวคือ ประเทศในทวีปเอเชียมักมีแนวความคิดให้ผู้กระทำความผิดรับสารภาพในสิ่งที่ได้กระทำ แต่อย่างไรก็ตามการสารภาพนั้นต้องมิได้เกิดจากการบังคับ ขู่ข่ม ส่งเสริม หรือให้รางวัลด้วยประการใดๆ และยังมีแนวคิดอีกว่าจะไม่มีการขู่ส่งเสริมให้ผู้ต้องหาปฏิเสธในสิ่งที่ตนได้กระทำ แนวความคิดนี้แตกต่างจากแนวความคิดของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศในทวีปยุโรปที่มักจะขู่ ส่งเสริมให้ประชาชนไม่ยอมรับสารภาพโดยให้มีการต่อสู้คดีโดยเท่าเทียมกันอย่างถึงที่สุด⁴⁹

กระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่นมีกระทรวงยุติธรรมเป็นองค์กรหลักในการทำหน้าที่บริหารงานยุติธรรม โดยมีองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญารวมอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ยกเว้นองค์กรศาลยุติธรรมซึ่งไม่สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรมแต่แยกออกเป็นหน่วยงานอิสระตามแนวความคิดของการแบ่งแยกอำนาจ โครงสร้างของกระทรวงยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในกระทรวงยุติธรรมโดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการฝ่ายรัฐสภา (Parliamentary Vice-Minister Justice) และรัฐมนตรีช่วยว่าการฝ่ายบริหาร (Administrative Vice-Minister Justice) เป็นตำแหน่งรองลงมา โดยรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการ ฝ่ายรัฐสภาจะได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกรัฐสภา ในขณะที่รัฐมนตรีช่วยว่าการฝ่ายบริหารจะได้รับการคัดเลือกจากพนักงานอัยการ⁵⁰

⁴⁹ วุฒิพงษ์ อารีราษฎร์, “บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน : ศึกษาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2548), หน้า 86-87.

⁵⁰ กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์, “โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น,” บทบัณฑิตย 52,2 (มิถุนายน 2541) : 155.

ส่วนหน่วยงานภายในกระทรวงยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น จะแบ่งเป็นสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีและกรมต่าง ๆ อีก 7 กรม โดยประกอบไปด้วย กรมกิจการแพ่ง กรมกิจการอาญากรมราชทัณฑ์ กรมบำบัดฟื้นฟู กรมเสรีภาพพลเมือง และกรมตรวจคนเข้าเมือง โดยมีสำนักงานอัยการเป็นหน่วยงานที่แยกออกมาจากกรมอื่นๆ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พนักงานอัยการในประเทศญี่ปุ่นยังถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทอย่างสูงในกระบวนการยุติธรรมและจะได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรม เช่น อธิบดีกรม หัวหน้ากองที่สำคัญๆ ตามกฎหมายจัดตั้งกระทรวงยุติธรรม (Law for establishment of Ministry of Justice) ในปีพ.ศ.2539 มีอัยการเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ในกระทรวงยุติธรรมถึง 133 คนจากบุคลากรในกระทรวงยุติธรรมทั้งหมด 780 คน⁵¹

สำหรับประเทศญี่ปุ่น หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา คือ เจ้าพนักงานตำรวจเนื่องจากกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องทำการสอบสวนเมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น แต่พนักงานอัยการก็สามารถทำการสอบสวนได้ด้วยตนเองเช่นเดียวกัน⁵² โดยอัยการมีอำนาจทำการสอบสวนได้ในความผิดทุกประเภท⁵³ นอกจากนี้เจ้าพนักงานธุรการอัยการ (kensatsu jitsumukan) เมื่อได้รับคำสั่งจากอัยการก็สามารถทำการสอบสวนได้⁵⁴ แต่โดยทั่วไปแล้วคดีที่พนักงานอัยการเริ่มทำการสอบสวนเองคือ คดีที่การกระทำมีความผิดมีความสลับซับซ้อน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นคดีที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพล เป็นต้น

เหตุที่ประเทศญี่ปุ่นให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเนื่องจาก การที่พนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบสวนตั้งแต่แรกทำให้พนักงานอัยการสามารถวินิจฉัยและมีคำสั่งในคดีได้อย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจได้ เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรมของญี่ปุ่นพนักงานอัยการมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้พิพากษาและจะทำหน้าที่

⁵¹ Tomoko Akane, “โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น,” บทบัญญัติ 52,2 (มิถุนายน 2541): 175.

⁵² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 191

⁵³ กฎหมายสำนักงานอัยการ มาตรา 6 วรรค 1

⁵⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 191 วรรค 2 และกฎหมายสำนักงานอัยการ มาตรา 27 วรรค 3 “เจ้าพนักงานธุรการอัยการ.....ต้องช่วยเหลือหรือรับคำสั่งของอัยการในการสอบสวน”

ตรวจสอบการทำงานเจ้าพนักงานตำรวจอย่างเข้มงวดและระมัดระวัง ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวจะมีลักษณะใกล้เคียงกับการตรวจสอบโดยผู้พิพากษา ดังนั้นการตรวจสอบการสอบสวนอย่างเข้มงวดโดยพนักงานอัยการจึงมีผลเป็นการกั้นบุคคลที่บริสุทธิ์ออกจากกระบวนการยุติธรรม แต่หากผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริงแล้วผู้ต้องหาที่จะได้รับการคุ้มครองตามสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจากกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ยังมีเหตุผลทางประวัติศาสตร์ คือ ในการก่อตั้งสำนักงานอัยการตั้งแต่ปี ค.ศ.1872 นั้น พนักงานอัยการยังไม่มีอำนาจสอบสวนและศาลยังไม่ยอมรับบันทึกคำให้การพยานซึ่งพนักงานอัยการเป็นผู้จัดทำรับฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณา ต่อมาปี ค.ศ. 1986 มีการสำรวจปริมาณคดีพบว่าอัตราส่วนการฟ้อง การยกฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและการยกฟ้องในชั้นพิจารณา คือ 80% , 40% , และ 7% ตามลำดับ ต่อมาประชาชนได้เรียกร้องให้พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานตำรวจเนื่องจากไม่ต้องการให้ฟ้องผู้ต้องหาโดยปราศจากพยานหลักฐานที่เพียงพอ จึงได้เริ่มให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนแล้วพบว่าอัตราส่วนการฟ้อง การยกฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและการยกฟ้องในชั้นพิจารณา คือ 31% , 5% , และ 1.6% ตามลำดับ อันถือได้ว่าอัตราส่วนการยกฟ้องลดลงตามลำดับ ประชาชนจึงเชื่อว่าหน้าที่ให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนจะทำให้การสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปโดยครบถ้วนและทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความน่าเชื่อถือจึงสนับสนุนให้อัยการมีอำนาจทำการสอบสวนดังกล่าวต่อแต่นั้นมา⁵⁵

หลังจากที่มีการพัฒนาอำนาจการสอบสวนของพนักงานอัยการแล้ว สำนักงานอัยการได้จัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ (Special Investigations Department) ในสำนักงานอัยการ Tokyo , Osaka , Nagoya , โดยมีหน้าที่สืบสวนคดีภายใน คดีรับสินบน คดีฉ้อโกงบริษัท คดีปั่นหุ้น และคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษ (Special Investigations Department) ในสำนักงานอัยการจังหวัดอื่นอีก 10 จังหวัด แต่พนักงานอัยการที่จะทำหน้าที่สืบสวน สอบสวนในคดีต่าง ๆ มีจำนวนน้อยและไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้เพียงพอ กับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ทำให้หน่วยงานดังกล่าวยังไม่มียุทธศาสตร์และผลงานที่เด่นชัดนัก⁵⁶

⁵⁵ Terutochi Yamachita, The Criminal Justice System in Japan : Prosecution, UNAFEI 103rd International Training Course April 17,1996, p.4.

⁵⁶ Tomoko Akene , The Criminal Justice System in Japan : Prosecution, UNAFEI 103rd International Training Course, April 17,1996 และ “บทบัญญัติ,” 52,2 (มิถุนายน 2541) : 177.

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบทบาทของอัยการในประเทศญี่ปุ่น มีบทบาทที่สำคัญมากในการปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าโดยปกติในคดีอาญา พนักงานสอบสวนหรือตำรวจจะเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เมื่อเชื่อว่ามีกระทำความผิดเกิดขึ้น⁵⁷ แล้วส่งสำนวนให้อัยการพิจารณาโดยพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจเสนอความเห็นในข้อกฎหมายเกี่ยวกับคดีว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในความผิดฐานใดเพราะไม่มีกฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจกระทำเช่นนั้น ดังนั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานสอบสวนจึงเป็นเพียงการรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นเท่านั้น (Collect evidence in crude form) อัยการจะเป็นผู้ปรับบทกฎหมายเองว่าจะฟ้องผู้ต้องหาในฐานความผิดใด ถ้าคดีมีความสำคัญอัยการจะดำเนินคดีด้วยตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าการสอบสวนเบื้องต้นเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพิ่มเติมเป็นภาระหน้าที่ของพนักงานอัยการ เนื่องจากอัยการเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินคดีอาญาในฐานะเจ้าพนักงานฟ้องคดี ซึ่งนับว่าเป็นอำนาจที่สำคัญยิ่งของอัยการและเหนือกว่าพนักงานสอบสวน เช่น ตำรวจจะไม่ดำเนินคดีสำหรับความผิดเล็กๆ น้อยๆ ก็เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอัยการแล้ว⁵⁸ หรืออัยการเท่านั้นที่มีอำนาจร้องขอต่อศาลให้ควบคุมผู้ต้องสงสัยไว้ แม้ในทางปฏิบัติอัยการมิได้ทำการจับเองเนื่องจากตำรวจมีความคล่องตัวกว่า เมื่อตำรวจจับผู้ต้องหาได้แล้ว ตำรวจต้องนำตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ที่สามารถรวบรวมได้ในเบื้องต้นไปยังอัยการที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่จับกุมเพื่อให้อัยการสามารถใช้ดุลยพินิจว่าควรร้องขอต่อศาลให้สั่งควบคุมผู้ต้องหาหรือไม่ ถ้าอัยการเห็นว่าควรควบคุมผู้ต้องหาไว้ก็ให้ยื่นคำร้องต่อศาลภายใน 24 ชั่วโมงเพื่อขอให้ศาลขัง แต่ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่จำเป็นต้องควบคุมก็สั่งให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาทันที⁵⁹ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอำนาจของอัยการในการตรวจสอบและควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้⁶⁰

สำหรับความสัมพันธ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่ตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบสวนนั้น พนักงานอัยการสามารถให้คำปรึกษาทั่วไปที่จำเป็นต่อการสอบสวน โดยการให้คำปรึกษาดังกล่าวจะต้องกระทำโดยวางระเบียบทั่วไปเพื่อให้การสอบสวนนั้นครอบคลุมใน

⁵⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 189

⁵⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 246

⁵⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 204

⁶⁰ วุฒิพงษ์ อารีราษฎร์, “บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน : ศึกษาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547,” หน้า 28-29.

ประเด็นอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการฟ้องคดี⁶¹ ในกรณีที่อัยการทำการสอบสวนด้วยตนเอง หากเห็นว่ามีความจำเป็นก็สามารถสั่งให้ตำรวจเข้ามาช่วยเหลือตนในการสอบสวนได้⁶² โดยตำรวจต้องปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งข้างต้นด้วย⁶³ ในกรณีที่ตำรวจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำดังกล่าว โดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานอัยการก็สามารถที่จะกล่าวหาไปยังคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะแห่งชาติ (National Public Safety Commission) ได้ หรืออาจกล่าวหาไปยังคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะจังหวัด หรือบุคคลที่มีอำนาจเพื่อให้การดำเนินการทางวินัยหรือปลดออกจากตำแหน่งราชการได้ หากคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะแห่งชาติ (National Public Safety Commission) หรือคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะจังหวัดหรือบุคคลที่มีอำนาจนั้นเห็นว่ากล่าวหาอันนั้นมีเหตุผล รับฟังได้ ก็ต้องดำเนินการทางวินัยหรือสั่งปลดตำรวจผู้นั้นออกจากการเป็นข้าราชการ⁶⁴

นอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นยังได้ให้อำนาจอัยการในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีดังต่อไปนี้⁶⁵

1. อัยการมีอำนาจเริ่มคดีเองได้ แม้จะไม่มีผู้ใคร่ฟ้องหรือกล่าวโทษต่ออัยการ หากอัยการทราบเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น อัยการจะทำการสอบสวนคดีเองและกฎหมายยังได้เปิดช่องให้ผู้เสียหายสามารถฟ้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่ออัยการได้ เมื่ออัยการรับคำร้องทุกข์แล้วจะดำเนินการเอง หรือสั่งให้พนักงานสอบสวนร่วมมือในการสอบสวนหรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปจนเสร็จก็ได้ (มาตรา 193)
2. การใช้มาตรการบังคับต่างๆ เช่น การออกหมายจับ คั่น หรือ ควบคุมผู้ถูกจับแม้จะเป็นหน้าที่ของศาล โดยแท้ แต่ขั้นตอนบางส่วนก็เป็นภารกิจของอัยการด้วย กล่าวคือ การใช้มาตรการบังคับเป็นหน้าที่ของศาล โดยอัยการเป็นผู้ไต่ตรองตรวจสอบหมายจากที่ตำรวจร้องขอมาเพื่อที่จะเสนอต่อศาลต่อไป ไม่ใช่ตำรวจจะ

⁶¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 193 วรรคหนึ่ง

⁶² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 193 วรรคสาม

⁶³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 193 วรรคสี่

⁶⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 194 วรรคสอง

⁶⁵ นายวุฒิพงษ์ อารีราษฎร์, “บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน : ศึกษาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547,” หน้า 30-31.

มาขึ้นคำร้องขอต่อศาลได้เลย ถ้าอัยการเห็นชอบก็ยื่นคำร้องต่อศาล แต่เมื่อเรื่องถึงศาลแล้วศาลอาจเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าศาลเห็นด้วยกับความจำเป็นที่ต้องใช้มาตรการบังคับ ตำรวจจะเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวภายใต้คำสั่งของอัยการ

3. อัยการในฐานะตัวแทนของรัฐในการดำเนินคดีอาญา โดยเอาผิดกับผู้กระทำความผิดและกักปล่อยผู้บริสุทธิ์ จึงต้องมีความเป็นกลางซึ่งในบางครั้งอัยการอาจถอนฟ้องหรือปิดคดีโดยเหตุผลที่ว่าจำเลยบริสุทธิ์ หรือพยานหลักฐานที่รวบรวมยังไม่เพียงพอที่จะลงโทษจำเลยอัยการก็จะปล่อยตัวจำเลยให้เป็นอิสระต่อไป และการเสนอพยานหลักฐานต่างๆต่อศาลอัยการก็จะเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นผลดีต่อจำเลยด้วย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 439(1))
4. ในระหว่างการดำเนินคดีอาญาอัยการมีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง เช่น สอบสวนบุคคลใดเป็นผู้ต้องหาเพิ่มเติมจากการที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนไว้⁶⁶ และในคดียุ่งยากซับซ้อนอัยการจะเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกว่าคดีธรรมดาโดยทั่วไป เช่น อาจจะเรียกสำนวนสอบสวนจากพนักงานสอบสวนมาตรวจดูเป็นระยะ หรืออาจสั่งให้พนักงานสอบสวนส่งพยานบุคคลหรือผู้ต้องหา ผู้เสียหายมาซักถามเองก็ได้⁶⁷
5. การสอบสวนคดีอาญาที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economics Crime) เช่น ความผิดเกี่ยวกับธุรกิจธนาคาร (Banking Transaction) คดีเกี่ยวกับธุรกิจคอร์รัปชันในระบอบราชการชั้นผู้ใหญ่ (Bribery committed by high government of ficials) แม้ว่าคดีอาญาทั่วไปตำรวจมีอำนาจในการสอบสวนเบื้องต้นก็ตาม แต่ตำรวจไม่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับคดีความผิดประเภทนี้⁶⁸

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶⁶ ทวีศักดิ์ ฌ ตะกั่วทุ่ง, งานอัยการของประเทศญี่ปุ่น, หน้า 104.

⁶⁷ ทวีศักดิ์ ฌ ตะกั่วทุ่ง, งานอัยการของประเทศญี่ปุ่น, หน้า 106.

⁶⁸ เจ็มซัย ชุตินวงศ์, “รายงานการศึกษาคุณาน ฝึกรอบม ประชุมและสัมมนา ณ ประเทศญี่ปุ่น,” อัยการนิเทศ 49 (2530) : 392-393.

บทที่ 4

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กับมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพล

4.1 ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

ในปัจจุบันมาตรการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อใช้ยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น กฎหมายหลักหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้มีมาตรการในการแสวงหาพยานหลักฐานอยู่ 2 วิธี คือ

1. การค้น
2. การเรียกเอาเอกสารทางไปรษณีย์ โทรเลข ของผู้ต้องหาหรือจำเลย

สำหรับการค้นนั้น ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 92 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยได้บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้ค้นในที่โหลวนโดยไม่มีหมายค้น เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่โหลวน
- (2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากระทำลงในที่โหลวน
- (3) เมื่อบุคคลได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่โหลวนนั้น
- (4) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้นำโดยการกระทำผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน
- (5) เมื่อที่โหลวนนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้านและการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา 78 เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ค้นด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่จะต้องเป็นกรณีที่สามารถออกหมายค้นได้ตามประมวลกฎหมายฉบับนี้”

มาตรา 92 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แสดงให้เห็นถึงหลักในการค้นเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดต่อจำเลยหรือผู้ต้องหา โดยมีหลักที่สำคัญในการค้น

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็คือ ในการค้น โดยหลักแล้วจะต้องมีหมายค้นทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนและแสดงถึงความบริสุทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ตำรวจอีกด้วย

สำหรับการเรียกเอาเอกสารทางไปรษณีย์ โทรเลข ของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 105 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “ จดหมาย ไปรษณีย์บัตร โทรเลข สิ่งพิมพ์หรือเอกสารอื่นซึ่งส่งทางไปรษณีย์และโทรเลข จากหรือถึงผู้ต้องหาหรือจำเลย และยังมีได้ส่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ต้องการเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องพิจารณาหรือการกระทำอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ขอคำสั่งจากศาลถึงเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์โทรเลขให้ส่งเอกสารนั้นมา

ถ้าอธิบดีกรมตำรวจหรือข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่าเอกสารนั้นต้องการใช้เพื่อการดังกล่าว แล้ว ระหว่างที่ขอคำสั่งต่อศาลมีอำนาจขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไปรษณีย์โทรเลขเก็บเอกสารนั้นไว้ก่อน

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ไม่ใช้ถึงเอกสารโต้ตอบระหว่างผู้ต้องหาหรือจำเลยกับทนายความของผู้ต้องหา”

มาตรานี้แสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนมีอำนาจร้องขอต่อศาล เพื่อเรียกเอาเอกสารต่างๆที่ส่งทางไปรษณีย์ หรือโทรเลข เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวนค้นหาผู้กระทำความผิด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่างานทางด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเฉพาะงานด้านการสอบสวน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากรูปแบบและวิธีการของอาชญากรรมได้มีการพัฒนา โดยเกิดจากการนำเอาความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้กระทำผิด หรือ การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการกระทำความผิด ก่อให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crimes) อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crimes) อาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กร (Organized Crimes) อาชญากรรมที่กระทำต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Crimes) เป็นต้น ดังนั้น รัฐจึงได้พยายามปรับปรุงวิธีการ มาตรการต่างๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาด้านการสอบสวนของกระบวนการยุติธรรม

การปรับปรุงการสอบสวนสาเหตุหนึ่งเกิดจาก ระบบการสอบสวนในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาความบกพร่องของพยานหลักฐานในคดีบางประเภทได้ อีกทั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบสวนซึ่งได้บังคับใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 และแม้ในปัจจุบันจะได้มี

การปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในบางส่วนแล้ว แต่ก็ยังไม่พัฒนาเทียบเท่ากับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เทคโนโลยีการสื่อสาร วัฒนธรรม สังคม รวมถึงการประกอบอาชญากรรมที่ได้มีการพัฒนาก้าวไกลไปอย่างมาก

จากการพัฒนาของอาชญากรในการประกอบอาชญากรรม จะเห็นได้ว่าปัญหาอาชญากรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชญากรรมโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง หรืออาชญากรที่มีการศึกษาสูง ได้นำเอาความรู้ความเชี่ยวชาญของตนไปใช้ในการกระทำผิด เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ในขณะที่เดียวกันก็ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญปกปิด ซ่อนเร้น ทำลายพยานหลักฐาน เพื่อให้พ้นจากการทำความผิด หากไม่มีหากปรับปรุงระบบการสอบสวนให้ทันสมัยแล้ว ก็ยากที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาถึงด้านประสิทธิภาพในการสอบสวนของเจ้าพนักงาน ก็จะพบความจริงว่าพนักงานสอบสวนเป็นเพียงบุคคลธรรมดา ไม่สามารถรอบรู้ได้ทุกเรื่อง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับอาชญากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแล้ว ก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การค้นหาความจริงหรือค้นหาพยานหลักฐานเป็นเรื่องยากลำบาก ดังนั้น วิธีแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นดังกล่าว ก็คือ ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความชำนาญพิเศษเข้าร่วมมือกัน ทำการสอบสวนเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานให้ได้ที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะโดยหลักการแล้ว การค้นหาพยานหลักฐานก็เพื่อมุ่งประสงค์ให้พยานหลักฐานเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักการรับฟังพยานหลักฐานของศาล ในคดีอาญาที่ว่า ศาลจะไม่ลงโทษจำเลย ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า จำเลยมีความผิด โดยปราศจากข้อสงสัย ถ้ามีข้อสงสัยก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย⁶⁹ ทั้งนี้เนื่องจากศาลต้องพิจารณาถึงสิทธิ เสรีภาพของบุคคลเป็นสำคัญ อีกทั้งการพิพากษาคดีของศาลจะต้องเป็นไปด้วยความถูกต้อง

พยานหลักฐานที่สร้างความมั่นใจ แน่ใจให้แก่ศาล ได้แก่ ประจักษ์พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ สามารถยืนยันถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหาได้ ถ้าคดีใดปราศจากประจักษ์พยาน และคดีนั้นมิใช่เพียงพยานแวดล้อม ศาลจะไม่พิพากษาลงโทษผู้กระทำผิด ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้ก่อให้เกิดปัญหาในการสอบสวนขึ้น เนื่องจากในคดีที่มีแต่พยานแวดล้อมพนักงานสอบสวนจะแสวงหาพยานหลักฐานอย่างไรที่จะทำให้ศาลรับฟัง และลงโทษจำเลยได้ เพราะจากบรรทัดฐานแนวคำ

⁶⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227

พิพากษาของศาล ศาลจะพิพากษาลงโทษก็ต่อเมื่อพยานแวดล้อมนั้นใกล้ชิดกับเหตุการณ์ จนแทบไม่มีข้อสงสัย และสามารถบ่งชี้ได้แน่นอนว่ามีการกระทำผิดจริงเท่านั้น

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบการสอบสวนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้พยานแวดล้อมเหล่านั้นมีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลรับฟัง แต่ในปัจจุบันคดีส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพล หรือคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจการเงิน ที่มีระบบบัญชีลับซับซ้อน หรือคดีที่ใช้คอมพิวเตอร์ผ่านอินเทอร์เน็ตกระทำความคิด คดีต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นคดีที่ยุ่งยากในการแสวงหาพยานหลักฐาน และปราศจากประจักษ์พยาน เนื่องจากผู้กระทำผิดสามารถทำลายพยานหลักฐานได้โดยง่าย จึงเป็นการยากที่พนักงานสอบสวนจะแสวงหาพยานหลักฐานมานำเสนอ จนศาลปราศจากข้อสงสัย

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเหล่านี้จึงควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมทำการสอบสวน ไม่ว่าจะเป็นทางแพทย์ ทางบัญชี ทางเทคโนโลยี ฯลฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้มีส่วนร่วมในคดีตั้งแต่ต้นเมื่อคดีเกิดขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาร่องรอยการกระทำผิด

แต่วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นมีความแตกต่างจากแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในอดีต เพราะการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในอดีต เมื่อได้พยานหลักฐานมา ก็จะส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการพิสูจน์ บางครั้งพยานหลักฐานที่ได้มาไม่เกี่ยวข้องกับคดีที่เกิดขึ้น หรือส่งให้เฉพาะพยานหลักฐานบางส่วน ซึ่งเมื่อส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิสูจน์เพียงบางส่วนแล้ว พนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถนำเอาพยานหลักฐานที่ได้ทำการพิสูจน์บางส่วนมาปะติดปะต่อเรื่องราว เพื่อสาวถึงตัวผู้กระทำผิดได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547^{ขึ้น} โดยมีเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาในการสอบสวนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะในส่วนของ การแสวงหาพยานหลักฐาน ในคดีที่ปราศจากพยานหลักฐาน หรือคดีสำคัญๆ ที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล หรือ คดีที่สะท้อนขวัญประชาชน เพื่อให้คดีต่างๆเหล่านี้ไม่หลุดพ้นจากเงื้อมมือของกฎหมาย โดยได้มีการบัญญัติถึงมาตรการพิเศษต่างๆเพิ่มขึ้น จากเดิมที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อที่จะนำเอามาตรการต่างๆเหล่านี้มาใช้ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน และพิสูจน์ว่าผู้นั้นได้กระทำผิด

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 นั้น ได้ถือกำเนิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาในงานด้านการสืบสวนสอบสวน เนื่องจากการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการเริ่มต้นหรือต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรม ถ้าการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นต้นเกิดปัญหาและอุปสรรคย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมในชั้นถัดไป ไม่ว่าจะเป็นในชั้นสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เนื่องจากการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการต้องอาศัยข้อเท็จจริงจากสำนวนการสอบสวน และในชั้นพิจารณาของศาลก็必将มีความผิดพลาดตามไปด้วยเป็นลูกโซ่ในกระบวนการยุติธรรม และอาจจะก่อให้เกิดการปล่อยตัวผู้กระทำผิดให้หลุดพ้นไปจากกระบวนการยุติธรรมไปอย่างง่ายดาย

4.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

จากการสังเกตถึงสภาพการประกอบอาชญากรรมในปัจจุบัน ซึ่งได้ทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนซับซ้อนของการกระทำผิดมากขึ้นเป็นลำดับ มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการของการกระทำผิดอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการดำเนินการหรือการดำเนินการในรูปแบบขบวนการ องค์กร หรือการใช้อิทธิพลของตนเองมาใช้ในการกระทำความผิด หรือหลบเลี่ยงปิดบังพยานหลักฐาน ฯลฯ ซึ่งอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นอาชญากรรมที่เป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์ หรืออาจกล่าวได้ว่าอาชญากรรมเหล่านี้เป็นอาชญากรรมพิเศษ

อาชญากรรมพิเศษหรืออาชญากรรมในลักษณะพิเศษนี้ เป็นอาชญากรรมซึ่งเกิดจากการกระทำ ความผิดต่างๆซึ่งมีลักษณะซับซ้อน แขนงลึกลับ ละเอียด แต่กลับสร้างความเสียหายและก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศชาติ ตัวอย่างการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ก็ได้แก่

1. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กระทำต่อระบบการเงิน การธนาคาร การค้า การพาณิชย์ การหลีกเลียงภาษี ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หรืออาชญากรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่กระทำการลักลอบแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือทำลายข้อมูล หรือระบบปฏิบัติการของหน่วยงานต่างๆ
3. อาชญากรรมที่มีอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง องค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นการกระทำความผิดที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นองค์กรที่มีเครือข่ายในและ

ระหว่างประเทศ ซึ่งผู้กระทำผิดเหล่านี้มักจะเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพล หรือเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังคอยให้การสนับสนุนการกระทำผิดต่างๆ เช่น ขบวนการค้าโสเภณีข้ามชาติ ขบวนการค้ามนุษย์ และการค้ายาเสพติด เป็นต้น⁷⁰

เนื่องจากอาชญากรรมพิเศษต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติเป็นอย่างมากแต่กฎหมายที่นำมาใช้กลับไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไขหรือจัดปัญหาเหล่านี้ให้สิ้นซากไปได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการบัญญัติพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547^{ขึ้น} โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านการสืบสวนสอบสวน อีกทั้งยังได้มีการบัญญัติถึงมาตรการใหม่ๆ ที่สมควรนำมาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในลักษณะพิเศษ โดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547^{นั้น} มีสาระสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 สามารถแยกหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้ คือ

มาตรา 1-4 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับนิยาม ความหมาย ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับนี้

หมวดที่ 1 เป็นหมวดที่ว่าด้วยคณะกรรมการพิเศษ (กคพ.) มาตรา 5-13 ซึ่งจะอธิบายถึงที่มา การพ้นจากตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคดีพิเศษ(กคพ.)

หมวดที่ 2 เป็นหมวดที่ว่าด้วยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ มาตรา 14-20 ซึ่งจะอธิบายถึงคุณสมบัติ รายละเอียดของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ

หมวดที่ 3 เป็นหมวดการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ มาตรา 21-34 ซึ่งเป็นบทที่ว่าด้วยลักษณะของคดีพิเศษว่ามีลักษณะประการใดบ้าง การประสานงานระหว่างหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษกับหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง อำนาจพิเศษในการสอบสวนคดีพิเศษ การให้อัยการเข้าร่วมในการสอบสวนคดีพิเศษ และการขอความช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่น

⁷⁰ วุฒิพงษ์ อาริราษฎร์, “บทบาทของพนักงานอัยการในการสืบสวน : ศึกษากรณีตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547,” หน้า 52.

หมวดที่ 4 เป็นหมวดคณะกรรมการสอบสวนคดีพิเศษ มาตรา 35-38 อธิบายถึงที่มาในการดำรงตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ (กพศ.)

หมวดที่ 5 เป็นหมวดกำหนดโทษ มาตรา 39-41 อธิบายถึงลักษณะและระวางโทษของผู้ที่กระทำการฝ่าฝืน มาตรา 26-27

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว พ.ร.บ.ฉบับนี้ยังประกอบด้วยบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547อีก ซึ่งบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 22 ฐานความผิด ซึ่งได้แก่

- (1) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า
- (3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- (4) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
- (5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์
- (6) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- (7) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- (8) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม
- (9) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
- (10) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า
- (11) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา
- (12) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร
- (13) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
- (14) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย
- (15) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด
- (16) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (17) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (18) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
- (19) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

- (20) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (21) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร
- (22) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

และยังมีอีก 5 พระราชบัญญัติที่ประกาศไว้ในกฎกระทรวง คือ

1. พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481
2. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469
3. พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
4. พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
5. พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2503

จากที่ได้กล่าวมา คือ โครงสร้างและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 แต่แท้จริงแล้วสาระสำคัญหรือหัวใจของพระราชบัญญัตินี้ ตามความเห็นของผู้เขียน น่าจะอยู่ที่มาตรา 21และมาตรา 23

มาตรา 21 เป็นมาตราที่ได้กำหนดว่าคดีประเภทใดลักษณะใดที่จะเข้าข่ายเป็นคดีพิเศษ สำหรับมาตรา 21 ได้บัญญัติไว้ว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

- (1) คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กกพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
 - (ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวน สอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ
 - (ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ
 - (ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ
 - (ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด

- (2) คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกเหนือจาก (1) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียว ผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวน คดีพิเศษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่อง หรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่น หรือเรื่องอื่นด้วย และให้ถือว่าคดีดังกล่าว เป็นคดีพิเศษ

๑๗๗ ”

จากบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่า คดีที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะทำการสอบสวนหรือสอบสวนได้ ก็คือความผิดตามพระราชบัญญัติแนบท้าย 22 ฉบับ แต่ไม่ได้หมายความว่าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะเป็นผู้ทำคดีตามพระราชบัญญัตินั้นทุกเรื่อง พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะทำได้ เฉพาะคดีที่ คณะกรรมการคดีพิเศษ(กคพ.) ได้กำหนดไว้เท่านั้น แต่คดีใดหากเข้าตามพระราชบัญญัติ 22 ฉบับ แต่คณะกรรมการคดีพิเศษไม่ได้วางหลักเกณฑ์หรือลักษณะของการกระทำความผิดไว้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็ไม่มีอำนาจทำการสอบสวน การสอบสวนก็คงเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติแห่งเดิม

ส่วนหลักเกณฑ์ของคดีที่คณะกรรมการพิเศษกำหนดน่าจะเป็นคดีที่มีความสำคัญ เช่น กำหนดให้คดีความผิดตามมาตรา 4 และมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ที่อ้างหรือเชื่อว่ามีจำนวนผู้เสียหายตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป หรือมีจำนวนกู้ยืมเงินรวมกันตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป หรืออธิบดีมีคำสั่งให้ทำการสืบสวนสอบสวน แล้วแต่กรณีเป็นคดีพิเศษ หรือคดีอิทธิพล คดีอาชญากรรมที่มีความยุ่งยากในการแสวงหาพยานหลักฐาน คดียาเสพติด เฉพาะรายใหญ่ เป็นต้น

นอกจากนี้ โดยลักษณะของคดีพิเศษที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทำให้การสืบสวนสอบสวนขาดประสิทธิภาพ พยานหลักฐานขาดความน่าเชื่อถือ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษควรมีอำนาจพิเศษที่สามารถตรวจสอบและอนุญาตได้โดยศาล เช่น การดักฟัง วิทยุหรือโทรศัพท์ การเรียกข้อมูลที่ต้องการ

จากหน่วยงานอื่นหรือการที่สามารถหาพยานหลักฐานจากตัวบุคคลด้วยเทคนิคหรือวิทยาการทางด้านการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คดีที่เข้าลักษณะคดีพิเศษที่ต้องใช้มาตรการต่างๆหรือ มาตรการใหม่ๆดำเนินการกับบุคคลผู้กระทำความผิด คือคดีที่มีลักษณะในการประกอบอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน ยากต่อการพิสูจน์ หรือแสวงหาพยานหลักฐาน หรือคดีที่กระทำการโดยใช้อิทธิพลเทคโนโลยีสมัยใหม่ ฯลฯ และการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างรุนแรง อีกทั้งไม่สามารถใช้มาตรการในการสืบสวน สอบสวนโดยปกติธรรมดา แสวงหาพยานหลักฐานได้ ซึ่งคดีต่างๆเหล่านี้ย่อมเข้าลักษณะคดีพิเศษตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติไว้

ลักษณะของคดีพิเศษ ตามเงื่อนไขมาตรา 21 นี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่งอนุหนึ่ง (ก)-(ง) ซึ่งคดีพิเศษตามบทบัญญัตินี้อาจสามารถกล่าวได้โดยสรุปว่ามีคดีดังต่อไปนี้

1.1 คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นการกระทำความผิดทางอาญาซึ่งผู้กระทำโดยปกติจะไม่ใช้กำลัง แต่ใช้กระบวนการทางเศรษฐกิจ ธุรกิจ การเงิน การธนาคาร และกฎหมายในทุกระดับ กระทำการเพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งเป็นเงินหรือทรัพย์สินโดยทุจริต เป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ ธุรกิจ ในระดับประเทศและระหว่างประเทศโดยประเทศชาติและประชาชนเป็นผู้ได้รับความเสียหาย

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้สร้างความเสียหายอย่างมากมายต่อประเทศต่างๆ จากการศึกษาพบว่าผู้เรียกออาชญากรรมประเภทนี้อย่างหลากหลาย เช่น

- WHITE COLLAR CRIME
- BUSINESS CRIME
- COMMERCIAL CRIME
- OCCUPATIONAL CRIME
- ECONOMIC CRIME

สำหรับตัวบุคคลผู้เป็นอาชญากรรมหรือผู้กระทำอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ นักสังคมวิทยาท่านหนึ่งคือ Reckless ได้ให้ข้อสังเกตและคำอธิบายไว้ว่า

- 1) เป็นบุคคลที่มีภูมิหลังดี เฉลียวฉลาดกว่าผู้เป็นอาชญากรรมธรรมดาทั่วไป มีบุคลิกภูมิฐานสร้างความเชื่อถือแก่บุคคลทั่วไปได้ง่าย
- 2) เป็นผู้ใช้เทคนิคที่มีประสิทธิภาพหรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการกระทำความผิดอาชญากรรมยากแก่การสืบสวนจับกุม
- 3) เป็นผู้มีความผูกพันกับผู้ทรงอิทธิพล นักการเมือง และใช้อำนาจทางเศรษฐกิจที่ตนมีอยู่กับความผิดที่ตนถูกกล่าวหา
- 4) ประกอบอาชญากรรม ที่ไม่เข่าขวัญประชาชน ไม่สร้างความโกรธแค้นอย่างรุนแรงแก่สังคม
- 5) ได้รับผลตอบแทนจากการประกอบอาชญากรรมที่มีมูลค่าสูง โดยได้ค้ำประกันว่าจะสร้างความเสียหายให้แก่เศรษฐกิจ และชื่อเสียงของประเทศเพียงใด

ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอาชญากรรมธรรมดา มีลักษณะหลายประการที่แตกต่างกันซึ่งอาจสรุปได้ว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีลักษณะพิเศษดังนี้

- 1) พฤติกรรมการกระทำความผิดจะสังเกตได้ยาก เพราะเป็นคดีที่เอื้ออำนวยให้ผู้กระทำความผิดสามารถปกปิดอำพรางพฤติการณ์การกระทำความผิดไว้ได้อย่างแนบเนียน
- 2) ผู้กระทำความผิดมีความสามารถ ใช้ความรู้ ปัญหาคณิตศาสตร์ และวิธีการทางวิชาการ เทคโนโลยีในการกระทำความผิด
- 3) ใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์สูงให้ร่วมในการกระทำความผิดด้วยเครื่องมือเครื่องใช้สมัยใหม่ ก้าวหน้าล้ำยุค มีประสิทธิภาพสูง
- 4) กระทำการเป็นคณะบุคคล มีการจัดองค์การกระบวนกรมีการเชื่อมโยงเป็นสายใย เครือข่าย สลับซับซ้อน
- 5) พฤติการณ์การกระทำความผิดจะสอดรับ แอบแฝงอยู่กับการประกอบการทางเศรษฐกิจ จะเปิดเผยให้สังคมเห็นแต่ในส่วนที่เป็นสภาพการณ์ที่ดี แต่เบื้องหลังกลับเป็นพฤติการณ์ที่เลวร้าย เป็นการกระทำที่เห็นแก่ตัว ตักตวง ขูดรีด เอารัดเอาเปรียบคนอื่น
- 6) การกระทำความผิดจะไม่มีภาพพจน์ที่เข่าขวัญ ไม่สร้างความโกรธแค้น ความสะพรึงกลัวให้สังคม
- 7) ผู้กระทำความผิดจะมีฐานะความเป็นอยู่ทางสังคมดีเสมือนเป็นบุคคลในสังคมชั้นสูง มักอ้างอิง พาดพิงบุคคลสำคัญและพึงพาผู้มีชื่อเสียง ผู้มีเกียรติในสังคม และหน่วยงานราชการระดับสูง

- 8) เป็นการกระทำความผิดที่ทำให้ประชาชนและประชาชาติเสียหาย เกิดการสูญเสีย ความเสียหายจะมีมูลค่าสูงมาก มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศและระหว่างประเทศ
- 9) อาจมีการกระทำความผิดข้ามชาติและระหว่างประเทศ

ลักษณะต่าง ๆ ของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจคือการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งผู้กระทำได้ใช้กระบวนการทางเศรษฐกิจ การเงินการธนาคารในทุกระดับกระทำการเพื่อให้ได้ประโยชน์ไปโดยทุจริตเกิดผลเสียหาย กระทบต่อระบบเศรษฐกิจของสังคมของประเทศ ระหว่างประเทศ และประชาชาติประชาชนเป็นผู้เสียหาย⁷¹

1.2 อาชญากรรมที่เป็นองค์กรอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรม หมายถึง การรวมกันของอาชญากรรมหลายรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างของการดำเนินงานที่สลับซับซ้อน โดยมีการติดต่อประสานงานและกิจกรรมที่สำคัญขององค์กรอาชญากรรม คือ การสนองความต้องการสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด ฯลฯ โดยมีลูกค้าสำคัญ คือ ประชาชนทั่วไป องค์กรอาชญากรรมมักขยายตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับควบคุมธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เข้าไปแทรกแซงในการดำเนินธุรกิจเหล่านั้นด้วยการผูกขาด การเลียงภาษี การข่มขู่ การก่อการร้าย การปั่นหุ้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้จำนวนมาก หากการดำเนินการดังกล่าวถูกขัดขวางโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรอาชญากรรมจะมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย หรือจ้างวานฆ่าบุคคลที่องค์กรอาชญากรรมไม่พึงประสงค์ รวมไปถึงการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อฟอกเงินเหล่านั้นให้เป็นเงินที่ถูกกฎหมายเพื่อนำกลับมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมต่อไป⁷²

⁷¹ วาทิน คำทรงศรี, การฟอกเงิน, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539), หน้า 30.

⁷² กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม, “ความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล,” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 6-7 กันยายน 2547, หน้า 9:20. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

อาชญากรรมที่เป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) มีขอบข่ายงานที่เป็นระบบ มีผู้กระทำผิดร่วมกันหลายคน และยึดถือการกระทำผิดเป็นอาชีพ โดยมีการดำเนินงานในลักษณะที่ปกปิด เป็นความลับและสลับซับซ้อน เพราะมีวัตถุประสงค์ที่ผิดกฎหมาย สำหรับบุคคลชั้นนำหรือระดับสูง ขององค์กรอาชญากรรม อาจเป็นบุคคลที่รู้จักกันดีในวงสังคม มีความเป็นอยู่แบบชนชั้นสูงทั่วไป มีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้า แต่เบื้องหลังจะมีอาชีพที่ผิดกฎหมาย

โดยองค์กรอาชญากรรมจะมีความแตกต่างจากอาชญากรรมโดยทั่วไปเนื่องจากมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน มีเครือข่ายการทำงานจากระดับสูงไปยังระดับล่าง การดำเนินงานขององค์กรอาชญากรรมนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมากได้ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางด้านการเงิน ยาเสพติด โสเภณี การพนัน หรืออีกนัยหนึ่งความต้องการของประชาชนนี้เองเป็นพื้นฐานให้มีการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรม นอกจากนี้คุณสมบัติขององค์กรอาชญากรรมที่แตกต่างจากอาชญากรรมอื่นๆ คือ มีเครือข่ายและการควบคุมงานที่แน่นอน เป็นอาชญากรรมที่มีผลกำไรต่อเนื่อง และผลกำไรสูง และมีการป้องกันตนเอง⁷³ และเมื่อองค์กรอาชญากรรมเหล่านั้นมีฐานะร่ำรวยขึ้นก็จะหันไปประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมาย เช่น ธุรกิจธนาคาร บริษัทบังหน้า กิจการโรงแรม การขนส่ง โดยได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพจากรัฐบาลถูกต้องทำให้กลายเป็นกิจการที่มีอิทธิพลและหลังจากนั้นก็หันกลับไปปฏิบัติตามแนวเดิมด้วยวิธีที่แยบยลมีธุรกิจที่ถูกกฎหมายคอยสนับสนุนการคงอยู่ขององค์กรอาชญากรรมเหล่านั้น⁷⁴ รูปแบบขององค์กรอาชญากรรมดั้งเดิมได้แก่ อั้งยี่ มาเฟีย ยาภูเขา กลุ่มโคลัมเบีย กลุ่มองค์กรอาชญากรรมรัสเซีย กลุ่มว้าแดง แก๊งลูกหมู

1.3 อาชญากรรมที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

อาชญากรรมที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) ซึ่งการกระทำผิดมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในประเทศใดประเทศหนึ่งและแพร่หลายมากขึ้นนั้น เป็นผลเนื่องมาจากในยุคปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อ สื่อสาร คมนาคมถึงกันได้อย่างสะดวกรวดเร็วโดยอาศัยความเจริญทางเทคโนโลยี

⁷³ นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, อาชญากรรม (การป้องกัน:การควบคุม), (นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์, 2541), หน้า 234.

⁷⁴ รัชนิกร โขติชัยสถิตย์, “อาชญากรรมในสหรัฐอเมริกา,” วารสารอัยการ 11 (กันยายน – ตุลาคม 2531) : 16.

สมัยใหม่ ซึ่งในด้านของอาชญากรรมเป็นผลให้มีการกระทำความผิดข้ามชาติสะดวกยิ่งขึ้น เพราะอาชญากรได้อาศัยช่องทางทางการสื่อสาร คมนาคม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้นในการกระทำความผิดซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสำคัญจึงมักกำหนดให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวต้องรับโทษในราชอาณาจักร

ลักษณะของการกระทำความผิดอาชญากรรมข้ามชาติในอดีตนั้น จะกระทำเพียงคนเดียวหรือ 2-3 คน แต่ต่อมา ได้พัฒนาเป็นขบวนการและเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการกระทำความผิดอาชญากรรมดังกล่าว เป็นผลให้ประเทศไทยต้องลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 นอกจากนี้จะพบว่าการก่ออาชญากรรมซึ่งมิได้เกิดขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่งดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นผลให้ประเทศไทยต้องประสบปัญหาการเข้ามาก่ออาชญากรรมข้ามชาติโดยเข้ามาทางหัวเมืองชายทะเล เช่น เมืองพัทยา ภูเก็ต กระบี่ พังงา โดยจะเปิดบริษัทบังหน้าบ้างก็เป็นที่หลบซ่อนของมือปืนจากต่างประเทศ กรณีต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลพวงของการก่ออาชญากรรมข้ามชาติทั้งสิ้น และการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติกระทำได้ลำบาก เนื่องจาก

1. เป็นอาชญากรรมที่มีผู้กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับอำนาจศาลมากกว่าหนึ่งรัฐขึ้นไป
2. เงินที่ได้จากการทำอาชญากรรมมีมหาศาล และมีการโยกย้ายอย่างมิดชิด เพราะมีเครือข่ายที่กว้างขวาง ด้วยเหตุนี้ การหลบหนีคดีก็ดี การซ่อนตัวก็ดี ผู้กระทำความผิดจะรู้ลู่ทางหลบหนีเป็นอย่างดี ซึ่งการบังคับให้กฎหมายจะกระทำได้น่ายาก ด้วยเหตุที่ว่าผู้กระทำความผิดไม่มีพรมแดนในการกระทำความผิด แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีแดนของการใช้บังคับกฎหมาย
3. เงินจำนวนมหาศาลที่เกิดจากการกระทำความผิดอาชญากรรม มีการโยกย้ายอย่างรวดเร็ว และมีได้มีการนำไปประกอบธุรกิจอย่างจริงจังอีกทั้งเงินจำนวนมากเหล่านี้ก็กลับสร้างบารมีให้แก่ผู้มีอิทธิพลที่ต่อมามีอิทธิพลต่อการใช้บังคับกฎหมาย สร้างความแข็งแกร่งให้แก่องค์กรอาชญากรรมและขบวนการที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง และส่วนหนึ่งกลายเป็นการสร้างต้นทุนในการกระทำความผิดครั้งใหม่

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นได้ว่ารูปแบบของการกระทำความผิดได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ฉะนั้นถ้าเจ้าพนักงานของรัฐอยู่ในสภาพเดิมหรือเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ พนักงานของรัฐยังขาดประสิทธิภาพในการทำคดี หรือมีความรู้ที่น้อยกว่าผู้กระทำความผิด และการแต่งตั้งโยกย้ายล้วนแต่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การดำเนินคดีไม่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการแต่งตั้งโยกย้ายทำให้การ

ดำเนินคดีขาดความต่อเนื่อง ทำให้การบังคับกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร⁷⁵

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาหลายประการซึ่งเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ปัญหาหลักประการหนึ่งก็คือ องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีการปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย และมีการดำเนินการเป็นเครือข่ายอย่างมากมาในรูปแบบองค์กรอาชญากรรมทั้งภายในและต่างประเทศ ในธุรกิจที่ผิดกฎหมายหลายประเภท ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การค้ายาเสพติด การค้าผู้หญิงและเด็ก การลักลอบนำแรงงานเถื่อนเข้าและออกประเทศ การค่าน้ำมันเถื่อน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การพนันและอาชญากรรมที่ต่อเนื่องจากการพนัน เช่น การติดตามทวงหนี้ด้วยวิธีการที่ทารุณ โหดร้าย การเรียกเก็บค่าคุ้มครอง การฟอกเงิน การรับจ้างฆ่าคน การให้สินบนทุจริตคอร์รัปชันกับเจ้าพนักงาน เป็นต้น⁷⁶

1.4 อาชญากรรมที่กำหนดให้ผู้ทรงอิทธิพลเป็นผู้กระทำ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 2.3.1 นั้น องค์กรและหน่วยงานต่างๆของภาครัฐไม่ว่าจะเป็น กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย สำนักนายกรัฐมนตรี ฯลฯ ต่างก็พยายามที่จะให้นิยามความหมายของผู้มีอิทธิพลไว้ ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าผู้มีอิทธิพลตามที่หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆได้ให้นิยามความหมายไว้ น่าจะมีความหมายเช่นเดียวกับผู้ทรงตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

⁷⁵ สรุปจากคำบรรยายบางส่วนของ รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส เรื่อง : "วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ และความจำเป็นที่จะต้องมีการสอบสวนคดีพิเศษ" ในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "การสอบสวนคดีพิเศษ : มิติใหม่ของสังคมไทย" วันพฤหัสบดีที่ 22 พฤษภาคม 2546 ณ อาคารรัฐสภา 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

⁷⁶ สำนักงานอัยการสูงสุด สถาบันกฎหมายอาญา, “การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 6-7 กันยายน 2547, หน้า 7:2. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

ตัวอย่างนิยามความหมายที่หน่วยงานหรือองค์กรของรัฐได้ให้นิยามความหมายไว้ เช่น กระทรวงมหาดไทย⁷⁷ ได้ให้ความหมาย “ผู้มีอิทธิพล” คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง เป็นผู้ใช้ จ้างวาน สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่นอกกฎหมาย หรือกระทำด้วยประการใดๆที่มีชอบด้วยกฎหมาย กดขี่ ข่มเหง รังแกประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองและการกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ และได้กำหนดพฤติการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้มีอิทธิพลไว้ว่า

- 1) ตั้งบ่อนการพนัน เป็นปกติธุระโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นเจ้าของสถานกึ่งรวม
- 2) ตั้งช่องโสเภณี สถานบริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยการทำด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่น บังคับ ชูเงิน หรือหลอกลวงหญิง หรือเด็กเพื่อค้าประเวณี
- 3) ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การขุดแร่เถื่อน
- 4) สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการ เพื่อแสวงผลประโยชน์โดยมิชอบ
- 5) เรียกค่าคุ้มครองบุคคล ทรัพย์สินหรือกิจการต่างๆ เช่น รถเมล์ รถประจำทาง รถโดยสาร หรือเรือโดยสาร
- 6) ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระ จัดหาเมื่อปิ่นรับจ้างหรือการเลี้ยงชีพด้วยวิธีการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รังแก ข่มเหง หรือกระทำการด้วยประการใดๆโดยมิชอบให้ผู้อื่นเกรงกลัว
- 7) สะสมอาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อการค้า หรือเตรียมการกระทำอย่างอื่น
- 8) เป็นผู้ค้า หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดร้ายใหญ่
- 9) เป็นผู้ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
- 10) เป็นนายทุนแสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการ โดยมิชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไรหรือขึ้นราคาโดยมิชอบ
- 11) ลักลอบฆ่าสัตว์ และค้าสัตว์ผิดกฎหมาย
- 12) ใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ(ศตส.)ได้สรุปว่าพฤติการณ์ของผู้มีอิทธิพลไว้ว่า ผู้มีอิทธิพลจะมีพฤติการณ์ดังต่อไปนี้

⁷⁷ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0207/ว.33 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2529

1. มีพฤติการณ์เรียกเก็บผลประโยชน์จากวินรถตู้โดยสาร วินจักรยานยนต์รับจ้าง
2. มีพฤติการณ์การฮั้วการประมูล
3. มีพฤติการณ์ขบนและค้าของหนีภาษี
4. มีพฤติการณ์เกี่ยวกับการพนัน หวยใต้ดิน จับยี่กี ตู้เกม ตู้ม้าไฟฟ้า
5. มีพฤติการณ์ค้าผู้หญิงและเด็ก
6. มีพฤติการณ์รับจ้างฆ่าคน หรือมือปืนรับจ้าง
7. มีพฤติการณ์ลักลอบนำคนเข้าเมืองหรือส่งออกต่างประเทศโดยผิดกฎหมาย
8. มีพฤติการณ์เรียกเก็บผลประโยชน์จากร้านค้า ร้านค้าตามฟุตบาท สถานประกอบการ
9. มีพฤติการณ์บุกรุกและทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
10. มีพฤติการณ์หลอกลวงแรงงาน
11. มีพฤติการณ์ตมต้นน้กท่องเที่ยว
12. มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติด

ส่วนการสรุปคำจำกัดความผู้มีอิทธิพลอย่างเป็นทางการ ศตศ.ได้สรุปว่า ผู้มีอิทธิพล คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ดำรงตนอยู่เหนือกฎหมาย ไม่ว่าจะการใช้ จ้างวาน รวมถึงการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำลายเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คุณภาพชีวิตของประชาชน⁷⁸

กรมตำรวจ⁷⁹ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าผู้มีอิทธิพล คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง หรือเป็นผู้ใช้ จ้างวาน หรือผู้สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมายหรือกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีขอบด้วยกฎหมาย กดขี่ข่มเหงประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และการกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ สำหรับข้อพิจารณาในเรื่องนี้ขอให้พิจารณาเฉพาะรายใหญ่และที่กระทำเป็นกระบวนการมีขอบข่ายงานกว้างขวาง เป็นปัญหาต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง เช่น

- เป็นนายทุนที่แสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการ โดยมีขอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไร หรือขึ้นราคาสินค้าโดยไม่ชอบ

⁷⁸ <http://www.kapook.com/news/02/3456.html>

⁷⁹ แผนป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมือปืนรับจ้างของกรมตำรวจ ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2536, หน้า 8-9.

- ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการขุดแร่เถื่อน ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หรือบุกรุกป่าสงวน และสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นการกระทำที่เกินความจำเป็นเพื่อการเลี้ยงชีพ
- ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
- เป็นผู้ค้าหรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดขนาดใหญ่
- ตั้งบ่อนการพนันเป็นปกติธุระโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเจ้ามือสลากกินรวบ
- ทำการด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่นบังคับ ขู่เข็ญ หรือหลอกลวงหญิง หรือเด็กมาเพื่อค้าประเวณี
- สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
- ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระจัดหามือปืนรับจ้าง หรือหาเลี้ยงชีพด้วยวิธีการอันขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- สะสมอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ไม่ว่าจะชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไว้เพื่อการค้าหรือเตรียมการกระทำความผิดอย่างอื่น

จากนิยามความหมายที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อพิจารณาแล้วก็จะพบว่า การให้นิยามความหมายของหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรต่าง ๆ นั้น พบว่าโดยหลักการแล้วผู้ทรงอิทธิพลหรือผู้มีอิทธิพลที่หน่วยงานต่างๆ ได้กำหนดนิยามความหมายขึ้น จะมีลักษณะและนิยามความหมายที่คล้ายคลึงใกล้เคียงกัน แต่จะแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดเพียงเล็กน้อย

เมื่อทราบถึงนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าในการพิจารณาเรื่องผู้ทรงอิทธิพล ประเด็นสำคัญคือเหตุใด ที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้การกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล ไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนเป็นการกระทำที่เข้าข่ายคดีพิเศษ ตามมาตรา 21(1)(ง)

เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจาก เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการกระทำความผิดและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล ที่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ บ้านเมืองและประชาชนโดยทั่วไปอย่างมาก ทำให้คดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลเข้าข่ายลักษณะคดีพิเศษ ตัวอย่างของการกระทำที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลก็เช่น

- การคอร์รัปชัน
- การผูกขาดทางการค้า หรือการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม

- การฮั้ว
- การเปิดบ่อนการพนัน การค้าหญิงโสเภณี การค้าแรงงานเด็ก
- การตัดไม้ทำลายป่า ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นแล้วว่าเหตุใด พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จึงต้องบัญญัติถึงการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล

2. ลักษณะคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2)

นอกจากคดีพิเศษตามมาตราจะเป็นไปตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แล้ว คดีดังกล่าวก็อาจจะ เป็นคดีพิเศษได้ด้วยการลงคะแนนเสียงของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อย กว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) ประกอบกับมาตรา 10(3)⁸⁰ โดยบุคคลดังกล่าวต่อไปนี้มีสิทธิร้องขอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษคือ

- (1) กรรมการคดีพิเศษ
- (2) ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (3) ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ⁸¹

โดยคดีที่คณะกรรมการคดีพิเศษได้ดำเนินการลงมติเป็นคดีพิเศษ เช่น การรื้อฟื้นคดีเพชรซาอุ , คดีอุ้มฆ่านักการทูตและนักธุรกิจซาอุ หรือคดีฆาตกรรมนายเจริญ วัตอักษร ซึ่งเป็นแกนนำในการ กัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอกหินกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แต่มีข้อสังเกตว่า คณะกรรมการ คดีพิเศษมีอำนาจเพียงลงมติว่าคดีใดเป็นคดีพิเศษเท่านั้นตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

⁸⁰ มาตรา 10 ให้ กคพ. มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (1) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรค(1)
- (2) กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา 21 วรรค(1)
- (3) มีมติเกี่ยวกับความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2)

ฯลฯ

⁸¹ ประกาศคณะกรรมการคดีพิเศษ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ.2547

พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) ประกอบด้วยมาตรา 10(3) แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้อำนาจคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) มีอำนาจในการเพิกถอนมติเดิมจากที่เป็นคดีพิเศษ ไม่ให้เป็นคดีพิเศษอีกต่อไปและให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับกลับไปสอบสวนเช่นเดิมไม่ได้⁸²

3. ลักษณะคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคสอง

โดยลักษณะคดีพิเศษในกรณีนี้เนื่องจากการกระทำผิดทางอาญาบางอย่างเท่านั้น ประกอบด้วย ความผิดหลายอย่างซึ่งแต่ละการกระทำสามารถเป็นความผิดได้ในตัวเอง ซึ่งถ้าความผิดนั้นมีความเกี่ยวเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และการกระทำบางอย่างเข้าลักษณะคดีพิเศษตามมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ตามมาตรา 21 วรรคสอง ของพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าความผิดเรื่องอื่นเป็นคดีพิเศษด้วย เนื่องจากความผิดครั้งเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทนั้น ลักษณะความผิดจะเกี่ยวเนื่องกันต้องอาศัยพยานหลักฐานชุดเดียวกันในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถ้าหากแยกความผิดบทใดบทหนึ่งสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่อีกบทหนึ่งสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ การกระทำดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความล่าช้าและเกิดความซับซ้อนในการปฏิบัติงานได้ เพราะถึงอย่างไรก็ต้องอาศัยพยานหลักฐานชุดเดียวกันในการพิสูจน์ความผิด⁸³

ดังนั้นตามบทบัญญัติในมาตรานี้ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษจึงได้บัญญัติไว้ โดยให้คดีที่มีลักษณะความผิดที่เกี่ยวข้องกับคดีพิเศษ จะถูกดำเนินการสอบสวนโดยใช้มาตรการพิเศษต่างๆ ตามที่กฎหมายฉบับนี้ได้ให้อำนาจไว้ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการค้นหาพยานหลักฐาน ความเกี่ยวเนื่องกันของพยานหลักฐาน อีกทั้งยังไม่ก่อให้เกิดความซับซ้อนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸² บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547

⁸³ วุฒิพงษ์ อาริราษฎร์, “บทบาทของพนักงานอัยการในการสืบสวน : ศึกษากรณีตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547,” หน้า 62.

สำหรับมาตรา 23⁸⁴ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ เป็นการกำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติตามมาตรานี้ถือว่าเป็นมาตราที่สำคัญเนื่องจาก เป็นบทบัญญัติที่ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ทั้งหลายทั้งปวงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นเอง

นอกจากนั้นมาตรา 23 นี้ ยังได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจในการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือการที่อธิบดีมีอำนาจในการสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษอีกด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่ กคพ.กำหนด

⁸⁴ บัญญัติว่า “ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

ให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีจำเป็นอธิบดีจะสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างกรมสอบสวนคดีพิเศษผู้หนึ่งผู้ใดที่มีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นการเฉพาะก็ได้

ในการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสาม ให้ผู้นั้นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการมอบหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่ กคพ.กำหนด”

4.3 การกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

จากที่ได้กล่าวมาในบทที่ 2 แล้ว ถึงการให้นิยามความหมายของผู้มีอิทธิพล ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย⁸⁵ที่ได้ให้ความหมาย “ผู้มีอิทธิพล” คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง เป็นผู้ใช้ จ้างวาน สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมาย หรือกระทำด้วยประการใดๆที่มีชอบด้วยกฎหมาย กดจี ข่มเหง รังแกประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองและการกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ และได้กำหนดพฤติการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้มีอิทธิพลไว้ว่า

- 1) ตั้งบ่อนการพนัน เป็นปกติธุระโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ
- 2) ตั้งช่องโสเภณี สถานบริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยการทำด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่น บังคับ ชูเงิน หรือหลอกลวงหญิง หรือเด็กเพื่อค้าประเวณี
- 3) ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การขุดแร่เถื่อน
- 4) สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
- 5) เรียกค่าคุ้มครองบุคคล ทรัพย์สินหรือกิจการต่างๆ เช่น รถเมล์ รถประจำทาง รถโดยสาร หรือเรือโดยสาร
- 6) ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระ จัดหาเมื่อปิ่นรับจ้างหรือกาเลี้ยงชีพด้วยวิธีการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รังแก ข่มเหง หรือกระทำการด้วยประการใดๆโดยมิชอบให้ผู้อื่นเกรงกลัว
- 7) สะสมอาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อการค้า หรือเตรียมการกระทำอย่างอื่น
- 8) เป็นผู้ค้า หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดร้ายใหญ่
- 9) เป็นผู้ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
- 10) เป็นนายทุนแสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการ โดยมิชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไรหรือขึ้นราคาโดยมิชอบ
- 11) ลักลอบฆ่าสัตว์ และค้าสัตว์ผิดกฎหมาย
- 12) ใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

⁸⁵ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0207/ว.33 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2529

กรมตำรวจ⁸⁶ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าผู้มีอิทธิพล คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง หรือเป็นผู้ใช้จ้างวาน หรือผู้สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมายหรือกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีขอบด้วยกฎหมาย กดขี่ข่มเหงประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และการกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ สำหรับข้อพิจารณาในเรื่องนี้ขอให้พิจารณาเฉพาะราบใหญ่และที่กระทำเป็นกระบวนการมีขอบข่ายงานกว้างขวาง เป็นปัญหาต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง ฯลฯ

จากที่กล่าวมาข้างต้นและในหัวข้อที่ 2.3.1 ข้อสังเกตประการสำคัญที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการกำหนดนิยามความหมายของผู้มีอิทธิพลนั้น แต่ละหน่วยงานได้นิยามความหมายไว้อย่างคล้ายคลึงและใกล้เคียงกัน แต่การนิยามความหมายของผู้มีอิทธิพลของแต่ละหน่วยงานก็เป็นเพียงนโยบายของฝ่ายบริหาร มิได้มีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับกฎหมาย หรืออาจกล่าวได้ว่าการนิยามความหมายของหน่วยงานต่างๆ เหล่านั้นไม่สามารถนำมาใช้บังคับต่อบุคคลได้อย่างเฉพาะเจาะจง เนื่องจากมิใช่กฎหมาย เว้นเสียแต่ว่าบุคคลที่เข้าข่ายดังกล่าวได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเสียก่อน ดังนั้นนโยบายดังกล่าว จึงเป็นเพียงการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าว

แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเป็นเรื่องของการบัญญัตินิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลหรือผู้มีอิทธิพลตามกฎหมาย ในการบัญญัติกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลต้องมีการกำหนดนิยามความหมายไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากกฎหมายมิใช่เป็นนโยบายทางบริหาร กฎหมายต้องการความชัดเจนแน่นอน โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับคดีอาญา จะต้องมีความชัดเจนแน่นอน และเด็ดขาด กฎหมายที่ขาดความชัดเจนย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้บังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งยังก่อให้เกิดความยุติธรรมต่อประชาชนหรือบุคคลทั่วไปที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย

⁸⁶ แผนป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมือปืนรับจ้างของกรมตำรวจ ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2536, หน้า 8-9.

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษพ.ศ. 2547 ก็เป็นหนึ่งในกฎหมายทั้งหลายที่ได้มีการกล่าวถึงผู้ทรงอิทธิพล โดยได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 21 (1) (ง) โดยได้บัญญัติว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(1) คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความสลับซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมหรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า คดีพิเศษที่ดำเนินการโดยผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนและเป็นคดีอาญานั้น จะต้องถูกดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่จากการศึกษาของผู้เขียน พบว่าพ.ร.บ.ฉบับนี้ได้มีการกล่าวถึงผู้ทรงอิทธิพลไว้อยู่เพียงมาตราเดียว อีกทั้งยังมิได้ให้คำนิยามของผู้ทรงอิทธิพลไว้

จากการบัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลดังกล่าวเมื่อผู้เขียนได้วิเคราะห์ประกอบกับนิยามความหมายที่ได้กำหนดโดยหน่วยงานต่างๆของภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย หรือ กรมตำรวจ ฯลฯ จะพบว่าแท้จริงแล้วผู้ทรงอิทธิพลกับผู้มีอิทธิพล น่าจะมีความหมายไม่แตกต่างกัน แต่ความแตกต่างที่แท้จริงน่าจะอยู่ที่การนำไปบังคับใช้เนื่องจากนิยามความหมายที่หน่วยงานต่างๆได้กำหนดขึ้นมานั้นเป็นเพียงนโยบายบริหาร ไม่สามารถบังคับใช้ได้เหมือนกับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ นี้ ที่เป็นกฎหมาย

จากการวิเคราะห์ ผู้เขียนเห็นว่า การบัญญัติกฎหมายของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ในส่วนของคำว่าผู้ทรงอิทธิพลนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในลักษณะกว้างๆ เป็นนามธรรม ก่อให้เกิดปัญหาสำหรับผู้ใช้กฎหมายหรือเจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการที่จะดำเนินคดีต่อผู้ทรงอิทธิพล เนื่องจากไม่มีนิยามความหมายว่า บุคคลที่เข้าข่ายลักษณะใดจะถือเป็นผู้ทรงอิทธิพล ทำให้ไม่สามารถชี้ไปได้อย่างแน่ชัดว่าผู้ใดเข้าข่ายผู้ทรงอิทธิพล หรือผู้ใดไม่ใช่ผู้ทรงอิทธิพล อีกทั้งถ้าเจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะดำเนินคดีกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยใช้มาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 โดยถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ทรงอิทธิพล ก็อาจจะเกิดข้อครหาหรือข้อโต้แย้งได้ เนื่องจากการใช้มาตรการพิเศษต่าง ๆ นั้นกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้นั้น อาจก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติ

ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้มีการบัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลไว้ แต่การบัญญัติดังกล่าวกลับขาดนิยามความหมาย ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ และการไม่มีนิยามความหมายดังกล่าวทำให้เกิดบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ไม่แน่นอน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลเข้าไปในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งยังก่อให้เกิดประสิทธิผลในการใช้กฎหมายดังกล่าวอีกด้วย

ผู้เขียนเห็นว่า การบัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลในลักษณะที่ครอบคลุม กว้างขวางย่อมเกิดประโยชน์มากกว่าการบัญญัติไว้แบบจำกัดความหมาย หรือมีความหมายในลักษณะที่แคบเกินไป เนื่องจากอาชญากรในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการใช้จิตวิทยา การใช้เงิน การใช้อำนาจอิทธิพลทางศาสนา ฯลฯ และแม้ว่าจะมีการบัญญัตินิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ในลักษณะที่กว้างขวาง แต่การที่จะนำมาใช้บังคับจริงต่อบุคคลใดย่อมต้องผ่านการกลั่นกรองของคณะกรรมการคดีพิเศษเสียก่อน ไม่ใช่ทุกคดีจะถือว่าเป็นคดีพิเศษ ดังนั้นจึงถือว่าได้มีการตรวจสอบกลั่นกรองแล้วขั้นหนึ่ง จึงเป็นหลักประกันความยุติธรรมได้ในระดับหนึ่ง

4.4 การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ต่อผู้ทรงอิทธิพล

สำหรับมาตรการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ที่นำมาใช้บังคับกับผู้ทรงอิทธิพลนั้น ส่วนใหญ่เป็นมาตรการใหม่ๆ ที่มิได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เหตุที่ต้องบัญญัติมาตรการใหม่ๆ ขึ้นมาก็เพื่อที่จะแก้ไข ข้อบกพร่องในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อยืนยันว่าผู้ผู้นั้นได้กระทำความผิด โดยมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การค้นโดยไม่มีหมาย

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 24 “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่ง

บัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(5) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) (3) และ (4)

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (1) นอกจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้น ได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ๗ขึ้นไปด้วย

ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุสงสัยตามสมควร และเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสาม และสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดโดยทำเอกสารให้ไว้ประจำตัวพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้ได้รับอนุมัตินั้นและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้นั้นต้องแสดงเอกสารดังกล่าวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง”

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ได้ให้อำนาจ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ในการเข้าค้นบุคคล สถานที่ หรือยานพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีทรัพย์สิน ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ซึ่งการให้อำนาจดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่4) พ.ศ.2545 มาตรา14 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 14 “เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(4) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(5) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(6) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(7) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (1) ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถาน หรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงานผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป

เจ้าพนักงานตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนด ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น

เจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทุกครั้ง

ในการปฏิบัติการตามมาตรานี้ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรา 14 เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี โดยให้รายงานข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค ปริมาณการปฏิบัติงานและผลสำเร็จของการปฏิบัติงานโดยละเอียด เพื่อให้คณะรัฐมนตรีเสนอรายงานดังกล่าวพร้อมข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา”

นอกจากนั้นยังมีส่วนคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 38 “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ ชุกรกรม เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือ หน่วยงานของ รัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจง เป็นหนังสือ หรือ ส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการ พิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็น หนังสือ หรือส่ง บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามี การซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือ ยึด หรืออายัดทรัพย์สิน

หรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอา หมายถึงมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยึดย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้ เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายตาม วรรคหนึ่งแสดงเอกสารมอบหมายและบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวตามวรรคสองให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

บรรดาข้อมูลที่ได้มาจากการให้ถ้อยคำ คำชี้แจงเป็นหนังสือ บัญชี เอกสาร หรือ หลักฐานใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กรหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ให้เลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ ประโยชน์จากข้อมูลนั้น”

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า รัฐได้มีการออกกฎหมายโดยมีการบัญญัติถึงมาตรการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด โดยเฉพาะคดีที่ยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน เป็นการต่อกับอาชญากร โดยได้พัฒนากฎหมายหรือมาตรการให้มีความทันสมัยควบคู่ไปกับการพัฒนาของอาชญากร แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการบัญญัติถึงมาตรการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้นด้วย โดยสามารถสังเกตเห็นได้จากบทบัญญัติที่ได้กำหนดไว้อีก 2 ส่วน คือ “ การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติตามข้อบังคับที่ กคพ.กำหนด” และเพิ่มเติมบทบัญญัติอีกเป็น ส่วนที่สองว่า “ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุสงสัยตามควรและเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสามและสำเนาบันทกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการตรวจค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐาน”

2 การเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร

เนื่องจากบุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน โดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 37 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 37 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางที่ ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วย ประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่ง สื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกันจะกระทำมิได้เว้นแต่ โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความ สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

อย่างไรก็ตามข่าวสารซึ่งติดต่อสื่อสารถึงกัน โดยทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยี สารสนเทศใด อาจมิใช่ในทางที่มีชอบด้วยกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการกระทำผิดได้⁸⁷ มาตรา 25 แห่ง พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จึงได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการเข้าถึง เอกสารหรือข้อมูล ดังนี้

มาตรา 25 “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทาง ไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำ ความผิดที่เป็นคดีพิเศษพนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอ ฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้มาซึ่งข้อมูล ข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

- (1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ
- (2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษจากการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว
- (3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

⁸⁷ สุรพล ไตรเวทย์, การสอบสวนคดีพิเศษ, (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2548), หน้า 123-124.

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า เหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวนหรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีพิเศษดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด”

มาตรการตามมาตรา 25 นี้ มีลักษณะคล้ายกับมาตรการทางกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46⁸⁸ ซึ่งมีสาระสำคัญที่เหมือนกันก็คือ ต้องเป็นการได้รับอนุมัติหรือมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการและได้รับอนุญาตจากศาลด้วย

⁸⁸ มาตรา 46 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่น คำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่ง เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการ สื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นก็ได้อีก

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ศาลจะสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอ ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้อุญาตใด คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน

เมื่อศาลได้สั่งอนุญาตตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ผู้เกี่ยวข้อง กับ บัญชีข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า มาตรการกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา 46 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ นั้น ศาลที่อนุญาตให้ดำเนินการได้เป็นศาลแพ่ง ทั้งนี้เพราะมาตรการกฎหมายตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าวเป็นมาตรการหรือกระบวนการทางแพ่ง เช่น การริบทรัพย์ทรัพย์สินหรือให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน แม้จำเลยหรือเจ้าของทรัพย์สินจะถูกยกฟ้อง แต่ถ้าทรัพย์สินที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ก็ต้องดำเนินการทางศาลให้ตกเป็นของแผ่นดินตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับมาตรการตามกฎหมายในการเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.สอบสวนคดีพิเศษฯ เป็นมาตรการหรือกระบวนการทางอาญาจึงต้องขออนุญาตต่อศาลอาญา⁸⁹

นอกจากนั้นมาตรา 25 ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ยังมีความใกล้เคียงกับมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

โดยหลักการแล้วมีเนื้อหาในทำนองเดียวกันกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 มาตรา 14 จัตวา⁹⁰ แต่ก็มีข้อแตกต่างที่สังเกตเห็นได้คือ

⁸⁹ สุรพล ไตรเวทย์, การสอบสวนคดีพิเศษ, หน้า 124-125.

⁹⁰ มาตรา 14 จัตวา ได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใด ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

- (1) มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- (2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

- (3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้ไม่เกินคราวละเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใดๆก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าว

สำหรับตัวอย่าง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ๆ เช่น การดักฟังโทรศัพท์

การดักฟังทางโทรศัพท์ (Wiretapping) หมายถึง การลอบฟังด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะที่เป็นการดักฟังการสื่อสารทางโทรศัพท์ที่บุคคลอื่นมีถึงกัน โดยปราศจากความยินยอมของกลุ่มสนทนา⁹¹

การดักฟังอาจหมายถึงการลอบฟังการสนทนาด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ในลักษณะที่เป็นการดักฟังการสื่อสารทางโทรศัพท์ โดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากกลุ่มสนทนา แต่การดักฟังนั้นอาจจะไม่ใช่การดักฟังทางโทรศัพท์อย่างเดิวนั้น แต่เป็นการดำเนินการเพื่อให้ล่วงรู้ข้อมูลของบุคคลโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งผ่านทางสายหรือคลื่นแม่เหล็กหรือข้อมูลที่ส่งทาง internet โทรสาร โทรศัพท์ หรือการลอบดักฟังคลื่นที่ส่งในอากาศเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารเป็นต้น

จากการศึกษา พบว่าการดักฟังทางโทรศัพท์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่1 องค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ดักฟังการติดต่อกันทางโทรศัพท์ของเอกชน

รูปแบบที่2 องค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ดักฟังการติดต่อกันทางโทรศัพท์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการในนามของรัฐ หรือในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ

รูปแบบที่3 เอกชนดักฟังการติดต่อกันทางโทรศัพท์ขององค์กรที่ใช้อำนาจรัฐ

จะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากมีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อเจ้าพนักงานได้ดำเนินการตามได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเท่านั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

⁹¹ กมลชัย รัตนสกววงศ์ และวรพจน์ วิสวุฒพิชญ์, รายการการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการยกเว้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดักฟังทางโทรศัพท์ และการปรับปรุงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง, (กรุงเทพฯ : 2540), หน้า 21.

รูปแบบที่4 เอกชนดักฟังการติดต่อกันทางโทรศัพท์ของเอกชนด้วยตนเอง

จากรูปแบบการดักฟังทางโทรศัพท์ทั้ง4รูปแบบข้างต้นนี้ รูปแบบที่1และรูปแบบที่2 เป็นการกระทำโดยองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานหรือสืบสวนหาข้อเท็จจริง เพื่อให้ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด โดยหลักแล้วการกระทำดังกล่าวไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา37 และหากจะกระทำได้อีกก็เนื่องจากมีกฎหมายให้อำนาจไว้

ในอดีตประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่บัญญัติถึงการให้อำนาจในการดักฟังโทรศัพท์เพื่อใช้ในการปราบปรามอาชญากรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากการกระทำที่กระทบสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ แต่จะมีบทบัญญัติของกฎหมายบางฉบับที่บัญญัติไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้อำนาจในการดักฟังทางโทรศัพท์ ตัวอย่างเช่น กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน

แต่เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 แล้วก็จะพบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ใช้มาตรการในการดักฟังทางโทรศัพท์ต่อผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิด โดยการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่อยู่ในลักษณะของคดีพิเศษตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้เท่านั้น หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การจะใช้มาตรการดักฟังทางโทรศัพท์นั้น จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อการกระทำความผิดนั้น เป็นความผิดที่กฎหมายได้กำหนดให้เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจึงมีสิทธิที่จะใช้มาตรการดังกล่าว แต่หากเป็นคดีทั่วไปๆ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็หาไม่อำนาจไม่ ที่จะใช้มาตรการในการดักฟังทางโทรศัพท์

3. การทำหลักฐานเท็จหรือการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรหรือกลุ่มคน

การแฝงตัวหรือการอำพรางตัวเข้าไปในองค์กรหรือกลุ่มคน เป็นมาตรการที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีบางประเภทที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากคดีอาญาทั่วไปเป็นคดีมีวิธีการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อน ยากต่อการเข้าถึงหรือแสวงหาพยานหลักฐาน เช่น คดียาเสพติด อาวุธสงคราม ความมั่นคง ฯลฯ ซึ่งเป็นคดีที่มักจะมีผู้ทรงอิทธิพลคอยสนับสนุนหรืออยู่เบื้องหลังและผู้ทรง

อิทธิพลเหล่านั้นมีอิทธิพลทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวน หาพยานหลักฐาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงต้องอาศัยมาตรการสืบสวนในทางลับ ไม่เปิดเผยและป้องกันหรือปกปิดการปฏิบัติการ

การแฝงตัวหรืออำพรางตัวเป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่แฝงตัวเข้าไปอยู่ในกลุ่มขององค์กรอาชญากรรมเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน และทราบถึงบทบาทของแต่ละบุคคลในองค์กรอาชญากรรม การแฝงตัวนี้อาจจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแฝงตัวเข้าไปเองหรือกำหนดให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งทำการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรอาชญากรรมโดยการควบคุมของเจ้าหน้าที่ สำหรับมาตรการในการแฝงตัวนี้ต้องใช้บุคคลที่สามารถรักษาความลับได้เป็นอย่างดีและปกปิดตัวเองได้ดี จะมีลักษณะเหมือนสายลับแต่ในทางกลับกันก็สามารถเปิดตัวเองให้บุคคลอื่นที่อยู่ในองค์กรอาชญากรรมหรือคนทั่วไปเข้าใจและเชื่อว่าตนเองเป็นบุคคลที่เป็นสมัครพรรคพวกของกลุ่มอาชญากรรมนั้น

สำหรับการทำหลักฐานเท็จ หมายถึงการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานปลอมต่างๆ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน ใบสมรส ฯลฯ

สำหรับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้มีการบัญญัติถึงมาตรการดังกล่าวไว้ โดยได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 27 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 27 “ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่อธิบดีกำหนด

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษประการหนึ่ง คือ เป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้มีมาตรการในเชิงรุก เพื่อป้องกันการเกิดขึ้นของคดีและลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ

ข้อสังเกตประการหนึ่งของบทบัญญัติในมาตรา 27 ดังกล่าวคือ หากตีความกฎหมายในทางอาญาแล้ว ซึ่งจะต้องตีความอย่างเคร่งครัด ในมาตรา 27วรรค 2 ที่บัญญัติว่า

“การจัดทำเอกสารหรือพยานหลักฐานใด หรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสืบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว การกระทำโดยชอบจะหมายถึงการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานปลอมเท่านั้น แต่มิได้ให้ความคุ้มครองในส่วนของการใช้เอกสารหลักฐานปลอมนั้นด้วย ดังนั้นในส่วนนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ควรที่จะมีการบัญญัติข้อความเพิ่มเติมขึ้นไป เพื่อประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเพิ่มเป็น “การจัดทำและใช้เอกสารหรือพยานหลักฐานใด หรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสืบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

วิเคราะห์มาตรการดำเนินการกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีต่อผู้ทรงอิทธิพล ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในด้านกฎหมาย

5.1.1 ปัญหาในการกำหนดลักษณะนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในบทก่อนหน้านี้ ทั้งกระทรวงต่างๆ หน่วยงานของรัฐ กรม ตำรวจ ฯลฯ ต่างก็ที่จะพยายามให้นิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล เพื่อที่จะได้กำหนดลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลว่าผู้ทรงอิทธิพลควรมีลักษณะเช่นไร อยู่ในฐานะแบบไหน บุคคลที่ประพฤติดังคนเช่นไร จึงจะถือว่าเป็นผู้ทรงอิทธิพล โดยตัวอย่างที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วข้างต้นก็เช่น

กระทรวงมหาดไทย⁹²ที่ได้ให้ความหมาย “ผู้มีอิทธิพล” คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง เป็นผู้ใช้ จ้างวาน สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมาย หรือกระทำความผิดใดๆที่มีขอบด้วยกฎหมาย ก่อขัดขวาง รังแกประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองและการกระทำความผิดกล่าวเป็นปกติธุระ และได้กำหนดพฤติการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้มีอิทธิพลไว้ว่า

- 1) ตั้งบ่อนการพนัน เป็นปกติธุระ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นเจ้าของสถานกึ่งรวม
- 2) ตั้งช่องโสเภณี สถานบริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยการทำด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่น บังคับ ชูเงิน หรือหลอกลวงหญิง หรือเด็กเพื่อค้าประเวณี
- 3) ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ เช่น การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การขูดแระเดือน3
- 4) สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการเพื่อแสวงผลประโยชน์ โดยมีขอบ
- 5) เรียกค่าคุ้มครองบุคคล ทรัพย์สินหรือกิจการต่างๆ เช่น รถเมล์ รถประจำทาง รถโดยสาร หรือเรือโดยสาร

⁹² หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0207/ว.33 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2529

- 6) ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระ จัดหามือปืนรับจ้างหรือการเลี้ยงชีพ ด้วยวิธีการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รังแก ข่มเหง หรือกระทำการด้วยประการใดๆ โดยมีชอบให้ผู้อื่นเกรงกลัว
- 7) สะสมอาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการค้า หรือเตรียมการกระทำอย่างอื่น
- 8) เป็นผู้ค้า หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดรายใหญ่
- 9) เป็นผู้ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
- 10) เป็นนายทุนแสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการ โดยมีชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไรหรือขึ้นราคา โดยมีชอบ
- 11) ลักลอบฆ่าสัตว์ และค้าสัตว์ผิดกฎหมาย
- 12) ใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์ โดยมีชอบ

กรมตำรวจ⁹³ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าผู้มีอิทธิพล คือ ผู้กระทำการด้วยตนเอง หรือเป็นผู้ใช้ จ้างวาน หรือผู้สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่เหนือกฎหมายหรือกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีชอบด้วยกฎหมาย กดขี่ข่มเหงประชาชน บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และการกระทำดังกล่าวเป็นปกติธุระ สำหรับข้อพิจารณาในเรื่องนี้ขอให้พิจารณาเฉพาะรายใหญ่และที่กระทำ เป็นกระบวนการมีชอบข้างงานกว้างขวาง เป็นปัญหาต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง ฯลฯ

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ(ศตส.) ได้สรุปว่าพฤติการณ์ของผู้ผู้มีอิทธิพลไว้ว่า ผู้ผู้มีอิทธิพลจะมีพฤติการณ์ดังต่อไปนี้

1. มีพฤติการณ์เรียกเก็บผลประโยชน์จากวินรถตู้โดยสาร วินจักรยานยนต์รับจ้าง
2. มีพฤติการณ์การฮั้วการประมูล
3. มีพฤติการณ์ขนและค้าของหนีภาษี
4. มีพฤติการณ์เกี่ยวกับการพนัน หวยใต้ดิน จับยี่กี ตู้เกม ตู้ม้าไฟฟ้า
5. มีพฤติการณ์ค้าผู้หญิงและเด็ก

⁹³ แผนป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมือปืนรับจ้างของกรมตำรวจ ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2536, หน้า 8-9.

6. มีพฤติการณ์รับจ้างฆ่าคนหรือมือปืนรับจ้าง
7. มีพฤติการณ์ลักลอบนำคนเข้าเมืองหรือส่งออกต่างประเทศโดยผิดกฎหมาย
8. มีพฤติการณ์เรียกเก็บผลประโยชน์จากร้านค้า ร้านค้าตามฟุตบอลบาท สถานประกอบการ
9. มีพฤติการณ์บุกรุกและทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
10. มีพฤติการณ์หลอกลวงแรงงาน
11. มีพฤติการณ์ต้มตุ๋นนักท่องเที่ยว
12. มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติด

ส่วนการสรุปคำจำกัดความผู้มีอิทธิพลอย่างเป็นทางการ ศตส.ได้สรุปว่า ผู้มีอิทธิพลคือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ดำรงตนอยู่เหนือกฎหมาย ไม่ว่าจะการใช้ ข้างวาน รวมถึงการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำลายเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คุณภาพชีวิตของประชาชน⁹⁴

จากการศึกษาพบว่านิยามความหมายที่หน่วยงาน กรม กระทรวงต่างๆเหล่านี้ได้ให้ไว้ต่างก็มีนิยามความหมายที่ใกล้เคียงกัน หากแต่การกำหนดนิยามความหมายดังกล่าว เป็นเพียงการนิยามความหมายแบบกว้างๆ คล้ายๆกับการเหวี่ยงแหจับปลาไปกว้างๆ โดยไม่มุ่งเน้นไปที่จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้นิยามความหมายในลักษณะนี้ยากที่จะนำมาบังคับใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ไม่อาจนำมาบังคับใช้กับกฎหมายไทยที่มีอยู่ได้

เมื่อเราย้อนกลับมาพิจารณาถึงพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ก็จะพบว่าในมาตรา21 (1)(ง) ได้มีการบัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลไว้ โดยได้บัญญัติไว้ว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

1. คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

⁹⁴ <http://www.kapook.com/news/02/3456.html>

(ก) คดีความผิดทางอาญาตามที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวน สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบ เรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือ ระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือ ผู้สนับสนุน

เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ก็จะพบว่า พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมิได้มีการกำหนดนิยามความหมายของคำว่าผู้ทรงอิทธิพลไว้ จึงก่อให้เกิด ปัญหาว่า บุคคลใดจะถือว่าเป็นผู้ทรงอิทธิพล บุคคลใดไม่ใช่ผู้ทรงอิทธิพล นอกจากนั้นเมื่อไม่มีนิยาม ความหมายก็อาจจะก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติขึ้นได้ และถ้าเกิดการเลือกปฏิบัติขึ้น ก็จะก่อให้เกิดความ ไม่เป็นธรรม ความลำเอียง ความไม่เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม ทำให้กฎหมายฉบับดังกล่าวไม่ น่าเชื่อถือ ไม่น่าเคารพ อีกทั้งการนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้ปราบปรามผู้ทรงอิทธิพลก็จะยังไม่เกิด ประสิทธิภาพอย่างเต็มประสิทธิภาพอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่ามีหลายฝ่ายที่เห็นว่า คำว่าผู้ทรงอิทธิพลตามพระราชบัญญัติการ สอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 นั้น น่าจะสามารถเทียบเคียงได้กับคำว่าผู้มีอิทธิพล ตามที่หน่วยงาน กระทรวงต่างๆ ได้ให้นิยามความหมายไว้ แต่สำหรับผู้เขียนกลับเห็นว่า ในการที่จะนำพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาบังคับใช้ต่อผู้ทรงอิทธิพล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วนั้น ควรจะมีการกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ให้ชัดเจน โดยการเพิ่มในส่วนของบทบัญญัติของกฎหมายไปว่าผู้ทรงอิทธิพลหมายถึงบุคคลใด

แต่ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นลำดับต่อมาจากการที่จะต้องนิยามความหมายของผู้ทรง อิทธิพลนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากในปัจจุบัน อาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลมีอยู่หลากหลายรูปแบบ หลากหลายวิธีการ โดยมีที่ไปที่ไป ลักษณะและวิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่นการก่อ อาชญากรรมโดยการคอร์รัปชันเชิงนโยบายของนักการเมือง การใช้อิทธิพลข่มขู่ กรร โฆษกทรัพย์ เข้ามือ หวยเถื่อน ฯลฯ อาชญากรรมต่างๆ เหล่านี้ที่ผู้เขียนได้หยิบยกขึ้นมาล้วนแต่มีลักษณะและวิธีการ

ดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป แม้ว่าจะมีจุดหมายปลายทางหรือจุดประสงค์หลักเหมือนกัน กล่าวคือ จุดประสงค์หลักในการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพลมักจะอยู่ที่เงินหรืออำนาจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ทรงอิทธิพลทุกคนล้วนหมายปอง

ดังนั้น การที่จะกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล โดยจะกำหนดให้มีลักษณะที่ครอบคลุม ถึงอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกัน มีที่มาที่ไปแตกต่างกัน ฯลฯ สามารถที่จะกระทำได้ แต่การนิยามความหมายดังกล่าวก็เหมือนกับกรณีที่กระทรวง กรม หรือหน่วยงานต่างๆ ได้พยายามนิยามความหมายของผู้มีอิทธิพลว่าควรจะมีคามหมายอย่างไร เปรียบเสมือนกับการเหวี่ยงแหจับปลา โดยไม่ได้มีการเน้นเฉพาะ แต่หากจะไปกำหนดนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลให้มีลักษณะเฉพาะ เป็นนิยามความหมายแบบแคบๆ ใช้ไปอย่างเฉพาะเจาะจง ก็อาจจะทำให้การนิยามความหมายดังกล่าวไม่สามารถใช้ได้อย่างครอบคลุม ครอบคลุม เนื่องจากที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลมีมากมายหลายหลาก หากเราจะไปกำหนดว่าลักษณะบางประการหรือกิจกรรมบางประเภท โดยถือว่าบุคคลที่ประกอบกิจการดังกล่าวหรือมีลักษณะดังกล่าวเป็นผู้ทรงอิทธิพล ก็อาจจะทำให้การบัญญัติดังกล่าวไม่สามารถใช้กับผู้ทรงอิทธิพลที่ประกอบกิจการอีกประเภทหนึ่งได้หรืออาจกล่าวได้ว่า การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ไม่ครอบคลุม ไม่กว้างขวางเพียงพอที่จะนำมาบังคับใช้กับผู้ทรงอิทธิพลทุกคนได้

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวผู้เขียนเห็นว่าหากเปรียบเทียบถึงประสิทธิภาพหรือผลที่จะเกิดในการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าหากจะมีบัญญัตินิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลเพิ่มเติมแล้วนั้น หากมีการบัญญัติในลักษณะที่เน้นเฉพาะ จะทำให้การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวใช้ประสิทธิภาพได้อย่างไม่เต็มที่ ตรงกันข้ามกับการบัญญัติแบบกว้างๆ เพราะถ้าหากบัญญัติแบบกว้างๆ ไว้ น่าที่จะมีประโยชน์ต่อการบังคับใช้ ดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลมากกว่า

ผู้เขียนเห็นว่า การบัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลในลักษณะที่ครอบคลุม กว้างขวางย่อมเกิดประโยชน์มากกว่าการบัญญัติไว้แบบจำกัดความหมาย หรือมีความหมายในลักษณะที่แคบเกินไป เนื่องจากอาชญากรในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการใช้จิตวิทยา การใช้เงิน การใช้อำนาจอิทธิพลทางศาสนา ฯลฯ และแม้ว่าจะมีการบัญญัตินิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ในลักษณะที่กว้างขวาง แต่การที่จะนำมาใช้บังคับจริงต่อบุคคลใดย่อมต้องผ่านการกลั่นกรองของคณะกรรมการคดีพิเศษเสียก่อน ไม่ใช่ทุกคดีจะถือว่าเป็นคดีพิเศษ ดังนั้นจึงถือว่าได้มีการตรวจสอบกลั่นกรองแล้วขั้นหนึ่ง จึงเป็นหลักประกันความยุติธรรมได้ในระดับหนึ่ง

5.1.2 ปัญหาในด้านการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่เป็นนามธรรม

มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษนั้น ถือเป็นมาตราที่สำคัญ มาตราหนึ่งและเป็นมาตราที่กำหนดว่าคดีลักษณะใดเป็นคดีพิเศษ จากการศึกษาพบว่าคดีที่จะเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 ได้นั้น จะต้องเป็นคดีที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1. คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ
2. คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือระบบการคลังของประเทศ
3. คดีความผิดอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมหรือ
4. คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่เป็นสำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

คดีที่มีลักษณะหนึ่งใดลักษณะหนึ่งใน 4 ประการดังกล่าวจะถือว่าเป็นคดีพิเศษหรือไม่ สิ่งที่จะต้องพิจารณาประการต่อไปก็คือ คดีที่เข้าลักษณะทั้ง 4 ประการดังกล่าวเป็นไปตามรายละเอียดของลักษณะการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนดไว้หรือไม่ หากคดีนั้นมีลักษณะการกระทำความผิดเป็นไปตามรายละเอียดดังที่ กคพ. ได้กำหนดไว้ ถือว่าคดีนั้นเป็นคดีที่มีความสำคัญมากและมีลักษณะพิเศษเฉพาะ คดีดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นคดีพิเศษ

แต่สิ่งที่น่าสังเกตประการหนึ่ง คือ มาตรา 21(1) (ก) (ข) (ค) หรือ (ง) ได้ถูกบัญญัติขึ้นในลักษณะนามธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะกว้างๆ จับต้องยาก ดังนั้น เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเช่น มาตรา 21 (1) (ก) ได้บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 21 (1) (ก) “คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวน สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ”

เมื่อเราลองพิจารณาคำว่า “ซับซ้อน” ก็จะพบปัญหาที่ว่า คดีแบบไหน เพียงไรจะถือว่าซับซ้อน คดีแบบไหนถือว่าเป็นคดีที่ไม่ซับซ้อน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกล่าวว่คดีของคนนั้นคนนี้เป็นคดีที่มีความซับซ้อน แต่สำหรับคดีอีกเรื่องหนึ่งซึ่งมีลักษณะการกระทำความผิดคล้ายๆกันกลับไม่เป็นคดีซับซ้อน ดังนั้นก็อาจที่จะก่อให้เกิดข้อครหาขึ้นได้ หรืออาจถูกกล่าวว่ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

อีกตัวอย่างซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนคือ 21 (1) (ข) ซึ่งได้บัญญัติว่

มาตรา 21 (1) (ข) “คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือระบบการคลังของประเทศ”

หากพิจารณาแล้วก็จะพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะมีลักษณะคล้ายกันก็คือ คดีอาญาเช่นไรจึงจะถือว่าเป็นคดีที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือคดีอาญาประเภทไหนที่มีผลอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของประเทศ

ดังนั้นจากตัวอย่างที่ยกมากล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้มีการบัญญัติในลักษณะที่เป็นนามธรรม ขาดต่อการบังคับใช้

5.2 ปัญหาและอุปสรรคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ

5.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจนเพียงมาตราเดียว ซึ่งได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 3

มาตรา 3 บัญญัติว่ “ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้”

การบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพไว้เพียงมาตราเดียวนี้ ดูประหนึ่งว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่เมื่อได้พิจารณาให้ถ่องแท้แล้วจะพบว่า ในคำปรารภของรัฐธรรมนูญเองปรากฏชัดว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ “ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ พันธกรณีตามสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ” ซึ่งเท่ากับมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประกอบกับในมาตรา 3 เองจะเห็นได้ว่า ถ้อยคำที่สั้นแต่กินความหมายอย่างกว้างเป็นอย่างยิ่ง เพราะรับรองไว้ทั้งสิทธิเสรีภาพตามประเพณีการปกครองไทยในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับบทบัญญัติสิทธิเสรีภาพที่เคยมีมาในรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ในฐานะเป็นประเพณีการปกครองไทยในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งยังเป็นมิติใหม่ที่ไม่เคยมีในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อนที่รับรองสิทธิเสรีภาพที่ประเทศไทยผูกผันในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้ขอบเขตการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพนั้นกว้างขวางมากยิ่งขึ้น⁹⁵

ดังนั้นหากพิจารณาจากบทบัญญัติตามมาตรา 3 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ 2 ลักษณะ

1. สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย จะได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองไทยในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. สิทธิเสรีภาพตามพันธกรณีระหว่างประเทศ สำหรับพันธกรณีระหว่างประเทศก็ เช่น สนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ฯลฯ

สำหรับการค้นหาสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข ตามหัวข้อที่ 1 นั้น สามารถค้นหาได้จากการนำรัฐธรรมนูญไทยฉบับก่อนๆ มาเปรียบเทียบกัน เพื่อหาหลักเกณฑ์ร่วมกัน

⁹⁵ มานิตย์ จุมปา, คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 พร้อมข้อเสนอสำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2550), พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2549), หน้า229.

ตัวอย่างสิทธิเสรีภาพที่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ที่ถือได้ว่าเป็น ประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีผลใช้อยู่ใน รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2549 คือ⁹⁶

1. สิทธิในเสรีภาพร่างกาย
2. สิทธิที่จะไม่ถูกใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง
3. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานในคดีอาญาว่าเป็นผู้บริสุทธิ์
4. สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว
5. เสรีภาพในเคหสถาน
6. เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่
7. เสรีภาพในการสื่อสาร
8. เสรีภาพในการนับถือศาสนา นิกาย ลัทธิทางศาสนา
9. เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ
10. เสรีภาพในรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง
11. เสรีภาพในการประกอบกิจการ
12. สิทธิที่จะไม่ถูกเกณฑ์แรงงาน
13. สิทธิได้รับข้อมูลหรือข่าวสาร
14. สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์
15. สิทธิในการฟ้องหน่วยงานราชการ
16. เสรีภาพในทางวิชาการ

ดังนั้นสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น พระประมุข ที่ยังคงมีอยู่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ก็คือสิทธิเสรีภาพตามที่ได้กล่าวมาแล้ว 16 ประการข้างต้น

หากนำสิทธิเสรีภาพที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 จะพบว่า มีประเด็นในเรื่องสิทธิเสรีภาพที่ควรนำมาวิเคราะห์ คือ อำนาจในการค้นและอำนาจในการ เข้าถึงเอกสาร หรือข้อมูลข่าวสารของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของ

⁹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า232.

ประชาชนหรือไม่ ในการนี้ผู้เขียนจะขอทำการเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้อง และรัฐธรรมนูญดังกล่าวยังเป็นรัฐธรรมนูญฉบับล่าสุดที่ได้ถูกยกเลิกไป ที่มีความทันสมัยกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ

1. อำนาจในการค้น

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 24 ได้บัญญัติไว้ว่า
มาตรา 24 “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(5) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) (3) และ (4)

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนดเฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) นอกจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้น

ได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่อื่น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้ำในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้ำต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ๗ขึ้นไปด้วย

ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้ำส่งสำเนาบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสาม และสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดโดยทำเอกสารให้ไว้ประจำตัวพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้ได้รับอนุมัตินั้นและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้นั้นต้องแสดงเอกสารดังกล่าวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง”

หากพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 แล้ว ก็จะพบว่าปัญหาที่ว่า การให้เจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจเข้าไปค้ำในเคหสถานได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้นจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เนื่องจากหากพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลไว้ในมาตราต่างๆดังนี้

มาตรา 31 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย”

มาตรา31 วรรคสามบัญญัติว่า “การจับกุม ชั่ง ตราวจัคนตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบ ต่อสิทธิ และเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

มาตรา35 บัญญัติว่า “ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครอง เคหสถาน โดยปกติสุขการเข้าไปในเคหสถาน โดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้น เคหสถานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ”

มาตรา 238 บัญญัติว่า “ในคดีอาญา การค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่ จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือ หมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

จากบทบัญญัติข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สำหรับมาตรการคั่นนั้น เป็นมาตรการในทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลทั่วไปหรือประชาชน ดังนั้นการจะใช้มาตรการดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 จึงได้กำหนดให้หน่วยงานที่มีความเป็นกลาง คือ ศาล เป็นผู้ออกคำสั่งหรือหมายเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

แต่หากเราพิจารณาคูถึงบทบัญญัติในมาตรา 35 และมาตรา 238 ตอนท้ายที่มีการบัญญัติว่า “เว้นแต่โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” และ “หรือมีเหตุให้คั่นได้ โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

หากพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้วก็จะพบว่า รัฐธรรมนูญได้เปิดช่องทางให้ฝ่ายบริหารสามารถที่จะออกกฎหมายได้ โดยเอาข้อยกเว้นเหล่านั้นมาเป็นเหตุให้สามารถคั่นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการเอาข้อยกเว้นของกฎหมายหลักมาใช้ กล่าวคือ ให้เจ้าหน้าที่คั่นได้โดยไม่ต้องมีหมาย แทนที่จะใช้กฎหมายหลักคือ จะต้องขออนุญาตจากศาลก่อนจึงจะคั่นได้ ดังนั้นการใช้มาตรการหรืออำนาจในการคั่นของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิของประชาชน เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติรองรับการกระทำดังกล่าวไว้

สำหรับผู้เขียนเห็นว่า การคั่นโดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 24 นั้น เป็นอำนาจที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษควรจะมีเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษหรือคดีพิเศษ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับผู้ทรงอิทธิพล เนื่องจากคดีดังกล่าวมีความลับ ซับซ้อน แฝบยล มีการใช้เทคนิคชั้นสูง ฯลฯ จึงจำเป็นที่จะต้องให้อำนาจพิเศษดังกล่าวแก่เจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อต่อสู้กับผู้ทรงอิทธิพลต่างๆ

2. อำนาจในการเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 25 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อ สิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

- (1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็น คดีพิเศษ
- (2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดี พิเศษจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว
- (3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกิน เก้าสิบวันโดยกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่ง ดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หาก ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอธิบดี ผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการ ดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีพิเศษดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลาย เสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 บัญญัติว่า

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา 37 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ ชอบด้วย กฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำ ด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่ง สื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติทั้งสาม ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะพบว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 37 ตอนที่ ๒ ได้กำหนดไว้ว่า “เว้นแต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” บทบัญญัตินี้แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญยินยอมที่จะให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายที่เป็นข้อกเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจาก เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารที่ติดต่อสื่อสารกัน ไม่ว่าจะเป็นทางโทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ อาจมีการใช้ไปในทางที่มีชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นหากฝ่ายบริหารเห็นควรที่จะมีการบัญญัติกฎหมายให้มีลักษณะที่เข้าข้อกเว้นเช่นว่านี้ก็สามารทำได้

ดังนั้น การเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 25 จึงไม่เป็นบทบัญญัติหรือมาตรการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้นผู้เขียนยังเห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา 25 นี้ เป็นการให้อำนาจพิเศษแก่พนักงานสอบสวน ก็เนื่องจากคดีพิเศษมีลักษณะของความยุ่งยากซับซ้อน และมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐาน อีกทั้งหากพิจารณาให้ดีแล้วก็จะพบว่า มาตรา 25 นี้ ยังได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลอีกด้วย โดยได้วางหลักไว้ว่า บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น

จากที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งมีการบัญญัติถึงมาตรการการเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารนั้น ไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญอีกทั้งยังมีส่วนที่ช่วยเหลือ สนับสนุนคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยทั่วไปอีกด้วย

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

ในอดีตที่ผ่านมากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในงานด้านการสอบสวน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากรูปแบบและวิธีการของอาชญากรรมได้มีการพัฒนา โดยเกิดจากการนำเอาความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้กระทำความผิด หรือ การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการกระทำความผิด ก่อให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crimes) อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crimes) อาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กร (Organized Crimes) อาชญากรรมที่กระทำต่อสิ่งแวดล้อม

(Environmental Crimes) เป็นต้น ดังนั้น รัฐจึงได้พยายามปรับปรุงวิธีการ มาตรการต่างๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาค้นหาในด้านการสอบสวนของกระบวนการยุติธรรม

การปรับปรุงการสอบสวนสาเหตุหนึ่งเกิดจาก ระบบการสอบสวนในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาค้นหาความบกพร่องของพยานหลักฐานในคดีบางประเภทได้ อีกทั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบสวนซึ่งได้บังคับใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 และแม้ในปัจจุบันจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในบางส่วนแล้ว แต่ก็ยังไม่พัฒนาเทียบเท่ากับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เทคโนโลยีการสื่อสาร วัฒนธรรม สังคม รวมถึงการประกอบอาชญากรรมที่ได้มีการพัฒนาก้าวไกลไปอย่างมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการบัญญัติพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาค้นหาในด้านการสืบสวนสอบสวน แสวงหาพยานหลักฐาน โดยได้มีการบัญญัติมาตรการพิเศษต่างๆ ที่ให้เจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานได้ โดยใช้มาตรการพิเศษเหล่านั้น เช่น การค้นโดยไม่ต้องมีหมาย การดักฟังโทรศัพท์ การแฝงตัว ฯลฯ แต่การที่เจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะใช้มาตรการพิเศษต่างๆ เหล่านั้นได้ ประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณาก็คือ คดีดังกล่าวจะต้องเป็นคดีพิเศษหากคดีใดไม่ใช่คดีพิเศษแล้ว เจ้าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็ไม่มีอำนาจไม่ ในการที่จะใช้มาตรการพิเศษต่างๆ เหล่านั้น

เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็สืบเนื่องมาจากคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 นั้น เป็นคดีที่ยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐาน มีการใช้อำนาจ อิทธิพล มีการใช้เทคนิคขั้นสูงในการปกปิดการกระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าคดีพิเศษเหล่านั้นเป็นคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล ตามมาตรา 21 (1) (ง) เนื่องจากคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลส่วนใหญ่จะเป็นการคอร์รัปชัน การผูกขาดทางการค้า การฮั้ว การเปิดบ่อนการพนัน ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการบัญญัติให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจพิเศษในการแสวงหาหลักฐานเพื่อที่จะนำตัวอาชญากรหรือผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้มาลงโทษให้ได้ หากแต่ประเด็นที่สำคัญที่ผู้เขียนจะขอกล่าวถึง คือ การแสวงหาพยานหลักฐานในคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพล

การแสวงหาหลักฐาน หรือ พยานในคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพลนั้น จะกระทำการได้ยากและลำบาก เนื่องจากผู้ทรงอิทธิพลส่วนใหญ่มีทั้งอำนาจเงิน อำนาจจากตำแหน่งหน้าที่ การงาน มีการให้สินบนเจ้าพนักงาน อีกทั้งพยานหลักฐานส่วนใหญ่ก็มักจะอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำ

ความผิด จากที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การที่จะดำเนินคดีโดยเฉพาะการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพลนั้นกระทำได้อย่างยากลำบาก

จากที่ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์ ท่านอาจารย์ชาริต เฟิงคิชฐ์ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2550 พบว่าปัญหาหลักๆหรือปัญหาสำคัญๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับคดีที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลในปัจจุบัน มีปัญหาหลักๆอยู่ 4 ประการ ที่ทำให้การดำเนินคดีหรือแสวงหาพยานหลักฐานในคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพลนั้นทำได้ยาก ซึ่งสามารถแบ่งแยกได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านพยานหลักฐานในส่วนที่เป็นเอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุ

เนื่องจากคดีที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล ตามมาตรา 21(1) (ง) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 นั้น ผู้ทรงอิทธิพลส่วนใหญ่จะมีพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็น เอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุที่ใช้ในการกระทำความผิดอยู่ในครอบครองของตน ทำให้ง่ายต่อการที่จะทำลายพยานหลักฐานต่างๆเหล่านี้ โดยเฉพาะข้อมูลที่ใช้ในการกระทำความผิดในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่เก็บไว้ทางคอมพิวเตอร์หรือที่เราเรียกว่าซอฟต์แวร์ ซึ่งข้อมูลในลักษณะเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ยากยิ่งในการแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ประกอบกับข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ง่ายต่อการทำลาย หรือสามารถทำลายได้โดยง่ายขายอีกทั้งเมื่อทำลายแล้วก็ไม่สามารถเรียกข้อมูลที่ถูกลทำลายทิ้งเหล่านี้กลับมาได้

ดังนั้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การแสวงหาพยานหลักฐานในส่วนที่เป็น เอกสาร ข้อมูล หรือวัตถุที่ใช้ในการกระทำความผิด ที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลจึงทำได้ยาก เนื่องจากพยานหลักฐานส่วนใหญ่ ที่ใช้ในการกระทำความผิดนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดหรือผู้ทรงอิทธิพล ประกอบกับปัจจุบันพยานหลักฐานต่างๆเหล่านี้ เป็นพยานหลักฐานที่ง่ายต่อการทำลาย หรือทำให้หมดสิ้นไป ทำให้เจ้าพนักงานขาดหลักฐานที่จะเอาผิดกับผู้ทรงอิทธิพลคนนั้นๆ

5.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในด้านพยานบุคคล

พยานบุคคลมีบทบาทสัมพันธ์กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดี กล่าวคือ พยานบุคคลที่มีส่วนได้รู้เห็นในการกระทำผิดซึ่งรวมถึง

ผู้เสียหายมีหน้าที่ในการเป็นพยานเพื่อให้ถ้อยคำรวมทั้งส่งมอบพยานหลักฐานต่างๆ อันนำไปสู่การชี้ตัวผู้ต้องหา การให้การในชั้นสอบสวน และความเบิกความในชั้นพิจารณาคดี ซึ่งจะเป็พยานหลักฐานสำคัญในการพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทของพยานที่แสดงออกมาอาจบกพร่องและผันแปรได้ หากพยานถูกปัจจัยต่าง ๆ มากกระทบความรู้สึก ความคิด ความต้องการอารมณ์ของพยานจนเกิดความเครียด หรือทำให้พยานขาดโอกาสในการเปิดเผยความจริง หรือพยานถูกขัดขวางมิให้ดำเนินการไปตามรูปคดี โดยเฉพาะในคดีความผิดอุกฉกรรจ์ คดีที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติหรืออาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งเป็นความผิดที่มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ บุคคลที่จะมาเป็นพยานในคดีดังกล่าวย่อมมีความเสี่ยงภัยและอาจได้รับอันตรายอันเกิดจากการข่มขู่คุกคาม และประทุษร้ายในรูปแบบต่างๆจากผู้กระทำความผิดมากกว่าความผิดอาญาประเทศอื่นๆ ทำให้พยานเกิดความหวาดกลัวและส่งผลให้พยานหลีกเลี่ยงการเป็นพยานในชั้นสอบสวนและในชั้นพิจารณาคดีในที่สุด ดังนั้น การรักษาคุณค่าของพยาน (คำพยาน) และการได้มาซึ่งพยานบุคคล จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐต้องมีมาตรการทางกฎหมายออกมารองรับในเรื่องดังกล่าวอย่างมีรูปธรรม

ดังนั้น เนื่องจากพยานบุคคลมีความสำคัญมากในคดีอาญา แต่พยานต่างๆ เหล่านี้มักจะถูกครอบงำ หรือเกรงกลัว ไม่ยอมให้ถ้อยคำหรือไปเบิกความ ยืนยันความผิดของผู้ต้องหา โดยเฉพาะคดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล ถ้าหากพิจารณาถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศไทย จะพบว่าผู้ทรงอิทธิพลในปัจจุบันนั้น ได้พัฒนามาจากพวกนักเลง บุคคลอันธพาล หรือผู้ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ฯลฯ โดยบุคคลเหล่านี้ จะมีลักษณะประจำตัวที่น่าเกรงขาม นำยำเกรง มีการประกอบกิจการที่ผิดกฎหมาย มีการใช้กำลังข่มขู่ มีสมัครพรรคพวกและลูกน้องจำนวนมาก ต่อมาได้มีการพัฒนาจากนักเลงหัวไม้ บุคคลอันธพาล มาดำรงตำแหน่งทางราชการ เป็นกำนัน นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน มีการสร้างอิทธิพลโดยอาศัยอำนาจของรัฐ มีการใช้สิทธิพิเศษหรือที่เราเรียกว่าใช้อิทธิทธิพิเศษ เนื่องจากรู้จักกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจ มีการให้สินบน นอกจากนั้นผู้ทรงอิทธิพลบางคนยังได้หันเหตนเองเข้าสู่เส้นทางสายธุรกิจ มีการเปิดกิจการบังหน้า แต่ลับหลังมีการประกอบกิจการที่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดบ่อนการพนัน การค้ายาเสพติด การค้าหญิงและเด็ก ฯลฯ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการ ความเป็นมาของผู้ทรงอิทธิพลในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะที่น่าเกรงขาม มีสมัครพรรคพวกจำนวนมาก มีการใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้กำลังบังคับ ขู่เข็ญ อีกทั้งยังสามารถหลีกเลี่ยง หลบหลีกกฎหมายได้เนื่องจากการติดสินบน

เจ้าหน้าที่ หรือเพราะการรู้จักกันเป็นพิเศษ ฯลฯ ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนนี้ก็คือ บุคคลธรรมดาหรือประชาชนโดยทั่วไปซึ่งหมายถึงพยานบุคคล แม้จะทราบถึงการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล สามารถที่จะเป็นประจักษ์พยานหรือแสดงหลักฐานหรือให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อจับกุม ดำเนินคดี ต่อผู้ทรงอิทธิพลได้ แต่พยานเหล่านั้นกลับไม่กล้าที่จะแสดงตัวเพื่อยืนยันถึงการเป็นประจักษ์พยานหรือให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตัวอย่างก็เช่น การปฏิเสธการเป็นพยาน พยานกลับคำให้การ พยานไม่ไปเบิกความ พยานไม่กล้าชี้ตัวผู้ต้องหา ฯลฯ โดยเหตุผลหลักก็เนื่องมาจากการหวาดกลัวอิทธิพล กลัวการถูกทำร้าย หรือการจ้องแค้นในภายหลัง อีกทั้งยังไม่ประสงค์ที่จะนำตนเองเข้าไปเกะกะกั้วหรือเป็นคดีความกับผู้ทรงอิทธิพลดังกล่าว เนื่องจากไม่มีความมั่นใจหรือเชื่อถือหลักในการคุ้มครองพยานของกฎหมายไทย และไม่ยากให้ตนหรือญาติ พี่น้องของตนต้องมาเดือดร้อนเพราะการทะเลาะ และมีปัญหากับผู้ทรงอิทธิพล

ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ การที่ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการที่จะเป็นพยานให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในคดีความผิดที่เกี่ยวกับผู้ทรงอิทธิพล เนื่องจากความหวาดกลัวอิทธิพลเกรงกลัวอำนาจของผู้ทรงอิทธิพลผู้นั้นมี ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดพยานบุคคลที่สำคัญในการยืนยันการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล

5.3.3 ปัญหาในด้านการรับฟังพยานหลักฐานของศาล

จากการศึกษาพบว่า หลักการในพิจารณาพิพากษาของศาลในคดีอาญา ศาลจะมีหลักที่ยึดถือปฏิบัติต่อกันเรื่อยมา ก็คือ ในคดีอาญาศาลจะไม่พิจารณาพิพากษาจำเลยให้ต้องได้รับโทษ หากคดีนั้นยังมีข้อสงสัยเกิดขึ้น กล่าวคือ ในคดีอาญาโจทก์มีหน้าที่ที่จะต้องนำเสนอให้เห็นถึงการกระทำความผิดของจำเลย โดยปราศจากข้อสงสัย หากมีข้อสงสัยเกิดขึ้นศาลจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้กับจำเลย และพิพากษายกฟ้องจำเลยผู้นั้นไป

สำหรับในหัวข้อนี้ผู้เขียนได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ธาริต เพ็งศิษฐ์ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยผู้เขียนได้รับคำพิพากษาฎีกา คดีหมายเลขคดี 4897/2548 คดีหมายเลขคดีแดง 6773/2549 ซึ่งเป็นคดีที่กำลังได้รับความสนใจมากในขณะนี้ เนื่องจากศาลได้มีคำสั่งยกฟ้องจำเลยทั้งหมดในคดี หากแต่คดีดังกล่าวหากเกิดจากการสอบสวนและดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนทั่วไป ก็อาจจะไม่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์มากมายอย่างที่เป็นอย่างนี้เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่เนื่องจากคดี

ดังกล่าวเกิดจากการร่วมมือกันในการแสวงหาพยานหลักฐาน ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลของ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสอบสวนคดีพิเศษ และผู้เชี่ยวชาญจาก กตต. ซึ่งทั้งสามหน่วยงานที่กล่าวมานี้ต่างก็มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ เพียงพอที่จะแสวงหาพยานหลักฐาน ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ รวมถึงวิเคราะห์ถึงการกระทำของจำเลยว่าการกระทำโดยของจำเลยเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ฯลฯ สำหรับคดีที่ผู้เขียนได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ก็คือคดีที่พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด ได้ทำการยื่นฟ้องจำเลยที่ 22⁹⁷ ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้หรือที่สื่อมวลชนโดยทั่วไป เรียกคดีนี้ว่า คดีปิคนิค

จากที่ได้กล่าวมาแล้วคดีปิคนิคนั้น ศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากศาลเห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์ที่นำมาสืบนั้น ยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งหมดกระทำความผิดตามฟ้อง และด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้นในหัวข้อนี้ จากการที่ผู้เขียนได้สัมภาษณ์ท่านอาจารย์ธรริต เฟ็งคิชฐ์ จึงพบว่าหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นก็คือ แม้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะมีอำนาจเข้าไปแสวงหาพยานหลักฐานด้วยวิธีการต่างๆ ตามมาตรการที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้วางไว้ แต่พยานหลักฐานที่ได้มานั้นเมื่อนำไปใช้ยืนยันประกอบกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวแล้วกลับไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะให้ศาลเชื่อถือพยานหลักฐานต่างๆที่ได้มา ดังนั้นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติในส่วนนี้ก็คือ การไม่เชื่อถือหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานของศาล

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้เขียนเห็นว่า เหตุผลประการหนึ่งที่ศาลไม่เชื่อถือหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานต่างๆที่เกิดขึ้นในคดีนี้เนื่องจาก หลักการปฏิบัติของศาลที่ว่า “ในคดีอาญาศาลจะไม่พิพากษาลงโทษจำเลย หากคดีนั้นยังมีข้อสงสัยหรือยังมีเหตุสงสัย โจทก์มีหน้าที่ที่จะต้องนำสืบให้ศาลเห็น โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง” และเหตุผลอีกประการหนึ่งผู้เขียนเห็นว่าคดีดังกล่าวเนื่องจากเป็นคดีพิเศษ การที่จะแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆเพื่อนำมาพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยให้ปราศจากข้อสงสัยนั้น เป็นการยากที่จะสามารถกระทำได้เนื่องจากพยานหลักฐานส่วนใหญ่มักจะอยู่ที่ตัวจำเลย การที่จะนำเอาเอกสารทั้งหมดมาแสดงต่อศาลจึงเป็นการยากและลำบากมาก เมื่อพยานหลักฐานต่างๆไม่มีเพียงพอต่อการพิจารณาของศาล เพื่อให้ศาลได้เห็นถึงการกระทำความผิดและพิพากษาลงโทษ ศาลจึงจำเป็นที่จะต้องพิพากษายกฟ้องจำเลย

⁹⁷ โปรดดูภาคผนวก ก

ด้วยความเคารพอย่างสูงผู้เขียนเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากคำพิพากษาฎีกาทั้งฉบับแล้ว พบว่าในส่วนของพยานหลักฐานที่พนักงานอัยการยื่นเข้ามาประกอบกับคำให้การของพยานผู้เชี่ยวชาญ ผู้เขียนเห็นว่า การเบิกความของผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ น่าจะเป็นการพิสูจน์ยืนยันถึงการกระทำความผิดของจำเลยได้ในระดับที่ปราศจากข้อสงสัยแล้ว ตัวอย่างเช่น ธรรมเนียมการปฏิบัติทางธุรกิจ หรือการทำนิติกรรมอำพรางในการกู้ยืม ฯลฯ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า หากศาลที่เคารพไม่พิจารณาถึงสภาพความเป็นจริง ธรรมเนียมการค้า หลักการปฏิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในทางธุรกิจด้วยแล้วนั้น ก็คงเป็นการยากที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

5.3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

สำหรับในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลนั้น ปัญหาอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ ก็คือ ในการพิจารณาว่าคดีนี้เป็นคดีที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลหรือไม่ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะไม่ใช้หลักเกณฑ์ในมาตรา 21(๑)(ง) มาพิจารณา เนื่องจากไม่มีนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลที่แน่ชัด แต่จะนำเอาความผิดตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ และที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงมาพิจารณา

หากคดีใดได้มีการกระทำความผิดโดยเป็นการกระทำที่เข้าตามลักษณะคดีความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติหรือตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง พนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็จะถือว่าคดีนั้นเป็นคดีพิเศษหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล แต่แท้จริงแล้วการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลดังกล่าวนี้ไม่ถูกต้อง และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เนื่องจากการพิจารณาดำเนินคดีดังกล่าวไม่ได้พิจารณาที่ตัวผู้ทรงอิทธิพลก่อน หากแต่ได้พิจารณาที่ลักษณะของการกระทำความผิดก่อน และหากได้มีการกระทำความผิดจริงแล้วจึงกลับมาอ้างว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ทรงอิทธิพล ในการพิจารณาและดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลนั้น หากจะให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องแล้ว จะต้องพิจารณาที่ตัวบุคคลก่อน โดยพิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ทรงอิทธิพลจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 21(๑)(ง) หรือไม่ หากเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้จึงค่อยมาพิจารณาถึงลักษณะการกระทำความผิดว่าเข้าลักษณะการกระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ แต่จากที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น ก็คือ เนื่องจากในปัจจุบันพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ยังมิได้มีการให้นิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจึงไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในส่วนนี้ผู้เขียนจะขอนำไปกล่าวไว้ในส่วนบทสรุปและเสนอแนะต่อไป

บทที่ 6

บทสรุปและเสนอแนะ

บทสรุป

การศึกษาวิจัย “พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ศึกษากรณีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด และทฤษฎีของมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล วิเคราะห์ เปรียบเทียบการแก้ไขปัญหาคำดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลของประเทศไทยกับต่างประเทศ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการศึกษาแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยใช้ข้อมูลจากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 กฎหมายและระเบียบประกาศอื่นๆที่เกี่ยวข้อง บทความ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงการค้นคว้าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาทำให้ผู้เขียนสามารถสกัดเอาสาระสำคัญๆในสิ่งต่างๆเหล่านี้มาประกอบพร้อมกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไข โดยผู้เขียนวิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ ดังต่อไปนี้

ในระบบสังคมไทยจะเห็นได้ว่าผู้ทรงอิทธิพลเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน ซึ่งแต่เดิมนั้นบทบาทของผู้ทรงอิทธิพลจะเป็นที่รู้จักกันในความหมายของคำว่า นักเลง บุคคลอันธพาล ผู้ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ฯลฯ ต่อมาเมื่อยุคสมัยได้มีการเปลี่ยนแปลง พวกนักเลงต่างๆเหล่านี้ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนสถานะของตน จากเดิมที่เคยเป็นนักเลงหัวไม้ หรือบุคคลอันธพาล ก็พัฒนากลายเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ฯลฯ โดยเหตุที่พวกนักเลงเหล่านี้สามารถปรับเปลี่ยนสถานะของตนเองได้ ก็เนื่องมาจากประชาชนโดยทั่วไปของสังคมนั้นๆเกรงกลัว ทำให้นักเลงต่างๆเหล่านี้สามารถปกครองชุมชน สังคมเหล่านั้นได้ และจากการพัฒนาปรับเปลี่ยนนี้เองที่ทำให้ประเทศไทยต้องประสบปัญหาผู้ทรงอิทธิพลอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ ปัญหาผู้ทรงอิทธิพลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นเกิดจากบรรดานักเลง บุคคลอันธพาล ได้ปรับเปลี่ยนสถานะของตนเอง จากบุคคลที่ดูไร้การศึกษา โหดเหี้ยม น่าเกรงขาม เปลี่ยนสถานะของตนเองโดยมาดำรงตำแหน่งทางราชการ มีอำนาจ หรือปรับเปลี่ยนสถานะของตนเองมาเป็นเจ้าของ

ธุรกิจซึ่งมีเงินทุน มีรายได้มหาศาล หลังจากการปรับเปลี่ยนสถานะของผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้แล้ว ผู้ทรงอิทธิพลเหล่านี้ก็จะมีการพัฒนาในด้านการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการคอร์รัปชัน การให้สินบนเจ้าพนักงานของรัฐ หรือการใช้อิทธิพลข่มขู่คู่แข่งทางธุรกิจ เป็นต้น

ปัญหาผู้ทรงอิทธิพลนั้นมิได้เกิดขึ้นแต่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น หากแต่ปัญหาดังกล่าวยังได้มีการเกิดขึ้นในทุกๆประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศด้อยพัฒนา ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนก็คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น ซึ่งทั้งสองประเทศดังกล่าวเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งมีระบบหรือมาตรการทางกระบวนการยุติธรรมที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ ที่อาจกล่าวได้ว่าไม่น้อยหน้ากว่าประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศอื่นๆ หากแต่ทั้งสองประเทศดังกล่าวต่างก็ยังคงประสบปัญหาที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลเช่นเดียวกับประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะและรูปแบบของผู้ทรงอิทธิพลในประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น พบว่าลักษณะรูปแบบของผู้ทรงอิทธิพลในประเทศไทย จะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากผู้ทรงอิทธิพลที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ ผู้ทรงอิทธิพลของประเทศไทยจะมีลักษณะที่โดดเด่น เป็นการเฉพาะตัว อิทธิพลที่เกิดขึ้นนี้เกิดจากการสั่งสมของบุคคลผู้นั้นเอง และอิทธิพลที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถโอนต่อหรือส่งต่อให้ใครได้ ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง สามีภรรยา ฯลฯ สำหรับรูปแบบของอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลในประเทศไทยนั้น รูปแบบใหญ่ๆที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ มักจะเป็นอาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ในสังคม หรือ เป็นอาชญากรรมที่มักจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในทางธุรกิจและการเมือง

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะสำคัญของผู้ทรงอิทธิพลที่อยู่ในประเทศไทยก็คือ ผู้ทรงอิทธิพลจะเป็นบุคคลที่มักจะมีตำแหน่ง อำนาจ มีหน้าที่การงานสูงพอที่จะดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้ มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ฯลฯ สำหรับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการประกอบอาชญากรรมของผู้ทรงอิทธิพลในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบอาชญากรรมรูปแบบการคอร์รัปชัน การทุจริตเชิงนโยบาย การฮั้ว การฉ้อโกง ข่มขู่ การผูกขาดทางการค้า หรือการใช้กำลังโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ เป็นต้น

แต่ในขณะที่ผู้ทรงอิทธิพลที่ปรากฏอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น จะมีลักษณะและรูปแบบที่ไม่เหมือนกับผู้ทรงอิทธิพลที่ปรากฏอยู่ในประเทศไทย กล่าวคือ ผู้ทรงอิทธิพลที่ปรากฏอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่นนั้น จะเกิดจากการรวมตัวกันของเหล่าอาชญากรต่างๆ จนการเป็นขบวนการหรือองค์กร องค์กรต่างๆเหล่านี้ก็เช่น พวกมาเฟีย ยาสูบ อาชญากรรมที่เกิดจากองค์กรต่างๆเหล่านี้ จะมีความแตกต่างจากอาชญากรรมโดยทั่วไป เนื่องจากมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน มีเครือข่าย มีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดของแต่ละบุคคล มีการแบ่งระดับจากระดับล่างไปยังระดับสูง ดังนั้น ความเสียหายหรืออาชญากรรมที่เกิดจากองค์กรอาชญากรรมจึงมีมากมายและส่งผลกระทบต่ออย่างมหาศาลต่อเศรษฐกิจ การเมือง สังคมของประเทศนั้นๆ

ดังนั้น เมื่อปัญหาผู้ทรงอิทธิพลเป็นปัญหาที่สำคัญและเป็นปัญหาระดับชาติ ที่สมควรได้รับการเยียวยาแก้ไข ประเทศต่างๆจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมหรือสรรหามาตรการต่างๆที่จะนำมาบังคับใช้ต่อผู้ทรงอิทธิพล สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการตรากฎหมาย Racketeer Influenced and Corrupt Organizations หรือที่เราเรียกว่ากฎหมาย RICO นอกจากนี้ยังได้มีการประกาศใช้กฎหมาย Continuing Criminal Enterprise หรือกฎหมาย CCE โดยได้มีการบัญญัติถึงมาตรการเพื่อใช้ต่อต้านการกระทำที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลหรือองค์กรอาชญากรรม โดยได้มีการบัญญัติถึงมาตรการสมคบและมาตรการริบทรัพย์

สำหรับในส่วนของประเทศญี่ปุ่นก็เช่นเดียวกัน แม้ว่าประเทศญี่ปุ่นจะไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายออกมาเพิ่มเติมเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล แต่ประเทศญี่ปุ่นก็ได้มีการใช้มาตรการที่มีอยู่ในกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญาในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพล โดยมาตรการหลักที่ประเทศญี่ปุ่นได้นำมาใช้และเกิดประสิทธิวิธามากในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก็คือ มาตรการที่ให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในคดีตั้งแต่ในชั้นสอบสวน หาพยานหลักฐาน ฯลฯ

สำหรับประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมายใหม่ออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาหรืออาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล โดยได้มีการบัญญัติและประกาศใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์การกระทำผิดของจำเลย โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวกับผู้ทรงอิทธิพล เนื่องจากคดีที่เกี่ยวกับผู้ทรงอิทธิพลนั้นการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆจะสามารถทำได้ค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากเหตุผลหลายประการไม่ว่าจะเป็น เหตุผลด้านพยานเอกสารที่ส่วนใหญ่จะ

อยู่ในความครอบครองของผู้ทรงอิทธิพล ทำให้การเข้าถึงเอกสารเหล่านั้นกระทำได้ยาก หรือ การหวาดกลัวอิทธิพลของพยานบุคคล ให้ไม่กล้าที่จะมาให้การ หรือเบิกความต่อศาล เป็นต้น

ดังนั้นพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ จึงได้มีการบัญญัติถึงมาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐาน ที่จะนำมาพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล โดยมาตรการพิเศษต่างๆมีดังต่อไปนี้

1. การค้นโดยไม่มีหมาย
- 3 การเข้าถึงเอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร
3. การทำหลักฐานเท็จหรือการแฝงตัวเข้าไปในองค์กรหรือกลุ่มคน
- 4 อำนาจในการเก็บรักษาของกลาง
- 5 ข้อยกเว้นให้กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เช่นเดียวกับราชการทหารและตำรวจ
- 6 การให้อัยการเข้าร่วมในการสอบสวน
- 7 การให้บุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญพิเศษเข้าร่วมในการสอบสวน

โดยสรุปแล้วหากนำเอามาตรการต่างๆมาเปรียบเทียบกับมาตรการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นแล้วจะพบได้ว่า ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการในการที่จะให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวน ตั้งแต่เริ่มคดีเหมือนกัน กล่าวคือมีหลักการใหญ่ๆที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมรู้เห็นถึงพยานหลักฐาน ความเป็นมาต่างๆ เพื่อที่จะนำสืบถึงการกระทำความผิดของจำเลยหรือผู้ทรงอิทธิพลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน แต่หากนำมาตรการที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯของไทยมาเปรียบเทียบกับมาตรการตามกฎหมายRICO หรือCCE ของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ก็จะพบว่า ไม่มีมาตรการใดเลยที่เหมือนกัน ดังนั้นประเด็นที่ควรพิจารณาก็คือ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ควรจะมีการเพิ่มบทบัญญัติให้มีมาตรการตามที่กฎหมายRICOหรือกฎหมายCCE มีหรือไม่ เพื่อใช้ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลหรืออาชญากรรมที่เกิดจากองค์กรอาชญากรรม

ผู้เขียนเห็นว่าหากพิจารณาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ จะพบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อใช้อำนาจพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ มิใช่กฎหมายที่กำหนดโทษของผู้ที่กระทำความผิด ดังนั้น มาตรการริบ

ทรัพย์สินตามกฎหมายRICOและกฎหมายCCE จึงไม่สมควรที่จะนำมาบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ

สำหรับมาตรการสมคบนั้น ผู้เขียนเห็นว่าแม้ว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯจะไม่มี การบัญญัติถึงมาตรการสมคบแจกเช่นเดียวกันกับกฎหมายRICOและกฎหมายCCE หากแต่ พระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการบัญญัติครอบคลุมถึงการกระทำของบุคคลที่ทำการสมคบกัน โดย พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ มาตรา21 (1)(ง) ได้ใช้คำว่า “ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน” ซึ่งตาม ความเห็นของผู้เขียนเห็นว่า คำว่า ผู้สนับสนุน น่าจะเป็นคำที่ครอบคลุมการถึงกระทำที่ได้ทำการสมคบ กันอยู่แล้ว

ดังนั้นแม้ว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯจะไม่มีมาตรการทรัพย์สินและมาตรการ สมคบแจกเช่นเดียวกับ กฎหมายRICOและกฎหมายCCEซึ่งเป็นสองมาตรการที่มีประสิทธิภาพอย่างสูง ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล แต่ผู้เขียนเห็นว่า พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในเรื่องมาตรการต่างๆ เพียงพออยู่แล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องเพิ่มเติมมาตรการพิเศษมาตรการอื่นๆเข้าไปอีก

จากที่ได้กล่าวมาแล้วพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้ถือกำเนิดขึ้นโดยมี เจตนารมณ์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในเรื่องการสืบสวนสอบสวน เนื่องจากการสืบสวน สอบสวนในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องการแสวงหา พยานหลักฐานบางประการได้ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมระหว่าง ประเทศ และอาชญากรรมที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพล ด้วยเหตุที่ว่าอาชญากรรมต่างๆเหล่านี้ได้มีการพัฒนา ไปอย่างมาก อาชญากรรมสมัยใหม่ได้มีการนำเอาความรู้ เทคนิคขั้นสูงมาใช้ในการปกปิดหลักฐานการ กระทำความผิด นอกจากนั้นแล้วยังมีเหตุผลมาจากการพัฒนาทางเทคโนโลยี การสื่อสาร ฯลฯ แต่จาก การศึกษาของผู้เขียนที่เน้นหนักไปในเรื่องของผู้ทรงอิทธิพลแล้วนั้น พบว่า การนำเอาพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษฯ มาบังคับใช้ เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรง อิทธิพล เพื่อใช้ยืนยันถึงการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพลนั้น ยังมีปัญหาบางประการที่สมควร ได้รับการแก้ไขดังนี้

1. ปัญหาในด้านนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล

ปัญหาอย่างแรกที่เกิดขึ้น จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ก็คือ พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้มีการบัญญัติถึงผู้ทรงอิทธิพลไว้ในมาตรา 21(1) (ง) หากแต่การบัญญัติดังกล่าวนั้น กลับมิได้ให้นิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลไว้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจก่อให้เกิดข้อครหาได้ว่า เป็นการกระทำที่ไม่มีบรรทัดฐาน หรือเป็นการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากสังคมหรือประชาชน โดยทั่วไปอาจไม่เข้าใจถึงลักษณะของผู้ทรงอิทธิพล หรืออาจกล่าวได้ว่า ต่างคนก็ต่างมุมมอง ต่างความคิดเห็น มีการเข้าใจในความหมายของผู้ทรงอิทธิพลแตกต่างกัน อาจทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในทางที่ไม่ดี ก่อให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของกฎหมาย และหากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ใช้มาตรการพิเศษต่างๆต่อผู้ต้องสงสัย ไม่ว่าจะเป็นการดักฟังโทรศัพท์ การค้นในโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ ซึ่งการกระทำดังกล่าวแม้ว่าจะกระทำได้เนื่องจากมีกฎหมายรับรองให้กระทำได้ แต่การกระทำดังกล่าวย่อมกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้ต้องสงสัย ทำให้ผู้ต้องสงสัยที่ถูกกระทบสิทธิ เสรีภาพย่อมไม่พอใจเป็นอย่างแน่นอนแท้ เนื่องจากความไม่มีหลักเกณฑ์ หรือนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล จนอาจจะก่อให้เกิดการฟ้องร้อง เป็นคดีความขึ้นมา

จากศึกษาผู้เขียนพบว่า แม้ว่าในปัจจุบันจะได้มีหน่วยงานต่างๆของภาครัฐไม่จะเป็น กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ ต่างที่จะพยายามให้นิยามความหมายของคำว่าผู้มีอิทธิพลเพื่อนำนิยามความหมายเหล่านั้นมาบังคับใช้หรือเป็นหลักปฏิบัติหรือนิยามความหมายของหน่วยงานของตนเอง แต่การให้นิยามความหมายของหน่วยงานต่างๆเหล่านี้ก็ไม่สามารถที่จะนำมาบังคับใช้กับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 (1) (ง) ได้ เนื่องจากมาตรา 21 (1) (ง) ซึ่งได้บัญญัติว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(1) คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบัญชีท้าย

พระราชบัญญัติฉบับนี้และที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาตามที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวน สอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน”

จะสังเกตเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวใช้คำว่า ผู้ทรงอิทธิพล หาได้ใช้คำว่าผู้มีอิทธิพลไม่ นอกจากนั้นแม้ว่าจะมีหลายฝ่ายที่มีความคิดเห็นว่า ผู้ทรงอิทธิพลกับผู้มีอิทธิพล ก็ไม่น่าจะมีความหมายที่แตกต่างกัน จึงเห็นควรที่จะนำเอานิยามความหมายที่หน่วยงานต่างๆ ได้นิยามขึ้นมาบังคับใช้ได้

แต่สำหรับผู้เขียนกลับมีความเห็นว่า ในกรที่จะนำพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาบังคับใช้ต่อผู้ทรงอิทธิพลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วนั้น ควรจะมีการกำหนดนิยามความหมายของคำว่าผู้ทรงอิทธิพลไว้ให้ชัดเจน โดยการเพิ่มเติมในส่วนของบทบัญญัติของกฎหมาย โดยทำการบัญญัติลงไปว่าผู้ทรงอิทธิพลหมายถึงบุคคลประเภทใด ผู้เขียนเห็นว่าในกรที่จะนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพล ควรจะมีการบัญญัตินิยามความหมายในลักษณะที่ครอบคลุม กว้างขวาง เนื่องจากการบัญญัติดังกล่าวย่อมเกิดประโยชน์มากกว่าการบัญญัติไว้แบบจำกัดขอบเขต ความหมาย หรือบัญญัติไว้ในลักษณะที่แคบเกินไป ซึ่งจะทำให้ไม่ครอบคลุมพฤติกรรมหรือลักษณะของผู้ทรงอิทธิพล

นอกจากนี้ผู้เขียนเห็นว่าในกรที่จะนิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลนั้น ควรจะมีการบัญญัติครอบคลุมถึงอาชญากรรมที่เกิดจาก White Collar Crime หรือ Occupational Crime ด้วยเนื่องจากอาชญากรรมประเภทนี้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพลโดยตรง

ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าผู้ทรงอิทธิพลควรจะมีคามหมายดังนี้ “ผู้กระทำการด้วยตนเอง เป็นผู้ใช้ จ้างวาน สนับสนุน โดยกระทำตนอยู่นอกกฎหมาย หรือประพฤติดนด้วยการกระทำประการใดๆ ที่มีขอบด้วยกฎหมาย โดยใช้อิทธิพลที่ตนมีอยู่ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ ฐานะการเงิน ทั้งนี้ให้รวมถึงการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในกำหนดนโยบายหรือแผนพัฒนาประเทศ หรือโดยใช้อิทธิพลทางศาสนา หรือโดยใช้อิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือการใช้กำลังขมขู่

พฤติการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในข่ายว่าเป็นผู้ทรงอิทธิพลได้แก่

- 1) ตั้งบ่อนการพนัน เป็นปกติธุระโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ
- 2) ตั้งช่องโสเภณี สถานบริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยการทำด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่น บังคับ ชูเงิน หรือหลอกลวงหญิง หรือเด็กเพื่อค้าประเวณี
- 3) ทำลายทรัพย์สินของประชาชน เช่น การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การขูดแร่เถื่อน
- 4) สมคบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือใช้อิทธิพลของทางราชการ เพื่อแสวงผลประโยชน์โดยมิชอบ
- 5) เรียกค่าคุ้มครองบุคคล ทรัพย์สินหรือกิจการต่างๆ เช่น รถเมล์ รถประจำทาง รถโดยสาร หรือเรือโดยสาร
- 6) ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล หรือเป็นธุระ จัดหามือปืน รับจ้างหรือการเลี้ยงชีพด้วยวิธีการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รังแก ข่มเหง หรือกระทำการด้วยประการใดๆ โดยมิชอบให้ผู้อื่นเกรงกลัว
- 7) สะสมอาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดไม่ว่าชนิดใด โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อการค้า หรือเตรียมการกระทำอย่างอื่น
- 8) เป็นผู้ค้า หรืออยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดร้ายใหญ่
- 9) เป็นผู้ค้าของเถื่อน ของหนีภาษี
- 10) เป็นนายทุนแสวงหาผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ เช่น กักตุนสินค้า หรือผูกขาดทางการค้า โดยเอารัดเอาเปรียบประชาชน เพื่อค้ากำไรหรือขึ้นราคาโดยมิชอบ
- 11) ลักลอบฆ่าสัตว์ และค้าสัตว์ผิดกฎหมาย
- 12) ใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ”

ดังนั้น หากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้มีการเพิ่มเติมในส่วนของบทบัญญัติ โดยการให้นิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าข้อครหา คำวิพากษ์วิจารณ์ ต่างๆ ก็จะลดลงหรือหมดไป เนื่องจากสังคมหรือประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้ว่าบุคคลหรือผู้มีพฤติกรรมแบบใดหรือลักษณะใดที่จะถือได้ว่าเป็นผู้ทรงอิทธิพล ข้อดีอีกประการหนึ่งที่

จะเกิดขึ้นก็คือ หากได้มีการบัญญัตินิยามความหมายของผู้ทรงอิทธิพลเพิ่มเติมแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ก็จะมีบรรทัดฐานหรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนแน่นอน ทำให้การปฏิบัติงานนั้นๆเป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

2. ปัญหาในด้านการบัญญัติกฎหมายในลักษณะที่เป็นนามธรรม

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21(1) (ก) (ข) (ค) หรือ (ง) ได้ถูกบัญญัติขึ้นในลักษณะนามธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะกว้างๆ จับต้องยาก ทำให้ไม่มีมาตรฐานในการบังคับใช้ที่แน่นอน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดให้อยู่ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยอาจให้ กคพ. กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดให้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น กำหนดให้คดีความผิดตามมาตรา 4 และมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ที่อ้างหรือเชื่อว่ามี จำนวนผู้เสียหายตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป หรือมีจำนวนผู้ยืมเงินรวมกันตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป หรืออธิบดีมีคำสั่งให้ทำการสืบสวนสอบสวน แล้วแต่กรณี เป็นคดีพิเศษ ดังนั้น หากมีการกำหนดเช่นนี้ เฉพาะคดีความผิดที่มีลักษณะพิเศษดังกล่าวเท่านั้นจะต้องทำการสืบสวน สอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 ส่วนคดีความผิดในฐานะความผิดเดียวกัน แต่ไม่ได้มีลักษณะพิเศษดังกล่าว ก็ให้ทำการสืบสวนสอบสวนตามปกติ โดยอาจเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นอกจากนี้ กคพ.ยังควรมีการกำหนดถึงลักษณะรายละเอียดของการกระทำผิดที่เกิดจากผู้ทรงอิทธิพลอีกด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา 21(1)(ง) ตัวอย่างเช่น กำหนดให้คดีความผิดที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล โดยเป็นคดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษทางอาญาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปและหรือปรับตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไปเป็นคดีพิเศษ

ดังนั้น หากได้มีการกำหนดลักษณะความผิดดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นขึ้น ปัญหาในการบังคับใช้ หรือปัญหาในแง่ของเสียงวิพากษ์ วิจัยเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติก็จะลดลง เนื่องจากประชาชนโดยทั่วไปสามารถมองจับต้องได้ และมองเห็นสิ่งที่กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้นผู้เขียนอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า หากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้มีการแก้ไขในสองส่วนตามที่ผู้เขียนได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ปัญหาในการดำเนินคดีกับผู้ทรงอิทธิพลก็

จะลดน้อยหรือหมดไป เนื่องจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะเห็นได้ถึงนิยามความหมายและลักษณะของการกระทำความผิดที่กระทำโดยผู้ทรงอิทธิพลได้อย่างชัดเจน ทำให้มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติอย่างแน่นอนและเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย ผู้เขียนพบว่าปัญหาผู้ทรงอิทธิพลเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง และแม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยจะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลแล้วก็ตาม แต่จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลโดยเฉพาะในเรื่องพยานหลักฐานได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อที่จะนำมาพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดของผู้ทรงอิทธิพล แต่แม้ว่าจะมีมาตรการพิเศษต่าง ๆ เหล่านี้ ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นและเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนซึ่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ยังไม่สามารถแก้ไขได้ก็คือ ปัญหาในด้านของพยานบุคคล

เหตุที่ผู้เขียนได้กล่าวเช่นนี้ก็เนื่องจากพยานบุคคลนั้นมีบทบาทสำคัญมากต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นในชั้นสอบสวนหรือในชั้นพิจารณาคดี โดยเฉพาะพยานบุคคลที่เป็นประจักษ์พยาน เนื่องจากเป็นพยานหลักฐานที่จะทำให้ศาลเชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยและพิจารณาลงโทษจำเลย แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาวะปัจจุบันก็คือการที่พยานบุคคลส่วนใหญ่ไม่ยอมหรือไม่กล้าที่จะมาให้การต่อพนักงานสอบสวนหรือเบิกความต่อศาล เนื่องจากพยานบุคคลส่วนใหญ่เหล่านั้นเกรงกลัวอิทธิพลของผู้ทรงอิทธิพล เพราะพยานส่วนใหญ่เห็นว่าหากพยานมาให้การหรือเบิกความก็อาจจะส่งผลให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับตัวพยานเอง หรืออาจเกิดแก่สามี ภริยา บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน เช่น ญาติสนิท หรือเป็นผู้ให้การอุปการะ เป็นต้น

ดังนั้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการนำกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคลมาใช้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาใช้บังคับอย่างจริงจัง

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 ทวิ เป็นเรื่องของการสืบพยาน ล่วงหน้า ผู้เขียนเห็นว่าหากคดีใดที่เกี่ยวข้องกับผู้ทรงอิทธิพลและมีแนวโน้มว่าพยานบุคคลต่าง ๆ อาจเกิดความเกรงกลัวอิทธิพลของผู้ทรงอิทธิพลนั้น ก็เห็นสมควรที่จะพิจารณาให้มีการสืบพยานล่วงหน้า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 ทวิ โดยพิจารณาให้มีการสืบพยานล่วงหน้า ทันทีหากมีเหตุที่จะทำให้พยานบุคคลเหล่านั้นเกิดความหวาดกลัว ทั้งนี้ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นสอบสวนของ พนักงานสอบสวน หรือในชั้นพิจารณาของศาล ซึ่งหากได้มีการกระทำตามข้อเสนอแนะดังกล่าว การสืบพยานล่วงหน้าจะเป็นผลดีต่อกระบวนการพิจารณาคดี และทำให้การพิจารณาคดีดังกล่าวมีประสิทธิภาพมาก จนเป็นผลให้ผู้ทรงอิทธิพลที่ได้กระทำความผิดถูกลงโทษตามกฎหมาย

ข้อดีของการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 ทวิ ในเรื่องการสืบพยาน ล่วงหน้ามาใช้ นั่นก็คือ พยานบุคคลเหล่านั้นอยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้พยานเหล่านั้น สามารถจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างแม่นยำ ชัดเจน ไม่สับสน อีกทั้งยังไม่ต้องตกอยู่ในสภาวะตึงเครียด หรือเกิดความหวาดกลัวในการที่จะต้องเผชิญหน้ากับผู้ต้องหาหรือจำเลยหลายครั้ง โดยเฉพาะในคดีที่ยังจับตัวผู้ต้องหาไม่ได้ เนื่องจากพยานไม่จำเป็นต้องมาเบิกความต่อหน้าผู้ต้องหาที่ถูกจับได้ใหม่ หรือไม่จำเป็นต้องเบิกความต่อหน้าผู้ต้องหาทุกคนที่ถูกจับได้ในภายหลัง

ดังนั้น การนำเอามาตรการสืบพยานล่วงหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 ทวิ มาใช้ในคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพลดังกล่าวจึงน่าจะเกิดประโยชน์มาก เนื่องจากพยานจะรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง อีกทั้งการข่มขู่พยานของผู้ทรงอิทธิพล ก็จะไม่เกิดขึ้นเนื่องจากพยานได้ให้การไปหมดแล้ว ผู้ทรงอิทธิพลจึงไม่มีเหตุผลที่จะต้องข่มขู่พยาน หรือคุกคามทำร้ายพยาน เนื่องจากพยานได้ให้การไว้หมดแล้ว นอกจากนี้ ปัญหาในเรื่องของความ สับสนของเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์ที่พยานรับรู้มานั้น เกิดขึ้นในช่วง ระยะเวลาที่ไม่ห่างกันเกินไปจากการสืบพยานล่วงหน้า ทำให้พยานสามารถจดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ อย่างชัดเจน ไม่หลงลืมในประเด็นสำคัญ ๆ

สำหรับพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 นั้น เหตุที่ผู้เขียนเห็นว่าควรจะนำ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาบังคับใช้ก็เนื่องจากที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่าคดีอาญาที่เกิดจากการ กระทำของผู้ทรงอิทธิพลนั้น เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและกระทบกระเทือนต่อจิตใจของบุคคลที่จะมา เป็นพยานได้ง่าย ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายที่มี

วัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการให้ความคุ้มครองบุคคลที่จะมาเป็นพยานในศาล โดยเฉพาะในคดีอาญา เพื่อให้พยานได้รับความปลอดภัยจากการมาให้ถ้อยคำต่อศาล ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะนำเอาพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาใช้อย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหาหรือคดีที่เกิดจากการกระทำของผู้ทรงอิทธิพล

โดยหลักแล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มีมาตรการต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจ หรือทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยให้กับพยาน ทำให้พยานกล้าที่จะมาเบิกความหรือเป็นพยานต่อศาล โดยพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีทั้งมาตรการทั่วไป (มาตรา 6) และมาตรการพิเศษในการที่จะคุ้มครองพยาน ตัวอย่างเช่น มาตรการทั่วไปที่ได้กำหนดไว้เพื่อคุ้มครองพยานก็คือ การจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เห็นสมควรและการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถระบุตัวพยานได้ นอกจากนั้น ในกรณีจำเป็นยังอาจมีการให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่น ช่วยให้ความคุ้มครองแก่พยานตามความจำเป็น โดยได้รับความยินยอมจากพยาน

สำหรับมาตรการพิเศษ (มาตรา 10) ก็มีรูปแบบในการคุ้มครองพยานไว้ถึง 7 รูปแบบ คือ

- (1) การย้ายที่อยู่ / จัดหาที่พักอันเหมาะสม
- (2) การจ่ายค่าเลี้ยงชีพตามสมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยาน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นแต่ไม่เกิน 2 ปี
- (3) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนของพยาน
- (4) ดำเนินการให้พยานมีอาชีพหรือให้การศึกษาอบรมตามที่เหมาะสม
- (5) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ
- (6) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น และ
- (7) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามคำขอของสำนักงานคุ้มครองพยาน โดยให้ถือว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ

สำหรับแนวทางข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 237 ทวิ หรือ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ก็ตาม ต่างมีขึ้นเพื่อให้มาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นได้ถูกใช้ให้เกิดผลขึ้นได้จริงและมีประสิทธิภาพทั้งต่อตัวพยานและ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะส่งผลให้พยานเกิดความเชื่อมั่นในการคุ้มครองพยานของรัฐและเต็มใจที่จะมาให้ถ้อยคำต่อรัฐ และทำให้สิทธิของพยานได้รับการคุ้มครองอย่างจริงจังตามที่รัฐได้ตั้งเจตจำนงไว้

ดังนั้น หากได้มีการนำเอาทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาบังคับใช้อย่างจริงจังเพื่อแก้ปัญหาในส่วนของพยานบุคคลในคดีที่เกี่ยวกับผู้ทรงอิทธิพลแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาในด้านพยานบุคคลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เกิดเพราะเหตุหวาดกลัวหรือถูกข่มขู่ คุกคาม ก็จะบรรเทาลดน้อยลงไป ทำให้ปัญหาในด้านพยานบุคคลนั้นเกิดขึ้นน้อยลง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ อัยการ หรือแม้กระทั่งศาล ก็จะสามารถที่จะดำเนินงานตามหน้าที่ของตนเองได้อย่างสะดวก ถูกต้อง และเป็นธรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรกาญจน์ อรุณพลอด. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ดร., โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น. บทบัณฑิตย 52, 2 (มิถุนายน 2541) : 155
- กฤษณะ พลวัน. ประเทศไทยกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมในอนาคต. วารสารอัยการ 52, 4 (2533)
- ชัยชนะ วิบูลพันธ์ พ.ต.อ., มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกระทำโดยผู้มีอิทธิพล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- ชาวิต เฟ็งคิชฐ์. มารู้จักกฎหมายFBIเมืองไทย หน่วยงานใหม่ที่ทุกธุรกิจไม่ควรมองข้าม. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ, 2547
- นพดล สมบูรณ์ทรัพย์ พล.ต.ต., ปัญหาการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในระบบสังคมไทย. เอกสารงานวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน, พ.ศ. 2534
- นวลจันทร์ ศันชัยกุล. อาชญากรรม(การป้องกัน:การควบคุม). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542
- ประธานวัฒนวานิชย์. ระบบความยุติธรรมทางอาญา : แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม และกระบวนการยุติธรรม. วารสารนิติศาสตร์ 9, 2.
- ประธาน วัฒนวานิชย์ และ วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์. รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้อ้อยคำโครงการพัฒนากฎหมายต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันกฎหมายอาญา, 2546
- ปิยพันธุ์ สารากรบริรักษ์. การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2534
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2531
- ไพฑูรย์ ชัมภรัตน์. กรมสอบสวนคดีพิเศษกับการแก้ไขความบกพร่องของพยานหลักฐานในคดีอาญา. มติชน (24 กรกฎาคม 2545)

มานิตย์ จุมปา รศ., คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ. 2540) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 พร้อมข้อเสนอสำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ. 2550). พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2549

ยุติธรรม, กระทรวง. เอกสารในการสัมมนาการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล, 2547

รัชนีกร โชติชัยสถิตย์. อาชญากรรมในสหรัฐอเมริกา. วารสารอัยการ (กันยายน-ตุลาคม_2531)

วาทีน คำทรงศรี พล.ต.ต., การฟอกเงิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539

วุฒิพงษ์ อารีราษฎร์. บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน:ศึกษาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548

สมบัติ จันทร์วงศ์. บทบาทเจ้าพ่อท้องถิ่นในเศรษฐกิจและการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535

สุรพล ไตรเวทย์. การสอบสวนคดีพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548

อภิรักษ์ เพ็ชรศิริ. สิทธิผู้ต้องหาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2529

อารี อารยวัฒน์กุล. การคุ้มครองสิทธิของบุคคลกับการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547

Tomoko Akane. โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น. บทบัณฑิต 52, 2 (มิถุนายน 2541) : 155

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549

ภาษาอังกฤษ

Terutochi Yamachita. The Criminal Justice System in Japan : Prosecution UNAFEI 103rd International Training Course. April 17, 1996

Tomoko Akane. The Criminal Justice System in Japan : Prosecution UNAFEI 103rd International Training Course. April 17, 1996

Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act 1970

Continuing Criminal Enterprise Act 1970

Comprehensive Drug Abuse Prevention and Control of Act 1970

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

○ (๓๑ ทวิ)
คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ ๔๘๕๗/๒๕๔๘

คดีหมายเลขแดงที่ ๖๗๗๓/๒๕๔๘

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลอาญากรุงเทพใต้

วันที่ ๒๑ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ความอาญา

ระหว่าง

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด

โจทก์

นายธีรชานนท์ ลาภวิสุทธิสิน ที่ ๑

นางสาวสุภาพร ลาภวิสุทธิสิน ที่ ๒

นายอนุกุล ตั้งเรืองเกียรติ ที่ ๓

นายพิริยะ ถาวร ที่ ๔

นายเฉลิมชัย ชุบผา ที่ ๕

นางสาวนุชนาฏ ปริกสุวรรณ ที่ ๖

นายปรเมษ ลอองสุวรรณ ที่ ๗

นายทวีทรัพย์ เกริกเกียรติศักดิ์ ที่ ๘

นายกฤษณ์ โปรยเจริญ ที่ ๙

นายพินิจ พุทธศาสตร์ ที่ ๑๐

บริษัท โรงบรรจุแก๊ส เทพารักษ์ จำกัด โดยนายมานิตย์ ปัญญา ที่ ๑๑

บริษัท ตั้งซ้ออังกาช จำกัด โดยนายทวีทรัพย์ เกริกเกียรติศักดิ์ ที่ ๑๒

บริษัท อุดสาหกรรม เอส ซี เอส จำกัด โดยนายนิวัต วงษ์อุทอง ที่ ๑๓

บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด โดยนายธนศักดิ์ กิจจาภรณ์ ที่ ๑๔

บริษัท โรงบรรจุแก๊ส แจ้งวัฒนะ จำกัด โดยนายสรพล สุวนิช ที่ ๑๕

บริษัท ลาดกระบ้ง บีโตร์เลียม จำกัด โดยนายพิริยะ ถาวร ที่ ๑๖

บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด โดยนายพิริยะ ถาวร ที่ ๑๗

บริษัท ปทุมเกตน์ เทรคคิง จำกัด โดยนายพิริยะ ถาวร ที่ ๑๘

/บริษัท...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๒-

ระหว่าง	}	บริษัท โรงบรรจุแก๊ส โพรพมะเคื่อ จำกัด	
		โดยนางสาวนุชนาฏ ปริกสุวรรณ	ที่ ๑๕
		บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ธรรมศาลา จำกัด	
		โดยนายศุภเกียรติ ขาวจำ	ที่ ๒๐
		บริษัท พี.ไพร์ส ทรัพย์หลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด	
		โดยนายกิติพันธ์ หิรัญชัยสกุล	ที่ ๒๑
บริษัท ปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)			
		โดยนายนิรันดร์ พุกาญจนานนท์	ที่ ๒๒ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ข้อ ๑. โจทก์ฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งเป็นบริษัทมหาชน จำกัด

จำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเป็นโรงบรรจุแก๊สปิโตรเลียมเหลว

จำเลยที่ ๓ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท โรงบรรจุแก๊ส เทพารักษ์ จำกัด นิติบุคคลจำเลยที่ ๑๑ ของบริษัทสังข์อ่องก๊าซ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๒ ของบริษัท อุดสาหกรรม เอส ซี เอส จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๓ ของบริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๔ และของ บริษัท โรงบรรจุแก๊ส แจ่งวัฒนะ ๒๓ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๕

จำเลยที่ ๔ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท โรงบรรจุแก๊ส โพรพมะเคื่อ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๕

จำเลยที่ ๖ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท โรงบรรจุแก๊ส ธรรมศาลา จำกัด

/นิติบุคคล...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓-

นิติบุคคล จำเลยที่ ๒๐

จำเลยที่ ๘ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท สังก่อ่งก๊าซ จำกัด นิติบุคคล
จำเลยที่ ๑๒

จำเลยที่ ๙ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด
นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๔

จำเลยที่ ๑๐ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัท พี.ไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์
คอนสตรัคชัน จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๒๑

ข้อ ๒. เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ และ
จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิคนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด
(มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ กับจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ซึ่งเป็นนิติบุคคล ได้ร่วมกันจัดทำสัญญา
เช่าดั่งแก๊ส ที่คู่สัญญาไม่มีเจตนาให้ผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญา เพื่อนำเงินจำนวนค่าเช่า
ตามที่ระบุไว้ในสัญญาเช่าดังกล่าวจากสัญญาดังกล่าวไปลงบัญชี รับเป็นรายได้ของจำเลยที่ ๒๒
โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญาเช่าดั่งแก๊สในนามจำเลยที่ ๒๒ กับจำเลยที่ ๑๑
จำนวน ๓ ฉบับ และทำกับจำเลยที่ ๑๒ จำนวน ๖ ฉบับ กับจำเลยที่ ๑๓ จำนวน ๓ ฉบับ กับ
จำเลยที่ ๑๔ จำนวน ๖ ฉบับ กับจำเลยที่ ๑๕ จำนวน ๓ ฉบับ กับจำเลยที่ ๑๖ จำนวน ๓ ฉบับ
กับจำเลยที่ ๑๗ จำนวน ๖ ฉบับ กับจำเลยที่ ๑๘ จำนวน ๖ ฉบับ กับจำเลยที่ ๑๙ จำนวน ๓ ฉบับ
กับจำเลยที่ ๒๐ จำนวน ๓ ฉบับ รวมสัญญาเช่าทั้งหมดเป็น ๔๒ ฉบับ โดยคู่สัญญาไม่มี

/เจตนา...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔-

เจตนาผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำเงินค่าเช่าจากสัญญาเช่าดังกล่าว มาลงบัญชี รับเป็นรายได้ของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งความจริงมิได้มีการเช่าดังกล่าวและ ไม่มีเจตนาการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวให้แก่กันแต่อย่างใด ทั้งนี้โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้บังอาจร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้กระทำการบันทึกรายได้ค่าเช่าดังกล่าวอันเป็นความจริง ลงในบัญชีแยกประเภทของบริษัทมหาชน จำกัด จำเลยที่ ๒๒ ทำให้บัญชีแยกประเภทไม่ถูกต้อง ไม่ตรงต่อความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อลวงบุคคลใดๆ เพื่อให้เชื่อว่าบริษัทมหาชน จำกัด จำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงขึ้นจากการให้เช่าดังกล่าวจากสัญญาเช่าดังกล่าว ๔๒ ฉบับ อีกทั้งจำเลยที่ ๑ และ จำเลยที่ ๒ และจำเลยทั้งหมดในคดีนี้ ยังได้ร่วมกระทำการอื่นอีกเพื่อส่งผลทำให้น่าเชื่อว่า จำเลยที่ ๒๒ ซึ่งเป็นบริษัทมหาชน จำกัด มีกำไรสุทธิในแต่ละงวดสูงขึ้น สามารถนำกำไร ไปจ่ายเป็นเงินปันผลได้ และจะทำให้พนักงานลงทุนเข้ามาลงทุนกับจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งจะทำให้ราคาหุ้น ปรับตัวสูงขึ้นทำให้หุ้นของจำเลยที่ ๒๒ เป็นที่ต้องการของนักลงทุนดังรายละเอียดในการ กระทำความคิดต่างกรรมต่างวาระ กล่าวคือ

๒.๑ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใด ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงาน ของบริษัทปิคนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัด จำเลยที่ ๒๒ ได้กระทำหรือยินยอมให้บันทึก รายได้ค่าเช่าดังกล่าวประจำเดือนเมษายน, พฤษภาคม, มิถุนายน ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๔,๗๑๖,๖๖๔ บาท ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าว

/เป็น...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลไซ

-๕-

เป็นเท็จ ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ
เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๒ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนคิดต่อกันเวลาใด
ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของ
บริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ได้ร่วมกระทำหรือยินยอมให้บันทึก
รายได้ค่าเช่าดังกล่าวประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓,๘๑๖,๖๗๒ บาท
ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จ ไม่ถูกต้องตรงกับ
ความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีรายได้
สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๓ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนคิดต่อกันเวลาใด
ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงาน
ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ได้ร่วมกระทำหรือยินยอมให้บันทึก
รายได้ค่าเช่าดังกล่าวประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓,๘๑๖,๖๗๒ บาท
ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จ ไม่ถูกต้อง
ตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒
มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๔ ภายหลังจากที่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้กระทำหรือยินยอมให้กระทำ

/ความ...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

- ๖ -

ความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันทำหรือยินยอมให้ทำบัญชีงบการเงินไตรมาสที่ ๒ ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยนำยอดรายได้ของค่าฟ้องข้อ ๒.๑ มาบันทึกในงบการเงินไตรมาสที่ ๒ และยื่นแบบแสดงต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นเท็จไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๕ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้บันทึกรายได้ค่าเช่าถึงแก้อุปประจำเดือนกันยายน ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓,๘๑๖,๖๗๒ บาท ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้บันทึกรายได้ค่าเช่าถึงแก้อุปประจำเดือนกรกฎาคม, สิงหาคม, กันยายน ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

/๒๕,๓๖๒,๐๘๖ บาท...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๘-

๒๕,๓๖๒,๐๘๖ บาท ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าว เป็นเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๗ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใด ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงาน ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้บันทึกทราบดี ค่าเช่าถึงแก่สปรประจำเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓,๘๑๖,๖๗๒ บาท ลงใน บัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆเชื่อว่จำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไร ในการประกอบธุรกิจ

๒.๘ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใด ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงาน ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้บันทึกทราบดี ค่าเช่าถึงแก่สปรประจำเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๑,๘๒๐,๔๑๔ บาท ลงใน บัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆเชื่อว่จำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูง มีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๗๒.๕....

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๘-

๒.๘ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใด ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้บันทึกรายได้ ค่าเช่าดังกล่าวแก่สปรประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕,๖๓๗,๐๘๖ บาท ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งรายได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆเชื่อว่าจำเลย ที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๑๐ ภายหลังจากที่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้กระทำหรือยินยอมให้กระทำ ความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๒,๒.๓,๒.๕,๒.๖ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันทำหรือยินยอมให้ทำ บัญชีงบการเงินไตรมาสที่ ๓ ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยนำยอดรายได้ของค่าฟ้องข้อ ๒.๒,๒.๓,๒.๕,๒.๖ มาบันทึกในงบการเงินไตรมาสที่ ๓ และยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นเท็จไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๑๑ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันเวลาใด ไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้บันทึกรายได้

/ค่า...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๕-

ค่าเช่าดังกล่าวแก่สภาระจำเดือนชั้นวาคม ๒๕๔๗ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕,๖๓๗,๐๘๖ บาท ลงในบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งราชได้จำนวนดังกล่าวเป็นเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เพื่อลวงให้บุคคลใดๆเชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีราชได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

๒.๑๒ ภายหลังจากที่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้กระทำหรือยินยอมให้กระทำความผิดตามที่ฟ้องข้อ ๒.๑,๒.๒,๒.๓,๒.๕,๒.๖,๒.๗,๒.๘,๒.๙,๒.๑๑ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันทำหรือยินยอมให้ทำบัญชีงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ ของบริษัท ปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยนำยอดรายได้ของคำฟ้องข้อ ๒.๑,๒.๒,๒.๓,๒.๕,๒.๖,๒.๗,๒.๘,๒.๙,๒.๑๑ มาบันทึกในงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ และยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ เวลากลางวัน ซึ่งเป็นเท็จไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง เพื่อลวงให้บุคคลใดๆเชื่อว่าจำเลยที่ ๒๒ มีราชได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

เหตุตามฟ้อง ข้อ ๒.๑,๒.๒,๒.๓,๒.๕,๒.๖,๒.๗,๒.๘,๒.๙,๒.๑๑ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

เหตุตามฟ้อง ข้อ ๒.๔,๒.๑๐,๒.๑๒ เกิดที่แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

๒.๑๓ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒

ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

/จำเลยที่ ๒๒...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

๑๐-

จำเลยที่ ๒๒ ได้ร่วมกันจัดทำหรือยินยอมจัดทำบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ว่าจำเลยที่ ๒๒ ได้ให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณาการก่อสร้าง ภู่อิมเงินซึ่งเป็นข้อความเท็จไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ซึ่งการกระทำหรือยินยอมให้กระทำเพื่อลวงให้บุคคลใดๆเป็นการฝ่าฝืน ตมกฎหมาย

เหตุคามฟ้องข้อ ๒.๑๓ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร และแขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน

๒.๑๔ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันภายหลังจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้กระทำผิดคามฟ้องข้อ ๒.๑๓ แล้ว จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ และได้รับมอบหมายให้จัดการและครอบครองทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒๒ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้บังอาจร่วมกันกระทำผิดหน้าที่ของตนโดยส่งถ่ายเช็คธนาคารทหารไทย สำนักงานพลโยธิน ของจำเลยที่ ๒๒ เลขที่ ๖๒๕๐๔๐๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ จำนวนเงิน ๖๐ ล้านบาท ให้กับจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ทรงเช็คโดยไม่มีเหตุผลที่จะอ้างโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองและผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่จำเลยที่ ๒๒ และจำเลยที่ ๑ ได้เรียกเก็บเงินตามเช็คจำนวน ๖๐ ล้านบาท เข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑ แล้วจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันเบียดบังเอาเงินจำนวน ๖๐ ล้านบาท ดังกล่าวเป็นของจำเลยทั้งสอง ทำให้จำเลยที่ ๒๒ ได้รับความเสียหาย

/เหตุ...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๑-

เหตุตามฟ้องของ ๒.๑๕ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร และแขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน

๒.๑๕ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันจัดหรือยินยอมจัดทำบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ว่าจำเลยที่ ๒๒ ได้มีการกู้ยืมเงินกับ บริษัท ที.ไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชัน จำกัด จำเลยที่ ๒๑ โดยมีจำเลยที่ ๑๐ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจ ซึ่งเป็นข้อความเท็จไม่ถูกต้องไม่ตรงกับความจริง ซึ่งการกระทำหรือยินยอมให้กระทำเพื่อลงบุคคลใดๆ

เหตุตามฟ้องข้อ ๒.๑๕ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

๒.๑๖ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน อันเวลาใดไม่ปรากฏชัด ภายหลังจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้กระทำผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑๕ แล้ว จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของจำเลยที่ ๒๒ และได้รับมอบหมายให้จัดการและครอบครองทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒๒ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้บังอาจร่วมกันกระทำผิดหน้าที่ของคนเบียดบังด้วยการส่งจ่ายเช็คธนาคารทหารไทย สำนักงานพลโยธิน ของจำเลยที่ ๒๒ เลขที่ ๖๐๕๗๑๑๖ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๗ จำนวนเงิน ๒๕ ล้านบาท ของจำเลยที่ ๒๒ ให้กับจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ทรงเช็ค โดยไม่มีเหตุผลที่อ้างโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบ

/ด้วย...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๒-

ด้วยกฎหมายเพื่อตนเองและผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่จำเลยที่ ๒๒ และจำเลยที่ ๑ ได้เรียกเก็บเงินตามเช็คจำนวน ๒๕ ล้านบาท เข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑ แล้วจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันเบิกบังเอาเงินจำนวน ๒๕ ล้านบาท ดังกล่าวเป็นของจำเลยทั้งสอง ทำให้จำเลยที่ ๒๒ ได้รับความเสียหาย

เหตุตามฟ้องข้อ ๒.๑๖ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร และแขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน

๒.๑๗ เมื่อระหว่างวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยที่ ๑ ได้กระทำหรือยินยอมให้กระทำการบันทึกข้อความลงในรายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัทปิคนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๗ มีความสรุปว่า “ที่ประชุมคณะกรรมการได้อนุมัติให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณาการก่อสร้าง กู้ยืมเงิน จำนวน ๓๐๐ ล้านบาท และให้บริษัท พี.ไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด กู้ยืมเงิน จำนวน ๔๐๐ ล้านบาท ” ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นเท็จ รายงานการประชุมดังกล่าว เป็นเอกสารของบริษัทปิคนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ แล้วจำเลยที่ ๑ ได้นำไปยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อันเป็นการกระทำหรือยินยอมให้กระทำเพื่อลวงบุคคลใดๆ

เหตุตามฟ้องข้อ ๒.๑๗ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

/และ...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๑๓-

และแขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน

๒.๑๘ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ (ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล) ได้จัดทำและยื่นแสดงงบการเงินไตรมาสที่ ๒ ของปีพ.ศ.๒๕๔๗ ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดไว้ ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

๒.๑๙ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ (ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล) ได้จัดทำและยื่นแสดงงบการเงินไตรมาสที่ ๓ ของปีพ.ศ.๒๕๔๗ ของบริษัท ปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดไว้ ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

๒.๒๐ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ เวลากลางวัน จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ (ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล)

/ได้...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๔-

ได้จัดทำและยื่นแสดงงบการเงินประจำงวดปีพ.ศ.๒๕๔๗ ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำนวนที่ ๒๒ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดไว้ ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

เหตุตามที่อ้างข้อ ๒.๑๗, ๒.๑๘, ๒.๑๙, ๒.๒๐ เกิดที่แขวงอุบพันี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

๒.๒๑ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท โรงบรรจุแก๊ส เทพารักษ์ จำกัด นิติบุคคล จำนวนที่ ๑๑ และจำนวนที่ ๓, บริษัท สังก่อแก๊ส จำกัด นิติบุคคล จำนวนที่ ๑๒ และจำนวนที่ ๓, บริษัทอุตสาหกรรม เอส ซี เอส จำกัด นิติบุคคล จำนวนที่ ๑๓ และจำนวนที่ ๓, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำนวนที่ ๑๔ และจำนวนที่ ๓ และบริษัท โรงบรรจุแก๊ส แจงวัฒนะ ๒๓ จำกัด นิติบุคคล จำนวนที่ ๑๕ และจำนวนที่ ๓ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าถังแก๊สกับบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำนวนที่ ๒๒ โดยจำนวนที่ ๑ และจำนวนที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำนวนที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าถังแก๊ส

/และ...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๕-

และไม่มีการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่
จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิก
คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

๒.๒๒ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน
เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท ลาดกระบัง ปีโตรเลียม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๖ และจำเลยที่ ๔,
บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๗ และจำเลยที่ ๔, บริษัท
ปทุมเกดน์ เทรดิง จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๘ และจำเลยที่ ๔ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญา
เช่าดังกล่าวกับบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และ
จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตาม
สัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็น
รายได้ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้
มีการเช่าดังกล่าวและไม่มีการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้
ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของ
บริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

๒.๒๓ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน
เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท โรงบรรจุแก๊ส เทพารักษ์ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๑ และจำเลยที่ ๓,
บริษัท สังก้องก๊าซ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๒ และจำเลยที่ ๓, บริษัท อุตสาหกรรม เอส ซี

/เอส...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๖-

เอส จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๓ และจำเลยที่ ๓, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๔ และจำเลยที่ ๓ และบริษัท โรงบรรจุแก๊ส แจ่งวัฒนะ ๒๓ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๕ และจำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าดังแก๊สกับบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าดังแก๊สและไม่มี การจ่ายค่าเช่าดังแก๊สแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑-๒.๑๑

๒.๒๔ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืน ต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท ลาดกระบัง ปีโตรเลียม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๖ และจำเลยที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๗ และจำเลยที่ ๔, บริษัท ปทุมเกดณ์ เทรคคิง จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๘ และจำเลยที่ ๔ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าดังแก๊สกับบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับ

/เป็น...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๗-

เป็นรายได้ของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าถังแก๊สและไม่มีการจ่ายค่าเช่าถังแก๊สแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามที่ฟ้องข้อ ๒.๑-๒.๑๑

๒.๒๕ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท โรงบรรจุแก๊ส เทพารักษ์ จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๑ และจำเลยที่ ๓, บริษัท สังก้องอ็อกก๊าซ จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๒ และจำเลยที่ ๓, บริษัท อุตสาหกรรม เอส ซี เอส จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๓ และจำเลยที่ ๓, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๔ และจำเลยที่ ๓ และบริษัท โรงบรรจุแก๊ส แจ็งวัฒนะ ๒๓ จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๕ และจำเลยที่ ๓ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าถังแก๊สกับบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิกนิกคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าถังแก๊สและไม่มีการจ่ายค่าเช่าถังแก๊สแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามที่ฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

/๒.๒๖....

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๑๘-

๒.๒๖ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท ลาดกระบัง ปีโตรเลียม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๖ และจำเลยที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๗ และจำเลยที่ ๔, บริษัท ปทุมเกตน์ เทรดคิง จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๘ และจำเลยที่ ๔ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าถึงแก๊สกับบริษัทปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าถึงแก๊สและไม่มีการจ่ายค่าเช่าถึงแก๊สแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

๒.๒๗ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท สังก้องก๊าซ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๒ และจำเลยที่ ๘, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๔ และจำเลยที่ ๕, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๗ และจำเลยที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ปทุมเกตน์ เทรดคิง จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๘ และจำเลยที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส โพรงมะเต๋อ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๕ และจำเลยที่ ๖ และบริษัท โรงบรรจุแก๊ส ธรรมศาลา จำกัด นิติบุคคล

/จำเลยที่ ๒๐...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๑๕-

จำเลยที่ ๒๐ และจำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าดังกล่าวกับบริษัทปิกนิก คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิกนิก คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าดังกล่าวและไม่มีการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิก คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

๒.๒๘ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท สังก่ออังก๊าซ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๒ และจำเลยที่ ๘, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๔ และจำเลยที่ ๘, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๗ และจำเลยที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ปทุมเกล้า เทรดิ่ง จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๘ และจำเลยที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ไทรงมะเดื่อ จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๑๘ และจำเลยที่ ๖ และบริษัท โรงบรรจุแก๊ส ธรรมศาลา จำกัด นิติบุคคล จำเลยที่ ๒๐ และจำเลยที่ ๑ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าดังกล่าวกับบริษัทปิกนิก คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำ

/ทำเช่า...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๒๐-

ค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิกนิกคอร์ดปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าดังกล่าวและไม่มีการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิกคอร์ดปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

๒.๒๕ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัทสังข์อ่องก๊าซ จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๒ และจำกัดที่ ๘, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส นครปฐม จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๔ และจำกัดที่ ๘, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ยูนิเวอร์แซล จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๗ และจำกัดที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ปทุมเทคนิกเทรดดิ้ง จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๘ และจำกัดที่ ๔, บริษัท โรงบรรจุแก๊ส ไพรวงะเตือ จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๑๘ และจำกัดที่ ๖ และบริษัท โรงบรรจุแก๊ส ธรรมศาลา จำกัด นิติบุคคล จำกัดที่ ๒๐ และจำกัดที่ ๗ ได้ร่วมกันทำเอกสารสัญญาเช่าดังกล่าวกับบริษัทปิกนิกคอร์ดปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ โดยจำกัดที่ ๑ และจำกัดที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจ โดยคู่สัญญาไม่เจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญาเพื่อต้องการที่จะนำค่าเช่าที่ปรากฏจากการทำสัญญาเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทปิกนิกคอร์ดปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าดังกล่าวและไม่มีการจ่ายค่าเช่าดังกล่าวแต่อย่างใด อันเป็นการให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑

/และ...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๒๑-

และจำนวนที่ ๒ กรรมการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินของบริษัทปิกนิกคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำนวนที่ ๒๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ - ๒.๑๑

เหตุเกิดตามฟ้องข้อ ๒.๒๑, ๒.๒๒, ๒.๒๓, ๒.๒๔, ๒.๒๕, ๒.๒๖, ๒.๒๗, ๒.๒๘, ๒.๒๙ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

๒.๓๐. ความวันเวลาในฟ้องข้อ ๒.๒๑, ๒.๒๒, ๒.๒๓, ๒.๒๔, ๒.๒๕, ๒.๒๖, ๒.๒๗, ๒.๒๘, ๒.๒๙ เกี่ยวพันต่อเนื่องกัน จำนวนที่ ๕ ได้ร่วมกับจำนวนที่ ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙ และจำนวนที่ ๑๑ ถึงจำนวนที่ ๒๐ จัดทำบัญชีและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับสัญญาเช่าดังกล่าว คำฟ้องข้อ ๒.๒๑, ๒.๒๒, ๒.๒๓, ๒.๒๔, ๒.๒๕, ๒.๒๖, ๒.๒๗, ๒.๒๘, ๒.๒๙ อันเป็นการให้ความช่วยเหลือและให้ความสะดวกก่อนที่จำนวนที่ ๑ และจำนวนที่ ๒ กระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑ ถึง ๒.๑๒ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๑๒ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕

เหตุตามฟ้องข้อ ๒.๓๐ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง แขวงบางชัน เขตคลองสามวา แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน และแขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน

๒.๓๑ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน เวลาใดไม่ปรากฏชัด บริษัท พี ไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด นิติบุคคล จำนวนที่ ๒๑ และจำนวนที่ ๑๐ ได้ร่วมกับจำนวนที่ ๑ และจำนวนที่ ๒ ในนามของบริษัทปิกนิก คอร์ปอเรชั่น

/จำกัด...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๒๒-

จำกัด (มหาชน) จัดทำสัญญากู้ยืมเงินระหว่างบริษัทปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำกัดที่ ๒๒ กับจำกัดที่ ๒๑ และจำกัดที่ ๑๐ โดยระบุในสัญญาที่ว่าจำกัดที่ ๒๑ กู้ยืมเงินจำนวน ๓๘๕,๒๘๖,๐๐๐ บาท จากจำกัดที่ ๒๒ ซึ่งความจริงจำกัดที่ ๒๑ และจำกัดที่ ๑๐ มิได้มีการกู้ยืมเงินจากจำกัดที่ ๒๒ แต่อย่างใด แต่การที่บริษัทปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัดที่ ๒๒ จัดทำสัญญาเงินกู้ดังกล่าวก็เนื่องจากจำกัดที่ ๑ และจำกัดที่ ๒ มีเจตนาจะกระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑๕ และจำกัดที่ ๑ ได้ร่วมกับจำกัดที่ ๒ กระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑๕ และซึ่งการกระทำของจำกัดที่ ๒๑ และจำกัดที่ ๑๐ ดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือก่อนหรือให้ความสะดวกก่อนที่จำกัดที่ ๑ และจำกัดที่ ๒ กระทำความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๑๕

เหตุตามฟ้องข้อ ๒.๓๑ เกิดที่แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ และแขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน

๓. ต่อมาวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๘ จำกัดที่ ๑ และจำกัดที่ ๒ เข้ามอบตัวกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ จำกัดที่ ๑ ถึงจำกัดที่ ๒๐ เข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ จำกัดที่ ๒๑ และจำกัดที่ ๒๒ เข้ามอบตัวกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชั้นสอบสวนจำกัดที่ ๒๒ ให้การปฏิเสธ ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๖, ๒๖๔, ๓๐๗, ๓๐๘, ๓๑๑, ๓๑๒, ๓๑๓, ๓๑๕ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๑

/จำกัด...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๒๓-

จำเลยทั้ง ๒๒ ให้การปฏิเสธ แต่รับว่าจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๒ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด จำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการโรงบรรจุแก๊สปิโตรเลียมเหลว ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชน จำกัด จำเลยที่ ๓ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑๑ กับจำเลยที่ ๑๕ จำเลยที่ ๔ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑๖ ถึง ๑๘ จำเลยที่ ๖ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑๙ จำเลยที่ ๗ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๒๐ จำเลยที่ ๘ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑๒ และจำเลยที่ ๙ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑๔

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ จำเลยที่ ๒๒ ได้ส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๒ ต่อสำนักงาน ก.ล.ด. ซึ่งเป็นงบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบของบริษัทเอิร์ล แอนด์ ยัง เป็นผู้สอบบัญชีได้รับรองแล้วว่าถูกต้อง แต่ได้บันทึกเป็นข้อสังเกตไว้ในหน้าที่ ๒ และบันทึกหมายเหตุไว้ในหน้าที่ ๑๙ ทำให้สำนักงาน ก.ล.ด. เกิดข้อสงสัยว่าจำเลยที่ ๒๒ จะปฏิบัติผิดกฎหมายจึงได้เรียกนางสาวศิริภรณ์ เอื้ออนันต์กุล ผู้สอบบัญชีของบริษัทเอิร์ล แอนด์ ยัง มาให้ปากคำ นอกจากนี้ ได้พบความผิดปกติเกี่ยวกับการให้กู้ยืมเงินแก่นิติบุคคลอื่นของจำเลยที่ ๒๒ อีกด้วย จึงได้เรียกให้จำเลยที่ ๒๒ มาชี้แจง ต่อมาได้มีการชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร และจำเลยที่ ๑ มาชี้แจงด้วยตนเองว่าการเปลี่ยนสัญญา

/จาก...

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๒๔-

จากมติจำเป็นสัญญาเช่าดั่งแก๊สนั้นก็เนื่องจากต้องการนำร่องเพื่อกระจายดั่งแก๊สออกไปเป็นวงกว้าง เป็นโครงการทดลองโดยทำเฉพาะกับ โรงบรรจุแก๊ส ๑๐ รายก่อน ซึ่งเดิมจำเลยที่ ๒๒ ในฐานะผู้ค้าดั่งแก๊สรายใหญ่จะจัดหาดั่งแก๊สให้แก่ โรงบรรจุแก๊สซึ่งเป็นผู้ค้าส่งลำดับรองลงมา ยืมดั่งแก๊ส โดยเรียกค่ามัดจำดั่งแก๊สไว้ และเมื่อ โรงบรรจุแก๊สส่งแก๊สให้แก่ลูกค้ารายย่อยต่อไป ก็จะเรียกมัดจำค่าดั่งแก๊สไว้เป็นทอด ๆ เงินมัดจำดั่งกล่าวจำเลยที่ ๒๒ จะต้องนำลงไว้ในหมวดหนี้สินของงบดุล ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๒๒ ได้เปลี่ยนวิธีการ โดยทำสัญญาให้ โรงบรรจุแก๊สเช่าดั่งแก๊สจากจำเลยที่ ๒๒ ไปแทนวิธีการเรียกเงินมัดจำตามแบบเดิม โดยยอมให้ โรงบรรจุแก๊สทยอยจ่ายค่าเช่าเป็นงวด ๆ ได้ภายใน ๓ ปี จำเลยที่ ๒๒ ได้นำเงินค่าเช่าในแต่ละงวดมาลงไว้ในหมวดรายได้ในงบกำไรขาดทุน จากการลงบัญชีผิดประเภทดังกล่าวทำให้ในปี ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๒๒ มีรายได้เพิ่มขึ้นจำนวน ๑๗๘.๔ ล้านบาท ทั้งนี้หากมีการเช่าดั่งแก๊สกันจริง จำเลยที่ ๒๒ ก็สามารถนำค่าเช่ามาลงในบัญชีดังกล่าวได้ แต่สำนักงาน ก.ส.ท. ไม่เชื่อว่ามีมีการเช่าดั่งแก๊สกันจริงระหว่างจำเลยที่ ๒๒ กับจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ตามสัญญาเช่า ๔๒ ฉบับตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ ถึง จ.๕๔ ทั้งนี้เนื่องจากกรรมการของจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานของบริษัทยูเนี่ยน แก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด และเป็นพนักงานและผู้ถือหุ้นใหญ่ของจำเลยที่ ๒๒ จากการตรวจสอบพบว่าทุกครั้งก่อนจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ จะจ่ายเงินค่าเช่าดั่งแก๊สจะมีการ โอนเงินจากจำเลยที่ ๑ มาให้ก่อนเสมอตามแผนผังทางการเงินค่าเช่า หมายเลข จ.๕๖ โดยเริ่ม โอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ ที่ธนาคารทหาร ไทย

/สำนัก...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๒๕-

สำนักพหลโยธินไปเข้าบัญชีกระแสรายวันของจำเลยที่ ๑ ที่ธนาคารเดียวกัน จากนั้นจึงจ่ายเช็ค
 เข้าบัญชีของโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรง แล้วโรงบรรจุแก๊สจะจ่ายเช็คเป็นค่าเช่าดังแก๊สให้แก่
 จำเลยที่ ๒๒ ปรากฏตามเอกสารสรุปค่าเช่าดังแก๊สหมายเลข จ.๕๖ เอกสารของธนาคารและเอกสารที่
 จำเลยที่ ๒๒ ส่งมอบให้สำนักงาน ก.ส.ด. หมายเลข จ.๕๘ ในการทำสัญญาเช่าดังแก๊สระหว่าง
 จำเลยที่ ๒๒ กับจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ นั้น จำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๖ กับจำเลยที่ ๘
 ได้ลงนามในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ส่วนจำเลยที่ ๕ แม้จะไม่มี
 ชื่อเป็นผู้ลงนามในสัญญาเช่า แต่จำเลยที่ ๕ ให้การรับต่อ ก.ส.ด. ว่าเป็นเจ้าของโรงบรรจุแก๊ส
 ร่วมกับจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ จำนวน ๑๐ โรง สำนักงาน ก.ส.ด. ได้มีคำสั่งให้จำเลยที่ ๒๒
 ทำการตรวจสอบบัญชีเฉพาะเรื่องรายได้ค่าขายน้ำแก๊สและรายได้ค่าเช่าดังแก๊สของจำเลยที่ ๑๑
 ถึงจำเลยที่ ๒๐ โดยบริษัทเอิร์ล แอนด์ ยัง เป็นผู้ตรวจสอบ ได้สรุปความเห็นที่สัญญาเช่าดังแก๊ส
 เป็นเรื่องผิดปกติของธุรกิจทั่วไป ดังแก๊สที่จำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ เข้าไปจากจำเลยที่ ๒๒
 แล้วกระจายต่อไปให้ลูกค้ารายย่อยมีจำนวนเพียง ๑๕๕ ราย เมื่อเทียบกับจำนวนดังที่เข้ามาจาก
 จำเลยที่ ๒๒ แล้วถือว่าเป็นสัดส่วนที่ไม่มาก ลูกค้ารายย่อยที่เช่าดังแก๊สบางรายอยู่ห่างไกล
 บางรายไม่ปรากฏรายชื่อว่าเป็นผู้ซื้อน้ำแก๊สจากจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ปรากฏตามเอกสาร
 หมายเลข จ.๑๘ สำนักงาน ก.ส.ด. ได้ประมวลรายชื่อลูกค้าและจัดแบ่งกลุ่มในส่วนของ
 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ลูกค้าหลายรายไม่ได้เป็นร้านค้าแก๊ส จากการตรวจสอบ
 แบบสำคัญแสดงข้อมูลที่จำเลยที่ ๒๒ ยื่นต่อสำนักงาน ก.ส.ด. ระบุว่า ณ วันที่ ๓๐ กันยายน

/๒๕๔๖...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๒๖-

๒๕๔๗) จำนวนที่ ๒๒ มีดังแก๊สขนาด ๑๕ กิโลกรัมไว้ในครอบครองจำนวน ๑,๒๕๕,๕๔๕ ถึง
 ๑๕๕,๕๕๕ กิโลกรัม จำนวน ๑๑๕,๒๕๕ ถึง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนดังแก๊สที่ให้จำนวนที่ ๑๑
 ถึงจำนวนที่ ๒๐ เข้าไป ปรากฏว่าส่วนของแก๊สขนาด ๔๕ กิโลกรัมที่จำนวนที่ ๒๒ มีไว้
 ในครอบครองมีจำนวนน้อยกว่าที่ให้เข้า ปรากฏตามแบบรายการข้อมูลเอกสารหมายเลข ๑๒ จำนวนที่ ๑
 และจำนวนที่ ๒ สั่งให้บันทึก รายได้จากค่าเช่าแก๊สลงในบัญชีแยกประเภทของจำนวนที่ ๒๒
 ประจำเดือนต่าง ๆ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑๒ ถึง ๑๕๐ ต่อมาวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘
 จำนวนที่ ๒๒ ได้นำส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ ถึงสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งผ่าน
 การตรวจสอบของผู้สอบบัญชีแล้ว โดยนำรายได้ที่ลงในบัญชีแยกประเภทมาลงเป็นงบกำไร
 ขาดทุน จำนวน ๑๗๘,๔๔๐.๐๗๒ บาท ตามเอกสารหมายเลข ๑๒ เมื่อสำนักงาน ก.ล.ด. ได้รับ
 รายงานจากผู้ชำระบัญชีแล้ว ได้สั่งให้จำนวนที่ ๒๒ ชี้แจงว่า เมื่อสัญญาเช่าดังกล่าวครบ ๓ ปีแล้วจะทำ
 อย่างไรต่อไป จำนวนที่ ๒๒ ได้ส่งหนังสือมาชี้แจงว่าจะให้ผู้เช่าตั้งยื่นต่อไปโดยไม่คิดมูลค่า
 ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑๕๑ สำนักงาน ก.ล.ด. เห็นว่า จำนวนที่ ๑ ถึงจำนวนที่ ๕ ได้ร่วมมือกับ
 จำนวนที่ ๑, ที่ ๒ โดยให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำนวนที่ ๑, ที่ ๒ ในการกระทำความผิด
 ในเรื่องเช่าแก๊ส ส่วนเรื่องการกู้ยืมเงินซึ่งปรากฏตามรายงานของผู้ตรวจสอบบัญชีนั้น สำนักงาน
 ก.ล.ด. ได้มีหนังสือถึงจำนวนที่ ๒๒ ให้ส่งหลักฐานการกู้ยืมเงินมาตรวจสอบ จำนวนที่ ๒๒ ได้ส่ง
 หลักฐานการกู้ยืมเงินระหว่างจำนวนที่ ๒๒ ผู้ให้กู้กับห้างหุ้นส่วนจำกัดโครงการก่อสร้าง
 ผู้กู้ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และสัญญากู้ยืมเงินระหว่างจำนวนที่ ๒๒ ผู้ให้กู้กับ

/บริษัท...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๒๗-

บริษัท พี.ไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด จำกัดที่ ๒๑ โดยจำเลยที่ ๑๐ ผู้กู้ ฉบับลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๕๔ และ จ.๑๐๑ โดยให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมา การก่อสร้างซึ่งมีนางสาวอรอุมา แยมเงิน หุ้นส่วนผู้จัดการกู้เงินไป ๗๗ ล้านบาท แบ่งจ่ายเป็น ๒ งวด งวดแรกจำนวน ๖๐ ล้านบาท งวดที่สองจำนวน ๑๗ ล้านบาท จำเลยที่ ๑, ที่ ๒ ได้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คให้แก่ผู้กู้ตามสำเนาเช็คหมายเลข จ.๕๖ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ได้นำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีของตนเองที่ธนาคารทหารไทย สำนักพลโยธิน ปราบกฏคามใบฝากเงินและรายการเดินบัญชีของจำเลยที่ ๑ เอกสารหมายเลข จ.๕๗ ส่วนเงินที่ให้จำเลยที่ ๒๑ กู้ นั้น ได้แบ่งจ่ายเป็น ๗ งวด งวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๖ จำเลยที่ ๒๒ ได้โอนเงินดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่น ส่วนงวดที่ ๗ จำนวน ๒๕ ล้านบาท จำเลยที่ ๒๒ ได้ส่งจ่ายเช็คตามเอกสารหมายเลข จ.๑๐๒ และออกไปสำคัญการจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๒๑ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๐๓ จำเลยที่ ๑ ได้นำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีของตนเองที่ธนาคารเพื่อเรียกเก็บเงินตามเอกสารหมายเลข จ.๑๐๔ คณะกรรมการ ก.ล.ด. มีความเห็นว่าไม่มีการกู้เงินกันจริง เนื่องจากผู้กู้ไม่ได้รับเงิน แต่กระทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำพรางการยกยอกเงินไปจากบริษัทจำเลยที่ ๒๒ ต่อมาวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้นำอายอดหนี้ดังกล่าวมาลงในบัญชีแยกประเภทตามเอกสารหมายเลข จ.๕๕ และ จ.๑๐๖ สำนักงาน ก.ล.ด. จึงได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้นางสาววันทสินี จงจิ้น ให้กล่าวโทษจำเลยที่ ๑ ถึงจำเลยที่ ๑๐ ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษตามเอกสารหมายเลข จ.๑ เมื่อได้ทำการสอบสวนแล้วพนักงานสอบสวนพบว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ กระทำผิดเพิ่มเติมในข้อหาจัดทำ

/รายงาน...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๒๘-

รายงานการประชุมคณะกรรมการของจำเลยที่ ๒๒ เป็นเท็จ เนื่องจากรายละเอียดในรายงานการประชุมวาระที่ ๖ และวาระที่ ๗ ในฉบับที่จำเลยที่ ๒๒ ส่งให้แก่พนักงานสอบสวน กรมสอบสวนคดีพิเศษที่ส่งให้สำนักงาน ก.ล.ด. ไม่ตรงกัน ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑๐๘

จำเลยทั้ง ๒๒ นำสืบในทำนองเดียวกันว่า เดิมจำเลยที่ ๒๒ ประกอบกิจการก่อสร้าง ต่อมาได้รับโอนกิจการค้าแก๊สมาจากบริษัทยูเนียนแก๊ส แอนด์ ปีโตรเคมีคอล จำกัด รวมทั้งเครื่องหมายการค้าชื่อปั๊มนิค คลังเก็บแก๊สที่จังหวัดลำปาง ดังแก๊สและอุปกรณ์และรับโอนลูกค้ามาทั้งหมด รวมทั้งพนักงานบางส่วนที่มีความรู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องแก๊สด้วย ปรากฏตามสัญญาซื้อขายหมายเลข ๓๑๘ ขณะนั้นมีถังแก๊สที่รับโอนมาขนาด ๔๘ กิโลกรัมจำนวน ๑๔,๖๕๑ ถัง ถึงขนาด ๑๕ กิโลกรัม ๔๐๘,๔๒๒ ถัง เมื่อรับโอนมาแล้วได้แบ่งงานของบริษัทจำเลยที่ ๒๒ ออกเป็น ๓ ส่วน คือ งานก่อสร้าง งานค้ำน้ำแก๊ส และค้ำน้ำมัน ในการดำเนินกิจการของ ๓ ส่วนงานดังกล่าวได้แบ่งออกเป็นฝ่ายการตลาด มีนายพรปิยะ อร่ามวาณิช เป็นผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ นายปรีดี จันทรวิฑูร เป็นผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดเกี่ยวกับน้ำแก๊ส ส่วนฝ่ายบัญชีและการเงินนางสาวอ้อยทิพย์ ชลธิชานันท์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการเป็นหัวหน้าฝ่ายบริษัทจำเลยที่ ๒๒ จัดว่าเป็นผู้ค้าแก๊สรายใหญ่ ขายแก๊สให้แก่โรงบรรจุประมาณ ๔๐๐ โรง การมอบถังแก๊สให้แก่โรงบรรจุแก๊สมีข้อตกลงกัน ๒ อย่าง คือ ให้ยืมโดยมีการวางมัดจำ และให้ยืมโดยมีเช็คมาวางประกันสำหรับโรงบรรจุแก๊สนั้นจะมีลูกค้ามารับถังแก๊สไปโดยมีเงินมาวางมัดจำไว้สูงกว่ามัดจำที่โรงบรรจุแก๊สวางไว้กับจำเลยที่ ๒๒ ทั้งนี้เพื่อเป็นส่วนกำไรของ

/โรงงาน...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๒๕-

โรงบรรจุแก๊สในการจำหน่ายถึงแก๊สครั้งแรกบวกกับค่าน้ำแก๊ส เมื่อลูกค้าต้องการซื้อน้ำแก๊สใหม่ก็จะนำถังเปล่ามาคืนและรับถังที่บรรจุแก๊สแล้วกลับไป ส่วนถังเปล่าที่โรงบรรจุแก๊สจะนำมาบรรจุแก๊สใหม่แล้วขายให้ลูกค้ารายใหม่เป็นการหมุนเวียนกันไป ขณะนั้นจำนวนที่ ๒๒ เป็นผู้นำตลาดในการขายแก๊สขนาด ๔ กิโลกรัม ส่วนถังขนาด ๑๕ กิโลกรัมและ ๔๘ กิโลกรัม ผู้นำตลาดเป็นบริษัท ป.ต.ท. มีการกระจายถังโดยใช้วิธีวางมัดจำ ปกติการค้าแก๊สดั้งเดิมส่วนใหญ่จะหมดไปเกี่ยวกับวางมัดจำถึง ฝ่ายบริหารของจำนวนที่ ๒๒ จึงให้นโยบายแก่ฝ่ายการตลาดว่าถ้าจะกระจายถังในท้องตลาดให้มากขึ้น โดยลดภาระของโรงบรรจุแก๊สในการวางมัดจำลงจะอย่างไร นายพรปิยะจึงนำเรื่องไปหารือกับโรงบรรจุแก๊ส ต่อมาฝ่ายการตลาดได้ข้อสรุปมาเสนอฝ่ายบริหารว่าต้องให้การวางมัดจำถึงต่ำลงโดยเสนอวิธีการให้เป็นการเช่าถังในระยะยาว และเสียค่าเช่าในอัตราต่ำ ฝ่ายบริหารรับพิจารณาในหลักการและให้ฝ่ายการตลาดไปตรวจสอบว่าจะใช้วิธีการดังกล่าวได้หรือไม่ โดยให้สอบถามฝ่ายบัญชีและปรึกษากับผู้สอบบัญชีว่าจะขัดต่อกฎหมายหรือไม่ นางสาวอ้อยทิพย์ ชลธิชานันท์ ได้สอบถามบริษัทเอิร์ล แอนด์ ยัง ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีแล้วว่าทำได้และฝ่ายบริหารได้ตรวจสอบในข้อกฎหมายแล้วไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายห้ามหรือขัดต่อระเบียบของทางราชการ ทั้งได้สอบถามไปยังกรมสรรพากรแล้วได้รับแจ้งว่าสามารถให้เช่าได้แต่ต้องเสียภาษี ฝ่ายบริหารได้พิจารณาแล้วเห็นว่าวิธีการดังกล่าวจะได้ประโยชน์ในการกระจายถังทำให้ขายน้ำแก๊สได้มากขึ้น ทั้งโรงบรรจุแก๊สก็เห็นชอบในนโยบายดังกล่าวโดยให้เริ่มต้นใช้เฉพาะถังขนาด ๑๕ กิโลกรัม และ ๔๘ กิโลกรัมก่อน ให้ฝ่ายการตลาด

/คัดลอก...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๐-

คัดเลือกหาถูกค้ำว่ารายใดมีฐานะดีมีความสามารถกระจายได้ ซึ่งมีแบบอย่างอยู่ในต่างประเทศ ฝ่ายการตลาดได้เลือกโรงบรรจุแก๊สจากกลุ่มของจำเลยที่ ๕ มาจำนวน ๑๐ โรง จากโรงบรรจุแก๊สในกลุ่มจำนวน ๑๘ โรง ซึ่งเป็นโรงบรรจุที่มีฐานะดี มีความเชื่อถือได้ให้เป็นผู้เช่าถึงเป็นโครงการนำร่อง จากนั้นจำเลยที่ ๒๒ ได้สั่งซื้อถังจากผู้ผลิตภายในประเทศ เช่น บริษัทสหมิตร ถังแก๊ส บริษัทแสงทองไทย บริษัทชื่นสิริ และบริษัทอื่น ๆ ตามสัญญาจะซื้อขายเอกสารหมายเลข จ.๑๘๐ และให้ฝ่ายกฎหมายทำสัญญาเช่าถึงกับ โรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรง ปรากฏตามสัญญาเช่าเอกสารหมายเลข จ.๑๓ ถึง จ.๕๔ โดยยึดหลักเอาราคาที่ซื้อถังมาจากผู้ผลิตเฉลี่ยออกเป็น ๓๖ เดือน ถือเป็นราคาเช่าเฉลี่ยแล้ว โรงบรรจุแก๊สจะต้องจ่ายค่าเช่าในอัตรา ๒๐ บาทต่อเดือนต่อถัง เมื่อครบกำหนด ๓๖ เดือนแล้วให้โรงบรรจุแก๊สใช้ถังต่อไปโดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนแต่ต้องนำเช็ควางเป็นประกันค่าเสื่อมราคา ส่วนโรงบรรจุแก๊สเมื่อให้เช่าถังต่อไปจะได้กำไรถึงละ ๒ บาท จำเลยที่ ๑ เคยให้ปากคำถึงเรื่องดังกล่าวต่อ ก.ล.ด. ทั้งได้ทำหนังสือชี้แจงตามเอกสารหมายเลข จ.๕๑ และ จ.๕๒ จำเลยที่ ๒๒ ได้รับค่าเช่าจากโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรงครบถ้วนตามสัญญา ในการชำระค่าเช่าดังกล่าวโรงบรรจุแก๊สจะหักภาษีการเช่า ณ ที่จ่าย เพื่อนำส่งกรมสรรพากรตามเอกสารหมายเลข ล.๒๓ จำเลยที่ ๒๒ ได้นำค่าเช่าดังกล่าวลงบัญชีในงบการเงินงบประจำ ๓ เดือน และ ๖ เดือน ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๕ ตามหลักการบัญชีโดยจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการลงบัญชีดังกล่าว และได้ให้ผู้ตรวจสอบบัญชีตรวจสอบความถูกต้องแล้วทำหนังสือปะหน้าส่งคืนมายังจำเลยที่ ๒๒ ให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อนำส่ง ก.ล.ด.

/ตาม...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๑-

ตามระเบียบที่กำหนดไว้ สำหรับค่าเช่าที่จำเลยที่ ๒๒ ได้รับไว้ นั้น ได้หักภาษีการเช่าและภาษีเงินได้นำส่งกรมสรรพากรตามหลักฐานการเสียภาษีหมาย จ.๑๕ เมื่อ ก.ล.ด. สั่งให้เปลี่ยนแปลงเงินค่าเช่ามาเป็นเงินมัดจำ จำเลยที่ ๒๒ ก็ได้ทำการแก้ไขงบการเงินและการบัญชีให้ถูกต้องแล้ว เพราะเกรงว่า ก.ล.ด. จะแจ้งต่อตลาดหลักทรัพย์ให้งดทำการซื้อขายหุ้นของบริษัท อันจะทำให้นักลงทุนรายย่อยเสียหาย แต่ยังคงยืนยันว่าการให้เช่าดังเป็นสิ่งที่ถูกต้องสามารถทำได้ ส่วนเงินค่าภาษีการเช่าที่จำเลยที่ ๒๒ ได้ชำระไปแล้ว จำเลยที่ ๒๒ ได้ทำหนังสือถึงกรมสรรพากร เพื่อคืนภาษีตามเอกสารหมาย ล.๑๔ แต่กรมสรรพากรมีหนังสือตอบมาว่าการเช่าชอบด้วยกฎหมายจึงขอคืนภาษีไม่ได้และไม่ยอมคืนให้จนปัจจุบันนี้ จำเลยที่ ๑ กับกลุ่มโรงบรรจุแก๊สของจำเลยที่ ๕ ชอบพอกันเป็นส่วนตัวเคยยืมเงินระหว่างกันหลายครั้ง จำเลยที่ ๕ จะส่งเงินที่ให้จำเลยที่ ๑ ยืม โดยโอนเข้าบัญชีออมทรัพย์และบัญชีกระแสรายวันของจำเลยที่ ๑ ที่ธนาคารทหารไทย สาขาพลโยธิน ตามเอกสารหมาย จ.๕๖ เลขที่บัญชีทั้งสองตรงกับเลขที่บัญชีในแผนผังการจัดหาเงินเอกสารหมาย จ.๒ ในการชำระหนี้เงินยืมคืนให้แก่กลุ่มของจำเลยที่ ๕ นั้น จำเลยที่ ๕ ให้จำเลยที่ ๑ ถ่ายเช็คเข้าบัญชีของโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรง ตามสำเนาเช็คหมาย จ.๖๑ จำเลยที่ ๑ ไม่ได้โอนเงินส่วนตัวให้แก่โรงบรรจุแก๊สเพื่อจ่ายเป็นค่าเช่าเพราะไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกระทำเช่นนั้น ซึ่งหากกระทำไปก็ไม่มีประโยชน์ตกมาถึงจำเลยที่ ๑ เงินค่าเช่าดังกล่าวเมื่อคิดเป็นส่วนจากผลกำไรของบริษัทแล้วถือว่าเป็นจำนวนน้อยมาก นอกจาก ก.ล.ด. จะสั่งให้เปลี่ยนการเช่าเป็นมัดจำแล้วยังสั่งให้นำ

/งบการเงิน...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๓๒-

งบการเงินของโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรง มาจัดทำรวมกับงบการเงินของบริษัทจำเลยที่ ๒๒ และให้ทำการตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษ โดยให้บริษัทเอิร์ล แอนด์ ยัง ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยที่ ๒๒ กับโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรง ผลการตรวจสอบพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน การบริหารของโรงบรรจุแก๊สกระทำเป็นอิสระต่างหากจากจำเลยที่ ๒๒ จากการตรวจสอบบัญชีของโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรง พบว่าผลประโยชน์มีกำไร หากนำงบการเงินของโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๑๐ โรงมาจัดทำรวมกับงบการเงินของจำเลยที่ ๒๒ จะทำให้จำเลยที่ ๒๒ มีผลกำไรมากขึ้น จึงไม่อาจนำมารวมกันได้ ทั้งโรงบรรจุแก๊สไม่ยอมให้นำมารวมกัน จำเลยที่ ๒๒ ได้แจ้งผลการตรวจสอบให้ ก.ล.ด. ทราบแล้ว ทาง ก.ล.ด. มีคำสั่งให้จำเลยที่ ๒๒ ทำการสำรวจปริมาณถังว่ามีจำนวนเท่าใด จำเลยที่ ๒๒ จึงได้จ้างให้บริษัทพีร์สแตร์ ซึ่งเป็นบริษัทที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของ ก.ล.ด. เป็นผู้สามารถทำการสำรวจได้ ผลการสำรวจปรากฏว่ามีถังขนาด ๑๕ กิโลกรัมหมุนเวียนอยู่ในตลาด จำนวน ๒,๓๔๐,๓๖๔ ถัง และถังขนาด ๔๘ กิโลกรัม มีจำนวน ๒๗๘,๔๑๘ ถัง ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ล.๒๐ ไม่รวมถึงถังที่หมุนเวียนอยู่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เพราะไม่สามารถเข้าไปตรวจนับได้ บริษัทจำเลยที่ ๒๒ มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการก่อสร้างด้วย โดยรับงานก่อสร้างมาจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค งานระบบของธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ ก่อสร้างคิกแอมไพร์ทาวเวอร์ คลังสินค้าของการบินไทย และงานก่อสร้างอื่น ๆ อีก มีวงเงินก่อสร้างหลายพันล้านบาท จำเลยที่ ๒๒ ได้ให้ผู้รับเหมาช่วงรับงานก่อสร้างไปบางส่วน มีบริษัททีไพร์ส ทรัพย์หลาย

/แอนด์...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๓-

แอนด์ คอนสตรัคชัน จำกัด จำกัดที่ ๒๑ ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมาการก่อสร้าง และผู้รับเหมา
 ช่วงอื่น ๆ อีกนับร้อยราย จำกัดที่ ๒๒ มีนโยบายให้เฉพาะผู้รับเหมาช่วงที่ขัดข้องเรื่อง
 เงินหมุนเวียนกู้เงินจากจำกัดที่ ๒๒ ได้เพราะถือว่ามีเงินต่อก่อสร้างที่จะได้รับจากจำกัดที่ ๒
 อยู่เป็นประกัน สำหรับห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมาการก่อสร้างซึ่งเคยรับเหมาช่วงงานก่อสร้าง
 จากจำกัดที่ ๒๒ มาก่อน รับเหมาช่วงงานระบบบำบัดน้ำเสียและคืบเพลิง โครงการสนาม
 กอล์ฟชั้นซีดี โครงการไอทีสแควร์ โครงการปรับปรุงหลักสี่พลาซ่า ตามที่ปรากฏในสัญญา
 จ้างเหมาเอกสารหมาย ล.๑๖ ในการติดต่อกับจำกัดที่ ๒๒ และการดำเนินงานก่อสร้าง
 นางสาวอรอุมา แยมเงิน ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการได้มอบอำนาจให้นายชโล บางโปรง
 สามีเป็นผู้จัดการแทน ในปี ๒๕๔๗ นางสาวอรอุมาได้มอบอำนาจให้นายชโลมากู้เงินจาก
 จำกัดที่ ๑ เพื่อใช้ในการก่อสร้างหลายครั้ง เมื่อชำระคืนแล้วก็ขอผู้ใหม่หมุนเวียนกันไป
 ในการกู้ดังกล่าวนางสาวอรอุมาได้ทำหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างก่อสร้างที่จะ
 ได้รับจากจำกัดที่ ๒๒ ให้แก่จำกัดที่ ๑ ไว้ ครั้งสุดท้ายนางสาวอรอุมาได้กู้เงินจากจำกัดที่ ๑ ไป
 จำนวนเกือบ ๑๐ ล้านบาท ต่อมานางสาวอรอุมาได้กู้เงินจากจำกัดที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๒๕
 พฤษภาคม ๒๕๔๗ ได้รับเงินกู้ตามสัญญางวดแรกจำนวน ๖๐ ล้านบาท นางสาวอรอุมาได้
 มอบอำนาจให้นายชโลเป็นผู้รับแทน ปรากฏตามหนังสือมอบอำนาจหมาย ล.๑๗ นางสาว
 อรอุมาประสงค์จะนำเงินกู้ดังกล่าวชำระหนี้คืนให้แก่จำกัดที่ ๑ นายชโลจึงขอให้จำกัดที่ ๒๒
 ออกเช็คสั่งจ่ายเงินระบุชื่อจำกัดที่ ๑ เป็นผู้รับเงินเพราะเห็นว่าเป็นเงินจำนวนมาก ดังปรากฏ

/ตาม...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๔-

ตามสำเนาเช็คเอกสารหมาย จ.๘๖ ส่วนเงินกู้งวดที่ ๒ จำนวน ๑๑ ล้านบาทนั้น ห้างหุ้นส่วน
จำกัดอรอุมาการก่อสร้างได้รับไปเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เพื่อใช้ในการก่อสร้าง
ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมาการก่อสร้างได้ชำระเงินกู้คืนให้แก่จำเลยที่ ๒๒ ครบถ้วนแล้ว
ปรากฏตามหลักฐานการรับเงินเอกสารหมาย ส.๔ และ ส.๑๒ ก่อนที่จะถูกกล่าวโทษในคดีนี้
สำหรับดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากการให้กู้จำเลยที่ ๒๒ ได้ยื่นแบบรายการเสียภาษีไว้ตามเอกสาร
หมาย ส.๑๓ และฝ่ายบัญชีได้ลงบัญชีเรื่องการกู้ไปตามหลักฐานที่ปรากฏตามหลักการบัญชี
ซึ่งต่อมาได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ตรวจบัญชีและขั้นตอนการตรวจสอบอื่น ๆ ส่วนบริษัท
พีพรอส ทรัพย์หลายส์ จำกัดที่ ๒๑ ซึ่งมีความรู้เชี่ยวชาญในการก่อสร้างคลังบรรจุแก๊ส ท่อแก๊ส
และแอมโมเนีย จำกัดที่ ๒๒ ประสงค์จะก่อสร้างคลังก๊าซแอมโมเนียที่จังหวัดสมุทรปราการ
บนที่ดินที่ซื้อมาจากบริษัทมงคลซาเบอร์ มูลค่าก่อสร้างเกือบพันล้านบาท ได้มอบหมายให้
จำเลยที่ ๒๑ ทำการสำรวจก่อนการก่อสร้างซึ่งจะต้องใช้เงิน จำเลยที่ ๒๑ จึงขอกู้เงินจากจำเลย
ที่ ๑ จำนวน ๒๕ ล้านบาท ต่อมาจำเลยที่ ๒๑ ขอกู้เงินจากจำเลยที่ ๒๒ เพื่อนำไปใช้ในการ
ซื้อวัสดุก่อสร้างไว้ก่อนเพราะเกรงว่าจะขึ้นราคา จำเลยที่ ๒๒ ตกลงให้กู้ตามสัญญาผู้
เอกสารหมาย จ.๑๐๑ โดยแบ่งจ่ายเงินกู้ให้เป็น ๗ งวด สำหรับในงวดที่ ๗ ซึ่งมีจำนวนเงินที่
ให้กู้ ๒๕ ล้านบาทนั้น จำเลยที่ ๑๐ ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการได้ขอให้จำเลยที่ ๒๒ ออกเช็ค
ระบุชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเงินเพื่อชำระหนี้เงินกู้คืน ภายหลังทราบจากฝ่ายการเงินว่าจำเลยที่ ๑
ได้ชำระหนี้เงินกู้คืนให้จำเลยที่ ๒๒ เรียบร้อยแล้ว ปรากฏตามหลักฐานการรับเงินเอกสาร

/หมาย...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๕-

หมาย ล.๕ สำหรับดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืม จำเลยที่ ๒๑ ได้ชำระภาษีไว้ถูกต้อง ปรากฏตามแบบยื่นรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหมาย ล.๑๐ ในการลงบัญชีการกู้เงินและการรับชำระหนี้ฝ่ายบัญชีของจำเลยที่ ๒๒ ได้ลงบัญชีไปตามความเป็นจริง ส่วนรายงานการประชุมเอกสารหมาย จ.๒๗๒ และ จ.๑๐๘ เป็นฉบับเดียวกัน เป็นการประชุมในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ในวันดังกล่าวมีหัวข้อประชุม ๘ วาระ มีกรรมการเข้าร่วมประชุม ๕ คน เมื่อเริ่มการประชุมมีการเสนอให้นายประภาส ฤกษ์พิบูลย์ เป็นประธานที่ประชุมได้พิจารณาไปจนจบวาระที่ ๕ นายประภาสขอตัวกลับก่อน จำเลยที่ ๑ ในฐานะกรรมการบริหารจึงเป็นประธานที่ประชุมต่อไปโดยปริยาย โดยมีนายกฤษณ์ โปรยเจริญ เป็นผู้บันทึกรายงานการประชุม จนถึงวาระที่ ๘ ไม่มีผู้เสนอเรื่องอื่นอีกจึงได้ปิดการประชุม ผู้ทำรายงานการประชุมได้พิมพ์รายงานมาเป็น ๒ ชุด ชุดแรกเป็นรายงานการประชุมจนจบวาระที่ ๕ ตามเอกสารหมาย จ.๒๗๐ ส่วนอีกฉบับหนึ่งเป็นรายงานการประชุมทั้งหมด ๘ วาระ ตามเอกสารหมาย จ.๒๗๒ นายกฤษณ์ได้ส่งรายงานการประชุมตามเอกสารหมาย จ.๒๗๐ ให้นายประภาสลงชื่อเป็นประธานการประชุม ส่วนรายงานการประชุมเอกสารหมาย จ.๒๗๒ จำเลยที่ ๑ ได้ลงชื่อเป็นประธานการประชุมตามความเป็นจริง หลังจากนั้นในการประชุมครั้งต่อมาเป็นที่ ๑๘ ซึ่งนายประภาสร่วมประชุมอยู่ด้วย จำเลยที่ ๑ เป็นประธานการประชุม มีวาระการประชุมเรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๗ คือการประชุมตามเอกสารหมาย จ.๑๐๘, ๒๗๒ และ ๒๗๐ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับรองรายงานการประชุมดังกล่าวโดยไม่มี

/ผู้ใด...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๖-

ผู้ใดคัดค้านดังปรากฏตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๒๑๑ ตามรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๒๑๒ และ จ.๑๐๘ มีวาระการประชุมในวาระที่ ๗ เรื่องพิจารณารับรองการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งต่อมาจำเลยที่ ๒๒ ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างตามรายงานการประชุมดังกล่าว ปรากฏตามสัญญาจะซื้อจะขายเอกสารหมายเลข ล.๓๒

พิเคราะห์พยานหลักฐานที่โจทก์และจำเลยทุกคนนำสืบและคำแถลงการณ์ปิดคดีของโจทก์จำเลยโดยตลอดแล้ว ข้อเท็จจริงที่โจทก์ จำเลยมิได้โต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ๒๒ เป็นบริษัทมหาชน จำกัด มีจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทน จำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเป็น โรงบรรจุแก๊สปิโตรเลียมเหลว เดิมจำเลยที่ ๒๒ ให้โรงบรรจุแก๊สจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ยืมถังแก๊สโดยวางมัดจำไว้ ต่อมาเมื่อระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในนามของจำเลยที่ ๒๒ กับจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ได้เปลี่ยนแปลงจากการวางเงินมัดจำเป็นการเช่าถัง โดยได้ทำสัญญาเช่าถังแก๊สกับจำเลยที่ ๑๑ จำนวน ๓ ถัง กับจำเลยที่ ๑๒ จำนวน ๖ ถัง กับจำเลยที่ ๑๓ จำนวน ๓ ถัง กับจำเลยที่ ๑๔ จำนวน ๖ ถัง กับจำเลยที่ ๑๕ จำนวน ๓ ถัง กับจำเลยที่ ๑๖ จำนวน ๓ ถัง กับจำเลยที่ ๑๗ จำนวน ๖ ถัง กับจำเลยที่ ๑๘ จำนวน ๖ ถัง กับจำเลยที่ ๑๙ จำนวน ๓ ถัง กับจำเลยที่ ๒๐ จำนวน ๓ ถัง รวมสัญญาเช่าทั้งหมด ๔๒ ถัง แล้วนำเงินค่าเช่าที่

/ได้รับ...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๑-

ได้รับจากสัญญาเช่าดังกล่าวในแต่ละเดือนมาลงในบัญชีแยกประเภทรับรู้เป็นรายได้ของ
 จำนวนที่ ๒๒ และนำลงในบัญชีงบการเงินในไตรมาสที่ ๒ และที่ ๓ และงบการเงินประจำปี
 ๒๕๕๗ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จริง คงมีปัญหาวินิจฉัย
 ในประการแรกว่า สัญญาเช่าทั้ง ๕๒ ฉบับดังกล่าวคู่สัญญาไม่มีเจตนาให้มีผลผูกพันและ
 ปฏิบัติตามสัญญา หากแต่เพื่อต้องการที่จะนำเงินค่าเช่าดังกล่าวมาลงบัญชีรับรู้เป็นรายได้ของ
 จำนวนที่ ๒๒ ซึ่งเป็นความเท็จ แล้วจำนวนที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการ
 ดำเนินงานของจำนวนที่ ๒๒ ได้ร่วมกันกระทำหรือยอมให้บันทึกรายได้ค่าเช่าดังกล่าว
 ประจำเดือนต่าง ๆ ดังกล่าวลงในงบการเงินของไตรมาสที่ ๒ และที่ ๓ และงบการเงิน
 ประจำปี ๒๕๕๗ ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์โดย
 ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด
 ตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีหรือไม่ และการทำสัญญาเช่าดังกล่าวของจำนวนที่ ๑๑ ถึง
 จำนวนที่ ๒๐ เป็นการให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำนวนที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็น
 กรรมการผู้จัดการของจำนวนที่ ๒๒ ในการกระทำความคิดดังกล่าวตามฟ้องโจทก์ข้อ ๒
 และ ๒.๑ ถึง ๒.๑๒ และข้อ ๒.๒๑ ถึงข้อ ๒.๓๐ หรือไม่ การวินิจฉัยว่าได้มีการกระทำผิด
 ดังกล่าวจริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าสัญญาเช่าระหว่างจำนวนที่ ๒๒ กับจำนวนที่ ๑๑
 ถึงจำนวนที่ ๒๐ เป็นสัญญาเช่าที่แท้จริง มีการชำระค่าเช่ากันจริงหรือไม่ หากเป็นความจริง
 การที่จำนวนที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจของจำนวนที่ ๒๒ ได้ร่วมกันกระทำหรือ

/ยอมให้...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๘-

ยอมให้นำเงินค่าเช่ามาลงบัญชีแยกประเภทรับรู้เป็นรายได้ในแต่ละเดือนและนำลงบัญชีงบการเงินของไตรมาสที่ ๒ ที่ ๓ และงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ ของจำเลยที่ ๒๒ จึงเป็นการกระทำที่ชอบและการกระทำของจำเลยที่ ๑๑ ถึง ๒๐ ไม่ได้เป็นการให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในการกระทำความผิดแต่อย่างใด ในปัญหานี้โจทก์มีนางสาววันทสินี จงจีน นายปัญญาภรณ์ ขวลิขิธารัง นายกิตติพงษ์ รัตนชัยสิทธิ์ และบุคคลอื่นเบิกความประกอบกันสรุปได้ว่า เหตุที่ไม่เชื่อว่ามี การเช่าดังกล่าวจริงเพราะในวงการค้าแก๊ส ไม่มีผู้ใดปฏิบัติเช่นนี้ กรรมการของจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ส่วนใหญ่เป็นพนักงานของบริษัทยูเนียนแก๊ส แอนค เคมิคอล จำกัด ที่จำเลยที่ ๒๒ รับ โอนกิจการมาและเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๒๒ ขณะทำสัญญาเช่าผู้ที่ลงนามในสัญญาเช่าบางคนไม่ได้เป็นกรรมการผู้มีอำนาจของโรงบรรจุแก๊ส จำนวนดังกล่าวที่จำเลยที่ ๒๒ ส่งมอบให้ผู้เช่าตามสัญญาเช่ามีจำนวนเกินกว่าที่จำเลยที่ ๒๒ มีไว้ในครอบครอง เงินค่าเช่าดังที่โรงบรรจุแก๊สจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๒๒ นั้น เป็นเงินที่มาจากบัญชีของจำเลยที่ ๑ นั้น เห็นว่า ในเบื้องต้นโจทก์จำเลยนำสืบรับกันว่า การเช่าดังกล่าวไม่มีกฎหมายห้าม เพียงแต่ควบคุมว่าดังแก๊สต้องเป็นของผู้ค้าน้ำมันเท่านั้น เพื่อให้ถึงเป็นไปตามมาตรฐาน ม.อ.ก. และให้มีผู้รับผิดชอบกรณีมีการชำรุดบกพร่องตามนโยบายของกรมธุรกิจพลังงาน จำเลยที่ ๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ร่วมกันนำสืบว่า ในกิจการค้าแก๊ส ต้นทุนส่วนใหญ่จะหมดไปกับการวางมัดจำถึง ผู้ค้าแก๊สรายใดมีถังกระจายอยู่ในท้องตลาดมากก็จะขายน้ำแก๊สได้มาก ในปี ๒๕๔๗ ผู้ครองตลาดค้าแก๊สในขณะนั้นคือบริษัท ป.ค.ท.

/ฝ่าย...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๓๕-

ฝ่ายบริหารของจำเลยที่ ๒๒ จึงให้นโยบายแก่ฝ่ายการตลาดว่าถ้าจะกระจายถึงในท้องตลาด ให้มากโดยลดภาระมัดจำของโรงบรรจุแก๊สลงด้วยจะทำอย่างไร นายพรปิยะ อร่ามวาณิชย์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการฝ่ายการตลาดจึงนำเรื่อง ไปหารือกับโรงบรรจุแก๊สแล้วนำข้อสรุปมา เสนอว่าให้ใช้วิธีการเช่าในระยะยาว ค่าเช่าในอัตราค่า ฝ่ายบริหารได้รับพิจารณาในหลักการ และได้ให้ฝ่ายการตลาดสอบถามฝ่ายบัญชีและปรึกษากับผู้สอบบัญชีและกรมสรรพากรว่าจะ ทำได้หรือไม่ ได้รับคำตอบมาว่าไม่ขัดต่อกฎหมายสามารถให้เช่าได้แต่ต้องเสียภาษี ฝ่ายบริหารจึงได้ให้ฝ่ายการตลาดเลือกกลุ่ม โรงบรรจุแก๊สที่มีฐานะดีเชื่อถือได้และ มีความสามารถในการกระจายถึง ฝ่ายการตลาดได้เลือกโรงบรรจุแก๊สในกลุ่มของจำเลยที่ ๕ มา ๑๐ โรงจากทั้งหมด ๑๘ โรง มาเป็นโครงการนำร่อง และได้ให้ฝ่ายกฎหมายจัดทำสัญญา เช่าตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓ ถึง จ.๕๔ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจึงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ถึงขนาด ๑๕ กิโลกรัม ค่ามัดจำอยู่ที่ถึงละ ๑๕๐ บาท ค่าเช่าที่จำเลยที่ ๒๒ ทำกับจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ค่าเช่าอยู่ที่ ๑๕๐ บาทต่อถึง ต่อ ๑๖ เดือน ค่าเช่าดังกล่าวสามารถทยอยจ่ายได้ เมื่อนำมาเฉลี่ยแล้วจะตกเดือนละ ๑๒ บาท ต่อถึง เมื่อเทียบกับค่ามัดจำเงิน ๑๕๐ บาทจะได้ถึงมา ๑ ถึง แต่หากเป็นค่าเช่าจะได้ถึง ประมาณ ๒๐ ถึง ซึ่งพยานโจทก์ก็เบิกความรับว่าหากใช้วิธีการดังกล่าวจะได้ผลลัพธ์ เช่นนั้นจริง ส่วนโรงบรรจุแก๊สเองก็จะได้ประโยชน์จากการให้เช่าต่อถึงละ ๒ บาท ทำให้ สามารถขยายฐานการค้าได้จริง ข้ออ้างของจำเลยจึงมีเหตุผลควรรับฟัง ส่วนข้อที่ว่ากรรมการ

/ของ...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๔๐-

ของจำเลยที่ ๑๑ ถึง ๒๐ ส่วนใหญ่เป็นพนักงานของบริษัทยูเนี่ยนแก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด และผู้ลงนามในสัญญาเช่าไม่ได้เป็นกรรมการผู้มีอำนาจนั้น จำเลยนำสืบว่า ขณะรับโอนกิจการมานั้นมีพนักงานอยู่ประมาณ ๔๐๐ คน ได้รับโอนมาเฉพาะผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องแก๊ส จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๑๕ ไม่เคยเป็นพนักงานของบริษัทยูเนี่ยนแก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด หรือของจำเลยที่ ๒๒ ส่วนจำเลยที่ ๖, ๗, ๘ และ ๙ เป็นเพียงผู้รับจ้างจากกลุ่มของจำเลยที่ ๕ ให้เป็นกรรมการ ค่าจ้างเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ที่จำเลยที่ ๓ ลงนามในสัญญาเช่าในฐานะกรรมการของจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๑๕ คนละ ๓ ฉบับในขณะที่ไม่ได้เป็นกรรมการของจำเลยดังกล่าวนี้ เนื่องจากอยู่ในระหว่างเปลี่ยนกรรมการเพื่อใช้ในการกู้เงินและคิดว่าจำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าของโรงบรรจุแก๊สดังกล่าวจึงสามารถลงนามแทนได้ จะเห็นได้ว่าสัญญาเช่าทำเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ต่อมาในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๓ ก็ได้เป็นกรรมการของโรงบรรจุแก๊สดังกล่าว การบริหารงานของโรงบรรจุแก๊สกับจำเลยที่ ๒๒ เป็นอิสระต่างหากจากกัน เป็นเพียงคู่ค้ากันเท่านั้น นางสาววันทสินี จงจิ้น ผู้รับมอบอำนาจจาก ก.ล.ด. ให้แจ้งความร้องทุกข์ก็เบิกความรับว่ารายชื่อพนักงานของบริษัทยูเนี่ยนแก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด ตามเอกสารหมายเลข จ.๗๗ ไม่มีชื่อของจำเลยที่ ๓ จากการสอบถามของสำนักงาน ก.ล.ด. พบว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้เข้าไปมีอำนาจสั่งการในโรงบรรจุแก๊สจำเลยที่ ๑๑ ถึง ๒๐ บริษัทยูเนี่ยนแก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด ไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำเลยที่ ๒๒ จะเห็นได้ว่าเช็คที่บริษัทสั่งช้อ่งก๊าซจำกัด

/จำเลยที่ ๑๒...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๔๑-

จำเลยที่ ๑๒ โดยจำเลยที่ ๘ ลงนามจ่ายเป็นค่าน้ำแก๊สให้จำเลยที่ ๒๒ แล้วถูกปฏิเสธการจ่ายเงินนั้น จำเลยที่ ๒๒ ได้ฟ้องบุคคลดังกล่าวเป็นคดีอาญาที่ศาลแขวงพระโขนงตามสำเนาคำฟ้องเอกสารหมายเลข ๑.๔๐ เป็นข้อสนับสนุนข้ออ้างของจำเลย ส่วนปัญหาว่าจำนวนถังแก๊สที่จำเลยที่ ๒๒ ส่งมอบให้แก่โรงบรรจุแก๊สผู้เช่ามีจำนวนเกินกว่าที่จำเลยที่ ๒๒ มีไว้ในครอบครองนั้น เห็นว่า ตามสัญญาเช่าหมายเลข จ.๑๑ ถึง จ.๕๔ ดังที่เช่าเป็นขนาด ๑๕ กิโลกรัม จำนวน ๘๖๘,๕๐๐ ถัง ขนาด ๔๘ กิโลกรัม จำนวน ๑๘๑,๐๔๐ ถัง จำเลยนำสืบว่าเมื่อรับโอนกิจการค้าแก๊สมาจากบริษัทยูเนียนแก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด นั้นได้รับโอนถังและลูกหัวแก๊สมาด้วย โดยเป็นถังขนาด ๑๕ กิโลกรัม จำนวน ๔๐๘,๔๒๒ ถัง ขนาด ๔๘ กิโลกรัม จำนวน ๑๔,๖๕๑ ถัง และจำเลยที่ ๒๒ ได้ซื้อถังแก๊สจากบริษัทสหมิตรถังแก๊ส บริษัทแสงทองไทย บริษัทชินศิริ และบริษัทอื่น ๆ ซึ่งนายศิริ เหล่าศิริชน ผู้จัดการโรงงานของบริษัทชินศิริ เบิกความว่าบริษัทมีกำลังผลิตปีละหนึ่งล้านถังเศษ จำเลยที่ ๒๒ สั่งให้ผลิตถังขนาด ๔ กิโลกรัม ๑๕ กิโลกรัม และ ๔๘ กิโลกรัม ประมาณ ๘๖,๐๐๐ ถัง ให้นำส่งที่คลังจังหวัดสมุทรสาครตามใบสั่งหมายเลข จ.๒๑๒ - ๒๑๔ จำเลยที่ ๒๒ ได้สั่งซื้อถังจากบริษัทอื่นด้วย นายสุวรรณ ขจรเกียรติพาณิชย์ ผู้จัดการบริษัทแสงอุทัยวิศวกรรม จำกัด เบิกความว่า ได้ผลิตถังขนาด ๔.๓ กิโลกรัมและ ๑๕ กิโลกรัม มีกำลังผลิตหนึ่งหมื่นถังต่อเดือน ต่อมาในปี ๒๕๔๖ บริษัทแสงทองไทย จำกัด ได้มาเช่าพื้นที่รวมทั้งเครื่องจักรในการผลิตถัง รวมทั้งได้ทำการซ่อมแซมปรับปรุง (รีนิว) ถังขาวด้วย ในระหว่างนั้นมีถังขาวหมุนเวียนอยู่ในท้องตลาด

/ไม่ต่ำกว่า...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๔๒-

ไม่ต่ำกว่า ๓ - ๔ ล้านถึง สอดคล้องกับคำของนายปิยะ ขจรเกียรติพาณิชย์ ผู้จัดการบริษัท สยามอินเตอร์แม็กเนท ผู้ผลิตดั่งแก๊สและภาชนะแสดนเลสซึ่งเบิกความว่า ก่อนมีกฎหมาย บังคับมีดั่งแก๊สซึ่งเรียกว่าถังขาวของผู้ค้าแก๊สหลายรายอยู่ในท้องตลาดประมาณ ๓ - ๔ ล้านถึง มีอยู่ทุกขนาด สามารถนำมาปรับปรุง (รีบีว) ใหม่ได้ นางสมศรี สุขสุเมฆ ผู้อำนวยการนิคม อุดสาหกรรมบางชัน ก็เบิกความว่าบริษัทแสตทองไทยผลิตดั่งขออนุญาตใช้ที่ดินในนิคม อุดสาหกรรมบางชันเพื่อประกอบกิจการผลิตดั่งในที่ดินซึ่งเดิมเป็นของบริษัทแสตอุทัย วิศวกรรม และได้รับอนุญาตตามเอกสารหมาย จ.๑๕๑ - ๑๕๒ นายสมประสงค์ ภัทรานวัช ผู้จัดการฝ่ายขายภายในประเทศบริษัทสหมิตรดั่งแก๊ส จำกัด ผู้ประกอบกิจการผลิตดั่งแก๊ส เบิกความว่า บริษัทมีคนงาน ๘๐๐ คน ผลิตดั่งขนาด ๑ - ๕๐ กิโลกรัม มีกำลังผลิตวันละ ๒๐,๐๐๐ ดั่ง ได้ผลิตดั่งแก๊สหลายขนาดจำหน่ายให้แก่จำเลยที่ ๒๒ ตั้งแต่เป็นบริษัท ยูเนียนแก๊ส ในช่วงปี ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ ได้ซ่อมถังขาวให้แก่จำเลยที่ ๒๒ ด้วย บางครั้งต้อง เพิ่มกำลังผลิตเป็นกรณีพิเศษ และนายวิเชียร เขามานะธรรม ซึ่งทำงานอยู่กับบริษัทแสตทอง ไทยผลิตดั่ง เบิกความว่า ได้รับซ่อมดั่งแก๊สด้วย ในปี ๒๕๔๗ ได้ซ่อมแซมปรับปรุง (รีบีว) ถังขาวให้แก่จำเลยที่ ๒๒ เป็นจำนวนมาก เมื่อปรับปรุงแล้วจะคิดตราของจำเลยที่ ๒๒ นางสาวปรมฤดี ศิริโกศรชฐ์ ซึ่งทำงานอยู่กับบริษัทแมเทิลเมท จำกัด ผู้ประกอบกิจการรับซ่อมดั่งแก๊ส อัดแรง เบิกความว่า ได้ผลิตดั่งแก๊สขายให้จำเลยที่ ๒๒ มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ และรับปรับปรุง ดั่ง (รีบีว) ขนาด ๑๕ และ ๔๘ กิโลกรัม ให้แก่บริษัทแสตทองไทยด้วย ตามภาพถ่ายหมาย

/ถ.๓๕...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๓-

ล.๓๕ พยานดังกล่าวข้างต้นเป็นพยานที่โจทก์อ้างมานำสืบทั้งสิ้น จึงรับฟังว่าได้เบิกความไปตามความเป็นจริง เมื่อ ก.ล.ด. สั่งให้จำเลยที่ ๒๒ ทำการประเมินว่าปริมาณดังแก๊สมีจำนวนเท่าใด จำเลยที่ ๒๒ ได้ว่าจ้างให้บริษัทเฟิร์สสตาร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับความเชื่อถือและอยู่ในบัญชีรายชื่อของ ก.ล.ด. ว่าเป็นบริษัทที่จะทำการประเมินได้ ผลการประเมินสรุปได้ว่ามีถึงขนาด ๑๕ กิโลกรัมหมุนเวียนอยู่ในท้องตลาดจำนวน ๒,๓๔๐,๓๖๕ ถึง ขนาด ๔๘ กิโลกรัม จำนวน ๒๗๘,๕๗๘ ถึง มีมูลค่าตลาด ๒,๐๐๐ ล้านบาทเศษ รายงานดังกล่าวไม่รวมถึงถึงที่หมุนเวียนอยู่ใน ๓ จังหวัดภาคใต้ซึ่งไม่สามารถเข้าไปสำรวจได้ ปรากฏตามรายงานการประเมินค่าหมาย ล.๒๑ ซึ่งนายวันชัย ศาสนรักกิจ กรรมการผู้จัดการบริษัทเฟิร์สสตาร์ จำกัด ก็เบิกความรับรองในข้อนี้ จึงเป็นที่เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๒๒ มีปริมาณถึงเพียงพอที่จะส่งมอบให้แก่จำเลยที่ ๑๑ - ๒๐ ผู้เช่าได้ตามสัญญา ส่วนที่สัญญาเช่าระบุว่าผู้เช่าได้รับถึงครบถ้วนในวันทำสัญญานั้น จำเลยนำสืบว่าความจริงเมื่อตกลงกันแล้วจำเลยที่ ๒๒ ได้ทยอยส่งมอบถึงให้ก่อนแล้ว หากต้องทำสัญญาทุกครั้งที่จะส่งมอบก็จะต้องทำสัญญานับร้อยฉบับ ถึงที่เช่ามีจำนวนมากไม่สามารถส่งมอบได้ในวันเดียว จึงนับว่ามีเหตุผล ส่วนที่ผู้เช่า ๑๐ รายซึ่งได้ทำสัญญาเช่าดังต่อจากโรงบรรจุแก๊สตามสัญญาเช่า ๑๔ ฉบับ ระบุว่าทำแทนบุคคลอื่น ๑๕๕ รายนั้น พันตำรวจเอกไกรวิทย์ อรสว่าง พนักงานสอบสวนเบิกความว่าได้ไปตรวจสอบที่ร้านผู้เช่าทั้ง ๑๐ ราย แต่สามารถตรวจสอบได้เพียง ๖ ราย นายวิรัตน์ อ่างคำ และนายสุรินทร์ เทียนชัย ให้การว่าทำสัญญาเช่าจริงในนามของตนเองไม่ได้ทำแทนผู้ที่ถูกอ้าง

/ใน...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๔-

ในสัญญา และเมื่อ ก.ล.ด. ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบผู้ที่ถูกอ้างในสัญญาแล้ว เกือบทุกราย ให้การว่าไม่เคยเช่า ในชั้นศาลเมื่อได้ส่งประเด็นไปสืบพยานร้านค้าย่อยในศาลต่าง ๆ มีหลายรายเบิกความว่าไม่เคยเช่า ส่วนนายวิรัตน์ อ่างคำ ซึ่งประกอบกิจการค้าแก๊สชื่อบริษัท สาย ๕ แก๊ส นายวรา บุญศรีสมพิศ ซึ่งประกอบกิจการค้าแก๊สชื่อบริษัทแอลจีค้าแก๊ส จำกัด นายพิรพล ทรัพย์แสนอุดม ซึ่งประกอบกิจการค้าแก๊สชื่อบริษัทเจริญมั่งคั่งค้าแก๊ส นายทรงศักดิ์ บุญชุ่มพร ซึ่งประกอบกิจการค้าแก๊สชื่อ บ. ส รามอินทรา ๖๗ แก๊ส นายสุรินทร์ เทียนชัย ซึ่งประกอบกิจการค้าแก๊ส ส. เศรษฐี จำกัด และนางสาวมณฑิตา สุทธิเกษม ผู้ประกอบกิจการค้าแก๊สชื่อร้าน บ.ส วงษ์อุทองค้าแก๊ส เบิกความว่าได้เช่าถังมาจากโรงบรรจุแก๊สจริง รายชื่อลูกค้าที่ระบุในสัญญาบางรายเป็นลูกค้าที่รู้จัก บางรายเป็นลูกค้าที่สมมุติขึ้น บางรายได้ชื่อมาจากสมุดโทรศัพท์ เหตุที่ระบุชื่อลูกค้าเพื่ออ้างแก่โรงบรรจุแก๊สคู่สัญญา ส่วนร้านค้าย่อยที่ถูกอ้างว่าเป็นผู้เช่าต่อและเบิกความว่าไม่เคยเช่านั้น มีหลายรายที่รับว่าได้เคยไปที่โรงบรรจุแก๊สพบว่ามีถังกองอยู่เป็นจำนวนมาก พนักงานของโรงบรรจุแก๊ส บอกว่าเป็นถังที่มีไว้ให้เช่าและขาย และเสนอให้เช่าถึงแก่พยาน แต่พยานไม่ได้เช่า จึงเห็นได้ว่าผู้เช่าถังจาก โรงบรรจุแก๊สได้นำถังไปให้เช่าต่อจริง อย่างไรก็ดี เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องระหว่างโรงบรรจุแก๊สกับผู้เช่าไม่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งพยานโจทก์ ทุกปากรับว่าจำเลยที่ ๑, ที่ ๒ และจำเลยที่ ๒๒ ไม่เคยเข้ามาเกี่ยวข้องกับธุรกิจค้าแก๊สของคน ส่วนข้อที่ว่าเงินค่าเช่าถังที่โรงบรรจุแก๊สจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๒๒ นั้นเป็นเงินของจำเลยที่ ๑ นั้น

/จำเลยที่ ๑...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๕-

จำเลยที่ ๑ ถึงจำเลยที่ ๕ นำสืบร่วมกันว่าจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๕ ชอบพอกันเป็นส่วนตัวต่างได้หยิบยืมเงินต่อกันหลายครั้งซึ่งเป็นธรรมดาของผู้ที่ทำธุรกิจการค้า ในระหว่างที่มีการเช่าถ้ำนั้นจำเลยที่ ๑ ได้ยืมเงินไปจากกลุ่มของจำเลยที่ ๕ จำนวน ๑๓ ครั้ง จำเลยที่ ๕ ได้ให้จำเลยที่ ๓ ออกเช็คจากบัญชีกระแสรายวันเลขที่บัญชี ๐๐๑ - ๑ - ๑๑๔๕๕ - ๒ ของจำเลยที่ ๓ ที่ธนาคารทหารไทย สำนักงานพลโยธิน โอนไปเข้าบัญชีออมทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ เลขที่บัญชี ๐๐๑ - ๗ - ๗๑๖๖๔ - ๘ ที่ธนาคารเดียวกันซึ่งมีรายละเอียดของวันเวลาที่ออกเช็ค จำนวนเงินที่ยืมในแต่ละครั้งปรากฏอยู่ในรายการเดินบัญชีของจำเลยทั้งสองตรงกัน ตามเอกสารสรุปทางเดินของเช็คหมายเลข ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ชำระเงินคืนจำเลยที่ ๕ ได้ขอให้จำเลยที่ ๑ ออกเช็คจ่ายให้แก่โรงบรรจุแก๊สในกลุ่มของจำเลยที่ ๕ จำนวน ๘ โรง คือจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๑๘ จากนั้นโรงบรรจุแก๊สทั้ง ๘ โรงจะนำเงินไปใช้เป็นค่าอะไรไม่ทราบเพราะเช็คที่โรงบรรจุแก๊สจ่ายเป็นค่าเช่าให้แก่จำเลยที่ ๒๒ ไม่ใช่เช็คของจำเลยที่ ๑ เอกสารหมายเลข ๒ ดังกล่าวเป็นสำเนาที่ถ่ายจากเช็คและสมุดบัญชีซึ่งแสดงรายการเดินบัญชีของธนาคาร นายนิยม หงส์เวียงจันทร์ สมุห์บัญชีธนาคารทหารไทย สำนักงานพลโยธิน มาเบิกความรับรองเส้นทางเดินของเงินว่าถูกต้อง จึงเชื่อได้ว่าเป็นความจริง เห็นได้ว่าเงินที่จำเลยที่ ๑ ออกเช็คจ่ายให้แก่โรงบรรจุทั้ง ๘ โรง เป็นเงินที่มาจากบัญชีของจำเลยที่ ๓ ซึ่งพยานโจทก์รับรองว่าจำเลยที่ ๓ ไม่ได้เป็นพนักงานของบริษัทยูเนี่ยนแก๊ส แอนด์ เคมิคอล จำกัด หรือของจำเลยที่ ๒๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ สั่งจ่ายเช็คจากบัญชีกระแสรายวันเลขที่ ๐๐๑ - ๑ - ๑๑๔๕๕๐ - ๐ ก็จะมีเงินจากบัญชีออมทรัพย์

/เลขที่...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๖-

เลขที่ ๐๐๑ - ๗ - ๗๑๖๖๔ - ๘ ไหลมาเข้าบัญชีกระแสรายวันตามที่ได้ตกลงไว้กับธนาคาร นอกจากนี้ยังปรากฏว่าโรงบรรจุแก๊สได้หักภาษี ณ ที่จ่ายเงินค่าเช่า และจำเลยที่ ๒๒ ได้หักภาษีการเช่าและภาษีเงินได้นำส่งกรมสรรพากรตามหลักฐานการเสียภาษี ภ.ง.ด. ๕๐ เอกสารหมายเลข ๑๕ รวมเป็นเงินค่าภาษีที่จำเลยที่ ๒๒ ชำระในปี ๒๕๔๗ ถึง ๔๒,๗๗๓,๕๑๒.๗๕ บาท เมื่อ ก.ล.ค. สั่งให้นำค่าเช่ามาลงบัญชีการเงินเป็นเงินมัดจำ จำเลยที่ ๒๒ ได้ร้องขอคืนภาษีแต่กรมสรรพากรไม่คืนให้อ้างว่าเป็นค่าภาษีการเช่าโดยชอบ หากเงินค่าเช่าดังกล่าวเป็นเงินของจำเลยที่ ๑ เหตุใดจำเลยที่ ๓ จึงออกเช็คระบุชื่อผู้ทรงเช็คเป็นจำเลยที่ ๑ และเมื่อจำเลยที่ ๑ จ่ายให้แก่โรงบรรจุแก๊สทั้ง ๘ โรงจึงใช้เช็คสั่งจ่ายให้ตรวจสอบที่มาของเงินได้แทนการจ่ายเป็นเงินสด เมื่อพิจารณาถึงว่าเงินค่าเช่าดังกล่าวเป็นรายได้ของจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งจะต้องนำมาแบ่งจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จำเลยที่ ๑ จะใช้เงินส่วนตัวเป็นค่าเช่าเป็นจำนวนมากถึง ๑๖๓ ล้านบาทเศษ เพียงเพื่อหวังผลให้หุ้นของจำเลยที่ ๒๒ ปรับตัวสูงขึ้นซึ่งเป็นเพียงความคาดหมายที่ไม่แน่นอน น่าจะใช้วิธีการปันหุ้นซึ่งเป็นการซื้อขายโดยอำพรางระหว่างกันเองโดยไม่ต้องเสียเงินไปให้ผู้อื่น นอกจากนี้เงินที่โรงบรรจุแก๊สจ่ายเป็นค่าเช่าให้แก่จำเลยที่ ๒๒ นั้น มีจำนวนถึง ๑๗๘ ล้านบาทมากกว่าที่จำเลยที่ ๑ จ่ายให้แก่โรงบรรจุแก๊สนับสิบล้านบาท จึงเห็นได้ว่าไม่ใช่เงินจำนวนเดียวกัน พยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบมามีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังดีกว่าพยานโจทก์ ฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ได้เช่าถังแก๊สไปจากจำเลยที่ ๒๒ จริง ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑

/และที่ ๒...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๗-

และที่ ๒ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๒๒ ได้กระทำหรือยอมให้กระทำบันทึก รายได้ค่าเช่าถึงแก่สในแต่ละเดือนลงในบัญชีแยกประเภท และในงบบัญชีการเงินไตรมาสที่ ๒ และที่ ๓ และบัญชีงบการเงินประจำปี ๒๕๕๑ ของจำเลยที่ ๒๒ จึงไม่เป็นความผิดตามที่ โจทก์ฟ้องในข้อ ๒.๑ ถึงข้อ ๒.๑๒ และจำเลยที่ ๑ ถึงจำเลยที่ ๒๐ ไม่ได้กระทำการอันเป็น การให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ตามฟ้องโจทก์ใน ข้อ ๒.๒๑ ถึงข้อ ๒.๓๐ แต่อย่างใด

ปัญหาต่อไปว่า จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันจัดทำหรือยินยอมให้ จัดทำบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ว่าจำเลยที่ ๒๒ ได้ให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรจุมมา การก่อสร้างกู้ยืมเงินซึ่งเป็นความเท็จ แล้วร่วมกันกระทำผิดหน้าที่โดยส่งจ่ายเช็ค ธนาकारทหารไทย สำนักพหลโยธินของจำเลยที่ ๒๒ จำนวน ๖๐ ล้านบาทให้แก่จำเลยที่ ๑ โดยไม่มีเหตุอ้างโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ ๑ นำเช็คเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑ เพื่อเรียก เก็บเงิน แล้วจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันเบียดบังยักขอกเงินดังกล่าวเป็นของตน และร่วมกันจัดทำ หรือยินยอมให้จัดทำบัญชีแยกประเภทของจำเลยที่ ๒๒ ว่าจำเลยที่ ๒๒ ได้ให้บริษัท ทีไพร์ส ทรัพย์หลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด จำเลยที่ ๒๑ โดยจำเลยที่ ๑๐ ซึ่งเป็นกรรมการ ผู้มีอำนาจกู้ยืมเงิน ไปอันเป็นความเท็จ หลังจากนั้นจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันกระทำผิดหน้าที่ ของตนด้วยการส่งจ่ายเช็คธนาकारทหารไทย สำนักพหลโยธิน จำนวน ๒๕ ล้านบาทของ จำเลยที่ ๒๒ ให้แก่จำเลยที่ ๑ อันเป็นการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

/เพื่อ...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๘-

เพื่อตนเองและผู้อื่น จำเลยที่ ๑ ได้เรียกเก็บเงินตามเช็คเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑ แล้วจำเลยทั้งสอง ได้ร่วมกันเบียดบังเอาเงินจำนวน ๒๕ ล้านบาทดังกล่าวเป็นของจำเลยทั้งสอง และจำเลยที่ ๑ ได้กระทำหรือยอมให้กระทำบันทึกข้อความลงในรายงานการประชุมคณะกรรมการของ จำเลยที่ ๒๒ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๗ ว่าคณะกรรมการได้อนุมัติให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมา การก่อสร้างกู้ยืมเงินจำนวน ๓๐๐ ล้านบาท และให้บริษัทพีไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด จำเลยที่ ๒๑ กู้ยืมเงินจำนวน ๔๐๐ ล้านบาท อันเป็นความเท็จ แล้วจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และจำเลยที่ ๒๑ และจำเลยที่ ๑๐ ได้ร่วมกันจัดทำสัญญากู้ยืมเงินว่า จำเลยที่ ๒๑ และจำเลยที่ ๑๐ ได้กู้ยืมเงินจากจำเลยที่ ๒๒ ไปเป็นจำนวน ๓๘๘,๒๘๖,๐๐๐ บาท อันเป็นความเท็จ การกระทำของจำเลยที่ ๒๑ และจำเลยที่ ๑๐ ดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก ก่อนที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิด ตามฟ้อง โจทก์ข้อ ๒.๑๓ ถึงข้อ ๒.๑๖ และ ข้อ ๒.๓๑ หรือไม่ว่าโดยจะได้วินิจฉัยรวมกันไป ความข้อนี้ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑๐ และจำเลยที่ ๒๑ นำสืบรับว่าได้มีการกระทำความดังกล่าวจริง แต่ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมา การก่อสร้างและจำเลยที่ ๑๐ และจำเลยที่ ๒๑ ได้กู้ยืมเงินไปจากจำเลยที่ ๒๒ จริง เนื่องจากใน ระหว่างนั้นห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมา การก่อสร้างได้รับเหมาช่วงงานระบบบำบัดน้ำเสียและ คับเพลิง โครงการไอทีสแควร์ โครงการสนามกอล์ฟชั้นซีดี โครงการหลักสี่พลาซ่าจาก จำเลยที่ ๒๒ ตามสัญญาจ้างเหมาเอกสารหมาย จ.๑๖ ส่วนจำเลยที่ ๒๑ ได้รับงานก่อสร้าง คลังก๊าซแอมโมเนียที่จังหวัดสมุทรปราการให้จำเลยที่ ๒๒ ในการติดต่อกับจำเลยที่ ๒๒

/เพื่อ...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๔๕-

เพื่อดำเนินงานก่อสร้างนางสาวอรอุมา แยมเงิน หุ่นส่วนผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมา การก่อสร้างได้มอบอำนาจให้นายชะลอ บางโปรง สามีเป็นผู้ดำเนินการแทน ในปี ๒๕๔๗ นางสาวอรอุมาได้มอบอำนาจให้นายชะลอกู้เงินจากจำเลยที่ ๑ หลายครั้ง และโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างก่อสร้างที่จะได้รับจากจำเลยที่ ๒๒ ไว้ให้ ครั้งสุดท้ายได้กู้เงินจากจำเลยที่ ๑ ไปเกือบ ๗๐ ล้านบาท ส่วนจำเลยที่ ๒๑ ได้กู้เงินจากจำเลยที่ ๑ ไปจำนวน ๒๕ ล้านบาท เมื่อกู้เงินจากจำเลยที่ ๒๒ ได้นายชะลอจึงขอให้จำเลยที่ ๒๒ จ่ายเงินงวดแรกจำนวน ๖๐ ล้านบาท เป็นเช็คระบุชื่อให้จำเลยที่ ๑ เพื่อชำระหนี้ และจำเลยที่ ๒๑ ได้ขอให้จำเลยที่ ๒๒ จ่ายเงินกู้งวดที่ ๗ จำนวน ๒๕ ล้านบาทเป็นเช็คระบุชื่อให้จำเลยที่ ๑ เพื่อชำระหนี้ ฝ่ายโจทก์นำสืบว่า ไม่มีการกู้เงินกันจริงเนื่องจากผู้กู้ไม่ได้รับเงินที่กู้ เห็นว่า นางสาวอรอุมา แยมเงิน พยานโจทก์ เบิกความว่าได้มอบหมายให้นายชะลอเป็นผู้ดำเนินการจริง นายชะลอเล่าให้ฟังว่าได้รับงานก่อสร้างจากจำเลยที่ ๒๒ และได้กู้เงินจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒๒ เพื่อใช้ในการก่อสร้างที่ได้รับมาจริง เมื่อกู้เงินจากจำเลยที่ ๒๒ ได้แล้วได้นำมาชำระหนี้ให้จำเลยที่ ๑ ประมาณ ๖๐ ล้านบาท ที่นางสาวอรอุมาให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ ก.ล.ด. ว่าตนเองหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมาการก่อสร้างไม่ได้รับเงินตามสัญญาภู่นั้น เพราะขณะนั้นนายชะลอทำงานอยู่ที่จังหวัด เชียงราย พยาน ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการรับงานก่อสร้างจึงให้ถ้อยคำไปตามความเข้าใจของพยานเอง หลังจากให้ถ้อยคำแล้วนายชะลอได้นำสัญญาที่ ๑ ฉบับตามเอกสารหมายเลข จ.๓๖๕ มาให้ดูและบอกว่าได้ชำระหนี้ให้แก่จำเลยที่ ๒๒ ครบถ้วนแล้วตามหลักฐานการชำระเงิน

/เอกสาร...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๕๐-

เอกสารหมาย ล.๔ และ ล.๑๒ ในการกู้เงินจากจำเลยที่ ๒๒ ได้หักภาษีคอกเบี้ย ณ ที่จ่ายส่งกรมสรรพากรตามเอกสารหมาย ล.๑๓ ส่วนนายพินิจ พุทธศาสตร์ จำเลยที่ ๑๐ ซึ่งเคยเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๒๑ ก็เบิกความว่าได้รับงานก่อสร้างคลังก๊าซแอมโมเนียที่จังหวัดสมุทรปราการมาจากจำเลยที่ ๒๒ ซึ่งมีราคาก่อสร้างนับพันล้านบาทตามผังการก่อสร้างและการประมาณราคาเอกสารหมาย ล.๓๓ จำเลยที่ ๒๑ ได้กู้เงินจากจำเลยที่ ๒๒ เพื่อใช้ซื้ออุปกรณ์ก่อสร้างไว้ก่อนจำนวน ๓๘๕ ล้านบาทเศษ โดยขอรับเงินกู้เป็น ๗ งวด ตามสัญญากู้หมาย จ.๑๐๑ ในการจ่ายเงินกู้ในงวดที่ ๗ นั้น จำเลยที่ ๑๐ ขอให้จำเลยที่ ๒๒ ออกเช็คจำนวน ๒๕ ล้านบาทเพื่อชำระหนี้เงินที่กู้มาจากจำเลยที่ ๑ ต่อมาจำเลยที่ ๒๑ ได้ชำระหนี้เงินกู้คืนให้จำเลยที่ ๒๒ เรียบร้อยแล้วก่อนที่ ก.ล.ต. จะแจ้งความดำเนินคดี ตามหลักฐานการรับเงินเอกสารหมาย ล.๕ และได้หักภาษี ณ ที่จ่ายนำส่งกรมสรรพากรตามแบบยื่นรายการภาษีเงินได้หมาย ล.๑๐ เห็นว่า จำเลยดังกล่าวมีหลักฐานสัญญาจ้างเหมา สัญญากู้เงิน การรับเงินกู้คืน และหลักฐานการเสียภาษีมาแสดง พยานโจทก์เบิกความว่าเหตุที่ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ เพราะมีเช็คเงินที่กู้จากจำเลยที่ ๒๒ ไปเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑ ส่วนเงินกู้ตามสัญญากู้เอกสารหมาย จ.๑๐๑ งวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๖ ตรวจไม่พบเส้นทางเดินของเงิน ดังนั้น หากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต้องการเบียดบังยักออกเงินของจำเลยที่ ๒๒ ไปเป็นของคนจริงก็ไม่น่าจะให้จำเลยที่ ๒๒ ออกเช็คระบุชื่อส่งจ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ ๑ และนำเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑ อันจะทำให้เป็นการง่ายต่อการตรวจสอบ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ก็น่าสืบว่าเหตุที่ทำได้ดังกล่าวเพราะเชื่อโดยสุจริต ต่อมาผู้กู้

/ทั้งสอง...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๕๑-

ทั้งสองรายได้ชำระเงินกู้คืนให้ครบถ้วนแล้ว ซึ่งพยานโจทก์ก็เบิกความรับว่าน่าเชื่อว่าได้ชำระหนี้คืนแล้วจริง จึงไม่ทำให้จำเลยที่ ๒๒ เสียหาย พยานหลักฐานที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๑๐ และที่ ๒๑ นำสืบมาในข้อนี้มีเหตุผลและน้ำหนักหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ ฟังได้ว่ามีการกู้เงินกันจริง และได้ชำระเงินหนี้เงินกู้คืนแล้วจริง การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงมิได้เป็นการเบียดบังยักยอกเงินของจำเลยที่ ๒๒ มาเป็นของตน และจำเลยที่ ๑๐ และจำเลยที่ ๒๑ ไม่ได้กระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก่อนกระทำความผิดตามฟ้องโจทก์ข้อ ๒.๑๓ ถึงข้อ ๒.๑๖ และข้อ ๒.๓๑ แต่อย่างใด ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้จัดทำและยื่นงบการเงินของไตรมาสที่ ๒ และที่ ๓ และงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ มีรายการกู้ยืมเงินดังกล่าวตามฟ้องโจทก์ข้อ ๒.๑๘ ถึงข้อ ๒.๒๐ จึงไม่เป็นความคิดไปด้วย

ปัญหาข้อสุดท้ายว่า จำเลยที่ ๑ กระทำหรือยอมให้กระทำการบันทึกข้อความลงในรายงานการประชุมคณะกรรมการของจำเลยที่ ๒๒ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๗ ว่าที่ประชุมคณะกรรมการได้มีการอนุมัติให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรอุมาการก่อสร้างกู้ยืมเงินจำนวน ๓๐๐ ล้านบาท และให้บริษัทพีไพร์ส ซัพพลายส์ แอนด์ คอนสตรัคชั่น จำกัด กู้ยืมเงินจำนวน ๔๐๐ ล้านบาท อันเป็นความเท็จ แล้วจำเลยที่ ๑ ได้นำรายงานการประชุมดังกล่าวไปยื่นต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพื่อลงนามบุคคลใด ๆ ตามฟ้องโจทก์ข้อ ๒.๑๗ จริงหรือไม่ โจทก์นำสืบว่าเหตุที่โจทก์ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ ในข้อนี้เพราะรายงานการประชุมในวาระที่ ๖ และวาระที่ ๗ ในฉบับที่จำเลยที่ ๒๒ ส่งให้พนักงานสอบสวน

/คดี...

○ (๓๑ ทวี)

สำหรับศาลใช้

-๕๒-

คดีพิเศษที่ส่งให้สำนักงาน ก.ล.ด. ไม่ตรงกัน ปรากฏตามเอกสารหมาย จ.๑๐๘, ๒๗๑ และ จ.๒๗๒ ซึ่งเป็นการประชุมในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ตามรายงานการประชุมเอกสารหมาย จ.๒๗๑ มีวาระการประชุม ๕ วาระ นายประภาส ฤกษ์พิบูลย์ ลงชื่อเป็นประธานการประชุม ส่วนรายงานการประชุมตามเอกสารหมาย จ.๒๗๒ มีวาระการประชุม ๘ วาระ มีจำนวนที่ ๑ ลงชื่อเป็นประธานการประชุม จึงมีวาระการประชุมและผู้เป็นประธานการประชุมไม่ตรงกัน จำนวนที่ ๑ นำสืบว่า เนื่องจากเมื่อจบการประชุมในวาระที่ ๕ แล้ว นายประภาสซึ่งเป็นประธานที่ประชุมได้ขอตัวกลับก่อน จำนวนที่ ๑ ในฐานะกรรมการบริหาร จึงเป็นประธานในที่ประชุมต่อไปโดยปริยาย ได้มีการประชุมต่อไปจนถึงวาระที่ ๘ ไม่มีผู้ใดเสนอเรื่องอื่นอีกจึงได้ปิดการประชุม นายกฤษณ์ โปรยเจริญ เลขานุการของจำนวนที่ ๒๒ ซึ่งเป็นผู้บันทึกรายงานการประชุมได้จัดทำรายงานการประชุมออกเป็น ๒ ชุดตามความเป็นจริงแล้ว ส่งรายงานการประชุมตามเอกสารหมาย จ.๒๗๑ ให้นายประภาสลงชื่อเป็นประธานการประชุม ส่วนรายงานการประชุมตามเอกสารหมาย จ.๒๗๒ จำนวนที่ ๑ ลงชื่อเป็นประธานการประชุม เห็นว่า นายกฤษณ์ได้มาเบิกความเป็นพยานว่าเหตุการณ์ในวันประชุมเป็นดังกล่าวจริง ส่วนนายประภาส ฤกษ์พิบูลย์ เบิกความว่า หลังจากประชุมในวาระที่ ๕ แล้ว จะมีการประชุมในวาระอื่นต่อหรือไม่ ไม่ทราบ ไม่ได้ยืนยันว่าไม่มีการประชุมต่อ และต่อมาได้มีการประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๔๗ ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ได้ให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๗ ที่ประชุมรับรอง โดยไม่มีผู้ใดทักท้วง ตามรายงาน

/การประชุม...

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

-๕๓-

การประชุมเอกสารหมาย จ.๒๗๒ ซึ่งมี ๘ วาระนั้น ในวาระที่ ๗ เรื่องพิจารณาว่ารับรองการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากบริษัทมงคลฮาเบอร์ จำกัด ตามสัญญาเลขที่ ๑๖/๒๐๐๔ ทำเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยตกลงจะซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๘๔๐ ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๑ งาน ๘๑ ตารางวา ในราคา ๕๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์รับรองการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินดังกล่าว ซึ่งต่อมาก็ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒๒ ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวจริง ตามสัญญาจะซื้อจะขายหมาย ล.๓๒ จึงเห็นได้ว่าการประชุมในวันดังกล่าวมีวาระการประชุมถึง ๘ วาระจริง นอกจากนี้ในขณะที่ทำรายงานการประชุม จำเลยที่ ๑ เป็นผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุดในบริษัทจำเลยที่ ๒๒ หากต้องการให้จัดทำรายงานการประชุมอันเป็นเท็จ เหตุใดจึงไม่ให้ลงวันที่ประชุมเป็นวันอื่นไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน ทั้งวันเวลาและวาระการประชุมให้เกิดเป็นพิรุณ พยานหลักฐานโจทก์ที่น่าสืบมายังไม่มีน้ำหนักพอที่จะรับฟังว่าจำเลยทุกคนได้กระทำผิดตามฟ้อง

พิพากษายกฟ้อง.

นายผล อนุวัตรนิติการ

นายสมชาย พฤษชัยกุล

ฉัตร พิพ์

พิมพ์เสร็จ 26 ธ.ค. 49

ลงนาม

- 5 ต.ค. 2550

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพงษ์สิทธิ์ อรุณรัตน์กุล เกิดวันที่ 12 กันยายน 2523 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2547 ได้รับประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภานายความ รุ่นที่ 22 พ.ศ. 2547 และเข้ารับการศึกษาคือต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย